

॥ नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ॥

विनयविनिच्छयो

गन्थारम्भकथा

१. वन्दित्वा सिरसा सेट्ठं, बुद्धमप्पटिपुग्गलं ।
भवाभावकरं धम्मं, गणञ्चेव निरङ्गणं ॥
२. भिक्खूनं भिक्खुनीनञ्च, हितत्थाय समाहितो ।
पवक्खामि समासेन, विनयस्सविनिच्छयं ॥
३. अनाकुलमसंकिण्णं, मधुरत्थपदक्कमं ।
पट्टभावकरं एतं, परमं विनयक्कमे ॥
४. अपारं ओतरन्तानं, सारं विनयसागरं ।
भिक्खूनं भिक्खुनीनञ्च, नावाभूतं मनोरमं ॥
५. तस्मा विनयनूपायं, विनयस्सविनिच्छयं ।
अविक्खित्तेन चित्तेन, वदतो मे निबोधथ ॥

भिक्खुविभङ्गे

पाराजिककथा

पठमपाराजिककथा

६. तिविधे तिलमत्तम्पि, मग्गे सेवनचेतनो ।
अङ्गजातं पवेसेन्तो, अल्लोकासे पराजितो ॥
७. पवेसनं पविट्ठं वा, ठितमुद्धरणम्पि वा ।
ससिक्खो सादियन्तो सो, ठपेत्वा किरियं चुतो ॥
८. सन्थतेनङ्गजातेन, सन्थतं वा असन्थतं ।
मग्गं पन पवेसेन्तो, तथेवासन्थतेन च ॥
९. उपादिन्नेनुपादिन्ने, अनुपादिन्नेकेन वा ।
घट्टिते अनुपादिन्ने, सचे सादियतेत्थ सो ॥

१०. होति पाराजिकक्खेत्ते, पविट्ठे तु पराजितो ।
खेत्ते थुल्लच्चयं तस्स, दुक्कटञ्च विनिद्दिसे ॥
११. मते अक्खायिते चापि, येभ्य्यक्खायितेपि च ।
मेथुनं पटिसेवन्तो, होति पाराजिको नरो ॥
१२. येभ्य्यक्खायिते चापि, उपट्ठक्खायितेपि च ।
होति थुल्लच्चयापत्ति, सेसे आपत्ति दुक्कटं ॥
१३. निमित्तमतं सेसेत्वा, खायितेपि सरीरके ।
निमित्ते मेथुनं तस्मिं, सेवतोपि पराजयो ॥
१४. उद्धुमातादिसम्पत्ते, सब्बत्थापि च दुक्कटं ।
खायिताक्खायितं नाम, सब्बं मतसरीरके ॥
१५. छिन्दित्वा पन तच्छेत्वा, निमित्तुप्पाटिते पन ।
वणसङ्घेपतो तस्मिं, सेवं थुल्लच्चयं फुसे ॥
१६. ततो मेथुनरागेन, पतिताय निमित्ततो ।
तायं उपक्कमन्तस्स, दुक्कटं मंसपेसियं ॥
१७. नखपिट्ठिप्पमाणेपि, मंसे न्हारुम्हि वा सति ।
मेथुनं पटिसेवन्तो, जीवमाने पराजितो ॥
१८. कण्णच्छिद्दक्खिनासासु, वत्थिकोसे वणेसु वा ।
अङ्गजातं पवेसेन्तो, रागा थुल्लच्चयं फुसे ॥
१९. अवसेससरीरस्मिं, उपकच्छूरुकादिसु ।
वसा मेथुनरागस्स, सेवमानस्स दुक्कटं ॥
२०. अस्सगोमहिसादीनं, ओट्ठगद्रभदन्तिनं ।
नासासु वत्थिकोसेसु, सेवं थुल्लच्चयं फुसे ॥
२१. तथा सब्बतिरच्छानं, अक्खिकण्णवणेसुपि ।
अवसेससरीरेसु, सेवमानस्स दुक्कटं ॥
२२. तेसं अल्लसरीरेसु, मतानं सेवतो पन ।
तिविधापि सियापत्ति, खेत्तस्मिं तिविधे सति ॥

२३. बहि मेथुनरागेन, निमित्तं इत्थिया पन ।
निमित्तेन छुपन्तस्स, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥
२४. कायसंसग्गरागेन, निमित्तेन मुखेन वा ।
निमित्तं इत्थिया तस्स, छुपतो गरुकं सिया ॥
२५. तथेवोभयरागेन, निमित्तं पुरिसस्सपि ।
निमित्तेन छुपन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥
२६. निमित्तेन निमित्तं तु, तिरच्छानगतित्थिया ।
थुल्लच्चयं छुपन्तस्स, होति मेथुनरागतो ॥
२७. कायसंसग्गरागेन, तिरच्छानगतित्थिया ।
निमित्तेन निमित्तस्स, छुपने दुक्कटं मतं ॥
२८. अङ्गजातं पवेसेत्वा, तमावट्टकते मुखे ।
तत्थाकासगतं कत्वा, नीहरन्तस्स दुक्कटं ॥
२९. तथा चतूहि पस्सेहि, इत्थिया हेट्ठिमत्तलं ।
अछुपन्तं पवेसेत्वा, नीहरन्तस्स दुक्कटं ॥
३०. उप्पाटितोड्डमंसेसु, बहि निक्खन्तकेसु वा ।
दन्तेसु वायमन्तस्स, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥
३१. अट्ठिसङ्गट्टनं कत्वा, मग्गे दुविधरागतो ।
सुक्के मुत्तेपि वामुत्ते, वायमन्तस्स दुक्कटं ॥
३२. इत्थिं मेथुनरागेन, आलिङ्गन्तस्स दुक्कटं ।
हत्थग्गाहपरामास-चुम्बनादीस्वयं नयो ॥
३३. अपदे अहयो मच्छा, कपोता द्विपदेपि च ।
गोधा चतुप्पदे हेट्ठा, वत्थु पाराजिकस्सिमे ॥
३४. सेवेतुकामताचित्तं, मग्गे मग्गप्पवेसनं ।
इदमङ्गद्वयं वुत्तं, पठमन्तिमवत्थुनो ॥
३५. दुक्कटं पठमस्सेव, सामन्तमिति वणिणितं ।
सेसानं पन तिण्णम्पि, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥

३६. “अनापत्ती”ति जातब्बं, अजानन्तस्स भिक्खुनो ।
तथेवासादियन्तस्स, जानन्तस्सादिकम्मिनो ॥

३७. विनये अनयूपरमे परमे ।
सुजनस्स सुखानयने नयने ।
पटु होति पधानरतो न रतो ।
इध यो पन सारमते रमते ॥

३८. इमं हितविभावनं भावनं ।
अवेदि सुरसम्भवं सम्भवं ।
स मारबळिसासने सासने ।
समो भवतुपालिना पालिना ॥

इति विनयविनिच्छये पठमपाराजिककथा निड्डिता ।

दुतियपाराजिककथा

४९. आदियन्तो हरन्तोव-हरन्तो इरियापथं ।
विकोपेन्तो तथा ठाना, चावेन्तोपि पराजितो ॥

४०. तत्थ नानेकभण्डानं, पञ्चकानं वसा पन ।
अवहारा दसेवेते, विज्जातब्बा विभाविना ॥

४१. साहत्थाणत्तिको चेव, निस्सग्गो अत्थसाधको ।
धुरनिक्खेपनज्जाति, इदं साहत्थपञ्चकं ॥

४२. पुब्बसहपयोगो च, संविदाहरणम्पि च ।
सङ्केतकम्मं नेमित्तं, पुब्बयोगादिपञ्चकं ॥

४३. थेय्यपसहपरिकप्प-पटिच्छन्नकुसादिका ।
अवहारा इमे पञ्च, वेदितब्बाव विज्जुना ॥

४४. वत्थुकालगघदेसे च, परिभोगञ्च पञ्चपि ।
जत्त्वा एतानि कातब्बो, पण्डितेन विनिच्छयो ॥

४५. दुतियं वापि कुद्दालं, पिटकं परियेसतो ।
गच्छतो थेय्यचित्तेन, दुक्कटं पुब्बयोगतो ॥

४६. तत्थजातककट्टं वा, लतं वा छिन्दतो पन ।
दुक्कटं उभयत्थापि, वुत्तं सहपयोगतो ॥
४७. पथविं खणतो वापि, ब्यूहतो पंसुमेव वा ।
आमसन्तस्स वा कुम्भिं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥
४८. मुखे पासं पवेसेत्वा, खाणुके बद्धकुम्भिया ।
बन्धनानं वसा जेय्यो, ठानभेदो विजानता ॥
४९. द्वे ठानानि पनेकस्मिं, खाणुके बद्धकुम्भिया ।
वलयं रुक्खमूलस्मिं, पवेसेत्वा कताय वा ॥
५०. उद्धरन्तस्स खाणुं वा, छिन्दतो सङ्खलिम्पि वा ।
थुल्लच्चयं ततो कुम्भिं, ठाना चावेति चे चुतो ॥
५१. पठमं पन कुम्भिं वा, उद्धरित्वा तथा पुन ।
ठाना चावेति खाणुं वा, सङ्खलिं वापि सो नयो ॥
५२. इतो चितो च घंसन्तो, मूले सारेति रक्खति ।
वलयं खेगतं तत्थ, करोन्तोव पराजितो ॥
५३. जातं छिन्दति चे रुक्खं, दुक्कटं कुम्भिमत्थके ।
समीपे छिन्दतो तस्स, पाचित्तियमतत्थजं ॥
५४. अन्तोकुम्भिगतं भण्डं, फन्दापेति सचे पन ।
अपब्यूहेति तत्थेव, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥
५५. हरन्तो कुम्भिया भण्डं, मुट्ठिं छिन्दति अत्तनो ।
भाजने वा गतं कत्वा, होति भिक्खु पराजितो ॥
५६. हारं वा पन पामङ्गं, सुत्तारुळ्हं तु कुम्भिया ।
फन्दापेति यथावत्थुं, ठाना चावेति चे चुतो ॥
५७. सप्पिआदीसु यं किञ्चि, पिवतो पादपूरणं ।
एकेनेव पयोगेन, पीतमत्ते पराजयो ॥
५८. कत्वाव धुरनिकखेपं, पिवन्तस्स पुनप्पुनं ।
सकलम्पि च तं कुम्भिं, पिवतो न पराजयो ॥

५९. सचे खिपति यं किञ्चि, भण्डकं तेलकुम्भियं ।
तं पादघनकं तेलं, ध्रुवं पिवति तावदे ॥
६०. हत्थतो मुत्तमत्तेव, थेय्यचित्तो विनस्सति ।
आविज्जेत्वापि वा कुम्भिं, तेलं गाळेति चे तथा ॥
६१. तेलस्साकिरणं जत्वा, खित्तं रिक्ताय कुम्भिया ।
पीतं तेलञ्च तं भण्डं, उद्धरन्तोव धंसितो ॥
६२. तत्थेव भिन्दतो तेलं, छट्टेन्तस्स तथेव च ।
झापेन्तस्स अभोगं वा, करोन्तस्स च दुक्कटं ॥

भूमडुकथा ।

६३. ठपितं पत्थरित्वा च, साटकत्थरणादिकं ।
वेठेत्वा उद्धरन्तस्स, मुत्ते ठाना पराभवो ॥
६४. ओरिमन्तेन वा फुट्ट-मोकासं पारिमन्ततो ।
पाराजिकमतिक्कन्ते, कट्टतो उजुकम्पि वा ॥

थलडुकथा ।

६५. पुरतो मुखतुण्डञ्च, कलापगगञ्च पच्छतो ।
द्वीसु पस्सेसु पक्खन्तो, हेट्टा पादनखा तथा ॥
६६. उद्धञ्चापि सिखगगन्ति, गगने गच्छतो पन ।
मोरस्स छ परिच्छेदा, वेदितब्बा विभाविना ॥
६७. भिक्खु “सस्सामिकं मोरं, गहेस्सामी”ति खेगतं ।
हत्थं वापि पसारेति, पुरतो वास्स तिड्ढति ॥
६८. मोरोपि गगने पक्खे, चारेति न च गच्छति ।
दुक्कटं गमनच्छेदे, आमसन्तस्स चेव तं ॥
६९. ठाना मोरममोचेन्तो, फन्दापेति सचे पन ।
एवं फन्दापने तस्स, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥
७०. अगगहेत्वा गहेत्वा वा, हत्थेन पन अत्तनो ।

ठाना चावेति चे मोरं, सयं ठाना चुतो सिया ॥

७१. फुट्टोकासं मुखग्गेन, कलापग्गेन वा पन ।
कलापग्गेन वा फुट्टं, मुखतुण्डेन भिक्खु चे ॥

७२. अतिक्कामेय्य यो मोरं, ठाना चावेति नाम सो ।
एसेव च नयो पाद-सिखापक्खेसु दीपितो ॥

७३. गगने पन गच्छन्तो, करे मोरो निलीयति ।
तं करेनेव चारेन्तो, फन्दापेतीति वुच्चति ॥

७४. सचे गणहाति तं मोरं, इतरेन करेन सो ।
चावितत्ता पन ठाना, भिक्खु ठाना चुतो सिया ॥

७५. इतरं पन मोरस्स, उपनेति सचे करं ।
न दोसो तत्थ उड्डेत्वा, सयमेव निलीयति ॥

७६. दिस्वा अङ्गे निलीनं तं, थेय्यचित्तेन गच्छतो ।
पादे थुल्लच्चयं होति, दुतिये च पराजयो ॥

७७. भूमियं ठितमोरस्स, तीणि ठानानि पण्डितो ।
पादानञ्च कलापस्स, वसेन परिदीपये ॥

७८. ततो केसग्गमत्तम्पि, मोरं पथवितो पन ।
होति पाराजिकं तस्स, उक्खिपन्तस्स भिक्खुनो ॥

७९. छिज्जमानं सुवण्णादिं, पत्ते पतति चे पन ।
हत्थेन उद्धरन्तस्स, तस्स पाराजिकं सिया ॥

८०. सचे अनुद्धरित्वाव, थेय्यचित्तेन गच्छति ।
दुतिये पदवारस्मिं, पाराजिकमुदीरये ॥

८१. एसेव च नयो जेय्यो, हत्थे वत्थेव मत्थके ।
तं तं तस्स भवे ठानं, यत्थ यत्थ पतिट्ठितं ॥

आकासड्ढकथा ।

८२. थेय्यचित्तेन यं किञ्चि, मज्जपीठादिसुट्ठितं ।

आमासम्पि अनामासं, आमसन्तस्स दुक्कटं ॥

८३. संहरित्वा सचे वंसे, ठपितं होति चीवरं ।
कत्वा पुनोरतो भोगं, तथा अन्तञ्च पारतो ॥
८४. चीवरेण फुट्टोकासो, ठानं तस्स पवुच्चति ।
न तु चीवरवंसो सो, होतीति सकलो मतो ॥
८५. ओरिमन्तेन ओकासं, फुट्टं तमितरेण वा ।
इतरेणपि वा फुट्टं, ओरिमन्तेन वा पुन ॥
८६. दक्खिणन्तेन फुट्टं वा, वामन्तेनितरेण वा ।
वामन्तेन फुट्टानं, अतिक्कामयतो चुति ॥
८७. उद्धं वा उक्खिपन्तस्स, चीवरं पन वंसतो ।
केसग्गमत्ते उक्खित्ते, तस्स पाराजिकं भवे ॥
८८. रज्जुकेन च बन्धित्वा, ठपितं पन चीवरं ।
थुल्लच्चयं विमोचेन्तो, मुत्ते पाराजिकं फुसे ॥
८९. वेठेत्वा ठपितं वंसे, निब्बेठेन्तस्स भिक्खुनो ।
वलयं छिन्दतो वापि, मोचेन्तस्सप्ययं नयो ॥
९०. चीवरस्स पसारेत्वा, ठपितस्स हि वंसके ।
संहरित्वा तु निक्खित्ते, चीवरे विय निच्छयो ॥
९१. सिक्काय पक्खिपित्वा यं, लग्गितं होति भण्डकं ।
सिक्कातो तं हरन्तो वा, सह सिक्काय वा चुतो ॥
९२. कुन्तादिं नागदन्तेसु, ठितेसु पटिपाटिया ।
अग्गे वा पन बुन्दे वा, गहेत्वा परिकट्टतो ॥
९३. पाराजिकं फुट्टोकासं, अतिक्कामयतो सिया ।
उजुकं उक्खिपन्तस्स, केसग्गेण पराजयो ॥
९४. पाकाराभिमुखो ठत्वा, आकट्ठति सचे पन ।
ओरिमन्तफुट्टोकास-मितरन्तच्चये चुतो ॥

१५. तथेव परतो तस्स, पेल्लेन्तस्सापि भिक्खुनो ।
भित्तिं पन च निस्साय, ठपितेपि अयं नयो ॥
१६. चालेन्तस्स च तालस्स, फलं वत्थु हि पूरति ।
येनस्स बन्धना मुत्ते, तस्मिं पाराजिकं भवे ॥
१७. पिण्डं छिन्दति तालस्स, सचे पाराजिकं सिया ।
एसेव च नयो सेस-रुक्खपुप्फफलेसुपि ॥

वेहासट्ठकथा ।

१८. गच्छतो हि निधिद्वानं, पदवारेन दुक्कटं ।
उदके पन गम्भीरे, तथा निमुज्जनादिसु ॥
१९. तत्थजातकपुप्फेसु, येन पुप्फेन पूरति ।
वत्थु तं छिन्दतो पुप्फं, तस्स पाराजिकं वदे ॥
१००. एकनाळस्स वा पस्से, वाको उप्पलजातिया ।
न छिज्जति ततो याव, ताव नं परिरक्खति ॥
१०१. सामिकेहेव पुप्फेसु, छिन्दित्वा ठपितेसुपि ।
पुब्बे वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥
१०२. भारबद्धानि पुप्फानि, छस्वाकारेसु केनचि ।
आकारेन सचे तानि, ठाना चावेति नस्सति ॥
१०३. ठपितं पन पुप्फानं, कलापं जलपिट्ठियं ।
चालेत्वा उदकं पुप्फ-द्वाना चावेति चे चुतो ॥
१०४. परिकप्पेति चे “एत्थ, गहेस्सामी”ति रक्खति ।
उद्धरन्तो गतद्वाना, भट्ठो नाम पवुच्चति ॥
१०५. अच्चुगतस्स तं ठानं, जलतो सकलं जलं ।
उप्पाटेत्वा ततो पुप्फं, उजुमुद्धरतो पन ॥
१०६. नाळन्ते जलतो मुत्त-मत्ते पाराजिकं भवे ।
अमुत्ते जलतो तस्मिं, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥

१०७.पुप्फे गहेत्वा नामेत्वा, उप्पाटेति सचे पन ।
न तस्स उदकं ठानं, नट्ठो उप्पाटितक्खणे ॥

१०८.यो हि सस्सामिके मच्छे, थेय्यचित्तेन गण्हति ।
बळिसेनपि जालेन, हत्थेन कुमिनेन वा ॥

१०९.तस्सेवं गण्हतो वत्थु, येन मच्छेन पूरति ।
तस्मिं उद्धटमत्तस्मिं, जला होति पराजयो ॥

११०.ठानं सलिलजानज्झि, केवलं सकलं जलं ।
सलिलट्ठं विमोचेन्तो, जला पाराजिको भवे ॥

१११.नीरतो उप्पतित्वा यो, तीरे पतति वारिजो ।
गण्हतो तं पनापत्तिं, भण्डग्घेन विनिद्दिसे ॥

११२.मारणत्थाय मच्छानं, तळाके नदियापि वा ।
निन्ने मच्छविसं नाम, पक्खिपित्वा गते पन ॥

११३.पच्छा मच्छविसं मच्छा, खादित्वा पिलवन्ति चे ।
पाराजिकं मते मच्छे, थेय्यचित्तेन गण्हतो ॥

११४.पंसुकूलिकसज्जाय, न दोसो कोचि गण्हतो ।
सामिकेस्वाहरन्तेसु, भण्डदेय्यमुदीरितं ॥

११५.गहेत्वा सामिका मच्छे, सचे यन्ति निरालया ।
गण्हतो पन ते सेसे, थेय्यचित्तेन दुक्कटं ॥

११६.अमतेसु अनापत्तिं, वदन्ति विनयज्जुनो ।
एसेव च नयो सेसे, कच्छपादिमिह वारिजे ॥

उदकट्टकथा ।

११७.“नावं नावट्ठं वा भण्डं, थेनेत्वा गण्हिस्सामी”ति ।
पादुद्गारे दोसा वुत्ता, भिक्खुस्सेवं गच्छन्तस्स ॥

११८.बद्धाय नावाय हि चण्डसोते ।
ठानं मतं बन्धनमेकमेव ।
भिक्खुस्स तस्मिं मुत्तमत्ते ।

पाराजिकं तस्स वदन्ति धीरा ॥

११९. निच्चले उदके नाव-मबन्धनमवड्डितं ।
पुरतो पच्छतो वापि, पस्सतो वापि कट्ठतो ॥

१२०. एकेनन्तेन सम्फुट्ट-मोकासमितरेन तं ।
अतिक्कामयतो नावं, तस्स पाराजिकं सिया ॥

१२१. तथा —

उद्धं केसग्गमत्तम्पि, उदकम्हा विमोचिते ।
अधोनावतलं तेन, फुट्टञ्च मुखवट्टिया ॥

१२२. बन्धित्वा पन या तीरे, ठपिता निच्चले जले ।
बन्धनञ्च ठितोकासो, ठानं तस्सा द्विधा मतं ॥

१२३. होति थुल्लच्चयं पुब्बं, बन्धनस्स विमोचने ।
पच्छा केनचुपायेन, ठाना चावेति चे चुतो ॥

१२४. चावेत्वा पठमं ठाना, पच्छा बन्धनमोचने ।
एसेव च नयो वुत्तो, थेय्यचित्तस्स भिक्खुनो ॥

१२५. उस्सारेत्वा निकुज्जित्वा, ठपिताय थले पन ।
फुट्टोकासोव हि ठानं, नावाय मुखवट्टिया ॥

१२६. जेय्यो ठानपरिच्छेदो ।
आकारेहेव पञ्चहि ।
यतो कुतोचि चावेन्तो ।
होति पाराजिको नरो ॥

१२७. एसेव च नयो जेय्यो, नावायुक्कुज्जितायपि ।
ठपितायपि नावाय, घटिकानं तथूपरि ॥

१२८. थेय्या तित्थे ठितं नावं, आरुहित्वा सचे पन ।
अरित्तेन फियेनापि, पाजेन्तस्स पराजयो ॥

१२९. सचे छत्तं पणामेत्वा, उस्सापेत्वाव चीवरं ।
लङ्कारसदिसं कत्वा, गणहापेति समीरणं ॥

१३०.आगम्म बलवा वातो, नावं हरति चे पन ।
वातेनेव हटा नावा, न दोसो कोचि विज्जति ॥

१३१.सयमेव च यं किञ्चि, गामतित्थमुपागतं ।
अचावेन्तोव तं ठाना, किणित्वा चे पलायति ॥

१३२.अवहारो न भिक्खुस्स, भण्डदेय्यमुदीरितं ।
सयमेव च गच्छन्ति, ठाना चावेति चे चुतो ॥

नावटुकथा ।

१३३.यानं नाम रथो वय्हं, सकटं सन्दमानिका ।
यानं अवहरिस्सामि, यानट्टमिति वा पन ॥

१३४.गच्छतो दुक्कटं वुत्तं, दुतियं परियेसतो ।
ठाना चावनयोगस्मिं, विज्जमाने पराजयो ॥

१३५.यानस्स दुकयुत्तस्स, दस ठानानि दीपये ।
यानं पाजयतो तस्स, निसीदित्वा धुरे पन ॥

१३६.थुल्लच्चयं तु गोणानं, पादुद्गारे विनिहिसे ।
चक्कानज्झि ठितोकास-मतिक्कन्ते पराभवो ॥

१३७.अयुत्तकस्सापि च यानकस्स, धुरेनुपत्थम्भनियं ठितस्स ।
वसेनुपत्थम्भनचक्ककानं, ठानानि तीणेव भवन्ति तस्स ॥

१३८.तथा धुरेन दारूनं, उपरिट्ठपितस्स च ।
भूमियम्पि धुरेनेव, तथेव ठपितस्स च ॥

१३९.पुरतो पच्छतो वापि, ठाना चावेति चे पन ।
थुल्लच्चयं तु तिण्णम्पि, ठाना चावे पराजयो ॥

१४०.अपनेत्वान चक्कानि, अक्खानं सीसकेहि तु ।
ठितस्सूपरि दारूनं, ठानानि द्वे विनिहिसे ॥

१४१.कट्ठन्तो उक्खिपन्तो वा, फुट्ठोकासच्चये चुतो ।
ठपितस्स पनञ्जस्स, भूमियं यस्स कस्सचि ॥

१४२.अक्खुद्धीनं धुरस्साति, पञ्च ठानानि दीपये ।
उद्धीसु वा गहेत्वा तं, ठाना चावेति चे चुतो ॥

१४३.ठपितस्स हि चक्कस्स, नाभिया पन भूमियं ।
एकमेव सिया ठानं, परिच्छेदोपि पञ्चधा ॥

१४४.फुसित्वा यं ठितं भूमिं, नेमिपस्सेन नाभिया ।
ठानानि द्वे भवन्तस्स, नट्टो तेसमतिक्कमे ॥

१४५.दिस्वा यानमनारक्खं, पटिपन्नं महापथे ।
आरुहित्वा अचोदेत्वा, किणित्वा याति वट्ठति ॥

यानट्टुकथा ।

१४६.सीसक्खन्धकटोलम्ब-वसा भारो चतुब्बिधो ।
तत्थ सीसगतं भारं, आमसन्तस्स दुक्कटं ॥

१४७.इतो चितो च घंसन्तो, थेय्यचित्तेन यो पन ।
सिरस्मियेव सारेति, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥

१४८.खन्धं ओरोपिते भारे, तस्स पाराजिकं मतं ।
सीसतो केसमत्तम्पि, मोचेन्तोपि पराजितो ॥

१४९.भारं पथवियं किञ्चि, ठपेत्वा सुद्धमानसो ।
पच्छा तं थेय्यचित्तेन, उद्धरन्तो पराजितो ॥५२२

१५०.एत्थ वुत्तनयेनेव, सेसेसुपि असेसतो ।
भारेसु मतिसारेन, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥

भारट्टुकथा ।

१५१.दुक्कटं मुनिना वुत्तं, आरामं अभियुज्जतो ।
पराजेति परं धम्मं, चरन्तो चे पराजितो ॥५२२

१५२.विमतिं जनयन्तस्स, तस्स थुल्लच्चयं सिया ।
परज्जति सयं धम्मं, चरन्तो योपि तस्स च ॥

१५३.सामिनो धुरनिक्खेपे, “न दस्सामी”ति चत्तनो ।

पाराजिकं भवे तस्स, सब्बेसं कूटसक्खिनं ॥

आरामडुकथा ।

१५४.विहारं सङ्घिकं किञ्चि, अच्छिन्दित्वान गणितुं ।
सब्बेसं धुरनिक्खेपा-भावतोव न सिज्झति ॥

विहारडुकथा ।

१५५.सीसानि सालिआदीनं, निरुम्भित्वान गणहतो ।
असितेन च लायित्वा, छिन्दित्वा वा करेन च ॥

१५६.यस्मिं बीजेपि वा वत्थु, सीसे पूरेति मुट्ठियं ।
बन्धना मोचिते तस्मिं, तस्स पाराजिकं भवे ॥

१५७.अच्छिन्नो पन दण्डो वा, तचो वा अप्पमत्तको ।
वीहिनाळम्पि वा दीघं, अनिक्खन्तोव रक्खति ॥

१५८.सचे सो परिकप्पेति, “मद्वित्वा पनिदं अहं ।
पप्फोटेत्वा इतो सारं, गण्हिस्सामी”ति रक्खति ॥

१५९.मदनुद्धरणे नत्थि, दोसो पप्फोटनेपि वा ।
अत्तनो भाजनगतं, करोन्तस्स पराजयो ॥

१६०.जानं केसगमत्तम्पि, पथविं परसन्तकं ।
थेय्यचित्तेन चे खीलं, सङ्कामेति पराजयो ॥

१६१.तच्च खो सामिकानं तु, धुरनिक्खेपने सति ।
अनग्घा भूमि नामेसा, तस्मा एवमुदीरितं ॥

१६२.गहेतब्बा सचे होति, द्वीहि खीलेहि या पन ।
आदो थुल्लच्चयं तेसु, दुतियेव पराजयो ॥

१६३.जापेतुकामो यो भिक्खु, “ममेदं सन्तक”न्ति च ।
रज्जुं वापि पसारेति, यट्ठिं पातेति दुक्कटं ॥

१६४.येहि द्वीहि पयोगेहि, अत्तनो सन्तकं सिया ।
आदो थुल्लच्चयं तेसु, दुतिये च पराजयो ॥

खेत्तुडुकथा ।

१६५.खेत्ते वुत्तनयेनेव, वत्थुडुस्स विनिच्छयो ।
गामट्टेपि च वत्तब्बं, अपुब्बं नत्थि किञ्चिपि ॥

वत्थुडुगामडुकथा ।

१६६.तिणं वा पन पण्णं वा, लतं वा कट्टमेव वा ।
भण्डग्घेनेव कातब्बो, गण्हन्तो तत्थजातकं ॥

१६७.महग्घे पन रुक्खस्मिं, छिन्नमत्तेपि नस्सति ।
तच्छेत्वा ठपितो रुक्खो, गहेतब्बो न कोचिपि ॥

१६८.छिन्दित्वा ठपितं मूले, रुक्खमद्भगतं पन ।
“छड्डितो सामिकेही”ति, गहेतुं पन वट्टति ॥

१६९.लक्खणे छल्लियोनद्धे, न दोसो कोचि गण्हतो ।
अज्झावुत्थं कतं वापि, विनस्सन्तज्ज गण्हतो ॥

१७०.यो चारक्खट्ठानं पत्त्वा, कत्वा कम्मट्ठानादीनि ।
चित्ते चिन्तेन्तो वा अज्जं, भण्डदेय्यं होतेवस्स ॥

१७१.वराहव्यग्घच्छतरच्छकादितो ।
उपद्दवा मुच्चितुकामताय यो ।
तथेव तं ठानमतिक्कमेति चे ।
न कोचि दोसो पन भण्डदेय्यकं ॥

१७२.इदमारक्खणट्ठानं, गरुकं सुद्धघाततो ।
तस्मा दुक्कटमुद्धिद्धं, तमनोक्कम्म गच्छतो ॥

१७३.एतं परिहरन्तस्स, थेय्यचित्तेन सत्थुना ।
पाराजिकमनुद्धिद्धं, आकासेनापि गच्छतो ॥

१७४.तस्मा एत्थ विसेसेन, सतिसम्पन्नचेतसा ।
अप्पमत्तेन होतब्बं, पियसीलेन भिक्खुना ॥

अरज्जुडुकथा ।

१७५. तोयदुल्लभकालस्मिं, भाजने गोपितं जलं ।
आविज्जित्वा पवेसेत्वा, छिदं कत्वापि वा तथा ॥

१७६. वापियं वा तळाके वा, भाजनं अत्तनो पन ।
गणहन्तस्स पवेसेत्वा, भण्डघेन विनिद्दिसे ॥

१७७. छिन्दतो मरियादं तु, अदिन्नादानपुब्बतो ।
भूतगामेन सद्धिमि, दुक्कटं परिदीपितं ॥

१७८. अन्तो ठत्वा बहि ठत्वा, छिन्दन्तो उभयत्थपि ।
बहिअन्तेन कातब्बो, अन्तोअन्तेन मज्झतो ॥

उदककथा ।

१७९. वारेन सामणेरा यं, दन्तकट्टमरज्जतो ।
आनेत्वाचरियानम्पि, आहरन्ति सचे पन ॥

१८०. छिन्दित्वा याव सङ्खस्स, न निय्यादेन्ति ते पन ।
आभतं ताव तं सब्बं, तेसमेव च सन्तकं ॥

१८१. तस्मा तं थेय्यचित्तेन, गणहन्तस्स च भिक्खुनो ।
गरुभण्डज्ज सङ्खस्स, भण्डघेन पराभवो ॥

१८२. यदा निय्यादितं तेहि, ततो पट्ठाय सङ्घिकं ।
गणहन्तस्सापि थेय्याय, अवहारो न विज्जति ॥

१८३. अरक्खत्ता यथावुट्ठ-मभाजेतब्बतोपि च ।
सब्बसाधारणत्ता च, अज्जं विय न होतिदं ॥

दन्तकट्टकथा ।

१८४. अग्गिं वा देति सत्थेन, आकोटेति समन्ततो ।
आकोटेति विसं वापि, मण्डूकण्टकनामकं ॥

१८५. येन वा तेन वा रुक्खो, विनस्सति च ड्हति ।
सब्बत्थ भिक्खुनो तस्स, भण्डदेय्यं पकासितं ॥

वनप्पतिकथा ।

१८६.सीसतो कण्णतो वापि, गीवतो हत्थतोपि वा ।
छिन्दित्वा वापि मोचेत्वा, गण्हतो थेय्यचेतसा ॥

१८७.होति मोचितमत्तस्मिं, सीसादीहि पराजयो ।
थुल्लच्चयं करोन्तस्स, आकड्ढनविकड्ढनं ॥

१८८.हत्था अनीहरित्वाव, वलयं कटकम्पि वा ।
अग्गबाहुज्ज घंसन्तो, चारेति अपरापरं ॥

१८९.तमाकासगतं चोरो, करोति यदि रक्खति ।
सविज्जाणकतो मूले, वलयं व न होतिदं ॥

१९०.निवत्थं पन वत्थं यो, अच्छिन्दति परस्स चे ।
परोपि पन लज्जाय, सहसा तं न मुज्जति ॥

१९१.आकड्ढति च चोरोपि, सो परो ताव रक्खति ।
परस्स हत्थतो वत्थे, मुत्तमत्ते पराजयो ॥

१९२.सभण्डहारकं भण्डं, नेन्तस्स पठमे पदे ।
थुल्लच्चयमतिककन्ते, दुतियेव चुतो सिया ॥

१९३.पातापेति सचे भण्डं, तज्जेत्वा थेय्यचेतनो ।
परस्स हत्थतो भण्डे, मुत्तमत्ते पराजयो ॥

१९४.अथापि परिकप्पेत्वा, पातापेति व यो पन ।
तस्स पातापने वुत्तं, दुक्कटामसनेपि च ॥

१९५.फन्दापेति यथावत्थुं, ठाना चावेति चे चुतो ।
“तिट्ठ तिट्ठा”ति वदतो, न दोसो छड्ढितेपि च ॥

१९६.आगन्त्वा थेय्यचित्तेन, पच्छा तं गण्हतो सिया ।
पाराजिकं तदुद्दारे, सालये सामिके गते ॥

१९७.गण्हतो सकसज्जाय, गहणे पन रक्खति ।
भण्डदेय्यं तथा पंसु-कूलसज्जाय गण्हतो ॥

१९८.“तिट्ठ तिट्ठा”ति वुत्तो च, छड्ढेत्वा पन भण्डकं ।
कत्वाव धुरनिकखेपं, भीतो चोरा पलायति ॥

१९९.गणहतो थेय्यचित्तेन, उद्धारे दुक्कटं पुन ।
दातब्बमाहरापेन्ते, अदेन्तस्स पराजयो ॥

२००.“कस्मा? तस्स पयोगेन, छड्डितत्ता”ति सादरं ।
महाअट्ठकथायं तु, वुत्तमज्जासु नागतं ॥

हरणकथा ।

२०१.सम्पजानमुसावादं, “न गणहामी”ति भासतो ।
अदिन्नादानपुब्बत्ता, दुक्कटं होति भिक्खुनो ॥

२०२.“रहो मया पनेतस्स, ठपितं किं नु दस्सति” ।
इच्चेवं विमतुप्पादे, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥

२०३.तस्मिं दाने निरुस्साहे, परो चे निक्खिपे धुरं ।
उभिन्नं धुरनिक्खेपे, भिक्खु होति पराजितो ॥

२०४.चित्तेनादातुकामोव, “दस्सामी”ति मुखेन चे ।
वदतो धुरनिक्खेपे, सामिनो हि पराजयो ॥

उपनिधिकथा ।

२०५.सुङ्कघातस्स अन्तोव, ठत्वा पातेति चे बहि ।
धुवं पतति चे हत्था, मुत्तमत्ते पराजयो ॥

२०६.तं रुक्खे खाणुके वापि, हुत्वा पटिहतं पुन ।
वातुक्खित्तम्पि वा अन्तो, सचे पतति रक्खति ॥

२०७.प्रतित्वा भूमियं पच्छा, वट्टन्तं पन भण्डकं ।
सचे पविसत्यन्तोव, तस्स पाराजिकं सिया ॥

२०८.ठत्वा ठत्वा पवट्टन्तं, पविट्ठं चे पराजयो ।
अतिट्ठमानं वट्टित्वा, पविट्ठं पन रक्खति ॥

२०९.इति वुत्तं दळ्हं कत्वा, कुरुन्दट्ठकथादिसु ।
सारतो तं गहेतब्बं, युत्तं विय च दिस्सति ॥

२१०.सयं वा यदि वट्टेति, वट्टापेति परेन वा ।

अट्टत्वा वट्टमानं तं, गतं नासकरं सिया ॥

२११. ठत्वा ठत्वा सचे अन्तो, बहि गच्छति रक्खति ।
ठपिते सुद्धचित्तेन, सयं वट्टति वट्टति ॥

२१२. गच्छन्ते पन याने वा, गजे वा तं ठपेति चे ।
बहि नीहरणत्थाय, नावहारोपि नीहटे ॥

२१३. ठपिते ठितयाने वा, पयोगेन विना गते ।
सतिपि थेय्यचित्तिस्मिं, अवहारो न विज्जति ॥

२१४. सचे पाजेति तं यानं, ठपेत्वा यानके मणिं ।
सिया पाराजिकं तस्स, सीमातिक्कमने पन ॥

२१५. सुद्धट्टाने मतं सुद्धं, गन्तुं दत्ताव वट्टति ।
सेसो इध कथामग्गो, अरज्जट्टकथासमो ॥

सुद्धघातकथा ।

२१६. अन्तोजातं धनक्कीतं, दिन्नं वा पन केनचि ।
दासं करमरानीतं, हरन्तस्स पराजयो ॥

२१७. भुजिस्सं वा हरन्तस्स, मानुसं मातरापि वा ।
पितराठपितं वापि, अवहारो न विज्जति ॥

२१८. तं पलापेतुकामोव, उक्खिपित्वा भुजेहि वा ।
तं ठितट्टानतो किज्जि, सङ्कामेति पराजयो ॥

२१९. तज्जेत्वा पदसा दासं, नेन्तस्स पदवारतो ।
होन्ति आपत्तियो वुत्ता, तस्स थुल्लच्चयादयो ॥

२२०. हत्थादीसु गहेत्वा तं, कट्टतोपि पराजयो ।
“गच्छ याहि पलाया”ति, वदतोपि अयं नयो ॥

२२१. वेगसाव पलायन्तं, “पलाया”ति च भासतो ।
होति पाराजिकेनस्स, अनापत्ति हि भिक्खुनो ॥

२२२. सणिकं पन गच्छन्तं, सचे वदति सोपि च ।

सीधं गच्छति चे तस्स, वचनेन पराजयो ॥

२२३.पलायित्वा सचे अज्जं, गामं वा निगममि वा ।
गतं दिस्वा ततो तज्जे, पलापेति पराजयो ॥

पाणकथा ।

२२४.धेय्या सप्पकरण्डं चे, परामसति दुक्कटं ।
फन्दापेति यथावत्थुं, ठानतो चावने चुतो ॥

२२५.उग्घाटेत्वा करण्डं तु, सप्पमुद्धरतो पन ।
करण्डतलतो मुत्ते, नङ्गुट्ठे तु पराजयो ॥

२२६.घंसित्वा कट्ठतो सप्पं, नङ्गुट्ठे मुखवट्ठितो ।
तस्स सप्पकरण्डस्स, मुत्तमत्ते पराजयो ॥

२२७.करण्डं विवरित्वा चे, पक्कोसन्तस्स नामतो ।
सो निक्खमति चे सप्पो, तस्स पाराजिकं सिया ॥

२२८.तथा कत्वा तु मण्डूक-मूसिकानं रवमि वा ।
पक्कोसन्तस्स नामेन, निक्खन्तेपि पराजयो ॥

२२९.मुखं अविवरित्वाव, करोन्तस्सेवमेव च ।
येन केनचि निक्खन्ते, सप्पे पाराजिकं सिया ॥

२३०.मुखे विवरिते सप्पो, सयमेव पलायति ।
न पक्कोसति चे तस्स, भण्डदेय्यमुदीरितं ॥

अपदकथा ।

२३१.थेय्यचित्तेन यो हत्थिं, करोतामसनादयो ।
होन्ति आपत्तियो तस्स, तिविधा दुक्कटादयो ॥

२३२.सालायं ठितहत्थिस्स, अन्तोवत्थङ्गणेषुपि ।
ठानं साला च वत्थु च, अङ्गणं सकलं सिया ॥

२३३.अबद्धस्स हि बद्धस्स, ठितट्ठानञ्च बन्धनं ।
तस्मा तेसं वसा हत्थिं, हरतो कारये बुधो ॥

२३४ नगरस्स बहिद्धा तु, ठितस्स पन हत्थिनो ।
ठितट्ठानं भवे ठानं, पदवारेन कारये ॥

२३५ निपन्नस्स गजस्सेकं, ठानं तं उट्ठपेति चे ।
तस्मिं उट्ठितमत्ते तु, तस्स पाराजिकं सिया ॥

२३६ एसेव च नयो जेय्यो, तुरङ्गमहिसादिसु ।
नत्थि किञ्चिपि वत्तब्बं, द्विपदेपि बहुप्पदे ॥

चतुप्पदकथा ।

२३७ परेसन्ति विजानित्वा, परेसं सन्तकं धनं ।
गरुकं थेय्यचित्तेन, ठाना चावेति चे चुतो ॥

२३८ अनापत्ति ससज्जिस्स, तिरच्छानपरिग्गहे ।
तावकालिकविस्सास-ग्गाहे पेतपरिग्गहे ॥

२३९ यो पनेत्थ च वत्तब्बो, पाळिमुत्तविनिच्छयो ।
तं मयं परतोयेव, भणिस्साम पकिण्णके ॥

२४० प्रराजितानेकमलेन वुत्तं ।
पाराजिकं यं दुतियं जिनेन ।
वुत्तो समासेन मयस्स चत्थो ।
वत्तुं असेसेन हि को समत्थो ॥

इति विनयविनिच्छये दुतियपाराजिककथा निट्ठिता ।

ततियपाराजिककथा

२४१ मनुस्सजातिं जानन्तो, जीविता यो वियोजये ।
निक्खिपेय्यस्स सत्थं वा, वदेय्य मरणे गुणं ॥

२४२ देसेय्य मरणूपायं, होतायम्पि पराजितो ।
असन्धेय्योव सो जेय्यो, द्वेधा भिन्नसिला विय ॥

२४३ वुत्ता पाणातिपातस्स, पयोगा छ महेसिना ।
साहत्थिको तथाणत्ति-निस्सग्गिथावरादयो ॥

२४४ तत्थ कायेन वा काय-पटिबद्धेन वा सयं ।
मारेन्तस्स परं घातो, अयं साहत्थिको मतो ॥

२४५ “एवं त्वं पहरित्वा तं, मारेही”ति च भिक्खुनो ।
परस्साणापनं नाम, अयमाणत्तिको नयो ॥

२४६ दूरं मारेतुकामस्स, उसुआदिनिपातनं ।
कायेन पटिबद्धेन, अयं निस्सगियो विधि ॥

२४७ असञ्चारिमुपायेन, मारणत्थं परस्स च ।
ओपातादिविधानं तु, पयोगो थावरो अयं ॥

२४८ परं मारेतुकामस्स, विज्जाय जप्पनं पन ।
अयं विज्जामयो नाम, पयोगो पञ्चमो मतो ॥

२४९ समत्था मारणे या च, इद्धि कम्मविपाकजा ।
अयमिद्धिमयो नाम, पयोगो समुदीरितो ॥

२५० एकेको दुविधो तत्थ, होतीति परिदीपितो ।
उद्देसोपि अनुद्देसो, भेदो तेसमयं पन ॥

२५१ बहुस्वपि यमुद्धिस्स, पहारं देति चे पन ।
मरणेन च तस्सेव, कम्मुना तेन बज्झति ॥

२५२ अनुद्धिस्स पहारेपि, यस्स कस्सचि देहिनो ।
पहारप्पच्चया तस्स, मरणं चे पराजयो ॥

२५३ मते पहटमत्ते वा, पच्छा मुभयथापि च ।
हन्ता पहटमत्तस्मिं, कम्मुना तेन बज्झति ॥

२५४ एवं साहत्थिको जेय्यो, तथा आणत्तिकोपि च ।
एत्तावता समासेन, द्वे पयोगा हि दस्सिता ॥

२५५ वत्थु कालो च देसो च, सत्थञ्च इरियापथो ।
करणस्स विसेसोति, छ आणत्तिनियामका ॥

२५६ मारेतब्बो हि यो तत्थ, सो “वत्थू”ति पवुच्चति ।
पुब्बणादि सिया कालो, सत्तानं योब्बनादि च ॥

२५७.देसो गामादि विज्जेय्यो, सत्थं तं सत्तमारणं ।
मारेतब्बस्स सत्तस्स, निसज्जादिरियापथो ॥

२५८.विज्जनं भेदनञ्चापि, छेदनं ताळनम्पि वा ।
एवमादिविधोनेको, विसेसो करणस्स तु ॥

२५९.‘‘यं मारेही’’ति आणत्तो, अज्जं मारेति चे ततो ।
‘‘पुरतो पहरित्वान, मारेही’’ति च भासितो ॥

२६०.पच्छतो पस्सतो वापि, पहरित्वान मारिते ।
वत्थाणत्ति विसङ्केता, मूलट्ठो पन मुच्चति ॥

२६१.वत्थुं तं अविरज्झित्वा, यथाणत्तिञ्च मारिते ।
उभयेसं यथाकालं, कम्मबद्धो उदीरितो ॥

२६२.आणत्तो ‘‘अज्ज पुब्बण्हे, मारेही’’ति च यो पन ।
सो चे मारेति सायन्हे, मूलट्ठो परिमुच्चति ॥

२६३.आणत्तस्सेव सो वुत्तो ।
कम्मबद्धो महेसिना ।
कालस्स हि विसङ्केता ।
दोसो नाणापकस्स सो ॥

२६४.‘‘अज्ज मारेहि पुब्बण्हे, स्वेवा’’ति अनियामिते ।
यदा कदाचि पुब्बण्हे, विसङ्केतो न मारिते ॥

२६५.एतेनेव उपायेन, कालभेदेसु सब्बसो ।
सङ्केतो च विसङ्केतो, वेदितब्बो विभाविना ॥

२६६.‘‘इमं गामे ठितं वेरिं, मारेही’’ति च भासितो ।
सचे सो पन मारेति, ठितं तं यत्थ कत्थचि ॥

२६७.नत्थि तस्स विसङ्केतो, उभो बज्झन्ति कम्मुना ।
‘‘गामेयेवा’’ति आणत्तो, वने वा सावधारणं ॥

२६८.‘‘वनेयेवा’’ति वा वुत्तो, गामे मारेति चेपि वा ।
विसङ्केतो विज्जातब्बो, मूलट्ठो परिमुच्चति ॥

२६९.एतेनेव उपायेन, सव्वदेसेसु भेदतो ।

सङ्केतो च विसङ्केतो, वेदितव्वोव विञ्जुना ॥

२७०.“सत्थेन पन मारेहि, आणत्तो”ति च केनचि ।

येन केनचि सत्थेन, विसङ्केतो न मारिते ॥

२७१.“इमिना वासिना ही”ति, वुत्तो अञ्जेन वासिना ।

“इमस्सासिस्स वापि त्वं, धारायेताय मारय” ॥

२७२इति वुत्तो सचे वेरिं, धाराय इतराय वा ।

थरुना वापि तुण्डेन, विसङ्केतोव मारिते ॥

२७३एतेनेव उपायेन, सव्वावुधकजातिसु ।

सङ्केतो च विसङ्केतो, वेदितव्वो विसेसतो ॥

२७४.“गच्छन्तमेनं मारेहि”, इति वुत्तो परेन सो ।

मारेति नं निसिन्नं चे, विसङ्केतो न विज्जति ॥

२७५.“निसिन्नंयेव मारेहि”, “गच्छन्तंयेव वा”ति च ।

वुत्तो मारेति गच्छन्तं, निसिन्नं वा यथाक्कमं ॥

२७६विसङ्केतन्ति जातव्वं, भिक्खुना विनयञ्जुना ।

एसेव च नयो जेय्यो, सव्विरियापथेसु च ॥

२७७.“मारेही”ति च विज्झित्वा, आणत्तो हि परेन सो ।

विज्झित्वाव तमारेति, विसङ्केतो न विज्जति ॥

२७८.“मारेही”ति च विज्झित्वा, आणत्तो हि परेन सो ।

छिन्दित्वा यदि मारेति, विसङ्केतोव होति सो ॥

२७९एतेनेव उपायेन, सव्वेसु करणेसुपि ।

सङ्केते च विसङ्केते, वेदितव्वो विनिच्छयो ॥

२८०.दीघं रस्सं किसं थूलं, काळं ओदातमेव वा ।

आणत्तो अनियामेत्वा, मारेहीति च केनचि ॥

२८१.सोपि यं किञ्चि आणत्तो, सचे मारेति तादिसं ।

नत्थि तत्थ विसङ्केतो, उभिन्नम्मि पराजयो ॥

- २८२.मनुस्सं किञ्चि उद्दिस्स, सचे खणतिवाटकं ।
खणन्तस्स च ओपातं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥
- २८३.दुक्खस्सुप्पत्तिया तत्थ, तस्स थुल्लच्चयं सिया ।
पतित्वा च मते तस्मिं, तस्स पाराजिकं भवे ॥
- २८४.निपतित्वा पनञ्जस्मिं, मते दोसो न विज्जति ।
अनुद्दिस्सकमोपातो, खतो होति सचे पन ॥
- २८५.‘‘पतित्वा एत्थ यो कोचि, मरतू’’ति हि यत्तका ।
मरन्ति निपतित्वा चे, दोसा होन्तिस्स तत्तका ॥
- २८६.आनन्तरियवत्थुस्मिं, आनन्तरियकं वदे ।
तथा थुल्लच्चयादीनं, होन्ति थुल्लच्चयादयो ॥
- २८७.प्रतित्वा गब्भिनी तस्मिं, सगब्भा चे मरिस्सति ।
होन्ति पाणातिपाता द्वे, एकोवेकेकधंसने ॥
- २८८.अनुबन्धेत्थ चोरेहि, पतित्वा चे मरिस्सति ।
ओपातखणकस्सेव, होति पाराजिकं किर ॥
- २८९.वेरिनो तत्थ पातेत्वा, सचे मारेन्ति वेरिनो ।
पतितं तत्थ मारेन्ति, नीहरित्वा सचे बहि ॥
- २९०.निब्बत्तित्वा हि ओपाते, मता चे ओपपातिका ।
असक्कोन्ता च निक्खन्तुं, सब्बत्थ च पराजयो ॥
- २९१.यक्खादयो पनुद्दिस्स, खणने दुक्खसम्भवे ।
दुक्कटं मरणे वत्थु-वसा थुल्लच्चयादयो ॥
- २९२.मनुस्सेयेव उद्दिस्स, खते ओपातके पन ।
अनापत्ति पतित्वा हि, यक्खादीसु मतेसुपि ॥
- २९३.तथा यक्खादयो पाणे, खते उद्दिस्स भिक्खुना ।
निपतित्वा मरन्तेसु, मनुस्सेसुप्पयं नयो ॥
- २९४.‘‘पाणिनो एत्थ बज्झित्वा, मरन्तू’’ति अनुद्दिसं ।
पासं ओड्ढेति यो तत्थ, सचे बज्झन्ति पाणिनो ॥

२९५. हत्थतो मुत्तमत्तस्मिं, तस्स पाराजिकं सिया ।
आनन्तरियवत्थुस्मिं, आनन्तरियमेव च ॥

२९६. उद्दिस्स हि कते पासे, यं पनुद्दिस्स ओद्धितो ।
बन्धनेसु तदञ्जेसं, अनापत्ति पकासिता ॥

२९७. मूलेन वा मुधा वापि, दिन्ने पासे परस्स हि ।
मूलट्टस्सेव होतीति, कम्मबद्धो नियामितो ॥

२९८. येन लद्धो सचे लोपि, पासमुग्गळितम्पि वा ।
थिरं वापि करोतेवं, उभिन्नं कम्मबन्धनं ॥

२९९. यो पासं उग्गळापेत्वा, याति पापभया सचे ।
तं दिस्वा पुन अञ्जोपि, सण्ठपेति हि तत्थ च ॥

३००. बद्धा बद्धा मरन्ति चे, मूलट्टो न च मुच्चति ।
ठपेत्वा गहितट्टाने, पासयट्ठिं विमुच्चति ॥

३०१. गोपेत्वापि न मोक्खो हि, पासयट्ठिं सयंकतं ।
तमञ्जो पुन गण्हित्वा, सण्ठपेति सचे पन ॥

३०२. तप्पच्चया मरन्तेसु, मूलट्टो न च मुच्चति ।
नासेत्वा सब्बसो वा तं, ज्ञापेत्वा वा विमुच्चति ॥

३०३. रोपेन्तस्स च सूलं वा, सज्जेन्तस्स अदूहलं ।
ओपातेन च पासेन, सदिसोव विनिच्छयो ॥

३०४. अनापत्ति असञ्चिच्च, अजानन्तस्स भिक्खुनो ।
तथामरणचित्तस्स, मतेप्युम्मत्तकादिनो ॥

३०५. मनुस्सपाणिम्हि च पाणसज्जिता ।
सचस्स चित्तं मरणूपसंहितं ।
उपक्कमो तेन च तस्स नासो ।
पञ्चेत्थ अङ्गानि मनुस्सघाते ॥

इति विनयविनिच्छये ततियपाराजिककथा निद्धिता ।

चतुत्थपाराजिककथा

३०६.असन्तमत्तस्सितमेव कत्वा ।
 भवं अधिद्वाय च वत्तमानं ।
 अज्जापदेसज्च विनाधिमानं ।
 झानादिभेदं समुदाचरेय्य ॥

३०७.क्रायेन वाचायपि वा तदत्थे ।
 जातेव विज्जत्तिपथे अभब्बो ।
 यथेव तालो पन मत्थकस्मिं ।
 छिन्नो अभब्बो पुन रुळ्हिभावे ॥

३०८.असन्तमेवत्तनि यो परस्स ।
 दीपेति झानादिमनन्तरं सो ।
 जानाति चे होति चुतो हि नो चे ।
 जानाति थुल्लच्चयमस्स होति ॥

३०९.‘‘यो ते विहारे वसतीध भिक्खु ।
 सो झानलाभी’ति च दीपिते चे ।
 जानाति थुल्लच्चयमस्स नो चे ।
 जानाति तं दुक्कटमेव होति ॥

३१०.असन्तमेवत्तनि धम्ममेतं ।
 अत्थीति कत्वा वदतोधिमाना ।
 वुत्तो अनापत्तिनयो पनेवं ।
 अवत्तुकामस्स तथादिकस्स ॥

३११.पापिच्छता तस्स असन्तभावो ।
 आरोचनज्चेव मनुस्सकस्स ।
 नज्जापदेसेन तदेव जाणं ।
 पज्चेत्थ अङ्गानि वदन्ति धीरा ॥

३१२.पठमे दुतिये चन्ते, परियायो न विज्जति ।
 दुतिये ततियेयेव, आणत्ति न पनेतरे ॥

३१३.आदि मेकसमुद्धानं, दुवङ्गं कायचित्ततो ।
 सेसा च तिसमुद्धाना, तेसमङ्गानि सत्त तु ॥

३१४.सुखोपेक्खायुतं आदि, ततियं दुक्खवेदनं ।

दुतियञ्च चतुत्थञ्च, तिवेदनमुदीरितं ॥

३१५.पठमस्सट्ठ चित्तानि, ततियस्स दुवे पन ।
दुतियस्स चतुत्थस्स, दस चित्तानि लब्भरे ॥

३१६.तस्मा सचित्तकं वुत्तं, सब्बमेतं चतुब्बिधं ।
क्रिया सञ्जाविमोक्खञ्च, लोकवज्जन्ति दीपितं ॥

३१७.इदमापत्तियंयेव, विधानं पन युज्जति ।
तस्मा आपत्तियंयेव, गहेतब्बं विभाविना ॥

३१८.मुदुपिट्ठि च लम्बी च, मुखग्गाही निसीदको ।
पाराजिका इमे तेसं, चत्तारो अनुलोमिका ॥

३१९.भिक्षुनीनञ्च चत्तारि, विब्भन्ता भिक्षुनी सयं ।
तथा एकादसाभब्बा, सब्बेते चतुवीसति ॥

३२०.इमे पाराजिका वुत्ता, चतुवीसति पुग्गला ।
अभब्बा भिक्षुभावाय, सीसच्छिन्नोव जीवितुं ॥

३२१.पण्डको च तिरच्छानो, उभतोब्यज्जनोपि च ।
तयो वत्थुविपन्ना हि, अहेतुपटिसन्धिका ॥

३२२.पञ्चानन्तरिका थेय्य-संवासोपि च दूसको ।
तित्थिपक्कन्तको चेति, क्रियानट्ठा पनट्ठ ते ॥

३२३.विनिच्छयो यो पन सारभूतो ।
पाराजिकानं कथितो मयायं ।
तस्सानुसारेण बुधेन जातुं ।
सक्का हि सेसोपि असेसतोव ॥

३२४.पिटके पटुभावकरे परमे ।
विनये विविधेहि नयेहि युते ।
परमत्थनयं अभिपत्थयता ।
परियापुणितब्बमयं सततं ॥

इति विनयविनिच्छये चतुत्थपाराजिककथा निट्ठिता ।

सङ्घादिसेसकथा

३२५.मोचेतुकामताचित्तं, वायामो सुक्कमोचनं ।
अञ्जत्र सुपिनन्तेन, होति सङ्घादिसेसता ॥

३२६.परेनुपक्कमापेत्वा, अङ्गजातं पनत्तनो ।
सुक्कं यदि विमोचेति, गरुक्कं तस्स निदिसे ॥

३२७.सज्जिच्चुपक्कमन्तस्स, अङ्गजातं पनत्तनो ।
थुल्लच्चयं समुद्धिट्ठं, सचे सुक्कं न मुच्चति ॥

३२८.सज्जिच्चुपक्कमन्तस्स, आकासे कम्पनेनपि ।
होति थुल्लच्चयं तस्स, यदि सुक्कं न मुच्चति ॥

३२९.वत्थिं कीळाय पूरेत्वा, पस्सावेतुं न वट्टति ।
निमित्तं पन हत्थेन, कीळापेन्तस्स दुक्कटं ॥

३३०.तिस्सन्नं पन इत्थीनं, निमित्तं रत्तचेतसा ।
पुरतो पच्छतो वापि, ओलोकेन्तस्स दुक्कटं ॥

३३१.एकेनेकं पयोगेन, दिवसम्पि च पस्सतो ।
नापत्तिया भवे अङ्गं, उम्मीलननिमीलनं ॥

३३२.अमोचनाधिप्पायस्स, अनुपक्कमतोपि च ।
सुपिनन्तेन मुत्तस्मिं, अनापत्ति पकासिता ॥

सुक्कविसट्ठिकथा ।

३३३.आमसन्तो मनुस्सित्थिं, कायसंसग्गरागतो ।
“मनुस्सित्थी”ति सज्जाय, होति सङ्घादिसेसिको ॥

३३४.लोमेनन्तमसो लोमं, फुसन्तस्सापि इत्थिया ।
कायसंसग्गरागेन, होति आपत्ति भिक्खुनो ॥

३३५.इत्थिया यदि सम्फुट्ठो, फस्सं सेवनचेतनो ।
वायमित्त्वाधिवासेति, होति सङ्घादिसेसता ॥

३३६.एकेन पन हत्थेन, गहेत्वा दुतियेन वा ।

तत्थ तत्थ फुसन्तस्स, एकावापत्ति दीपिता ॥

३३७.अगगहेत्वा फुसन्तस्स, याव पादञ्च सीसतो ।
काया हत्थममोचेत्वा, एकाव दिवसम्पि च ॥

३३८.अङ्गुलीनं तु पञ्चन्नं, गहणे एकतो पन ।
एकायेव सियापत्ति, न हि कोट्टासतो सिया ॥

३३९.नानित्थीनं सचे पञ्च, गणहात्यङ्गुलियो पन ।
एकतो पञ्च सङ्घादि-सेसा होन्तिस्स भिक्खुनो ॥

३४०.इत्थिया विमतिस्सापि, पण्डकादिकसज्जिनो ।
कायेन इत्थिया काय-सम्बद्धं फुसतोपि वा ॥

३४१.पण्डके यक्खिपेतीसु, तस्स थुल्लच्चयं सिया ।
दुक्कटं कायसंसङ्गे, तिरच्छानगतित्थिया ॥

३४२.भिक्खुनो पटिबद्धेन, कायेन पन इत्थिया ।
कायेन पटिबद्धञ्च, फुसन्तस्सापि दुक्कटं ॥

३४३.इत्थीनं इत्थिरूपञ्च, दारुलोहमयादिकं ।
तासं वत्थमलङ्कारं, आमसन्तस्स दुक्कटं ॥

३४४.तत्थजातफलं खज्जं, मुग्गादिं तत्थजातकं ।
धज्जानि पन सब्बानि, आमसन्तस्स दुक्कटं ॥

३४५.सब्बं धमनसङ्घादिं, पञ्चङ्गतुरियम्पि च ।
रतनानि च सब्बानि, आमसन्तस्स दुक्कटं ॥

३४६.सब्बमावुधभण्डञ्च, जिया च धनुदण्डको ।
अनामासमिदं सब्बं, जालञ्च सरवारणं ॥

३४७.सुवण्णपटिबिम्बादि, चेतियं आरकूटकं ।
अनामासन्ति निद्धिट्ठं, कुरुन्दट्टकथाय हि ॥

३४८.सब्बं ओनहितुं वापि, ओनहापेतुमेव वा ।
वादापेतुञ्च वादेतुं, वादितं न च वट्ठति ॥

३४९:“करिस्सामुपहार”न्ति, वुत्तेन पन भिक्खुना ।
पूजा बुद्धस्स कातब्बा, वत्तब्बाति च विज्जुना ॥

३५०:सयं फुसियमानस्स, इत्थिया पन धुत्तिया ।
अवायमित्वा कायेन, फस्सं पटिविजानतो ॥

३५१:अनापत्ति असज्जिच्च, अजानन्तस्स भिक्खुनो ।
मोक्खाधिप्पायिनो चेव, तथा उम्मत्तकादिनो ॥

३५२:प्रथमेन समानाव, समुट्ठानादयो पन ।
कायसंसग्गरागस्स, तथा सुक्कविसट्ठिया ॥

कायसंसग्गकथा ।

३५३:दुद्धुल्लवाचस्सादेन, इत्थिया इत्थिसज्जिनो ।
द्विन्नज्ज पन मग्गानं, वण्णावण्णवसेन च ॥

३५४:मेथुनयाचनादीहि, ओभासन्तस्स भिक्खुनो ।
विज्जुं अन्तमसो हत्थ-मुद्दायपि गरुं सिया ॥

३५५:“सिखरणीसि, सम्भिन्ना, उभतोब्यज्जना”ति च ।
अक्कोसवचनेनापि, गरुकं तु सुणन्तिया ॥

३५६:पुनप्पुनोभासन्तस्स, एकवाचाय वा बहू ।
गणनाय च वाचानं, इत्थीनं गरुका सियुं ॥

३५७:सा चे नप्पटिजानाति, तस्स थुल्लच्चयं सिया ।
आदिस्स भणने चापि, उब्भजाणुमधक्खकं ॥

३५८:उब्भक्खकमधोजाणु-मण्डलं पन उद्दिसं ।
वण्णादिभणने काय-पटिबद्धे च दुक्कटं ॥

३५९:थुल्लच्चयं भवे तस्स, पण्डके यक्खिपेतिसु ।
अधक्खकोब्भजाणुम्हि, दुक्कटं पण्डकादिसु ॥

३६०:उब्भक्खकमधोजाणु-मण्डलेपि अयं नयो ।
सब्बत्थ दुक्कटं वुत्तं, तिरच्छानगतित्थिया ॥

३६१.अत्थधम्मपुरेक्खारं, कत्वा ओभासतोपि च ।
वदतोपि अनापत्ति, पुरक्खत्वानुसासनिं ॥

३६२.तथा उम्मत्तकादीनं, समुद्धानादयो नया ।
अदिन्नादानतुल्याव, वेदनेत्थ द्विधा मता ॥

दुद्धुल्लवाचाकथा ।

३६३.वण्णं पनत्तनो काम-पारिचरियाय भासतो ।
तस्मिंयेव खणे सा चे, जानाति गरुकं सिया ॥

३६४.नो चे जानाति सा यक्खि-पेतिदेवीसु पण्डके ।
होति थुल्लच्चयं तस्स, सेसे आपत्ति दुक्कटं ॥

३६५.चीवरादीहि अज्जेहि, वत्थुकामेहि अत्तनो ।
नत्थि दोसो भणन्तस्स, पारिचरियाय वण्णनं ॥

३६६.इत्थिसज्जा मनुस्सित्थी, पारिचरियाय रागिता ।
ओभासो तेन रागेन, खणे तस्मिं विजाननं ॥

३६७.प्रज्जङ्गानि इमानेत्थ, वेदितब्बानि विज्जुना ।
समुद्धानादयोप्यस्स, अनन्तरसमा मता ॥

अत्तकामपारिचरियकथा ।

३६८.प्रटिगणहाति सन्देसं, पुरिसस्सित्थियापि वा ।
वीमंसति गरु होति, पच्चाहरति चे पन ॥

३६९.‘‘यस्सा हि सन्तिकं गन्त्वा, आरोचेही’’ति पेसितो ।
तमदिस्वा तदज्जस्स, अवस्सारोचकस्स सो ॥

३७०.‘‘आरोचेही’’ति वत्त्वा तं, पच्चाहरति चे पन ।
भिक्खु सङ्घादिसेसम्हा, सज्जरित्ता न मुच्चति ॥

३७१.‘‘मातरा रक्खितं इत्थिं, गच्छ ब्रूही’’ति पेसितो ।
पितुरक्खितमज्जं वा, विसङ्केतोव भासतो ॥

३७२.प्रटिगणहनतादीहि, तीहि अङ्गेहि संयुते ।

सञ्चरित्ते समापन्ने, गरुकापत्तिमादिसे ॥

३७३ द्वीहि थुल्लच्चयं वुत्तं, पण्डकादीसु तीहिपि ।
एकेनेव च सब्बत्थ, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

३७४ चेति यस्स च सङ्गस्स, गिलानस्स च भिक्खुनो ।
गच्छतो पन किच्चेन, अनापत्ति पकासिता ॥

३७५ मनुस्सत्तं तथा तस्सा, ननालंवचनीयता ।
पटिगणहनतादीनं, वसा पञ्चङ्गिकं मतं ॥

३७६ इदञ्चि छसमुद्धानं, अचित्तकमुदीरितं ।
अलंवचनीयत्तं वा, पण्णत्तिं वा अजानतो ॥

३७७ आहेत्वा सासनं काय-विकारेनूपगम्म तं ।
वीमंसित्वा हरन्तस्स, गरुकं कायतो सिया ॥

३७८ सुत्वा यथानिसिन्नोव, वचनं इत्थिया पुन ।
तं तत्थेवागतस्सेव, आरोचेन्तस्स वाचतो ॥

३७९ अजानन्तस्स पण्णत्तिं, कायवाचाहि तं विधिं ।
करोतो हरतो वापि, गरुकं कायवाचतो ॥

३८० जानित्वापि करोन्तस्स, गरुकापत्तियो तथा ।
सचित्तकेहि तीहेव, समुद्धानेहि जायरे ॥

सञ्चरित्तकथा ।

३८१ सयंयाचितकेहेव, कुटिकं अप्पमाणिकं ।
अत्तुद्देसं करोन्तस्स, तथादेसितवत्थुकं ॥

३८२ होन्ति सङ्गादिसेसा द्वे, सारम्भादीसु दुक्कटं ।
सचे एकविपन्ना सा, गरुकं एककं सिया ॥

३८३ पुरिसं याचितुं कम्म-सहायत्थाय वट्ठति ।
मूलच्छेज्जवसेनेव, याचमानस्स दुक्कटं ॥

३८४ अवज्जं हत्थकम्मप्पि, याचितुं पन वट्ठति ।

हत्थकम्मप्पि नामेतं, किञ्चि वत्थु न होति हि ॥

३८५.गोणमायाचमानस्स, ठपेत्वा जातकादिके ।
दुक्कटं तस्स निद्धिद्वं, मूलच्छेज्जेन तेसुपि ॥

३८६.“गोणं देमा”ति वुत्तेपि, गहेतुं न च वट्टति ।
सकटं दारुभण्डत्ता, गहेतुं पन वट्टति ॥

३८७.वासिफरसुकुद्दाल-कुठारादीस्वयं नयो ।
अनज्झावुत्थकं सब्बं, हरापेतुम्पि वट्टति ॥

३८८.वल्लिआदिमिह सब्बस्मिं, गरुभण्डप्पहोनेके ।
परेसं सन्तकेयेव, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

३८९.पच्चयेसु हि तीस्वेव, विज्जत्ति न च वट्टति ।
ततिये परिकथोभास-निमित्तानि च लब्भरे ॥

३९०.“अदेसिते च वत्थुस्मिं, पमाणेनाधिकं कुटिं ।
करिस्सामी”ति चिन्तेत्वा, अरज्जं गच्छतोपि च ॥

३९१.फरसुं वापि वासिं वा, निसेन्तस्सापि दुक्कटं ।
छिन्दतो दुक्कटं रुक्खं, तस्स पाचित्तिया सह ॥

३९२.एवं पुब्बपयोगस्मिं, कुटिकारकभिक्षुनो ।
यथापयोगमापत्तिं, विनयज्जू विनिहिसे ॥

३९३.या पन द्वीहि पिण्डेहि, निट्ठानं तु गमिस्सति ।
होति थुल्लच्चयं तेसु, पठमे दुतिये गरु ॥

३९४.अनापत्ति सचज्जस्स, देति विप्पकतं कुटिं ।
तथा भूमिं समं कत्वा, भिन्दतोपि च तं कुटिं ॥

३९५.गुहं लेणं करोन्तस्स, तिणपण्णच्छदम्पि वा ।
वासागारं ठपेत्वान, अज्जस्सत्थाय वा तथा ॥

३९६.देसापेत्वाव भिक्षूहि, वत्थुं पन च भिक्षुनो ।
क्रियतोव समुट्ठाति, करोतो अप्पमाणिकं ॥

३९७.अदेसेत्वा करोन्तस्स, तं क्रियाक्रियतो सिया ।
समुद्धानादयो सेसा, सञ्चरित्तसमा मता ॥

कुटिकारसिक्खापदकथा ।

३९८.अदेसेत्वा सचे वत्थुं, यो करेय्य महल्लकं ।
विहारं अत्तवासत्थं, गरुकं तस्स निद्दिसे ॥

३९९.पमाणातिक्कमेनापि, दोसो नत्थि महल्लके ।
तस्मा क्रियसमुद्धाना-भावं समुपलक्खये ॥

४००.प्रमाणनियमाभावा, एकसङ्घादिसेसता ।
समुद्धानादिकं सेसं, अनन्तरसमं मतं ॥

महल्लककथा ।

४०१.पाराजिकानि वुत्तानि, चतुवीसति सत्थुना ।
भिक्खुनो अनुरूपानि, तेसु एकूनवीसति ॥

४०२.अमूलकेन चोदेति, हुत्वा चावनचेतनो ।
सुद्धं वा यदि वासुद्धं, तेसु अञ्जतरेन यो ॥

४०३.गरुकं तस्स आपत्तिं, कतोकासम्हि निद्दिसे ।
तथेव अकतोकासे, दुक्कटापत्तिया सह ॥

४०४.‘कोण्ठोसि च निगण्ठोसि ।
सामणोरोसि तापसो ।
गहट्ठोसि तथा जेट्ठ- ।
ब्बतिकोसि उपासको ॥

४०५.दुस्सीलो पापधम्मोसि, अन्तोपूति अवस्सुतो” ।
इच्चेवम्पि वदन्तस्स, गरुकं तस्स निद्दिसे ॥

४०६.सम्मुखा हत्थमुद्दाय, चोदेन्तस्सपि तङ्खणे ।
तं चे परो विजानाति, होति आपत्ति भिक्खुनो ॥

४०७.गरुकं सम्मुखे ठत्वा, चोदापेन्तस्स केनचि ।
तस्स वाचाय वाचाय, चोदापेन्तस्स निद्दिसे ॥

४०८ अथ सोपि “मया दिट्ठं, सुतं वा”ति च भासति ।
तेसं द्विन्नम्पि सङ्गादि-सेसो होति न संसयो ॥

४०९ द्रूतं वा पन पेसेत्वा, पण्णं वा पन सासनं ।
चोदापेन्तस्स आपत्ति, न होतीति पकासिता ॥

४१० तथा सङ्गादिसेसेहि, वुत्ते चावनसज्जिनो ।
होति पाचित्तियापत्ति, सेसापत्तीहि दुक्कटं ॥

४११ अक्कोसनाधिप्पायस्स, अकतोकासमत्तना ।
सह पाचित्तियेनस्स, वदन्तस्स च दुक्कटं ॥

४१२ असम्मुखा वदन्तस्स, आपत्तीहिपि सत्तिहि ।
तथा कम्मं करोन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

४१३ न दोसुम्मत्तकादीनं, होति पञ्चङ्गसंयुतं ।
उपसम्पन्नता तस्मिं, पुग्गले सुद्धसज्जिता ॥

४१४ प्राराजिकेन चोदेति, येन तस्स अमूलता ।
सम्मुखा चोदना चेव, तस्स चावनसज्जिनो ॥

४१५ तङ्खणे जाननञ्चेव, पञ्चङ्गानि भवन्ति हि ।
इदं तु तिसमुट्ठानं, सचित्तं दुक्खवेदनं ॥

दुट्ठदोसकथा ।

४१६ लेसमत्तमुपादाय, भिक्खुमन्तिमवत्थुना ।
चोदेय्य गरुकापत्ति, सचे चावनचेतनो ॥

४१७ चोदेति वा तथासज्जी, चोदापेति परेन वा ।
अनापत्ति सिया सेसो, अनन्तरसमो मतो ॥

दुतियदुट्ठदोसकथा ।

४१८ समगस्स च सङ्गस्स, भेदत्थं वायमेय्य यो ।
भेदहेतुं गहेत्वा वा, तिट्ठेय्य परिदीपयं ॥

४१९ सो हि भिक्खूहि वत्तब्बो, “भेदत्थं मा परक्कम” ।

इति “सङ्खस्स मा तिट्ठ, गहेत्वा भेदकारणं” ॥

४२० वुच्चमानो हि तेहेव, निस्सज्जेय्य न चेव यं ।
समनुभासितब्बो तं, अच्चजं गरुकं फुसे ॥

४२१ परक्कमन्तं सङ्खस्स, भिक्खुं भेदाय भिक्खुनो ।
दिस्वा सुत्वा हि जत्वा वा, अवदन्तस्स दुक्कटं ॥

४२२ गन्त्वा च पन वत्तब्बो, अद्ध्योजनतादिकं ।
दूरम्पि पन गन्तब्बं, सचे सक्कोति तावदे ॥

४२३ तिक्खत्तुं पन वुत्तस्स, अपरिच्चजतोपि तं ।
दूतं वा पन पण्णं वा, पेसतोपि च दुक्कटं ॥

४२४ अत्तिया परियोसाने, दुक्कटं परिदीपितं ।
कम्मवाचाहि च द्वीहि, होति थुल्लच्चयं द्वयं ॥

४२५ य्य-कारे पन सम्पत्ते, गरुकेयेव तिट्ठति ।
पस्सम्भन्ति हि तिस्सोपि, भिक्खुनो दुक्कटादयो ॥

४२६ अकते पन कम्मस्मिं, अपरिच्चजतोपि च ।
तस्स सङ्खादिसेसेन, अनापत्ति पकासिता ॥

४२७ अत्तितो पन पुब्बे वा, पच्छा वा तद्धणोपि वा ।
असम्पत्ते य्य-कारस्मिं, पटिनिस्सज्जतोपि च ॥

४२८ पटिनिस्सज्जतो वापि, तं वा समनुभासतो ।
तथेवुम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ॥

४२९ यज्झि भिक्खुमनुद्दिस्स, मच्छमंसं कतं भवे ।
यस्मिञ्च निब्बेमतिको, तं सब्बं तस्स वट्ठति ॥

४३० समुद्दिस्स कतं जत्वा, भुञ्जन्तस्सेव दुक्कटं ।
तथा अकप्पियं मंसं, अजानित्वापि खादतो ॥

४३१ हत्थुस्सच्छमनुस्सानं, अहिकुक्कुरदीपिनं ।
सीहव्यगघतरच्छानं, मंसं होति अकप्पियं ॥

४३२ थुल्लच्चयं मनुस्सानं, मंसे सेसेसु दुक्कटं ।
सचित्तकं समुद्दिस्स-कतं सेसमचित्तकं ॥

४३३ प्रुच्छित्वायेव मंसानं, भिक्खूनं गहणं पन ।
एतं वत्तन्ति वत्तद्वा, वदन्ति विनयञ्जनो ॥

४३४ इदमेकसमुद्धानं, वुत्तं समनुभासनं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, अक्रियं दुक्खवेदनं ॥

सङ्खभेदकथा ।

४३५ दुतिये सङ्खभेदस्मिं, वत्तब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
समुद्धानादयोपिस्स, पठमेन समा मता ॥

दुतियसङ्खभेदकथा ।

४३६ उद्देसपरियापन्ने, भिक्खु दुब्बचजातिको ।
अवचनीयमत्तानं, करोति गरुकं सिया ॥

४३७ दुब्बचेपि पनेतस्मिं, सङ्खभेदकवण्णने ।
सब्बो वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥

दुब्बचकथा ।

४३८ यो छन्दगामितादीहि, पापेन्तो कुलदूसको ॥
कम्मे करियमाने तं, अच्चजं गरुकं फुसे ॥

४३९ चुण्णं पण्णं फलं पुप्फं, वेळुं कट्ठञ्च मत्तिकं ।
कुलसङ्गहणत्थाय, अत्तनो वा परस्स वा ॥

४४० ष्णन्तकं ददतो होति, कुलदूसनदुक्कटं ।
भण्डग्घेन च कातब्बो, थेय्या सङ्खज्जसन्तके ॥

४४१ सङ्घिकं गरुभण्डं वा, सेनासननियामितं ।
योपिस्सरवतायेव, देन्तो थुल्लच्चयं फुसे ॥

४४२ हरित्वा वा हरापेत्वा, पक्कोसित्वागतस्स वा ।
कुलसङ्गहणत्थाय, पुप्फं देन्तस्स दुक्कटं ॥

४४ ऋरित्वा वा हरापेत्वा, पितूनं पन वट्टति ।
दातुं पुप्फं पनञ्जस्स, आगतस्सेव जातिनो ॥

४४ ऋञ्च खो वत्थुपूजत्थं, दातब्बं न पनञ्जथा ।
सिवादिपूजनत्थं वा, मण्डनत्थं न वट्टति ॥

४४ फ़लादीसुपि सेसेसु, भिक्खुना विनयञ्जुना ।
पुप्फे वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥

४४ षुप्फादिभाजने कोचि, आगच्छति सचे पन ।
सम्मतेनस्स दातब्बं, आपेत्वा इतरेन तु ॥

४४ षपट्टभागं दातब्बं, इति वुत्तं कुरुन्दियं ।
“थोकं थोक”न्ति निद्धिदं, महापच्चरियं पन ॥

४४ षगिलानानं मनुस्सानं, दातब्बं तु सकं फलं ।
परिब्बयविहीनस्स, सम्पत्तिस्सरियस्सपि ॥

४४ षसङ्घारामे यथा यत्र, सङ्घेन कतिका कता ।
फलरुक्खपरिच्छेदं, कत्वा तत्रागतस्सपि ॥

४५ फ़लं यथापरिच्छेदं, ददतो पन वट्टति ।
“दस्सेतब्बापि वा रुक्खा”, “इतो गणह फल”न्ति च ॥

४५ षसयं खणित्वा पथविं, मालागच्छादिरोपने ।
होति पाचित्तियेनस्स, दुक्कटं कुलदूसने ॥

४५ षअकप्पियेन वाक्येन, तथा रोपापनेपि च ।
सब्बत्थ दुक्कटं वुत्तं, भिक्खुनो कुलदूसने ॥

४५ षरोपने दुक्कटयेव, होति कप्पियभूमियं ।
तथा रोपापने वुत्तं, उभयत्थ च भिक्खुनो ॥

४५ षक्किं आणत्तिया तस्स, बहूनं रोपने पन ।
सदुक्कटा तु पाचित्ति, सुद्धं वा दुक्कटं सिया ॥

४५ षकप्पियेनेव वाक्येन, उभयत्थ च भूमिया ।
रोपने परिभोगत्थं, न दोसो कोचि विज्जति ॥

४५६ कप्पियभूमि चे होति, सयं रोपेतुमेव च ।
वट्टतीति च निदिट्ठं, महापच्चरियं पन ॥

४५७ आरामादीनमत्थाय, सयं संरोपितस्स वा ।
वट्टतेव च भिक्खूनं, तं फलं परिभुज्जितुं ॥

४५८ सिञ्चने पन सब्बत्थ, सयं सिञ्चापनेपि च ।
अकप्पियोदकेनेव, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥

४५९ कुलसङ्गहणत्थञ्च, परिभोगत्थमेव वा ।
सद्धिं पाचित्तियेनस्स, सिञ्चतो होति दुक्कटं ॥

४६० तेसंयेव पनत्थाय, द्विन्नं कप्पियवारिना ।
सिञ्चने दुक्कटं वुत्तं, तथा सिञ्चापनेपि च ॥

४६१ कुलसङ्गहणत्थाय, पुप्फानं ओचिनापने ।
सयमोचिनने चापि, सपाचित्तियदुक्कटं ॥

४६२ पुप्फानं गणनायस्स, पुप्फमोचिनतो पन ।
होति पाचित्तियापत्ति, कुलत्थं चे सदुक्कटा ॥

४६३ गन्थिमं गोप्फिमं नाम, वेधिमं वेठिमम्पि च ।
पूरिमं वायिमं चेति, छब्बिधो पुप्फसङ्गहो ॥

४६४ तत्थ दण्डेन दण्डं वा, वण्टेनपि च वण्टकं ।
गन्थित्वा करणं सब्बं, “गन्थिम”न्ति पवुच्चति ॥

४६५ गोप्फिमं नाम गोप्फेत्वा, सुत्तादीहि करीयति ।
एकतोवण्टिका माला, उभतोवण्टिका च तं ॥

४६६ वेधिमं नाम विज्झित्वा, बुन्देसु मकुलादिकं ।
आवुता सूचिआदीहि, मालाविकति वुच्चति ॥

४६७ वेठिमं नाम वेठेत्वा, कतं मालागुणेहि वा ।
वाकादीहि च बद्धं वा, “वेठिम”न्ति पवुच्चति ॥

४६८ पूरिमं पन दट्ठब्बं, पुप्फमालाहि पूरणे ।
बोधिं पुप्फपटादीनं, परिकखेपेसु लब्धति ॥

- ४६९ वायिमं नाम ददुब्बं, पुप्फरूपपटादिसु ।
पुप्फमालागुणेहेव, वायित्वा करणे पन ॥
- ४७० सव्वमेतं सयं कातुं, कारापेतुं परेहि वा ।
भिक्षुनं भिक्षुनीनञ्च, बुद्धस्सपि न वट्ठति ॥
- ४७१ तथा कलम्बकं कातुं, अट्ठचन्दकमेव वा ।
अञ्जेहि पूरितं पुप्फ-पटं वा वायितुम्पि च ॥
- ४७२ पिट्टकाचमयं दामं, गेण्डुपुप्फमयम्पि च ।
खरपत्तमयं मालं, सव्वं कातुं न वट्ठति ॥
- ४७३ कणिकारादिपुप्फानि, विताने बद्धकण्टके ।
हीरादीहि पटाकत्थं, विज्झन्तस्सपि दुक्कटं ॥
- ४७४ कण्टकादीहि भिक्षुस्स, एकपुप्फम्पि विज्झितुं ।
पुप्फेसुयेव वा पुप्फं, पवेसेतुं न वट्ठति ॥
- ४७५ असोकपिण्डिआदीनं, अन्तरे धम्मरज्जुया ।
पवेसेन्तस्स पुप्फानि, न दोसो कोचि विज्जति ॥
- ४७६ पितेसु पवेसेत्वा, कदलिच्छत्तभित्तिसु ।
कण्टकेसुपि पुप्फानि, विज्झन्तस्सपि दुक्कटं ॥
- ४७७ कप्पियं पन वत्तव्वं, वचनं वत्थुपूजने ।
निमित्तोभासपरिया, वट्ठन्तीति पकासिता ॥
- ४७८ केवलमकत्तव्वं, कुलदूसनमेव च ।
अथ खो वेज्जकम्मादि, न कत्तव्वं कुदाचनं ॥
- ४७९ क्रातव्वं पन भेसज्जं, पञ्चन्नं सहधम्मिनं ।
कत्वाप्यकतविज्जत्तिं, का कथा अत्तनो धने ॥
- ४८० तथा मातापितूनम्पि, तदुपट्ठाकजन्तुनो ।
भण्डुकस्सत्तनो चेव, वेय्यावच्चकरस्सपि ॥
- ४८१ जेड्ढभाता कनिट्ठो च, तथा भगिनियो दुवे ।
चूळमाता चूळपिता, महामाता महापिता ॥

- ४८२पितुच्छा मातुलो चाति, दसिमे जातयो मता ।
इमेसम्पि दसन्नञ्च, कातुं वट्टति भिक्खुनो ॥
- ४८३सचे भेसज्जमेतेसं, नप्पहोति न होति वा ।
याचन्तिपि च तं भिक्खुं, दातब्बं तावकालिकं ॥
- ४८४सचे ते न च याचन्ति, दातब्बं तावकालिकं ।
आभोगं पन कत्वा वा, “दस्सन्ति पुन मे इमे” ॥
- ४८५एतेसं तु कुला याव, सत्तमा कुलदूसनं ।
भेसज्जकरणापत्ति, विज्जत्ति वा न रूहति ॥
- ४८६भातुजायापि वा होति, सचे भगिनिसामिको ।
सचे ते जातका होन्ति, कातुं तेसम्पि वट्टति ॥
- ४८७अज्जातका सचे होन्ति, भातुनो अनुजाय वा ।
“तुम्हाकं जग्गनट्टाने, देथा”ति च वदे बुधो ॥
- ४८८अथ तेसम्पि पुत्तानं, कत्वा दातब्बमेव वा ।
“मातापितूनं तुम्हाकं, देथा”ति विनयञ्जुना ॥
- ४८९अज्जोपि यो कोचि पनिस्सरो वा ।
चोरोपि वा युद्धपराजितो वा ।
आगन्तुको खीणपरिब्बयो वा ।
अकल्लको जातिजनुज्झितो वा ॥
- ४९०एतेसं पन सब्बेसं, अपच्चासीसता सता ।
कातब्बो पटिसन्थारो, भिक्खुना साधुनाधुना ॥
- ४९१परित्तोदकसुत्तानि, वुत्ते देथाति केनचि ।
जलं हत्थेन चालेत्वा, मदित्वा पन सुत्तकं ॥
- ४९२दातब्बं भिक्खुना कत्वा, तेसमेव च सन्तकं ।
अत्तनो उदकं तेसं, सुत्तं वा देति दुक्कटं ॥
- ४९३अनामट्ठोपि दातब्बो, पिण्डपातो विजानता ।
द्विन्नं मातापितूनम्पि, तदुपट्ठायकस्स च ॥

४९४इस्सरस्सापि दातब्बो, चोरदामरिकस्स च ।
भण्डुकस्सत्तनो चेव, वेय्यावच्चकरस्सपि ॥

४९५दातुं पण्डुपलासस्स, थालकेपि च वट्ठति ।
ठपेत्वा तं पनञ्जस्स, पितुनोपि न वट्ठति ॥

४९६गिहीनं पन दूतेय्यं, जङ्घपेसनियम्पि च ।
सत्थुना दुक्कटं वुत्तं, करोन्तस्स पदे पदे ॥

४९७भण्डुमातापितूनम्पि, वेय्यावच्चकरस्स च ।
सासनं सहधम्मीनं, हरितुं पन वट्ठति ॥

४९८कुलदूसनकम्मेन, लद्धं अट्ठविधेनपि ।
पञ्चन्नं सहधम्मीनं, न च वट्ठति भुज्जितुं ॥

४९९अज्झोहारेसु सब्बत्थ, दुक्कटं परिदीपितं ।
परिभोगवसेनेव, सेसेसुपि अयं नयो ॥

५००क्रत्वा रूपियवोहारं, अभूतारोचनेन च ।
उप्पन्नपच्चया सब्बे, समानाति पकासिता ॥

५०१विज्जत्तिनुप्पदानञ्च, वेज्जकम्ममनेसनं ।
पारिभटुकतं मुग्ग-सूपतं वत्थुविज्जकं ॥

५०२जङ्घपेसनियं दूत-कम्मञ्च कुलदूसनं ।
अभूतारोचनं बुद्ध-पटिकुट्टं विवज्जये ॥

५०३न दोसुम्मत्तकादीनं, पटिनिस्सज्जतोपि तं ।
समुट्ठानादिकं सब्बं, सङ्गभेदसमं मतं ॥

कुलदूसनकथा ।

५०४जानं यावतिहं येन, छादितापत्ति भिक्खुना ।
अकामा परिवत्थब्बं, तेन तावतिहं पन ॥

५०५आपत्ति च अनुक्खित्तो, पहु चानन्तरायिको ।
चतुस्वपि च तंसज्जी, तस्स छादेतुकामता ॥

५०६ छादनन्ति पनेतेहि, दसहङ्गेहि भिक्खुना ।
छन्ना नाम सियापत्ति, अरुणुगमनेन सा ॥

द्वे भाणवारा निड्ढिता ।

५०७ तिविधो परिवासो हि, तिविधापेतचेतसा ।
पटिच्छन्नो च सुद्धन्तो, समोधानोति दीपितो ॥

५०८ तत्रायं तु पटिच्छन्न-परिवासो पकासितो ।
पटिच्छन्नाय दातब्बो, वसेनापत्तियाति च ॥

५०९ ब्रत्थुगोत्तवसेनापि, नामापत्तिवसेन वा ।
कम्मवाचा हि कातब्बा, दातब्बो तस्स तेन च ॥

५१०: “वत्तं समादियामी”ति, “परिवास”न्ति वा पुन ।
समादियित्वा सङ्गस्स, आरोचेतब्बमादितो ॥

५११. पुनप्पुनागतानम्पि, आरोचेन्तोव रत्तिया ।
छेदं वा वत्तभेदं वा, अकत्वाव सदा वसे ॥

५१२. परिवासो विसोधेतुं, न सक्का तत्थ चे पन ।
निक्खिपित्वान तं वत्तं, वत्थब्बं तेन भिक्खुना ॥

५१३. तत्थेव सङ्गमज्जे वा, पुगगले वापि निक्खिपे ।
निक्खिपामीति वत्तं वा, परिवासन्ति वा तथा ॥

५१४. एवमेकपदेनापि, पदेहि द्वीहि वा पन ।
वत्तं निक्खिपितब्बं तं, समादानेप्ययं नयो ॥

५१५. निक्खित्तकालतो उद्धं, पकतत्तोति वुच्चति ।
पुन पच्चूसकालस्मिं, सद्धिमेकेन भिक्खुना ॥

५१६. परिक्खित्तविहारस्स, द्वे परिक्खेपतो बहि ।
परिक्खेपारहट्ठाना, अपरिक्खित्ततो बहि ॥

५१७. लेड्डुपाते अतिक्कम्म, ओक्कमित्वा च मग्गतो ।
गुम्बेन वतिया वापि, छन्नट्ठाने ठितेन तु ॥

५१८.तेन अन्तोरुणेयेव, वत्तमादाय विञ्जुना ।
आरोचेत्वारुणे तस्मिं, वुट्ठिते तस्स सन्तिके ॥

५१९.निक्खिपित्वा ततो वत्तं, गन्तब्बं तु यथासुखं ।
अन्तोयेवारुणे भिक्खु, गतो चे यस्स कस्सचि ॥

५२०.आरोचेत्वाव तं वत्तं, निक्खिपे पुन पण्डितो ।
सेसं समुच्चयस्सट्ठ-कथाय च विभावये ॥

५२१.आपत्तीनञ्च रत्तीनं, परिच्छेदं न जानति ।
यो तस्स पन दातब्बो, “सुद्धन्तो”ति पवुच्चति ॥

५२२.एसेव परिसुद्धेहि, सुद्धन्तो दुविधो मतो ।
चूळसुद्धन्तनामो च, महासुद्धन्तनामको ॥

५२३.दुविधोपि अयं रत्ति-परिच्छेदं अजानतो ।
एकच्चं सकलं वापि, दातब्बो विमतिस्स वा ॥

५२४.इतरोपि समोधान-परिवासो तिधा मतो ।
सो ओधानसमोधानो, अग्घमिस्सकपुब्बको ॥

५२५.आपज्जित्वान्तरापत्तिं, छादेन्तस्स हि भिक्खुनो ।
दिवसे परिवुत्थे तु, ओधुनित्वा पदीयते ॥

५२६.पुरिमापत्तिया मूल-दिवसे तु विनिच्छिते ।
पच्छा आपन्नमापत्तिं, समोधाय विधानतो ॥

५२७.याचमानस्स सङ्गेन, दातब्बो पन भिक्खुनो ।
एसोधानसमोधान-परिवासो पकासितो ॥

५२८.तथा सम्बहुलास्वेका, द्वे वा सम्बहुलापि वा ।
या या चिरपटिच्छन्ना, तासं अग्घवसेन हि ॥

५२९.आपत्तीनं ततो ऊन-पटिच्छन्नानमेव यो ।
समोधाय पदातब्बो, परिवासोति वुच्चति ॥

५३०.नानावत्थुकसञ्जायो, सब्बा आपत्तियो पन ।
सब्बाता एकतो कत्वा, दातब्बो मिस्सको मतो ॥

५३१.परिवृत्थपरिवासस्स, मानत्तं देय्यमुत्तरि ।
छ रत्तियो पटिच्छन्ना-पटिच्छन्नवसा दुवे ॥

५३२.तत्थ या अपटिच्छन्ना, होति आपत्ति यस्स तु ।
तस्स दातब्बमानत्तं, अपटिच्छन्ननामकं ॥

५३३.यस्सापत्ति पटिच्छन्ना, परिवासावसानके ।
तस्स दातब्बमानत्तं, “पटिच्छन्न”न्ति वुच्चति ॥

५३४.गन्त्वा चतूहि भिक्खूहि, पच्चूससमये सह ।
परिवासे विनिद्धिद्व-प्पकारं देसमेव च ॥

५३५. “वत्तं समादियामी”ति, “मानत्त”मिति वा पन ।
आदियित्वान तं तेसं, आरोचेत्वा विसारदो ॥

५३६.निक्खिपे सन्तिके तेसं, वत्तं तेसु गतेसु वा ।
भिक्खुस्स पुब्बदिट्ठस्स, आरोचेत्वा निक्खिपे ॥

५३७.तस्स दानविधानञ्च, रत्तिच्छेदादिको नयो ।
जेय्यो समुच्चयस्सट्ठ-कथापाळिवसेन तु ॥

५३८.पुन तं चिण्णमानत्तं, सङ्गो वीसतिवगिको ।
अब्भेय्य विधिना भिक्खु, पकतत्तो पुनब्भितो ॥

५३९.छादेन्तियापि आपत्तिं, परिवासो न विज्जति ।
न च भिक्खुनियापत्ति, अत्तनो छादयन्तिया ॥

५४०.छादेत्वा वापि आपत्तिं, अच्छादेत्वापि वा पन ।
केवलं चरितब्बन्ति, पक्खमानत्तमेव तु ॥

५४१.विनयनयमतिबुद्धिदीपनं ।
विनयविनिच्छयमेतमुत्तमं ।
विविधनयनयुतं उपेन्ति ये ।
विनयनये पटुतं उपेन्ति ते ॥

इति विनयविनिच्छये सङ्गादिसेसकथा निट्ठिता ।

अनियतकथा

५४२ रहो निसज्जस्सादेन, मातुगामस्स सन्तिकं ।
गन्तुकामो निवासेति, अक्खिं अज्जेति भुज्जति ॥

५४३ प्रयोगे च पयोगे च, होति सब्बत्थ दुक्कटं ।
गच्छतो पदवारेन, गन्त्वा चस्स निसीदतो ॥

५४४ निसज्जाय उभिन्नम्पि, पयोगगणनाय च ।
होति पाचित्तियं तस्स, बहुकानि बहूस्वपि ॥

५४५ समीपेपि ठितो अन्धो, अन्तोद्वादसहत्थके ।
न करोति अनापत्तिं, इत्थीनं तु सतम्पि च ॥

५४६ चक्खुमापि निपज्जित्वा, निद्वायन्तोपि केवलं ।
द्वारे पिहितगब्भस्स, निसिन्नोपि न रक्खति ॥

५४७ अनन्धे सति विज्जुस्मिं, ठितस्सारहसज्जिनो ।
निसज्जपच्चया दोसो, नत्थि विक्खित्तचेतसो ॥

५४८ दोसुम्मत्तकादीनं, आपत्तीहिपि तीहिपि ।
समुद्धानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ॥

पठमानियतकथा ।

५४९ अनन्धाबधिरो विज्जू, इत्थी वा पुरिसोपि वा ।
अन्तोद्वादसहत्थद्वो, अनापत्तिकरो सिया ॥

५५० अन्धो अबधिरो वापि, बधिरो वापि चक्खुमा ।
न करोति अनापत्तिं, तिसमुद्धानमेविदं ॥

दुतियानियतकथा ।

इति विनयविनिच्छये अनियतकथा निद्धिता ।

निस्सगियकथा

५५१ खोमं कप्पासकोसेय्यं, साणं भङ्गञ्च कम्बलं ।
चीवरं छब्बिधं वुत्तं, जातितो पन कप्पियं ॥

- ५५२ दुकूलञ्चेव पत्तुणं, चिनं सोमारपट्टकं ।
इद्धिजं देवदिन्नञ्च, तस्सेतं अनुलोमिकं ॥
- ५५३ तिचीवरं परिकखार-चोळञ्च मुखपुञ्छनं ।
निसीदनमधिद्वेय्य, पच्चत्थरणमेव च ॥
- ५५४ एकाहम्पि विना भिक्खु, न वसेय्य तिचीवरं ।
न वसेय्य तथाधिद्धा, चातुमासं निसीदनं ॥
- ५५५ रजित्वा कप्पियं बिन्दुं, दत्त्वा तत्थ तिचीवरं ।
उपपन्नं पमाणेन, अधिद्धातब्बमेव तं ॥
- ५५६ प्रच्छिमन्तेन सङ्घाटि, दीघसो मुट्ठिपञ्चका ।
मुट्ठित्तिका च तिरियं, उत्तमन्तेन सा पन ॥
- ५५७ सत्थुनो चीवरूनापि, वट्ठतीति पकासिता ।
इदमेवुत्तरासङ्गे, पमाणं परिदीपितं ॥
- ५५८ मुट्ठिपञ्चकं दीघन्तं, पमाणं तिरियन्ततो ।
अट्ठतेय्यं द्विहत्थं वा, सेसे अन्तरवासके ॥
- ५५९ अहताहतकप्पानं, सङ्घाटि दिगुणा मता ।
एकपट्टुत्तरासङ्गे, एवमन्तरवासको ॥
- ५६० उत्तुद्धटानं पन चीवरानं ।
सङ्घाटि भिक्खुस्स चतुग्गुणा वा ।
दुवेपि सेसा दिगुणाव वुत्ता ।
यथासुखं वट्ठति पंसुकूलं ॥
- ५६१ तीणिपि द्वेपि चेकं वा, छिन्दितब्बं पहाति चे ।
सब्बेसु अप्पहोन्तेसु, देय्यमन्वाधिकम्पि वा ॥
- ५६२ अच्छिन्नं वा अनादिन्नं, धारेन्तस्स तिचीवरं ।
भिक्खुनो दुक्कटं वुत्तं, दुब्भोगेन च सेवतो ॥
- ५६३ कुसिं अट्ठकुसिञ्चापि, मण्डलं अट्ठमण्डलं ।
विवट्ठं अनुविवट्ठं, बाहन्तम्पि च भिक्खुनो ॥

- ५६४ दस्सेत्वाव विधिं सब्बं, पञ्चकादिप्पभेदकं ।
छिन्नं समणसारुपं, कातब्बं तु तिचीवरं ॥
- ५६५ दानेनच्छिज्जगाहेन, विस्सासग्गहणेन च ।
हीनायावत्तनेनापि, सिक्खाय च पहानतो ॥
- ५६६ प्रचुद्धारविनासेहि, लिङ्गस्स परिवत्तना ।
सब्बं भिज्जतिधिद्धानं, छिद्दभावे तिचीवरं ॥
- ५६७ कनिट्टस्सङ्गुलस्सेव, नखपिट्ठिप्पमाणकं ।
विनिविद्धं पनच्छिद्द-मधिद्धानविनासनं ॥
- ५६८ एको तन्तुपि अच्छिन्नो, अधिद्धानं न भिन्दति ।
सेतभावं करोन्तेन, धोतम्पि रजकेन वा ॥
- ५६९ प्रथमं अगगळं दत्त्वा, पच्छा छिन्दति रक्खति ।
घटेत्वा कोटियो द्वे वा, पच्छा छिन्दति रक्खति ॥
- ५७० चतुरट्ठङ्गुला ओरं, एकद्विन्नं तिरीयतो ।
तिण्णम्पि दीघतो छिद्दं, भिन्दतेव विदत्थिया ॥
- ५७१ निसीदनस्स दीघेन, भवन्ति द्वे विदत्थियो ।
वित्थारेन दियट्ठा च, सुगतस्स विदत्थिया ॥
- ५७२ होन्ति कण्डुप्पटिच्छादि, तिरियं द्वे विदत्थियो ।
दीघतोपि चतस्सोव, सुगतस्स विदत्थिया ॥
- ५७३ दीघतो सुगतस्सेव, भवन्ति छ विदत्थियो ।
वित्थारेनट्ठेत्य्याव, सिया वस्सिकसाटिका ॥
- ५७४ मुनिना तीसु एतेसु, करोन्तस्स तदुत्तरिं ।
अधिकच्छेदनं तस्स, पाचित्तियमुदीरितं ॥
- ५७५ मुखपुञ्चनचोळस्स, पच्चत्थरणकस्स वा ।
पमाणं अप्पमाणेन, न चेव परिदीपितं ॥
- ५७६ सदसं अदसं सब्बं, पच्चत्थरणचीवरं ।
महन्तं खुद्दकं एक-मनेकम्पि च वट्ठति ॥

- ५७७ मुखपुञ्छनचोळेकं, द्वेपि वट्टन्ति सब्बथा ।
सदसं अदसं वापि, सदसंव निसीदनं ॥
- ५७८ अदसा रजितायेव, वट्टतादिन्नकप्पका ।
वुत्ता कण्डुप्पटिच्छादि, तथा वस्सिकसाटिका ॥
- ५७९ गणनं वा पमाणं वा, न परिक्खारचोळेके ।
पमाणगणनातीति, भणन्ति पकतञ्जुनो ॥
- ५८० सुगतट्ठङ्गुलायामं, चतुरङ्गुलवित्थतं ।
विकप्पनुपगं होति, पच्छिमं नाम चीवरं ॥
- ५८१ परिस्सावपटं पत्त-पोत्थकत्थविकादिकं ।
अधिद्वेय्य परिक्खार-चोळं पच्छिमचीवरं ॥
- ५८२ ब्रह्मिण एकतो कत्वा, अधिद्धातुम्पि वट्टति ।
मातुआदीनमत्थाय, ठपिते नत्थि दोसता ॥
- ५८३ वस्समासे अधिद्वेय्य, चतुरो वस्ससाटिकं ।
पुन पच्चुद्धरित्वा तं, विकप्पेय्य ततो परं ॥
- ५८४ त्ताव कण्डुप्पटिच्छादिं, याव रोगो न सम्मति ।
अधिद्विहित्वा ततो उद्धं, उद्धरित्वा विकप्पये ॥
- ५८५ “इमं कण्डुप्पटिच्छादिं, इममन्तरवासकं ।
अधिद्धामी”तिधिद्वेय्य, सेसेसुपि अयं नयो ॥
- ५८६ “इमं कण्डुप्पटिच्छादिं, एत”न्ति च असम्मुखे ।
वत्वा पच्चुद्धरेय्येवं, सेसेसुपि विचक्खणो ॥
- ५८७ आभोगं मनसा कत्वा, कायेन फुसनाकतं ।
वचसाधिद्वितज्जाति, अधिद्धानं द्विधा मतं ॥
- ५८८ इति सब्बमिदं वुत्तं, तेचीवरिकभिक्षुनो ।
तथा वत्तावधिद्वेय्य, तं परिक्खारचोळिको ॥
- ५८९ तिचीवरं परिक्खार-चोळं कातुम्पि वट्टति ।
एवं चुदोसिते वुत्तो, परिहारो निरत्थको ॥

५९०.न, तेचीवरिकस्सेव, वुत्तत्ता तत्थ सत्थुना ।
तं परिक्खारचोळस्स, तस्मा सब्बम्पि वट्ठति ॥

५९१.“अधिट्ठेति विकप्पेति, अनापत्ती”ति एत्थ च ।
अधिट्ठातब्बकस्सेव, विकप्पनविधानतो ॥

५९२.भिक्खुस्सेवं करोन्तस्स, न दोसो उपलब्धति ।
एवञ्च न सिया कस्मा, मुखपुञ्छनकादिकं ॥

५९३.मुखपुञ्छनकादीनं, तेसं किच्चविधानतो ।
अकिच्चस्सामिकस्सस्स, अधिट्ठानं तु युज्जति ॥

५९४.निधानमुखमेतन्ति, महापच्चरियं पन ।
वुत्तत्ता च निसेधेतुं, न सक्का विनयञ्जुना ॥

५९५.चीवरं परिपुण्णन्ति, निदानुप्पत्तितोपि च ।
निधानमुखमेतन्ति, वेदितब्बं विभाविना ॥

५९६.कुसवाकादिचीरानि, कम्बलं केसवालजं ।
थुल्लच्चयं धारयतो-लूकपक्खाजिनक्खिपे ॥

५९७.क्रदलेरकदुस्सेसु, अक्कदुस्से च पोत्थके ।
दुक्कटं तिरिटे वापि, वेठने कञ्चुकेपि च ॥

५९८.सब्बनीलकमज्जेट्ठ-कण्हलोहितपीतके ।
महानाममहारङ्ग-रत्तेसुपि च दुक्कटं ॥

५९९.अच्छिन्नदसके दीघ-फलपुप्फदसेसु च ।
अच्छिन्नचीवरस्सेत्थ, नत्थि किञ्चि अकप्पियं ॥

६००.अधिट्ठेति विकप्पेति, विस्सज्जेति विनस्सति ।
अन्तोदसाहं विस्सासे, अनापत्ति पकासिता ॥

६०१.कथिनं नाम नामेन, समुट्ठानमिदं पन ।
अचित्तमक्रियं वुत्तं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥

पठमकथिनकथा ।

- ६०२.गामादीसु पदेसेसु, तिपञ्चसु तिचीवरं ।
ठपेत्वा एकरत्तम्पि, सङ्घसम्मुतिया विना ॥
- ६०३.भिक्षुनो पन तेनस्स, विप्पवत्थुं न वट्ठति ।
होति निस्सगियं विप्प-वसतो अरुणुग्गमे ॥
- ६०४.चीवरं निक्खिपित्वान, न्हायन्तस्सेव रत्तियं ।
अरुणे उट्ठिते किं नु, कातब्बं तेन भिक्षुना ॥
- ६०५.दुक्कटं मुनिना वुत्तं, निस्सगियनिवासने ।
तब्भया पन सो भिक्षु, नग्गो गच्छति दुक्कटं ॥
- ६०६.अच्छिन्नचीवरट्ठाने, ठितत्ता पन भिक्षुनो ।
न तस्साकप्पियं नाम, चीवरं अत्थि किञ्चिपि ॥
- ६०७.निगासेत्वा गहेत्वा च, गन्त्वा भिक्षुस्स सन्तिकं ।
निस्सज्जित्वा पनापत्ति, देसेतब्बाव विज्जुना ॥
- ६०८.परस्स निस्सज्जित्वा तं, दुक्कटं परिभुज्जतो ।
पयोगे च पयोगे च, होति पारुपनादिसु ॥
- ६०९.अनापत्ति तमज्जस्स, भिक्षुनो परिभुज्जतो ।
अदेन्तस्स च निस्सट्ठं, दुक्कटं परियापुतं ॥
- ६१०.थेरे च दहरे मग्गं, गच्छन्तेसु उभोसुपि ।
पत्तचीवरमादाय, ओहीने दहरे पन ॥
- ६११.असम्पत्ते गरुं तस्मिं, उग्गच्छत्यरुणो यदि ।
होति निस्सगियं वत्थं, न पस्सम्भति निस्सयो ॥
- ६१२.मुहुत्तं विस्समित्वान, गच्छन्ते दहरे पन ।
होति निस्सगियं वत्थं, पस्सम्भति च निस्सयो ॥
- ६१३.सुता धम्मकथा यस्मिं, उग्गच्छत्यरुणो यदि ।
होति निस्सगियं वत्थं, पस्सम्भति च निस्सयो ॥
- ६१४.प्रचुद्धारे अनापत्ति, लद्धसम्मुतिकस्सपि ।
अन्तोयेवारुणे तं वा, विस्सज्जेति विनस्सति ॥

६१५.पठमेन समानाव, समुद्धानादयो नया ।
अपच्युद्धरणं एत्थ, अक्रियाति विसेसितं ॥

दुतियकथिनकथा ।

६१६.अकालचीवरं मास-परमं निक्खिपे सति ।
पच्चासाय ततो उद्धं, ठपेतुं न च वट्टति ॥

६१७.दसाहातिक्कमोयेव ।
पठमे कथिने इध ।
मासस्सातिक्कमो वुत्तो ।
सेसो तेन समो मतो ॥

ततियकथिनकथा ।

६१८.भिक्षु भिक्षुनिया भुत्तं, वत्थं अज्जातिकाय यो ।
धोवापेति रजापेति, आकोटापेति चे ततो ॥

६१९.तस्स निस्सगियापत्ति, पठमेन पकासिता ।
तथा सेसेहि च द्वीहि, दीपितं दुक्कटद्वयं ॥

६२०.सिक्खमानाय वा हत्थे, धोवनत्थाय देति चे ।
सा हुत्वा उपसम्पन्ना, पच्छा धोवति सो नयो ॥

६२१.सामणेरनिद्वेसेपि, लिङ्गं चे परिवत्तति ।
भिक्षुनीसुपसम्पज्ज, धोते निस्सगियं सिया ॥

६२२.दहरानज्ज भिक्खूनं, हत्थे वत्थे निय्यादिते ।
परिवत्तितलिङ्गेसु, तेसुपेस नयो मतो ॥

६२३.तथा भिक्खुनिया हत्थे, दिन्ने “धोवा”ति चीवरे ।
परिवत्ते तु लिङ्गस्मिं, सचे धोवति वट्टति ॥

६२४.“धोवा”ति भिक्खुनी वुत्ता, सचे सब्बं करोति सा ।
धोवनप्पच्चयायेव, तस्स निस्सगियं सिया ॥

६२५.“इमस्मिं चीवरे सब्बं, कत्तब्बं त्वं करोहि”ति ।
होति निस्सगियज्जेव, वदतो दुक्कटद्वयं ॥

६२६.जातिकाजातिसञ्जिस्स, पच्चत्थरनिसीदनं ।
अञ्जस्स सन्तकं वापि, धोवापेन्तस्स दुक्कटं ॥

६२७.एकतोउपसम्पन्ना, भिक्खुनीनं वसेन या ।
ताय धोवापने वापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

६२८.अवुत्ता परिभुत्तं वा, अञ्जं वा यदि धोवति ।
न दोसो, सञ्चरित्तेन, समुद्धानादयो समा ॥

पुराणचीवरधोवापनकथा ।

६२९.विकप्पनुपगं किञ्चि, पच्छिमं पन चीवरं ।
गणहतो होति आपत्ति, ठपेत्वा पारिवत्तकं ॥

६३०.प्रयोगे गहणत्थाय, दुक्कटं परियापुत्तं ।
तस्स निस्सगियापत्ति, गहणेन पकासिता ॥

६३१.सचे अनुपसम्पन्न-हत्थे पेसेति चीवरं ।
अञ्जत्र पारिवत्तापि, गहेतुं पन वट्टति ॥

६३२.जातिकायपि अञ्जाति-सञ्जिस्स विमतिस्स वा ।
एकतोउपसम्पन्न-हत्था गणहाति दुक्कटं ॥

६३३.“दस्सामी”ति च आभोगं, कत्वा वा पारिवत्तकं ।
तावकालिकविस्सास-ग्गाहे दोसो न विज्जति ॥

६३४.अञ्जं पन परिकखारं, न दोसो होति गणहतो ।
सञ्चरित्तसमुद्धानं, इदं वुत्तं क्रियाक्रियं ॥

चीवरपटिग्गहणकथा ।

६३५.चीवरं विज्जापेन्तस्स, अञ्जातकाप्पवारितं ।
होति निस्सगियापत्ति, अञ्जत्र समया पन ॥

६३६.तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव द्विकदुक्कटं ।
जातकेजातिसञ्जिस्स, तत्थ वेमतिकस्स च ॥

६३७.समये विज्जापेन्तस्स, जातके वा पवारिते ।

अञ्जस्सत्थाय वा तस्स, जातके वा पवारिते ॥

६३८.अनापत्तीति जातब्बं, तथा उम्मत्तकादिनो ।
समुद्धानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥

अञ्जातकविञ्जत्तिकथा ।

६३९.अप्पवारितमञ्जातिं, चीवरं तु तदुत्तरिं ।
होति निस्सग्गियापत्ति, विञ्जापेन्तस्स भिक्खुनो ॥

६४०.यस्स तीणिपि नट्टानि, द्वे वा एकम्पि वा पन ।
द्वे वा एकम्पि वा तेन, सादितब्बं न किञ्चिपि ॥

६४१.सेसकं आहरन्तस्स, दिन्ने नच्छिन्नकारणा ।
सन्तके जातकादीनं, अत्तनोपि धनेन वा ॥

६४२.अनापत्तीति जातब्बं, तथा उम्मत्तकादिनो ।
समुद्धानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥

ततुत्तरिकथा ।

६४३.कल्याणकम्यताहेतु, आपज्जति विकप्पनं ।
चीवरे पन यो तस्स, लाभा निस्सग्गियं भवे ॥

६४४.महग्घं दातुकामम्हि, अप्पग्घं विञ्जापेति यो ।
सन्तके जातकादीनं, अनापत्ति पकासिता ॥

६४५.जातकेज्जातिसज्जिस्स, दुक्कटं विमतिस्स च ।
सञ्चरित्तसमा वुत्ता, समुद्धानादयो नया ॥

पठमोपक्खटकथा ।

६४६.दुतियोपक्खटे यस्मा, वत्तब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
तस्मा अनन्तरेनस्स, सदिसोव विनिच्छयो ॥

दुतियोपक्खटकथा ।

६४७.ज्जा वा राजभोगेन, भिक्खुमुद्दिस्समाभतं ।

अकप्पियं सुवण्णादिं, गहेतुं न च वट्ठति ॥

६४८ रजतं जातरूपं वा, अत्तनो वा परस्स वा ।
अत्थाय गण्हितुं किञ्चि, दीयमानं न वट्ठति ॥

६४९ अञ्जस्सत्थाय निद्धिदं, भिक्खुनो पटिग्गण्हतो ।
दुक्कटं तस्स होतीति, **महापच्चरियं** पन ॥

६५० नेत्वा अकप्पियं भण्डं, इत्थं कोचि सचे वदे ।
“इदं सङ्खस्स दम्मीति, पुग्गलस्स गणस्स वा ॥

६५१ आरामं वा विहारं वा, चेतियं वा करोहि”ति ।
न च वट्ठति तं वत्थुं, सब्बेसं सम्पटिच्छित्तुं ॥

६५२ अनामसित्वा सङ्खं वा, गणं वा पुग्गलम्पि वा ।
“चेतियस्स विहारस्स, देमा”तिपि वदन्ति चे ॥

६५३ तं हिरञ्जं सुवण्णं वा, निसेधेतुं न वट्ठति ।
आरामिकानं वत्तब्बं, “वदन्तेवमिमे”ति च ॥

६५४ रजतं जातरूपं वा, सङ्खस्स पटिग्गण्हतो ।
होति निस्सग्गियापत्ति, परिभोगे च दुक्कटं ॥

६५५ तळाकस्स च खेत्तत्ता, सस्सुप्पत्तिनिदानतो ।
गहणं परिभोगो वा, न च वट्ठति भिक्खुनो ॥

६५६ “चत्तारो पच्चये सङ्खो, गणो वा परिभुञ्जतु” ।
इच्चेवं पन वत्त्वा चे, देति सब्बम्पि वट्ठति ॥

६५७ कारापेति च केदारे, छिन्दापेत्वा वनं पन ।
केदारेसु पुराणेषु, अतिरेकम्पि गण्हति ॥

६५८ अपरिच्छिन्नभागस्मिं, नवसस्सेपि “एत्तकं ।
भागं देथा”ति वत्त्वा चे, उट्ठापेति कहापणे ॥

६५९ वत्त्वा अकप्पियं वाचं, “कसथ वपथा”ति च ।
उप्पादितञ्च सब्बेसं, होति सब्बमकप्पियं ॥

६६०. “एतको नाम भागोति, एत्तिकाय च भूमिया” ।
पतिट्ठापेति यो भूमिं, अवत्वा कसथादिकं ॥
६६१. सयमेव पमाणस्स, जाननत्थं तु भूमिया ।
रज्जुया वापि दण्डेन, खेत्तं मिनाति यो पन ॥
६६२. खले वा रक्खति ठत्वा, खलतोपि ततो पुन ।
नीहरापेति वा वीही, तस्सेवेतमकप्पियं ॥
६६३. “एत्तकेहि च वीहीहि, इदं आहरथा”ति च ।
आहरन्ति सचे वुत्ता, तस्सेवेतमकप्पियं ॥
६६४. “एत्तकेन हिरज्जेन, इदमाहरथा”ति च ।
आहरन्ति च यं वुत्ता, सब्बेसं तमकप्पियं ॥
६६५. पेसकारकदासं वा, अज्जं वा रजकादिसु ।
आरामिकानं नामेन, देन्ते वट्ठति गण्हितुं ॥
६६६. “गावो देमा”ति वुत्तेपि, गहेतुं न च वट्ठति ।
पज्चगोरसभोगत्थं, वुत्ते देमाति वट्ठति ॥
६६७. अजिकादीसु एसेव, नयो जेय्यो विभाविना ।
कप्पियेन च वाक्येन, सब्बं वट्ठति गण्हितुं ॥
६६८. हत्थिं वा महिसं अस्सं, गोणं कुक्कुटसूकरं ।
देन्तेसु च मनुस्सेसु, न च वट्ठति गण्हितुं ॥
६६९. पटिसिद्धेपि सङ्गस्स, दत्वा गच्छति चे पन ।
मूलं दत्वा च सङ्गस्स, केचि गण्हन्ति वट्ठति ॥
६७०. “खेत्तं वत्थुं तळाकं वा, देम गोअजिकादिकं ।
विहारस्सा”ति वुत्तेपि, निसेधेतुं न वट्ठति ॥
६७१. तिक्खत्तुं चोदना वुत्ता, छक्खत्तुं ठानमब्रवि ।
यदि चोदेतियेव छ, चोदना दिगुणा ठिति ॥
६७२. अनापत्ति अचोदेत्वा, लद्धे उम्मत्तकादिनो ।
समुट्ठानादयो सब्बे, सज्जरित्तसमा मता ॥

राजसिक्खापदकथा ।

चीवरवग्गो पठमो ।

६७३ एकेनापि च मिस्सेत्वा, सन्थतं कोसियंसुना ।
होति निस्सगियापत्ति, कारापेन्तस्स भिक्खुनो ॥

६७४ परत्थाय करोन्तस्स, कारापेन्तस्स सन्थतं ।
अज्जेन च कतं लद्धा, सेवमानस्स दुक्कटं ॥

६७५ अनापत्ति वितानं वा, भूमत्थरणमेव वा ।
भिसि बिब्बोहनं वापि, करोन्तस्सादिकम्मिनो ॥

कोसियकथा ।

६७६ काळकेळकलोमानं, सुद्धानं सन्थतं सचे ।
करेय्यापत्ति होतिस्स, सेसं तु पठमूपमं ॥

सुद्धकाळककथा ।

६७७ अनापत्ति तुलं वापि, बहुं वा सब्बमेव वा ।
करोन्तस्स गहेत्वान, ओदातं कपिलम्पि वा ॥

६७८ अनुक्कमेन एतानि, सन्थतानि च तीणिपि ।
निस्सज्जित्वापि लद्धानि, सेवमानस्स दुक्कटं ॥

६७९ समुद्धानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ।
इमेसं पन तिण्णम्पि, ततियं तु क्रियाक्रियं ॥

द्वेभागकथा ।

६८० छन्नं ओरेन वस्सानं, करोन्तस्स च सन्थतं ।
होति निस्सगियापत्ति, ठपेत्वा भिक्खुसम्मुतिं ॥

६८१ अनापत्ति परत्थाय, कारापेति करोति वा ।
कतं वा पन अज्जेन, लभित्वा परिभुज्जतो ॥

६८२ छब्बस्सानि करोन्तस्स, तदुद्धम्पि च सन्थतं ।

विताने साणिपाकारे, निस्सज्जित्वा कतेपि च ॥

छब्बस्सकथा ।

६८३.अनापत्ति अनादाय, असन्ते सन्थते पन ।
अज्जस्सत्थाय कारेतुं, कतञ्च परिभुज्जितुं ॥

६८४.अनादानवसेनस्स, सुगतस्स विदत्थिया ।
करणेन च सत्थारा, वुत्तमेतं क्रियाक्रियं ॥

६८५.समुद्धानादयो सब्बे, सज्जरित्तसमा मता ।
अनन्तरस्सिमस्सापि, विसेसो नुपलब्भति ॥

निसीदनसन्थतकथा ।

६८६.गच्छन्ते पन याने वा, हत्थिअस्सादिकेसु वा ।
ठपेति यदि लोमानि, सामिकस्स अजानतो ॥

६८७.तियोजनमतीतेसु, तेसु आपत्ति भिक्खुनो ।
अगच्छन्तेसु तेस्वेव, ठपितेसुप्पयं नयो ॥

६८८.याने पन अगच्छन्ते, अस्से वा हत्थिपिड्डियं ।
ठपेत्वा अभिरूहित्वा, सचे सारेति वट्ठति ॥

६८९.न वट्ठतीति निद्धिदुं, कुरुन्दट्ठकथाय हि ।
तं पनज्जं हरापेति, वचनेन विरुज्झति ॥

६९०.कण्णच्छिद्देसु लोमानि, पक्खिपित्वापि गच्छतो ।
होतियेव किरापत्ति, लोमानं गणनावसा ॥

६९१.सुत्तकेन च बन्धित्वा, ठपितं पन वट्ठति ।
वेणिं कत्वा हरन्तस्स, आपत्ति परिदीपिता ॥

६९२.सुङ्कघातं अनुप्पत्वा, चोरादीहि उपट्ठतो ।
यो चज्जविहितो वापि, आपत्ति यदि गच्छति ॥

६९३.तियोजनं हरन्तस्स, ऊनकं वा तियोजनं ।
तथा पच्चाहरन्तस्स, तानियेव तियोजनं ॥

६९४ निवासस्थाय वा गन्त्वा, हरन्तस्स ततो परं ।
अच्छिन्नं वापि निस्सट्ठं, लभित्वा हरतोपि च ॥

६९५ हरापेन्तस्स अज्जेन, हरतो कतभण्डकं ।
तथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ॥

६९६ इदं पन समुद्धानं, कायतो कायचित्ततो ।
अचित्तं कायकम्मज्ज, तिचित्तज्ज तिवेदनं ॥

एळकलोमकथा ।

६९७ समुद्धानादिना सद्धिं, लोमधोवापनम्पि च ।
चीवरस्स पुराणस्स, धोवापनसमं मतं ॥

एळकलोमधोवापनकथा ।

६९८ गणहेय्य वा गणहापेय्य, रजतं जातरूपकं ।
निस्सज्जित्वा पनापत्ति, देसेतब्बाव भिक्खुना ॥

६९९ रजतं जातरूपज्ज, उभिन्नं मासकोपि च ।
एतं चतुब्बिधं वत्थु, होति निस्सगियावहं ॥

७०० मुत्ता मणि सिला सङ्खो, पवाळं लोहितङ्को ।
मसारगल्लं धज्जानि, सत्त गोमहिसादिकं ॥

७०१ खेत्तं वत्थुं तळाकज्ज, दासिदासादिकं पन ।
दुक्कटस्सेव वत्थूनि, दीपितानि महेसिना ॥

७०२ मुग्गमासादिकं सब्बं, सप्पिआदीनि तण्डुला ।
सुत्तं वत्थं हलं फालं, कप्पियं एवमादिकं ॥

७०३ तत्थत्तनो पनत्थाय, वत्थुं निस्सगियस्स हि ।
सम्पटिच्छति यो भिक्खु, तस्स निस्सगियं सिया ॥

७०४ सङ्घादीनं तमत्थाय, गणहतो दुक्कटं तथा ।
दुक्कटस्स च वत्थुम्पि, सब्बत्थाय च दुक्कटं ॥

७०५ सचे कहापणादीनं, सहस्सं पटिगण्हति ।

वत्थूनं गणनायस्स, आपत्तिगणना सिया ॥

७०६ तथा सिथिलबद्धेसु, थविकादीसु रूपतो ।
आपत्तिगणना वुत्ता, महापच्चरियं पन ॥

७०७: “इदं अय्यस्स होतू”ति, वुत्ते वा पन केनचि ।
सचे गण्हितुकामोपि, निसेधेतब्बमेव च ॥

७०८ पटिक्खित्तेपि तं वत्थुं, ठपेत्वा यदि गच्छति ।
तथा गोपायितब्बं तं, यथा तं न विनस्सति ॥

७०९: “आहरेदमिदं गण्ह, इदं देहीध निक्खिप” ।
इच्चेवं भिक्खुनो वत्तुं, न वट्टति अकप्पियं ॥

७१० ठपेत्वा रूपियग्गाहं, निस्सट्ठपरिवत्तितं ।
सब्बेहि परिभोत्तब्बं, भाजेत्वा सप्पिआदिकं ॥

७११ अत्तनो पत्तभागम्पि, पटिग्गाहकभिक्खुनो ।
गहेतुं अज्जतो लब्धं, भुज्जितुं वा न वट्टति ॥

७१२ यं किञ्चि पन सम्भूतं, पच्चयं वत्थुतो ततो ।
भिक्खुनो सेवमानस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

७१३ अज्झारामे अनापत्ति, तमज्झावसथेपि वा ।
गहेत्वा वा गहापेत्वा, निक्खिपन्तस्स भिक्खुनो ॥

७१४ तिकपाचित्तियं वुत्तं, रूपियन्ति अरूपिये ।
सज्जिनो विमतिस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

७१५ समुद्धानादयो सब्बे, सज्जरित्तसमा मता ।
क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, अयमेव विसेसता ॥

रूपियपटिग्गहणकथा ।

७१६ वत्थुं निस्सगियस्सापि, वत्थुं वा दुक्कटस्स च ।
कप्पियस्स च वत्थुं वा, यो निस्सगियवत्थुना ॥

७१७ वत्थुना दुक्कटस्सापि, वत्थुं निस्सगियस्स वा ।

परिवर्त्तेति आपत्ति, कप्पियेन च वत्थुना ॥

७१८.दुक्कटस्स च वत्थुं वा, वत्थुं वा कप्पियस्स च ।
वत्थुना दुक्कटस्सेव, परिवर्त्तेति दुक्कटं ॥

७१९.वत्थुना कप्पियस्सापि, तथा दुक्कटवत्थुकं ।
परिवर्त्तेति यो तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

७२०.वत्थुनो दुक्कटस्सापि, तथा निस्सगियस्स च ।
गहणं वारितं पुब्बे, इमिना परिवर्त्तनं ॥

७२१.रूपियन्ति च सज्जिस्स, विमतिस्स अरूपिये ।
तेन द्वे दुक्कटा होन्ति, चेतापेन्तस्स रूपियं ॥

७२२.अरूपियन्ति सज्जिस्स, अनापत्ति अरूपिये ।
“इदं गहेत्वा देही”ति, वदतोपि च पञ्चहि ॥

७२३.सेसं अनन्तरेनेव, समुद्धानादिकं समं ।
इदं क्रियसमुद्धानं, अयमेव विसेसता ॥

रूपियसंवोहारकथा ।

७२४.कप्पियं कप्पियेनेव, परिवर्त्तयतो पन ।
होति निस्सगियापत्ति, ठपेत्वा सहधम्मिके ॥

७२५.अकप्पियस्स वत्थुस्स, तेनेव परिवर्त्तनं ।
न गच्छतीति निद्धिदं, कयविककयसङ्गहं ॥

७२६.तस्मा मातापितूनम्पि, वत्थुं यं किञ्चि कप्पियं ।
“इमं देहिमिना ही”ति, वदतो पन दुक्कटं ॥

७२७.सकं वा देति चे भण्डं, एवं वत्त्वान मातुया ।
मातुया वा तथा भण्डं, सयं गणहाति दुक्कटं ॥

७२८.सहत्थं परभण्डस्मिं, परहत्थञ्च अत्तनो ।
भण्डके पन सम्पत्ते, निस्सगियमुदीरितं ॥

७२९.“गहेत्वा वा इदं नाम, भुज्जित्वा ओदनं इमं ।

इदं नाम करोही'ति, वत्तुं पन न वट्टति ॥

७३० विघासादमथज्जं वा, “भुज्जित्वा ओदनं इमं ।
छल्लिं वा पन वल्लिं वा, कट्ठं वा दारुमेव वा ॥

७३१ आहरा'ति वदन्तस्स, वत्थूनं गणनावसा ।
होन्ति आपत्तियो तस्स, भिक्खुनो कयविककये ॥

७३२ “इमञ्च यागुं पिव भुज्ज भत्तं ।
भुत्तोसि भुज्जिस्ससि भुज्जसीदं ।
भत्तं, इमं नाम करोहि कम्मं” ।
इच्चेव वत्तुं पन वट्टतेव ॥

७३३ भूमिया सोधने वापि, लिम्पने वत्थधोवने ।
एत्थ किञ्चापि नत्थज्जं, भण्डं निस्सज्जितब्बकं ॥

७३४ निस्सग्गिये च वत्थुम्हि, नट्ठे भुत्तेपि वा यथा ।
देसेतब्बाव आपत्ति, देसेतब्बा तथा अयं ॥

७३५ “इमिनाव इमं नाम, गहेत्वा देहि मे” इति ।
आचिक्खति अनापत्ति, ठपेत्वा भण्डसामिकं ॥

७३६ “इदं ममत्थि अत्थो मे, इमिना'ति च भासतो ।
सेसं अनन्तरेनेव, समुट्ठानादिकं समं ॥

कयविककयकथा ।

कोसियवग्गो दुतियो ।

७३७ मत्तिकायोमया पत्ता, कप्पिया जातितो दुवे ।
तयो पत्तस्स वण्णा तु, उक्कट्ठो मज्झिमोमको ॥

७३८ द्विन्नं तण्डुलनाळीनं, भत्तं मगधनाळिया ।
खादनञ्च चतुब्भागं, व्यञ्जनञ्च तदूपियं ॥

७३९ उक्कट्ठो नाम सो पत्तो, यो तं सब्बं तु गणहति ।
मज्झिमो तस्सुपट्ठो च, तदुपट्ठो च ओमको ॥

७४० उक्कट्टस्स च उक्कट्टो, तस्सेवोमकमज्झिमा ।
एवं मज्झिमओमेसु, नव पत्ता भवन्ति हि ॥

७४१ उक्कट्टुक्कट्टको तेसु, अपत्तो ओमकोमको ।
तस्मा नापि अधिद्वानं, न गच्छन्ति विकप्पनं ॥

७४२ सेसं सत्तविधं पत्तं, पत्तलक्खणसंयुतं ।
अधिद्वाय विकप्पेत्वा, परिभुज्जेय्य पण्डितो ॥

७४३ दसाहपरमं कालं, धारेय्य अतिरेकतो ।
अतिक्कमयतो पत्तं, तज्झि निस्सगियं सिया ॥

७४४ यं पत्तं न विकप्पेति, यं नाधिद्वेति वा पन ।
विनयज्जूहि सो पत्तो, अतिरेकोति वणिगतो ॥

७४५ पत्तब्बं तु “इमं पत्तं, अधिद्वामी”ति सम्मुखे ।
“एतं पत्तं”न्ति दूरस्मिं, पच्चुद्धारेप्ययं नयो ॥

७४६ आभोगं मनसा कत्वा, कत्वा कायविकारकं ।
कायेनपि च पत्तस्स, अधिद्वानं पकासितं ॥

७४७ पत्तो जहत्यधिद्वानं, दानभेदकनासतो ।
विब्भमुद्धारपच्चक्ख-परिवत्तनगाहतो ॥

७४८ कङ्कुसित्थप्पमाणेन, खेनाधिद्वानमुज्झति ।
पिदहित्वा अधिद्वेय्य, अयोचुण्णेन वाणिजा ॥

७४९ यो हि निस्सगियं पत्तं, अनिस्सज्जेव भुज्जति ।
दुक्कटं तस्स निद्विट्ठं, भुत्वा धोवनधोवने ॥

७५० सुवण्णमणिपत्तो च, वेळुरियफलिकुब्भवो ।
कंसकाचमयो पत्तो, तिपुसीसमयोपि च ॥

७५१ तथा दारुमयो पत्तो, तम्बसज्झुमयोपि च ।
एकादसविधो पत्तो, वुत्तो दुक्कटवत्थुको ॥

७५२ घटसीसकटाहो च, तुम्बं चस्सानुलोमिकं ।
तम्बलोहमयं तत्थ, थालकं पन वट्ठति ॥

७५३ फलिककाचकंसानं, तट्टिकादीनि कानिचि ।
पुगलस्स न वट्टन्ति, वट्टन्ति गिहिसङ्घिका ॥

७५४ किञ्चि सोदकं पत्तं, पटिसामेय्य दुक्कटं ।
साधुकं वोदकं कत्वा, पटिसामेय्य पण्डितो ॥

७५५ भिक्खुनो सोदकं पत्तं, ओतापेतुं न वट्टति ।
उण्हे न निदहेतब्बो, निदहन्तस्स दुक्कटं ॥

७५६ मिट्ठन्ते परिभण्डन्ते, ठपेतुं न च वट्टति ।
मिट्ठिया परिभण्डे वा, वित्थिण्णे पन वट्टति ॥

७५७ ञ्जारुआधारके पत्ते, द्वे ठपेतुम्पि वट्टति ।
अयमेव नयो दण्ड-भूमिआधारकेसुपि ॥

७५८ तट्टिकायपि चोळे वा, पोत्थके कटसारके ।
परिभण्डकतायापि, भूमियं वालुकासु वा ॥

७५९ तथारूपासु सुद्धासु, ठपेतुं पन वट्टति ।
सरजाय ठपेन्तस्स, दुक्कटं खरभूमिया ॥

७६० दण्डे वा नागदन्ते वा, लग्गेतुम्पि न वट्टति ।
छत्तङ्गमञ्चपीठेसु, ठपेन्तस्स च दुक्कटं ॥

७६१ अटनीसु हि बन्धित्वा, ओलम्बेतुम्पि वट्टति ।
बन्धित्वा पन मञ्चस्स, ठपेतुं परि वट्टति ॥

७६२ मञ्चपीठट्टके पत्तं, ठपेतुं पन वट्टति ।
भत्तपूरोपि वा छत्ते, ठपेतुं न च वट्टति ॥

तयो भाणवारा निट्ठिता ।

७६३ क्रवाटं न पणामेय्य, पत्तहत्थो सचे पन ।
येन केनचि अङ्गेन, पणामेय्यस्स दुक्कटं ॥

७६४ न नीहरेय्य पत्तेन, चलकानट्टिकानि वा ।
उच्छिट्ठमुदकं वापि, नीहरन्तस्स दुक्कटं ॥

७६५पत्तं पटिग्गहं कत्वा, धोवितुं हत्थमेव वा ।
मुखतो नीहटं पत्ते, ठपेतुं न च वट्टति ॥

७६६अनापत्ति दसाहस्स, अन्तोयेव च यो पन ।
अधिद्वेति विकप्पेति, विस्सज्जेति विनस्सति ॥

७६७पठमस्स हि पत्तस्स, पठमेन महेसिना ।
समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ॥

पठमपत्तकथा ।

७६८प्रज्जबन्धनऊनस्मिं, पत्ते सति च यो पन ।
विज्जापेय्य नवं पत्तं, तस्स निस्सगियं सिया ॥

७६९बन्धनं एकमुद्दिट्ठं, द्वङ्गुलाय च राजिया ।
बन्धनानि च चत्तारि, तथाद्वङ्गुलराजिया ॥

७७०प्रज्ज वा राजियो यस्स, एका वापि दसङ्गुला ।
अपत्तो नामयं पत्तो, विज्जापेय्य ततो परं ॥

७७१अयोपत्तो अनेकेहि, लोहमण्डलकेहि वा ।
बद्धो वट्टति मट्ठो चे, अयोचुण्णेन वाणिया ॥

७७२पत्तं सङ्खस्स निस्सट्ठं, तस्स निस्सगियं पन ।
अनुकम्पाय तं तस्मिं, अगणहन्तस्स दुक्कटं ॥

७७३दीयमाने तु पत्तस्मिं, यस्स सो न च रुच्चति ।
अप्पिच्छताय वा पत्तं, तं न गणहाति वट्टति ॥

७७४अपत्तस्स तु भिक्खुस्स ।
न दातब्बोति दीपितो ।
तत्थ यो पत्तपरियन्तो ।
सो देय्यो तस्स भिक्खुनो ॥

७७५स्सचे सो तं जिगुच्छन्तो, अप्पदेसे ठपेति वा ।
विस्सज्जेति अभोगेन, परिभुज्जति दुक्कटं ॥

७७६नद्वे भिन्नेपि वा पत्ते, अनापत्ति पकासिता ।

अत्तनो जातकादीनं, गणहतो वा धनेन वा ॥

७७७ अञ्चरित्तसमुद्धानं, क्रियं पण्णत्तिवज्जकं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥

दुतियपत्तकथा ।

७७८ सप्पिआदिं पुरेभत्तं, भेसज्जं पटिगह् हि ।
सामिसम्पि पुरेभत्तं, परिभुज्जति वट्ठति ॥

७७९ ततो पट्ठाय सत्ताहं, तं वट्ठति निरामिसं ।
सत्ताहातिक्कमे तस्स, निस्सगियमुदीरितं ॥

७८० प्रच्छाभत्तम्पि गण्हित्वा, कत्वा सन्निधिकारकं ।
सायतो पन सत्ताहं, वट्ठतेव निरामिसं ॥

७८१ पुरेभत्तम्पि पच्छा वा, सयमुग्गहितं पन ।
सरीरभोगे नेतब्बं, सायितुं न च वट्ठति ॥

७८२ नवनीतं पुरेभत्तं, भिक्खुना गहितं सचे ।
तापेत्वानुपसम्पन्नो, देति वट्ठति सामिसं ॥

७८३ सयं तापेति चे भिक्खु, सत्ताहम्पि निरामिसं ।
तापनं नवनीतस्स, सामपाको न होति सो ॥

७८४ प्रच्छाभत्तं गहेत्वा चे, येन केनचि तापितं ।
वट्ठतेव च तं सप्पि, सत्ताहम्पि निरामिसं ॥

७८५ खीरं दधिं चापि पटिग्गहेत्वा ।
सयं पुरेभत्तमथो करोति ।
सप्पिं पुरेभत्तकमेव तस्स ।
निरामिसं वट्ठति भिक्खुनो तं ॥

७८६ प्रच्छाभत्तकतो उद्धं, तं न वट्ठति सायितुं ।
सवत्थुकस्स सप्पिस्स, गहितत्ताव भिक्खुनो ॥

७८७ सत्ताहातिक्कमेपिस्स, न दोसो कोचि विज्जति ।
“पटिग्गहेत्वा तानी”ति, वुत्तत्ता हि महेसिना ॥

- ७८८ यथा कप्पियसप्पिम्हि, निस्सग्गियमुदीरितं ।
तथाकप्पियसप्पिम्हि, दुक्कटं परिदीपितं ॥
- ७८९ सब्बाकप्पियमंसानं, वज्जेत्वा मंसमेव च ।
खीरं दधि च सप्पि च, नवनीतञ्च वट्ठति ॥
- ७९० “येसं कप्पति मंसज्झि, तेसं सप्पी”ति किं इदं?
पणीतभोजनस्सापि, तथा सत्ताहकालिके ॥
- ७९१ निस्सग्गियस्स वत्थूनं, परिच्छेदनियामनं ।
न चाकप्पियमंसानं, सप्पिआदि निवारितं ॥
- ७९२ नवनीतेपि सप्पिम्हि, गहितुग्गहितादिके ।
सब्बो वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥
- ७९३ तेलभिक्षाय भिक्षूनं, पविट्ठानं उपासका ।
तेलं वा नवनीतं वा, सप्पिं वा आकिरन्ति हि ॥
- ७९४ भत्तसित्थानि वा तत्थ, तण्डुला वा भवन्ति चे ।
आदिच्चपक्कसंसट्ठं, होति सत्ताहकालिकं ॥
- ७९५ तिलसासपतेलं वा, मधुकेरण्डतेलकं ।
गहितं तु पुरेभत्तं, सामिसम्पि निरामिसं ॥
- ७९६ मच्छाभत्तकतो उद्धं, सायितब्बं निरामिसं ।
सत्ताहातिक्कमे तेसं, वसा निस्सग्गियं सिया ॥
- ७९७ एरण्डमधुकट्ठीनि, सासपादीनि चत्तना ।
गहेत्वा कततेलम्पि, होति सत्ताहकालिकं ॥
- ७९८ ग्रावजीविकवत्थुत्ता, तेसं तिण्णम्पि भिक्षुनो ।
सवत्थुगहणे तस्स, काचापत्ति न विज्जति ॥
- ७९९ अत्तना यं कतं तेलं, तं वट्ठति निरामिसं ।
सत्ताहातिक्कमेनस्स, होति निस्सग्गियं पन ॥
- ८०० दुक्कटं सासपादीनं, तेलत्थायेव भिक्षुना ।
गहेत्वा ठपितानं तु, सत्ताहातिक्कमे सिया ॥

- ८०१.नाळिकेरकरञ्जानं, तेलं कुरुवकस्स च ।
निम्बकोसम्बकानञ्च, तेलं भल्लातकस्स च ॥
- ८०२.इच्चेवमादिकं सब्बं, अवुत्तं पाळियं पन ।
गहेत्वा निक्खिपन्तस्स, दुक्कटं समयच्चये ॥
- ८०३.यावकालिकभेदञ्च, यावजीवकमेव च ।
विदित्वा सेसमेत्थापि, सप्पिना सदिसो नयो ॥
- ८०४.अच्छमच्छवराहानं, सुसुकागद्रभस्स च ।
वसानं पन पञ्चन्नं, तेलं पञ्चविधं भवे ॥
- ८०५.सब्बमेव वसातेलं, कप्पियाकप्पियस्स च ।
मनुस्सानं वसातेलं, ठपेत्वा पन वट्ठति ॥
- ८०६.वसं पटिग्गहेत्वान, पुरेभत्तं पनत्तना ।
पक्कं वट्ठति संसट्ठं, सत्ताहम्पि निरामिसं ॥
- ८०७.सचे अनुपसम्पन्नो, कत्वा तं देति वट्ठति ।
सामिसम्पि पुरेभत्तं, ततो उद्धं निरामिसं ॥
- ८०८.पटिग्गहेतुं कातुं वा, पच्छाभत्तं न वट्ठति ।
सेसो वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विभाविना ॥
- ८०९.गहितज्झि पुरेभत्तं, मधुं मधुकरीकतं ।
वट्ठतेव पुरेभत्तं, सामिसम्पि निरामिसं ॥
- ८१०.पच्छाभत्तकतो उद्धं, सत्ताहम्पि निरामिसं ।
सत्ताहातिक्कमे दोसो, वत्थूनं गणनावसा ॥
- ८११.उच्छुम्हा पन निब्बत्तं, पक्कापक्कं घनाघनं ।
रसादि पन तं सब्बं, “फाणित”न्ति पवुच्चति ॥
- ८१२.फाणितं तु पुरेभत्तं, गहितं पन वट्ठति ।
सामिसम्पि पुरेभत्तं, ततो उद्धं निरामिसं ॥
- ८१३.असंसट्ठेन उच्छुस्स, रसेन कतफाणितं ।
गहितेन पुरेभत्तं, तदहेव निरामिसं ॥

- ८१४.उच्छुं पटिगहेत्वान, कतेपेस नयो मतो ।
पच्छाभत्तकतो उद्धं, तं न वट्टति सायितुं ॥
- ८१५.गहितत्ता सवत्थुस्स, सत्ताहातिक्कमेपि च ।
होति तस्स अनापत्ति, पच्छाभत्तं कतेपि च ॥
- ८१६.संसट्ठञ्च पुरेभत्तं, गहितं तमुपासको ।
तदहे देति चे कत्वा, सामिसम्पि च वट्टति ॥
- ८१७.संसट्ठेन पुरेभत्तं, गहितेन सयंकतं ।
पच्छाभत्तं कतञ्चापि, सत्ताहम्पि निरामिसं ॥
- ८१८.कतं मधुकपुप्फानं, फाणितं सीतवारिना ।
सामिसम्पि पुरेभत्तं, ततो उद्धं निरामिसं ॥
- ८१९.सत्ताहातिक्कमेपिस्स, दुक्कटं परिदीपितं ।
पक्खिपित्वा कतं खीरं, होति तं यावकालिकं ॥
- ८२०.फलानं पन सब्बेसं, यावकालिकसज्जिनं ।
यावकालिकमिच्चेव, फाणितं परिदीपितं ॥
- ८२१.पच्छाभत्तम्पि भिक्खुस्स, पच्चये सति केवलं ।
कालिका पन वट्टन्ति, पुरेभत्तं यथासुखं ॥
- ८२२.लभित्वा पन निस्सट्ठं, तं तु सत्ताहकालिकं ।
अरुआदीनि मक्खेतुं, सायितुं वा न वट्टति ॥
- ८२३.अज्जस्स पन भिक्खुस्स, कायभोगे च वट्टति ।
चजित्वा निरपेक्खोव, लभित्वा पुन सायितुं ॥
- ८२४.अनापत्ति अधिट्ठेति, विस्सज्जेति विनस्सति ।
अच्छिन्दित्वा च विस्सासं, गणहतुम्मत्तकादिनो ॥
- ८२५.समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ।
सदाकथिनचित्तेन, पठमेनेव सत्थुना ॥

भेसज्जसिक्खापदकथा ।

८२६.मासो सेसोति गिम्हानं, परियेसेय्य साटिकं ।
अद्धमासोव सेसोति, कत्वा परिदहे बुधो ॥

८२७.कत्वा पन सतुप्पादं, वस्ससाटिकचीवरं ।
निष्फादेन्तस्स भिक्खुस्स, समये पिट्टिसम्मते ॥

८२८.होति निस्सगियापत्ति, जातकाज्जातकादिनो ।
तेसुयेव च विज्जत्ति, कत्वा निष्फादने तथा ॥

८२९.कत्वा पन सतुप्पादं, समये कुच्छिसज्जिते ।
निष्फादेन्तस्स भिक्खुस्स, वत्थमज्जातकादिनो ॥

८३०.तस्सादिन्नकपुब्बेसु, वत्तभेदेन दुक्कटं ।
करोतो तत्र विज्जत्ति, निस्सगियमुदीरितं ॥

८३१.ओवस्सापेति चे कायं, नग्गो सतिपि चीवरे ।
न्हानस्स परियोसाने, दुक्कटं विवटङ्गणे ॥

८३२.ऊनके पन मासस्मिं, अतिरेकोति सज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

८३३.अच्छिन्नचीवरस्सापि, अनापत्तापदासुपि ।
न्हानकोट्टकवापीसु, न्हायन्तस्स च भिक्खुनो ॥

८३४.सज्जरित्तसमुद्धानं, क्रियं पण्णत्तिवज्जकं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तज्ज तिवेदनं ॥

वस्सिकसाटिककथा ।

८३५.सामं तु चीवरं दत्त्वा, अच्छिन्दन्तस्स तं पुन ।
सकसज्जाय भिक्खुस्स, तस्स निस्सगियं सिया ॥

८३६.एकायेव पनापत्ति, एकमच्छिन्दतो सिया ।
बहूनि एकबद्धानि, अच्छिन्दन्तस्स वा तथा ॥

८३७.विसुं ठितानि एकेक-माहरापयतो पन ।
वत्थानं गणनायस्स, आपत्तिगणना सिया ॥

८३८. “मया दिन्नानि सब्बानि, आहरा”ति च भासतो ।
एकेन वचनेनेव, होन्ति आपत्तियो बहू ॥

८३९. आणापेति सचे अज्जं, भिक्खुं गण्हाति चीवरं ।
बहूनि गणहताणत्तो, एकं पाचित्तियं सिया ॥

८४०. “मया दिन्नानि सब्बानि, गण्हा”ति वदतो पन ।
एकायस्स च वाचाय, होन्ति आपत्तियो बहू ॥

८४१. “सङ्घाटिमुत्तरासङ्गं, गण्हा गण्हा”ति भासतो ।
होति वाचाय वाचाय, आणापेन्तस्स दुक्कटं ॥

८४२. विकप्पनुपगं किञ्चि, ठपेत्वा पच्छिमं परं ।
अज्जं पन परिकखारं, छिन्दापेन्तस्स दुक्कटं ॥

८४३. ठपेत्वा उपसम्पन्नं, अज्जेसं चीवरादिकं ।
अच्छिन्दतोपि भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

८४४. एवं अनुपसम्पन्ने, उपसम्पन्नसज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, अच्छिन्दन्तस्स दुक्कटं ॥

८४५. सो वा देति सचे तुट्ठो, दुट्ठो विस्सासमेव वा ।
गणहतोपि अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ॥

८४६. अदिन्नादानतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ।
अज्जत्र वेदनायेत्थ, होति सा दुक्खवेदना ॥

चीवरच्छिन्दनकथा ।

८४७. विज्जापेत्वा सचे सुत्तं, छब्बिधं सानुलोमिकं ।
चीवरं तन्तवायेहि, वायापेति न वट्ठति ॥

८४८. सामं विज्जापितं सुत्तं, अकप्पियमुदीरितं ।
तन्तवायोपि विज्जत्तो, तथा अज्जातकादिको ॥

८४९. विज्जत्ततन्तवायेन, सुत्तेनाकप्पियेन च ।
चीवरं वायापेन्तस्स, निस्सगियमुदीरितं ॥

८५० विदत्थिमत्ते दीघेन, हत्थमत्ते तिरीयतो ।
वीते निस्सगियं वुत्तं, फलके फलकेपि च ॥

८५१ तेनेव कप्पियं सुत्तं, वायापेन्तस्स दुक्कटं ।
तथेव तन्तवायेन, कप्पियेन अकप्पियं ॥

८५२ एकन्तरिकतो वापि, दीघतो वा तिरीयतो ।
कप्पियाकप्पियेहेव, वीते सुत्तेहि दुक्कटं ॥

८५३ कप्पियाकप्पियेहेव, तन्तवायेहि वे कते ।
कप्पियाकप्पियं सुत्तं, मिस्सेत्वा तस्स दुक्कटं ॥

८५४ सचे अकप्पियं सुत्तं, वारेनेव विनन्ति ते ।
दस्सेत्वाव परिच्छेदं, अकप्पियविते पन ॥

८५५ प्राचित्तियं पमाणस्मिं, तदूने दुक्कटं सिया ।
इतरेण विते वत्थे, उभयत्थेव दुक्कटं ॥

८५६ द्वेपि वेमं गहेत्वा वा, एकतो वा विनन्ति चे ।
फलके फलके तस्स, दुक्कटं परिदीपितं ॥

८५७ एतेनेव उपायेन, भेदे सब्बत्थ साधुकं ।
आपत्तिभेदो विज्जेय्यो, विज्जुना विनयज्जुना ॥

८५८ कप्पियो तन्तवायोपि, सचे सुत्तम्पि कप्पियं ।
चीवरं वायापेन्तस्स, अनापत्ति पकासिता ॥

८५९ अनापत्ति परिस्सावे, आयोगे अंसबद्धके ।
समुद्धानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥

सुत्तविज्जत्तिकथा ।

८६० अप्पवारित्तातीनं, तन्तवाये समेच्च चे ।
विकप्पं चीवरे भिक्खु, आपज्जति न वट्ठति ॥

८६१ दीघायतप्पितत्थाय, सुत्तवट्ठनके कते ।
भिक्खु निस्सगियापत्तिं, आपज्जति न संसयो ॥

८६२. भिक्षुनो जातकादीनं, तन्तवायेसु अत्तनो ।
धनेनज्जस्स चत्थाय, अनापत्तिं विनिद्दिसे ॥

८६३. वायापेन्तस्स अप्पग्घं, महग्घं कत्तुकामिनो ।
तथा उम्मत्तकादीनं, सेसं वुत्तमनन्तरे ॥

पेसकारकथा ।

८६४. वस्संवुट्ठे यमुद्दिस्स, भिक्षू दीयति चीवरं ।
पवारणाय पुब्बेव, तं होतच्चेकचीवरं ॥

८६५. पुरे पवारणायेव, भाजेत्वा यदि गहति ।
वस्सच्छेदो न कातब्बो, सङ्घिकं तं करोति चे ॥

८६६. अनापत्ति अधिद्वेति, अन्तोसमयमेव तं ।
विस्सज्जेति विकप्पेति, विनस्सति च ड्हति ॥

८६७. तस्सच्चायिकवत्थस्स, कथिने तु अनत्थते ।
परिहारेकमासोव, दसाहपरमो मतो ॥

८६८. अत्थते कथिने तस्स, पञ्च मासा पकासिता ।
परिहारो मुनिन्देन, दसाहपरमा पन ॥

८६९. समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ।
पठमेनाक्रियाचित्तं, तिचित्तज्ज तिवेदनं ॥

अच्चेकचीवरकथा ।

८७०. वसित्वा पन चे भिक्षु, पुब्बकत्तिकपुण्णमं ।
ठपेत्वा चीवरं गामे, पच्चये सति तादिसे ॥

८७१. छारत्तपरमं तेन, वसितब्बं विना ततो ।
उत्तरिं वसतो दोसो, विना सङ्घस्स सम्मुत्तिं ॥

८७२. कत्तिकेयेव मासस्मिं, पठमाय पवारितो ।
पच्छिमेन पमाणेन, युत्ते सासङ्कसम्मते ॥

८७३. सेनासने वसन्तोव, ठपेतुं एकचीवरं ।

चतुरङ्गसमायोगे, लभतीति पकासितो ॥

८७४ ग्रामं गोचरं कत्वा, भिक्षु आरब्धके वसे ।
तस्मिं गामे उपेतुं तं, मासमेकं तु वट्टति ॥

८७५ अज्जत्थेव वसन्तस्स, छारत्तपरमं मतं ।
अयमस्स अधिप्पायो, पटिच्छन्नो पकासितो ॥

८७६ सेनासनमथागन्त्वा, सत्तमं अरुणं पन ।
उट्ठापेतुं विदूरत्ता, असक्कोन्तस्स भिक्षुनो ॥

८७७ ग्रामसीमम्पि वा गन्त्वा, वसित्वा यत्थ कत्थचि ।
चीवरस्स पवत्तिं सो, जत्वा गच्छति वट्टति ॥

८७८ एवञ्चापि असक्कोन्तो, जत्वा तत्थेव पण्डितो ।
खिप्पं पच्चुद्धरे ठाने, अतिरेके हि तिट्ठति ॥

८७९ विस्सज्जेति अनापत्ति, विनस्सति च ड्हति ।
अच्छिन्दने च विस्सासे, भिक्षुसम्मृतियापि वा ॥

८८० समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ।
दुतियेन, मुनिन्देन, तेन सासङ्कसम्मते ॥

सासङ्ककथा ।

८८१ जानं परिणतं लाभं, भिक्षुसङ्घस्स यो पन ।
अत्तनो परिणामेय्य, तस्स निस्सगियं सिया ॥

८८२ सचे “अज्जस्स देही”ति, परिणामेति भिक्षुनो ।
सुद्धिकं सुद्धचित्तेन, पाचित्तियमुदीरितं ॥

८८३ चीवरं वा परस्सेक-मेकं वा पन अत्तनो ।
परिणामेय्य चे सद्धिं, द्वे पाचित्तियो सियुं ॥

८८४ सङ्घस्स पन यं दिन्नं, तं गहेतुं न वट्टति ।
सङ्घस्सेव पदातब्बो, अदेन्तस्स पराजयो ॥

८८५ चेतियस्स च सङ्घस्स, पुगलस्सपि वा पन ।

अञ्जस्स पोणमञ्जस्स, परिणामेय्य दुक्कटं ॥

८८६. यो पनन्तमसो भिक्खु, सुनखस्सपि ओणतं ।
सुनखस्स पनञ्जस्स, परिणामेय्य दुक्कटं ॥

८८७. इदञ्चि तिसमुद्धानं, क्रियं सञ्जाविमोक्खकं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥

परिणतकथा ।

पत्तवग्गो ततियो ।

८८८. तेनेकवत्थुग्गतर्ङ्गमालं ।
सीलन्तमापत्तिविपत्तिगाहं ।
तरन्ति पञ्जत्तिमहासमुद्दं ।
विनिच्छयं ये पनिमं तरन्ति ॥

इति विनयविनिच्छये निस्सगियकथा निट्ठिता ।

पाचित्तियकथा

८८९. सम्पजानमुसावादे, पाचित्तियमुदीरितं ।
दवा रवा भणन्तस्स, न दोसुम्मत्तकादिनो ॥

८९०. अञ्जत्थापत्तियो पञ्च, मुसावादस्स कारणा ।
समुद्धानादयो सब्बे, अदिन्नादानतुल्यका ॥

सम्पजानमुसावादकथा ।

८९१. जातिआदीसु वुत्तेसु, दसस्वक्कोसवत्थुसु ।
भूतेन वा अभूतेन, येन केनचि वत्थुना ॥

८९२. याय कायचि भासाय, हत्थमुद्दाय वा पन ।
पाराजिकमनापन्नं, भिक्खुमापन्नमेव वा ॥

८९३. अञ्जत्रञ्जापदेसेन, ओमसन्तस्स भिक्खुनो ।
तत्थ पाचित्तियापत्ति, सम्बुद्धेन पकासिता ॥

८९४. तेहेवञ्जापदेसेन, पाळिमुत्तपदेहिपि ।

सब्बत्थानुपसम्पन्नं, अक्कोसन्तस्स दुक्कटं ॥

८९५.अनक्कोसितुकामस्स, केवलं दवकम्यता ।
वदतो पन सब्बत्थ, दुब्भासितमुदीरितं ॥

८९६.पविट्ठानुपसम्पन्न-ट्ठाने इध च भिक्खुनी ।
अनापत्ति पुरक्खत्वा, अत्थधम्मानुसासनिं ॥

८९७.वदतो पन भिक्खुस्स, समुट्ठानादयो नया ।
अनन्तरसमा वुत्ता, दुक्खा होतेत्थ वेदना ॥

ओमसवादकथा ।

८९८.आपत्ति भिक्खुपेसुज्जे, दुविधाकारतो सिया ।
अत्तनो पियकामस्स, परभेदत्थिनोपि वा ॥

८९९.अक्कोसन्तस्स परियाय-पाळिमुत्तनयेहि च ।
वचनस्सुपसंहारे, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

९००.तथा अनुपसम्पन्न-अक्कोसं हरतोपि च ।
ठिता अनुपसम्पन्न-ट्ठाने इध च भिक्खुनी ॥

९०१.न चेव पियकामस्स, न च भेदत्थिनोपि वा ।
पापानं गरहत्थाय, वदन्तस्स च भिक्खुनो ॥

९०२.तथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्तीति दीपिता ।
समुट्ठानादयो सब्बे, अदिन्नादानसादिसा ॥

पेसुज्जकथा ।

९०३.ठपेत्वा भिक्खुनिं भिक्खुं, अज्जेन पिटकत्तयं ।
धम्मं सह भणन्तस्स, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

९०४.राजोवादादयो वुत्ता, महापच्चरियादिसु ।
अनारुह्हेसु सङ्गीतिं, आपत्तिजनकाति हि ॥

९०५.दुक्कटं होति भिक्खुस्मिं, तथा भिक्खुनियापि च ।
भिक्खुस्सानुपसम्पन्न-सज्जिनो विमत्तिस्स वा ॥

१०६.एकतो उद्दिशापेति, सज्झायं वा करोति यो ।
भणन्तं पगुणं गन्थं, ओपातेति च यो पन ॥

१०७.तस्स चानुपसम्पन्न-सन्तिके गणहतोपि च ।
उद्देसं तु अनापत्ति, भणने तेन एकतो ॥

१०८.वाचतो च समुट्ठाति, वाचाचित्तद्वयापि च ।
समुट्ठानमिदं वुत्तं, पदसोधम्मसज्जितं ॥

पदसोधम्मकथा ।

१०९.सब्बच्छन्नपरिच्छन्ने, निपज्जेय्य सचे पन ।
येभ्य्येन परिच्छन्ने, छन्ने सेनासनेपि वा ॥

११०.तिस्सन्नं पन रत्तीनं, उद्धं यो पन रत्तियं ।
ठपेत्वा भिक्खुं अज्जेन, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१११.वत्थुं यं पन निद्धिट्ठं, मेथुनस्स पहोनकं ।
आपत्यन्तमसो तेन, तिरच्छानगतेनपि ॥

११२.निपन्ने उपसम्पन्ने, इतरो चे निपज्जति ।
इतरस्मिं निपन्ने वा, सचे भिक्खु निपज्जति ॥

११३.उभिन्नं उट्ठित्वा वा, निपज्जनपयोगतो ।
आपत्तानुपसम्पन्न-गणनायपि वा सिया ॥

११४.सचे पिधाय वा गब्भं, निपज्जतिपिधाय वा ।
आपत्तत्थङ्गते सूरिये, चतुत्थदिवसे सिया ॥

११५.दियड्ढुहत्थुब्बेधेन, पाकारचयनादिना ।
परिक्खित्तम्पि तं सब्बं, परिक्खित्तन्ति वुच्चति ॥

११६.भिक्खुस्सन्तमसो दुस्स-कुटियं वसतोपि च ।
सहसेय्याय आपत्ति, होतीति परिदीपितो ॥

११७.सब्बच्छन्नपरिच्छन्न-येभ्य्यादिप्पभेदतो ।
सत्त पाचित्तियानेत्य, दट्ठब्बानि सुबुद्धिना ॥

११८.अङ्कुच्छन्नपरिच्छन्ने, दुक्कटं परिदीपितं ।
सब्बचूळपरिच्छन्न-छन्नादीहिपि पञ्चधा ॥

११९.अनापत्तिं दिरत्तं वा, तिरत्तं वसतो सह ।
अरुणस्स पुरेयेव, ततियाय च रत्तिया ॥

१२०.निक्खमित्वा वसन्तस्स, पुन सद्धिञ्च भिक्खुनो ।
तथा सब्बपरिच्छन्न-सब्बच्छन्नादिकेपि च ॥

१२१.एवं अनुपसम्पन्ने, निपन्नेपि निसीदतो ।
सेसा एळकलोमेन, समुट्ठानादयो समा ॥

सहसेय्यकथा ।

१२२.सचे तदहुजाताय, अपि यो मानुसित्थिया ।
सहसेय्यं पक्कप्पेय्य, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१२३.दिस्समानकरूपाय, यक्खिया पेत्तिया सह ।
रत्तियं यो निपज्जेय्य, देविया पण्डकेन वा ॥

१२४.मेथुनवत्थुभूताय, तिरच्छानगतित्थिया ।
वत्थूनं गणनायस्स, होति आपत्तिं दुक्कटं ॥

१२५.इधेकदिवसेनेव, आपत्तिं परिदीपिता ।
सेसो अनन्तरे वुत्त-सदिसोव विनिच्छयो ॥

दुतियसहसेय्यकथा ।

१२६.उद्धं छप्पञ्चवाचाहि, विज्जुं पुरिसविग्गहं ।
विना धम्मं भणन्तस्स, होति पाचित्तिं इत्थिया ॥

१२७.गाथापादो पनेकोव, एकवाचाति सज्जितो ।
पदसोधम्मं निद्धिट्ठं, धम्ममट्ठकथम्पि वा ॥

१२८.छन्नं उपरि वाचानं, पदादीनं वसा पन ।
देसेन्तस्स सियापत्तिं, पदादिगणनाय च ॥

१२९.निम्मिनित्वा ठितेनापि, सद्धिं पुरिसविग्गहं ।

यक्खेनपि च पेतेन, तिरच्छानगतेनपि ॥

९३०.ठितस्स मातुगामस्स, धम्मं यो पन भासति ।
छन्नं उपरि वाचानं, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

९३१.पुरिसे इत्थिसज्जिस्स, विमतिस्स च पण्डके ।
उत्तरि छहि वाचाहि, वदतो होति दुक्कटं ॥

९३२.इत्थिरूपं गहेत्वान, ठितानं भासतोपि च ।
दुक्कटं यक्खिपेतीनं, तिरच्छानगतित्थिया ॥

९३३.पुरिसे सति विज्जुस्मिं, सयं उट्ठाय वा पुन ।
देसेन्तस्स निसीदित्वा, मातुगामस्स वा तथा ॥

९३४.अज्जिस्सा पुन अज्जिस्सा, इत्थिया भणतोपि च ।
छहि पज्जहि वाचाहि, अनापत्ति पकासिता ॥

९३५.प्रदसोधम्मतुल्याव, समुद्धानादयो मता ।
अयमेव विसेसोति, क्रियाक्रियमिदं पन ॥

धम्मदेसनाकथा ।

९३६.महग्गतं पणीतं वा, आरोचेन्तस्स भिक्खुनो ।
ठपेत्वा भिक्खुनिं भिक्खुं, भूते पाचित्तियं सिया ॥

९३७.नो चे जानाति सो वुत्तं, आरोचेन्तस्स भिक्खुनो ।
परियायवचने चस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

९३८.अनापत्ति तथारूपे, कारणे सति भासतो ।
सब्बस्सपि च सीलादिं, वदतो आदिकम्मिनो ॥

९३९.उम्मत्तकपदं एत्थ, न वुत्तं तदसम्भवा ।
भूतारोचनकं नाम, समुद्धानमिदं मतं ॥

९४०.कायतो वाचतो काय-वाचतो च तिधा सिया ।
कुसलाब्बाकतेहेव, द्विचित्तज्ज द्विवेदनं ॥

भूतारोचनकथा ।

१४१.आपत्तिं पन दुट्ठुल्लं, आरोचेन्तस्स भिक्खुनो ।
आपत्तानुपसम्पन्ने, ठपेत्वा भिक्खुसम्मतिं ॥

१४२.सङ्घादिसेसमापन्नो, मोचेत्वा असुचिं अयं ।
घटेत्वा वत्थुनापत्तिं, वदन्तस्सेव वज्जता ॥

१४३.इध सङ्घादिसेसाव, दुट्ठुल्लापत्तियो मता ।
तस्मा सुद्धस्स दुट्ठुल्लं, वदं पाचित्तियं फुसे ॥

१४४.अदुट्ठुल्लाय दुट्ठुल्ल-सज्जिनो विमतिस्स वा ।
आपत्तियोपि वा सेसा, आरोचेन्तस्स दुक्कटं ॥

१४५.तथा अनुपसम्पन्ने, दुट्ठुल्लं पञ्चधा मतं ।
अज्झाचारमदुट्ठुल्लं, आरोचेतुं न वट्टति ॥

१४६.वत्थुं वा पन आपत्तिं, आरोचेन्तस्स केवलं ।
अनापत्तीति जातब्बं, भिक्खुसम्मतिया तथा ॥

१४७.एवमुम्मत्तकादीनं, समुट्ठानादयो नया ।
अदिन्नादानतुल्याव, वेदना दुक्खवेदना ॥

दुट्ठुल्लारोचनकथा ।

१४८.खणेय्य वा खणापेय्य, पथविं यो अकप्पियं ।
भेदापेय्य च भिन्देय्य, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१४९.सयमेव खणन्तस्स, पथविं पन भिक्खुनो ।
पहारस्मिं पहारस्मिं, पाचित्तियमुदीरितं ॥

१५०.आणापेन्तस्स एकाव, दिवसं खणतोपि च ।
पुनप्पुनाणापेन्तस्स, वाचतो वाचतो सिया ॥

१५१.‘‘खण पोक्खरणिं वापिं, आवाटं खण कूपकं’’ ।
इच्चेवं तु वदन्तस्स, कोचि दोसो न विज्जति ॥

१५२.‘‘इमं खण च ओकासं, इध पोक्खरणिं खण ।
इमस्मिं खण ओकासे’’, वत्तुमेवं न वट्टति ॥

१५३. “कन्दं खण कुरुन्दं वा, थूणं खण च खाणुकं ।
मूलं खण च तालं वा”, एवं वदति वट्टति ॥

१५४. “इमं मूलं इमं वल्लिं, इमं तालं इमं नळं ।
खणा”ति नियमेत्वान, वत्तुं पन न वट्टति ॥

१५५. उस्सिञ्चितुं सचे सक्का, घटेहि तनुकदमो ।
भिक्षुना अपनेतब्बो, बहलं न च वट्टति ॥

१५६. भिज्जित्वा नदियादीनं, पतितं तोयसन्तिके ।
तटं वट्ठं विकोपेतुं, चातुमासम्पि वट्टति ॥

१५७. सचे पतति तोयस्मिं, देवे वुट्ठेपि वट्टति ।
चातुमासमतिक्कन्ते, तोये देवो हि वस्सति ॥

१५८. प्रासाणपिट्ठियं सोण्डिं, खणन्ति यदि तत्थ तु ।
रजं पतति चे पुब्बं, पच्छा देवो भिवस्सति ॥

१५९. सोधेतुं भिन्दितुं अन्तो-चातुमासं तु वट्टति ।
चातुमासकतो उद्धं, विकोपेतुं न वट्टति ॥

१६०. वारिना पठमं पुण्णे, पच्छा पतति चे रजं ।
तं वट्टति विकोपेतुं, तोये देवो हि वस्सति ॥

१६१. अल्लीयति फुसायन्ते, पिट्ठिपासाणके रजं ।
चातुमासच्चये तम्पि, विकोपेतुं न वट्टति ॥

१६२. सचे अकतपब्भारे, वम्मिको पन उट्ठितो ।
यथासुखं विकोपेय्य, चातुमासच्चयेपि च ॥

१६३. अब्भोकासे सचे वट्ठो, चातुमासं तु वट्टति ।
रुक्खे उपचिकादीनं, मत्तिकायपि सो नयो ॥

१६४. मूसिकुक्कर गोकण्ट-गण्डुप्पादमलेसुपि ।
अयमेव नयो वुत्तो, असम्बद्धेसु भूमिया ॥

१६५. तेहेव सदिसा होन्ति, कसिनङ्गलमत्तिका ।
अच्छिन्ना भूमिसम्बन्धा, सा जातपथवी सिया ॥

१६६.सेनासनम्पि अच्छन्नं, विनदुच्छदनम्पि वा ।
चातुमासकतो उद्धं, ओवटुं न विकोपये ॥

१६७.ततो “गोपानसिं भित्तिं, थम्भं वा पदरत्थरं ।
गण्हिस्सामी”ति सज्जाय, गहेतुं पन वट्टति ॥

१६८.गण्हन्तस्सिद्धकादीनि, सचे पतति मत्तिका ।
अनापत्ति सियापत्ति, मत्तिकं यदि गण्हति ॥

१६९.अतिन्तो मत्तिकापुज्जो, अन्तोगेहे सचे सिया ।
अनोवट्टो च भिक्खूनं, सब्बदा होति कप्पियो ॥

१७०.वुट्ठे पुन च गेहस्मिं, गेहं छादेन्ति तं सचे ।
चातुमासच्चये सब्बो, तिन्तो होति अकप्पियो ॥

१७१.यत्तकं तत्थ तिन्तं तु, तत्तकं होत्यकप्पियं ।
अतिन्तं तत्थ यं यं तु, तं तं होति हि कप्पियं ॥

१७२.तेमितो वारिना सो चे, एकाबद्धोव भूमिया ।
पथवी चेव सा जाता, न वट्टति ततो परं ॥

१७३.अब्भोकासे च पाकारो, ओवट्टो मत्तिकामयो ।
चातुमासच्चये “जाता, पथवी”ति पवुच्चति ॥

१७४.तत्थ लग्गं रजं सण्हं, अघंसन्तोव मत्तसो ।
छुपित्वा अल्लहत्थेन, सचे गण्हाति वट्टति ॥

१७५.सचे इट्ठकपाकारो, येभुय्यकथले पन ।
ठाने तिट्ठति सो तस्मा, विकोपेय्य यथासुखं ॥

१७६.अब्भोकासे ठितं थम्भं, चालेत्वा पनितो चितो ।
पथविं तु विकोपेत्वा, गहेतुं न च वट्टति ॥

१७७.अज्जम्पि सुक्खरुक्खं वा, खाणुकं वापि गण्हतो ।
अयमेव नयो दोसो, उज्जुमुद्धरतो न च ॥

१७८.प्रासाणं यदि वा रुक्खं, उच्चालेत्वा पवट्टति ।
न दोसो सुद्धचित्तस्स, सचे पथवि भिज्जति ॥

१७९. फालेन्तानम्पि दारूनि, साखादीनि च कट्टतो ।
अयमेव नयो वुत्तो, भूमियं सुद्धचेतसो ॥
१८०. कण्टकं सूचिमट्ठिं वा, खिलं वा भूमियं पन ।
आकोटेतुं पवेसेतुं, भिक्खुनो न च वट्ठति ॥
१८१. “अहं पस्सावधाराय, भिन्दिस्सामी”ति मेदिनिं ।
भिक्खुस्स पन पस्साव-मेवं कातुं न वट्ठति ॥
१८२. अनापत्तिं करोन्तस्स, सचे भिज्जति मेदिनी ।
समज्जतो समं कातुं, घंसितुं न च वट्ठति ॥
१८३. पादङ्गुष्ठेन वा भूमिं, लिखितुम्पि न वट्ठति ।
भिन्दन्तेन च पादेहि, तथा चङ्कमितुम्पि वा ॥
१८४. प्रथविं अल्लहत्थेन, छुपित्वा सुखुमं रजं ।
अघंसन्तो गहेत्वा चे, हत्थं धोवति वट्ठति ॥
१८५. सयं दहति चे भूमिं, दहापेति परेहि वा ।
आपत्तन्तमसो पत्तं, दहन्तस्सापि भिक्खुनो ॥
१८६. ठानेसु यत्तकेस्वग्गिं, देति दापेति वा पन ।
तत्तकानेव भिक्खुस्स, होन्ति पाचित्तियानिपि ॥
१८७. ठपेतुं भिक्खुनो अग्गिं, भूमियं न च वट्ठति ।
कपाले पत्तपचने, ठपेतुं पन वट्ठति ॥
१८८. अग्गिं उपरि दारूनं, ठपेतुं न च वट्ठति ।
दहन्तो तानि गन्त्वा सो, भूमिं दहति चे पन ॥
१८९. एसेव च नयो वुत्तो, इट्ठकावासकादिसु ।
ठपेतुं इट्ठकादीनं, मत्थकेस्वेव वट्ठति ॥
१९०. कस्मा पनाति चे? तेस-मनुपादानभावतो ।
खाणुके सुक्खरुक्खे वा, अग्गिं दातुं न वट्ठति ॥
१९१. अनापत्तिं तिणुक्कं तु, गहेत्वा पन गच्छतो ।
डह्ममाने तु हत्थस्मिं, सचे पातेति भूमियं ॥

११२.पुन तं पतितद्धाने, दत्त्वा तस्स पनिन्धनं ।
अग्निं वट्टति कातुन्ति, महापच्चरियं रुतं ॥

११३.तस्सापथवियंयेव, पथवीति च सज्जिनो ।
विमतिस्सुभयत्थापि, दुक्कटं परियापुतं ॥

११४.अनापत्ति “इमं जान, इममाहर देहि”ति ।
वदन्तस्स, सचित्तञ्च, तिसमुद्धानमेव च ॥

पथवीखणनकथा ।

मुसावादवग्गो पठमो ।

११५.भवन्तस्स च भूतस्स, भूतगामस्स भिक्खुनो ।
पातब्बतानिमित्तं तु, पाचित्तियमुदीरितं ॥

११६.उदकट्टो थलट्टोति, दुविधो होति सो पन ।
तिलबीजादिको तत्थ, सपण्णोपि अपण्णको ॥

११७.उदकट्टोति विज्जेय्यो, सब्बो सेवालजातिको ।
विकोपेन्तस्स तं सब्बं, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

११८.वियूहित्वा तु हत्थेन, न्हायितुं पन वट्टति ।
होति तस्स च सब्बम्पि, ठान्हि सकलं जलं ॥

११९.उदकेन विना चेच्च, तं पनुद्धरितुं जला ।
न च वट्टति भिक्खुस्स, ठानसङ्गमन्हि तं ॥

१००.उदकेनुक्खिपित्वा तं, पक्खिपन्तस्स वारिसु ।
वट्टतीति च निद्धिट्ठं, सब्बअट्ठकथासुपि ॥

१००.अल्ले वल्लितिणादीनि, उद्धरन्तस्स तोयतो ।
विकोपेन्तस्स वा तत्थ, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥

१००.अरेहुप्पाटितानेत्थ, विकोपेन्तस्स दुक्कटं ।
गच्छन्ति हि यतो तानि, बीजगामेन सङ्गहं ॥

१००.अलट्ठे छिन्नरुक्खानं, ठितो हरितखाणुको ।

उद्धं वड्डनको तस्स, भूतगामेन सङ्गहो ॥

१०० अलिकेरादिकानम्पि, खाणु उद्धं न वड्ढति ।
तस्मा तस्स कतो होति, बीजगामेन सङ्गहो ॥

१०० अथा कदलिया खाणु, फलिताय पकासितो ।
अफलिताय यो खाणु, भूतगामेन सो मतो ॥

१०० फलिता कदली याव, नीलपण्णा च ताव सा ।
नळवेळुतिणादीन-मयमेव विनिच्छयो ॥

१०० अगगतो पन पट्टाय, यदायं वेळु सुस्सति ।
तदा सङ्गहितो होति, बीजगामेन नामसो ॥

१०० इन्दसालादिरुक्खानं, बीजगामेन सङ्गहो ।
छिन्दित्वा ठपितानं तु, विज्जेय्यो विनयञ्जुना ॥

१०० अण्डपादीनमत्थाय, निक्खणन्ति च ते सचे ।
निगगते मूलपण्णस्मिं, भूतगामेन सङ्गहो ॥

१०१ मूलमत्तेपि वा येसं, पण्णमत्तेपि वा पन ।
निगगतेपि कतो तेसं, बीजगामेन सङ्गहो ॥

१०१ अकन्दा पन तालट्ठि, बीजगामोति वुच्चति ।
पत्तवट्ठि यदा नीला, निगगच्छति तदा न च ॥

१०१ अलिकेरतचं भित्वा, दन्तसूचीव अङ्कुरो ।
निगगच्छति तदा सोपि, बीजगामोति वुच्चति ॥

१०१ अमगसिङ्गसमानाय, सतिया पत्तवट्ठिया ।
अनिगगतेपि मूलस्मिं, भूतगामोति वुच्चति ॥

१०१ अहोन्ति हरिता याव, वीहिआदीनमङ्कुरा ।
निगगतेसुपि पण्णेसु, बीजगामेन सङ्गहो ॥

चत्तारो भाणवारा निट्ठिता ।

१०१ अम्बजम्बुट्टिकादीन-मेसेव च विनिच्छयो ।

वन्दाका वापि अञ्जं वा, रुक्खे जायति यं पन ॥

१०१६ रुक्खोवस्स सिया ठानं, विकोपेतुं न वट्ठति ।
अमूलवल्लिआदीन-मयमेव विनिच्छयो ॥

१०१७ आकारादीसु सेवालो, अग्गबीजन्ति वुच्चति ।
याव द्वे तीणि पत्तानि, न सञ्जायन्ति ताव सो ॥

१०१८ त्तेसु पन जातेसु, वत्थु पाचित्तियस्स सो ।
घंसित्वा पन तं तस्मा, अपनेतुं न वट्ठति ॥

१०१९ सेवाले बहि पानीय-घटादीनं तु दुक्कटं ।
अब्बोहारोव सो अन्तो, पूवादीसुपि कण्णकं ॥

१०२० आसाणदद्दुसेवाल-सेलेय्यप्पभुतीनि च ।
होन्ति दुक्कटवत्थूनि, अपत्तानीति निद्दिसे ॥

१०२१ शुप्फितं तु अहिच्छत्तं, अब्बोहारिकतं गतं ।
सचे तं मकुळं होति, होति दुक्कटवत्थुकं ॥

१०२२ रुक्खे तचं विकोपेत्वा, तथा पप्पटिकम्पि च ।
निय्यासम्पि पनल्लस्मिं, गहेतुं न च वट्ठति ॥

१०२३ मुहिआदीसु रुक्खेसु, तालपण्णादिकेसु वा ।
लिखतो तत्थजातेसु, पाचित्तियमुदीरये ॥

१०२४ पुप्फं पण्डुपलासं वा, फलं वा पक्कमेव वा ।
पातेन्तस्स च चालेत्वा, पाचित्तियमुदीरितं ॥

१०२५ अमेत्वा फलिनिं साखं, दातुं वट्ठति गण्हतो ।
सयं खादितुकामो चे, दातुमेवं न वट्ठति ॥

१०२६ विखपित्वा परं कञ्चि, गाहापेतुम्पि वट्ठति ।
पुप्फानि ओचिनन्तेसु, अयमेव विनिच्छयो ॥

१०२७ असं रुहति रुक्खानं, साखा तेसम्पि साखिनं ।
कप्पियं तमकारेत्वा, विकोपेन्तस्स दुक्कटं ॥

- १०२८ अयमेव नयो अल्ल-सिङ्गि वेरादिकेसुपि ।
दुक्कटं बीजगामेसु, निद्धित्ता महेसिना ॥
- १०२९ रुक्खं छिन्द लतं छिन्द, कन्दं मूलम्पि उद्धर ।
उप्पाटेही'ति वत्तुम्पि, वट्टतेवानियामतो ॥
- १०३० अम्बं जम्बुम्पि निम्बं वा, छिन्द भिन्दुद्धरा'ति वा ।
गहेत्वा पन नामम्पि, वट्टतेवानियामतो ॥
- १०३१ इमं रुक्खं इमं वल्लिं, इमं छल्लिं इमं लतं ।
छिन्द भिन्दा'ति वा वत्तुं, नियमेत्वा न वट्टति ॥
- १०३२ शूरेत्वा उच्छुखण्डानं, पच्छियो आहरन्ति चे ।
सब्बमेव कतं होति, एकस्मिं कप्पिये कते ॥
- १०३३ कतो पन बद्धानि, उच्छुदारुनि होन्ति चे ।
कप्पियं करोन्तो पन, दारुं विज्झति वट्टति ॥
- १०३४ अल्लिया रज्जुया वापि, याय बद्धानि तानि हि ।
भाजनेन समानत्ता, तं विज्झति न वट्टति ॥
- १०३५ भत्तं मरिचपक्केहि, मिस्सेत्वा आहरन्ति चे ।
एकसित्थेपि भत्तस्स, सचे विज्झति वट्टति ॥
- १०३६ अयमेव नयो वुत्तो, तिलतण्डुलकादिसु ।
एकाबद्धे कपित्थेपि, कटाहे कप्पियं करे ॥
- १०३७ कटाहं यदि मुञ्चित्वा, अन्तो चरति मिज्जकं ।
भिन्दापेत्वा कपित्थं तं, कारेतब्बं तु कप्पियं ॥
- १०३८ भूतगामबीजेसु, भूतगामादिसज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥
- १०३९ अतथासज्जिनो तत्थ, असज्जिच्चासतिस्स च ।
उम्मत्तकादिकानञ्च, अनापत्ति पकासिता ॥
- १०४० इदञ्च तिसमुद्धानं, क्रियं सज्जाविमोक्खकं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥

भूतगामकथा ।

- १०४ कृते सङ्गेन कम्मस्मिं, अज्जवादविहेसके ।
तथा पुन करोन्तस्स, होति पाचित्तियद्वयं ॥
- १०४ तिकपाचित्तियं धम्मे, अधम्मे तिकदुक्कटं ।
कम्मे अरोपिते चेवं, वदन्तस्स च दुक्कटं ॥
- १०४ आपत्तिं वापि आपन्नं, अजानन्तस्स, “भण्डनं ।
भविस्सती”ति सज्जिस्स, गिलानस्स न दोसता ॥
- १०४ अदिन्नादानतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ।
क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, वेदना दुक्खवेदना ॥

अज्जवादकथा ।

- १०४ अयसं कत्तुकामोव, सम्मतस्स हि भिक्खुनो ।
वदन्तो उपसम्पन्ने, उज्जापेति च खीयति ॥
- १०४ त्वस्मिं वत्थुद्वये तस्स, होति पाचित्तियद्वयं ।
तिकपाचित्तियं धम्मे, अधम्मे तिकदुक्कटं ॥
- १०४ अवण्णंनुपसम्पन्न-सन्तिके पन भिक्खुनो ।
असम्मतस्स भिक्खुस्स, भासतो यस्स कस्सचि ॥
- १०४ आमणेरस्स वा वण्णं, सम्मतासम्मतस्सपि ।
वदतो दुक्कटं होति, यस्स कस्सचि सन्तिके ॥
- १०४ अन्दादीनं वसेनेव, करोन्तं भणतो पन ।
अनापत्ति क्रियासेस-मनन्तरसमं मतं ॥

उज्जापनकथा ।

- १०५ अज्झोकासे तु मज्जादिं, अत्तनो वा परस्स वा ।
अत्थाय सन्थरापेत्वा, सन्थरित्वापि वा पन ॥
- १०५ सेवुद्धरेय्य सङ्गस्स, उद्धरापेय्य वा न तं ।
पक्कमन्तो सचे तस्स, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥

१०५ ऋस्सिके चतुरो मासे, सचे देवो न वस्सति ।
अज्झोकासे तथा चापि, ठपेतुं न च वट्ठति ॥

१०५ ऋत्थ वस्सति हेमन्ते, चत्तारो अपरेपि च ।
ठपेतुं तत्थ मज्जादिं, अट्ठ मासे न वट्ठति ॥

१०५ ककादीनं निवासस्मिं, रुक्खमूले कदाचिपि ।
मज्जादिं पन सङ्गस्स, ठपेतुं न च वट्ठति ॥

१०५ अज्जस्सत्थाय यं किञ्चि, सन्थतं यदि सङ्घिकं ।
यत्थ कत्थचि वा ठाने, येन केनचि भिक्खुना ॥

१०५ एव सो न निसीदेय्य, “गच्छा”ति न वदेय्य वा ।
ताव सन्थारकस्सेव, भारो तन्ति पवुच्चति ॥

१०५ एत्थे तं सामणेरेन, सन्थरापेति सन्थतं ।
सन्थरापितभिक्खुस्स, पलिबोधोति दीपितो ॥

१०५ सन्थतं भिक्खुना तं चे, भारो तस्सेव ताव तं ।
याव आणापको तत्थ, आगन्त्वा न निसीदति ॥

१०५ भिक्खुं वा सामणेरं वा, आरामिकमुपासकं ।
अनापुच्छा निय्यातेत्वा, सङ्घिकं सयनासनं ॥

१०६ वेडुप्पातमतिक्कम्म, गच्छतो पठमे पदे ।
दुक्कटं, दुतिये वारे, पाचित्तियमुदीरितं ॥

१०६ इत्वा भोजनसालायं, वत्वा यो सामणेरकं ।
असुकस्मिं दिवाट्ठाने, पज्जापेहीति मज्जकं ॥

१०६ स्तिक्खमित्वा सचे तस्मा, ठाना अज्जत्थ गच्छति ।
पादुद्धारेन सो भिक्खु, कारेतब्बोति दीपितो ॥

१०६ स्तिकपाचित्तियं वुत्तं, तिकातीतेन सत्थुना ।
तथा पुगलिके तेन, दीपितं तिकदुक्कटं ॥

१०६ विमिलिं तट्टिकं चम्मं, फलकं पादपुञ्छिं ।
भूमत्थरणकं वापि, उत्तरत्थरणम्पि वा ॥

१०६६ दारुमत्तिकभण्डानि, पत्ताधारकमेव वा ।
अब्भोकासे ठपेत्वा तं, गच्छतो होति दुक्कटं ॥

१०६७ च आरज्जकेनापि, अनोवस्से च नो सति ।
लगेत्वा पन रुक्खस्मिं, गन्तब्बं तु यथासुखं ॥

१०६८ अथा उपचिकादीहि, न खज्जति न लुज्जति ।
तथा कत्वापि तं सब्बं, गन्तुं पन च वट्ठति ॥

१०६९ अनापत्तुद्धरापेत्वा, आपुच्छित्वापि गच्छतो ।
अत्तनो सन्तके रुद्धे, आपदासुपि भिक्खुनो ॥

१०७० समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ।
क्रियाक्रियमिदं वुत्त-मयमेव विसेसता ॥

पठमसेनासनकथा ।

१०७१ भिसिचिमिलिका भूम-त्थरणं उत्तरत्थरं ।
तट्टिका चम्मखण्डो च, पच्चत्थरनिसीदनं ॥

१०७२ सन्थारो तिणपण्णानं, सेय्या दसविधा सिया ।
सब्बच्छन्नपरिच्छन्ने, विहारे भिक्खु यो पन ॥

१०७३ तं दसविधं सेय्यं, सन्थरित्वापि वा सयं ।
अनुद्धरित्वानापुच्छा, अतिक्कमति तं सचे ॥

१०७४ आरामस्सूपचारं वा, परिकखेपं पनस्स वा ।
पठमे दुक्कटं पादे, पाचित्ति दुतिये सिया ॥

१०७५ सेनासनस्स सेय्याय, उभयेसं विनासतो ।
गच्छतो सन्थरित्वन्तो-गब्भे पाचित्ति वणिगता ॥

१०७६ प्रचारे विहारस्स, दुक्कटं मण्डपादिके ।
गच्छतो सन्थरित्वा वा, सेय्यामत्तं विनासतो ॥

१०७७ त्रिकपाचित्तियं वुत्तं, सङ्घिके दसवत्थुके ।
तथा पुग्गलिके तस्स, दीपितं तिकदुक्कटं ॥

१०७ अनापत्तुद्धरित्वा वा, आपुच्छं वापि गच्छतो ।
पलिबुद्धेपि वाज्जेन, अत्तनो सन्तकेपि वा ॥

१०७ अपेखोव च गन्त्वा तं, तत्थ ठत्वापि पुच्छति ।
समुद्धानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥

दुतियसेनासनकथा ।

१०७ ओ पुब्बुपगतं भिक्खुं, जानं अनुपखज्ज च ।
कप्पेय्य सङ्घिकावासे, सेय्यं पाचित्तियस्स चे ॥

१०८ आदधोवनपासाणा, पविसन्तस्स भिक्खुनो ।
याव तं मज्जपीठं वा, निक्खमन्तस्स वा पन ॥

१०८ मज्जपीठकतो याव, पस्सावद्धानमेव तु ।
एत्थन्तरे इदं ठानं, उपचारोति वुच्चति ॥

१०८ सत्थ बाधेतुकामस्स, उपचारे तु भिक्खुनो ।
दसस्वज्जतरं सेय्यं, सन्थरन्तस्स दुक्कटं ॥

१०८ निसीदन्तस्स वा तत्थ, निपज्जन्तस्स वा पन ।
तथा द्वेपि करोन्तस्स, होति पाचित्तियद्वयं ॥

१०८ पुनप्पुनं करोन्तस्स, पयोगगणनावसा ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, पुग्गले तिकदुक्कटं ॥

१०८ पुत्तूपचारं मुज्जित्वा, सेय्यं सन्थरतोपि वा ।
विहारस्सूपचारे वा, अज्झोकासेपि वा पन ॥

१०८ सन्थरापयतो वापि, तत्थ तस्स निसीदतो ।
सब्बत्थ दुक्कटं वुत्तं, निवासो च निवारितो ॥

१०८ अनापत्ति गिलानस्स, सीतादुष्पीळितस्स वा ।
आपदासुपि भिक्खुस्स, तथा उम्मत्तकादिनो ॥

१०८ समुद्धानादयो सब्बे, पठमन्तिमवत्थुना ।
सदिसाति च विज्जेय्या, होतीदं दुक्खवेदनं ॥

अनुपखज्जकथा ।

१०८ विहारा सङ्घिका भिक्खुं, निक्कट्टेय्य सचे पन ।
निक्कट्टापेय्य वा कुद्धो, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१०९ बहुभूमापि पासादा, पयोगेनेककेन यो ।
निक्कट्टेति सचे तस्स, एका पाचित्ति दीपिता ॥

१०९ पेत्वा च ठपेत्वा च, निक्कट्टन्तस्स अन्तरा ।
द्वारानं गणनायस्स, होन्ति पाचित्तियो पन ॥

१०९ निक्खमा'ति वदन्तस्स, वाचायपि अयं नयो ।
आणत्तिया खणेयेव, आणापेन्तस्स दुक्कटं ॥

१०९ सचे सो सकिमाणत्तो, द्वारेपि बहुके पन ।
अतिक्कामेति एकाव, बहुकानि बहूनि चे ॥

१०९ स्सूपट्टानसालादि-विहारस्सूपचारतो ।
कायेनपि च वाचाय, तथा निक्कट्टेनेपि च ॥

१०९ विहारस्सूपचारा वा, विहारा वापि चेतरे ।
निक्कट्टन्तस्स सब्बेसं, परिक्खारम्पि दुक्कटं ॥

१०९ असम्बद्धेसु भिक्खुस्स, परिक्खारेसु पण्डितो ।
वत्थूनं गणनायस्स, दुक्कटं परिदीपये ॥

१०९ अन्तेवासिमलज्जिं वा, तथा सद्धिविहारिकं ।
निक्कट्टन्तस्स उम्मत्तं, सयं उम्मत्तकस्स च ॥

१०९ अत्तनो वसनट्टाना, तथा विस्सासिकस्स वा ।
परिक्खारञ्च वा तेसं, अनापत्ति पकासिता ॥

१०९ इद्वारामापि सब्बस्मा, तथा कलहकारकं ।
इदं तु तिसमुट्टानं, वेदना दुक्खवेदना ॥

निक्कट्टनकथा ।

११० मज्झिमासीसघट्टाय, वेहासकुटियूपरि ।

आहच्चपादके मञ्चे, पीठे वा पन भिक्खुनो ॥

११०१ निसीदन्तस्स वा तस्मिं, निपज्जन्तस्स वा पन ।
पयोगगणनायेव, तस्स पाचित्तियो सियुं ॥

११०२ तिकपाचित्तियं वुत्तं, पुग्गले तिकदुक्कटं ।
हेट्ठा अपरिभोगे वा, सीसघट्टाय वा पन ॥

११०३ अवेहासविहारे वा, अत्तनो सन्तकेपि वा ।
विस्सासिकविहारे वा, न दोसुम्मत्तकादिनो ॥

११०४ तथ पटाणि वा दिन्ना, तथ ठत्वा लगेति वा ।
इदमेळकलोमेन, समुट्ठानं समं मतं ॥

वेहासकुटिकथा ।

११०५ षाव द्वारस्स कोसम्हा, अग्गळट्ठपनाय तु ।
भिक्खुना लिम्पितब्बं वा, लेपापेतब्बमेव वा ॥

११०६ षेय्यो आलोकसन्धीनं, परिकम्मेप्ययं नयो ।
छदनस्स द्वत्तिपरियायं, ठितेन हरिते पन ॥

११०७ अधिठेय्यं ततो उद्धं, अधिठेति सचे पन ।
तस्स पाचित्तियं होति, दुक्कटं तथ तिट्ठतो ॥

११०८ प्रिट्ठिवंसे ठितो कोचि, छदनस्स मुखवट्टिया ।
यस्मिं ठाने ठितं भिक्खुं, ओलोकेन्तो न पस्सति ॥

११०९ तस्मिं ठाने पन ठातुं, नेव भिक्खुस्स वट्ठति ।
विहारस्स पतन्तस्स, पतनोकासतो हि तं ॥

१११० ऊनकद्वत्तिपरियाये, अतिरेकोति सज्जिनो ।
तथ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

११११ दोसो द्वत्तिपरियाये, लेणे तिणकुटीसु वा ।
समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥

द्वत्तिपरियायकथा ।

१११२ज्ञानं सप्पाणकं तोयं, तिणं वा मत्तिकम्पि वा ।
यदि सिञ्चेय्य पाचित्ति, सिञ्चापेय्य परेहि वा ॥

१११३अच्छिन्दित्वा सचे धारं, मत्तिकं सिञ्चतो पन ।
एकस्मिम्पि घटे एका, पाचित्ति परिदीपिता ॥

१११४वच्छिन्दति सचे धारं, पयोगगणनावसा ।
सम्मुखम्पि करोन्तस्स, मातिकं सन्दमानकं ॥

१११५एकाव चे सियापत्ति, दिवसम्पि च सन्दतु ।
बन्धतो तत्थ तत्थस्स, पयोगगणना सिया ॥

१११६सचे सकटपुण्णम्पि, मत्तिकं तिणमेव वा ।
उदके पक्खिपन्तस्स, एका पाचित्ति एकतो ॥

१११७एकेकं पक्खिपन्तस्स, पयोगगणनाय चे ।
खयं वा आविलत्तं वा, जलं गच्छति तादिसे ॥

१११८‘सिञ्चाही’ति वदन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ।
एकायाणत्तिया एका, दिवसम्पि च सिञ्चतो ॥

१११९अप्पाणे उदके सुद्धे, सप्पाणमिति सज्जिनो ।
सब्बत्थ विमत्तिस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

११२०सब्बत्थापाणसज्जिस्स, असज्जिच्चासतिस्स वा ।
अजानतो अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ॥

११२१सप्पाणकत्तं तोयस्स, सप्पाणन्ति विजाननं ।
विना वधकचित्तेन, तिणादीनं निसेचनं ॥

११२२स्वत्तारेवस्स अङ्गानि, निद्दिट्ठानि महेसिना ।
अदिन्नादानतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ॥

११२३इदं पण्णत्तिवज्जञ्च, तिचित्तञ्चाति दीपितं ।
इदमेवेत्थ निद्दिट्ठं, तस्स चस्स विसेसनं ॥

सप्पाणककथा ।

सेनासनवग्गो दुतियो ।

११२४ भिक्खुस्साट्ठङ्गयुत्तस्स, भिक्खुनोवादसम्मति ।
इध जत्तिचतुत्थेन, अनुज्जाता महेसिना ॥

११२५ ओ तायासम्मतो भिक्खु, गरुधम्मोहि अट्ठहि ।
एकं सम्बहुला वापि, भिक्खुनिसङ्घमेव वा ॥

११२६ ओसारेन्तोव ते धम्मे, ओवदेय्य सचे पन ।
ओवादपरियोसाने, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

११२७ अज्जेन पन धम्मेन, ओवदन्तस्स दुक्कटं ।
एकतोउपसम्पन्नं, गरुधम्मोहि वा तथा ॥

११२८ भिक्खूनं सन्तिकेयेव, उपसम्पन्नभिक्खुनिं ।
तथा, लिङ्गविपल्लासे, पाचित्तेव पकासिता ॥

११२९ अम्मतस्सापि भिक्खुस्स, दुक्कटं समुदीरितं ।
ओवादं अनियादेत्वा, धम्मेनज्जेन भासतो ॥

११३० ‘समग्गम्हा’ति वुत्तेपि, अज्जेनोवदतो तथा ।
‘वग्गम्हा’ति च वुत्तेपि, गरुधम्मोहि दुक्कटं ॥

११३१ अगण्हन्तस्स ओवादं, अपच्चाहरतोपि तं ।
ठपेत्वा दुक्कटं बालं, गिलानं गमिकं सिया ॥

११३२ अधम्मे पन कम्मस्मिं, अधम्मन्ति च सज्जिनो ।
वग्गे भिक्खुनिसङ्घस्मिं, तिकपाचित्तियं सिया ॥

११३३ एता वेमतिकस्सापि, धम्मकम्मन्ति सज्जिनो ।
नव पाचित्तियो वुत्ता, समग्गेपि च तत्तका ॥

११३४ अवकानं वसा द्विन्नं, अट्ठारस भवन्ति ता ।
दुक्कटं धम्मकम्मोपि, सत्तरसविधं सिया ॥

११३५ ‘ओसारेही’ति वुत्तो वा, पज्झं पुट्ठो कथेति वा ।
सिक्खमानाय वा नेव, दोसो उम्मत्तकादिनो ॥

११३ वाचुग्गताव कातब्बा, पगुणा द्वेपि मातिका ।
सुत्तन्ततो च चत्तारो, भाणवारा पकासिता ॥

११३ एको परिकथत्थाय, कथामगो पकासितो ।
मङ्गलामङ्गलत्थाय, तिस्सोयेवानुमोदना ॥

११३ णपोसथादिअत्थाय, कम्माकम्मविनिच्छयो ।
कम्मडानं तथा एकं, उत्तमत्थस्स पापकं ॥

११३ एत्तकं उगहेत्त्वान, पञ्चवस्सो बहुस्सुतो ।
मुञ्चित्वा निस्सयं कामं, वसितुं लभतिस्सरो ॥

११४ वाचुग्गता विभङ्गा द्वे, पगुणा ब्यञ्जनादितो ।
चतूस्वपि निकायेसु, एको वा पोत्थकोपि च ॥

११४ कम्माकम्मञ्च वत्तानि, उगहेतब्बमेत्तकं ।
सब्बन्तिमपरिच्छेदो, दसवस्सो सचे पन ॥

११४ बहुस्सुतो दिसामोक्खो, येनकामंगमो सिया ।
परिसं लभते कामं, उपट्ठापेतुमिस्सरो ॥

११४ स्स साट्ठकथं सब्बं, वाचुग्गं पिटकत्तयं ।
सोयं बहुस्सुतो नाम, भिक्खुनोवादको सिया ॥

११४ अस्सासम्मततादीनि, तीणि अङ्गानि दीपये ।
पदसोधम्मतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ॥

ओवादकथा ।

११४ पाचित्ति गरुधम्मोहि, धम्मेनञ्जेन वा पन ।
होत्यत्थङ्गते सूरिये, ओवदन्तस्स भिक्खुनिं ॥

११४ त्तिपाचित्तियं वुत्तं, सम्मतस्सापि भिक्खुनो ।
एकतोउपसम्पन्नं, ओवदन्तस्स दुक्कटं ॥

११४ अथानत्थङ्गते सूरिये, गते अत्थन्ति सञ्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

११४ छद्देसादिनयेनस्स, अनापत्ति पकासिता ।
अनन्तरसमा सेसा, समुट्ठानादयो नया ॥

अत्थङ्गतसूरियकथा ।

११४ भिक्खुनिं ओवदन्तस्स, गन्त्वा भिक्खुनुपस्सयं ।
गरुधम्महि अज्जेन, काला पाचित्तियं सिया ॥

११५ सचे असम्मतो होति, होति पाचित्तियद्वयं ।
अत्थङ्गते च सूरिये, सचे वदति तीणिपि ॥

११५ अज्जेन पन धम्मेन, वदतो दुक्कटद्वयं ।
एकं पाचित्तियं होति, भिक्खुनो रत्तिहेतुकं ॥

११५ सम्मतस्सापि भिक्खुस्स, होति पाचित्तियद्वयं ।
गरुधम्मनिदानस्स, सम्मतत्ता अभावतो ॥

११५ अस्सेवज्जेन धम्मेन, ओवदन्तस्स दुक्कटं ।
सम्मत्ता अनापत्ति, एका पाचित्ति रत्तियं ॥

११५ त्तिकपाचित्तियं वुत्तं, दुक्कटं इतरद्वये ।
एकतोउपसम्पन्नं, ओवदन्तस्स दुक्कटं ॥

११५ एतथा अज्जेन धम्मेन, गन्त्वा भिक्खुनुपस्सयं ।
समुट्ठानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ॥

भिक्खुनुपस्सयकथा ।

११५ वीवरादीनमत्थाय, ओवदन्तीति भिक्खुनिं ।
वदतो सम्मते भिक्खु, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

११५ त्तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव तिकदुक्कटं ।
सङ्घेनासम्मतं भिक्खुं, वदन्तस्स च दुक्कटं ॥

११५ एतथेवानुपसम्पन्नं, सम्मतं वा असम्मतं ।
न दोसो आमिसत्थाय, ओवदन्तस्स भासतो ॥

११५ एतथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ।

इदञ्चि तिसमुद्धानं, वेदना दुक्खवेदना ॥

आमिसकथा ।

११६० सचे भिक्खुनिया भिक्खु, ददेय्य पन चीवरं ।
अञ्जातिकाय पाचित्ति, ठपेत्वा पारिवत्तकं ॥

११६१ श्चीवरस्स पटिग्गाह-सिक्खापदसमो नयो ।
अवसेसो मतो सद्धिं, समुद्धानादिना पन ॥

११६२ तथ भिक्खुनिया दिन्नं, चीवरं इध भिक्खुना ।
तथ निस्सग्गियं सुद्ध-पाचित्ति इध सूचिता ॥

चीवरदानकथा ।

११६३ श्चीवरं यो हि सिब्बेय्य, सिब्बापेय्य परेन वा ।
अञ्जातिकाय पाचित्ति, होति भिक्खुनिया पन ॥

११६४ यं वा निवासितुं सक्का, यं वा पारुपनूपगं ।
चीवरन्ति अधिप्पेतो, इदमेत्थ महेसिना ॥

११६५ सयं सूचिं पवेसेत्वा, सिब्बन्तस्स च भिक्खुनो ।
सूचिनीहरणे तस्स, पाचित्तियमुदीरितं ॥

११६६ तत्तत्तुम्पि विज्झित्वा, सकिं नीहरतो पन ।
एकं पाचित्तियं वुत्तं, पयोगस्स वसा बहू ॥

११६७ 'सिब्बा'ति पन आणत्तो, अविसेसेन भिक्खुना ।
निट्ठापेति सचे सब्बं, एकं पाचित्तियं सिया ॥

११६८ यमेत्थ चीवरे कम्मं, भारो सब्बं तवा'ति हि ।
आणत्तो भिक्खुना सब्बं, निट्ठापेति सचे पन ॥

११६९ भिक्खुस्साणापकस्सेव, एकायाणत्तिया पन ।
होन्ति पाचित्तियापत्ति, अनेकारापथे पथे ॥

११७० पुनप्पुनाणापेन्तस्स, अनेकाणत्तियं पन ।
का हि नाम कथा अत्थि? तिकपाचित्तियं सिया ॥

११७१ श्रुतिकाय च अज्जाति-सज्जिस्स विमतिस्स वा ।
एकतोउपसम्पन्न-चीवरे दुक्कटं सिया ॥

११७२ उपेतवा चीवरं अज्जं, परिक्खारज्ज सिब्बतो ।
अनापत्ति विनिहिट्ठा, सिक्खमानादिकायपि ॥

११७३ सज्जरित्तसमुद्धानं, क्रियं पण्णत्तिवज्जकं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, तिचित्तज्ज तिवेदनं ॥

चीवरसिब्बनकथा ।

११७४ भिक्खु भिक्खुनिया सद्धिं, संविधाय पनेकतो ।
पटिपज्जेय्य मगं चे, अज्जत्र समया इध ॥

११७५ आमन्तरोक्कमे वापि, अद्धयोजनतिक्कमे ।
अगामके अरज्जे वा, होति आपत्ति भिक्खुनो ॥

११७६ इत्थाकप्पियभूमट्ठो, संविधानं करोति यो ।
संविधाननिमित्तं तु, दुक्कटं तस्स दीपितं ॥

११७७ संविधानं करोन्तस्स, ठत्वा कप्पियभूमियं ।
संविधाननिमित्तं तु, न वदन्तस्स दुक्कटं ॥

११७८ भयत्थापि पाचित्ति, गच्छन्तस्सेव भिक्खुनो ।
अनन्तरस्स गामस्स, उपचारोक्कमे सिया ॥

११७९ सत्रापि पठमे पादे, दुक्कटं समुदीरितं ।
दुतिये पदवारस्मिं, पाचित्तियमुदीरितं ॥

११८० अन्तरा संविधानेपि, भिक्खुनो दुक्कटं सिया ।
द्वारमगगविसङ्केते, सति चापत्ति वुच्चति ॥

११८१ असंविदहिते काले, विदहितोति सज्जिनो ।
भिक्खुस्सेव विधानस्मिं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

११८२ समये विदहित्वा वा, विसङ्केतेन गच्छतो ।
आपदासु अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ॥

११८३ दं चतुसमुद्धानं, कायतो कायवाचतो ।
कायचित्ता समुद्घाति, कायवाचादिकत्तया ॥

संविधानकथा ।

११८४ एकमुज्जवनिं नावं, तथा ओजवनिम्पि वा ।
अभिरूहेय्य पाचित्ति, सद्धिं भिक्खुनिया सचे ॥

११८५ अगामतीरपस्सेन, गामन्तरवसेन वा ।
अगामतीरपस्सेन, गमने अद्ध्ययोजने ॥

११८६ अथा योजनवित्थिण्ण-नदीमज्झेन गच्छतो ।
अद्ध्ययोजनसङ्घाय, होन्ति पाचित्तियो पन ॥

११८७ अथासुखं समुद्दस्मिं, सब्बअट्ठकथासु हि ।
नदियंयेव आपत्ति, न समुद्दे विचारिता ॥

११८८ अतित्थसम्पादनत्थाय, उद्धं वा नदिया अधो ।
सचे हरन्ति तंयुत्ता, अनापत्ति पकासिता ॥

११८९ अथा संविदहित्वा वा, तिरियं तरणाय वा ।
आपदासु विसेसो हि, अनन्तरसमो मतो ॥

नावाभिरुहनकथा ।

११९० अत्वा भिक्खुनिया भत्तं, भुज्जतो परिपाचितं ।
हित्वा गिहिसमारम्भं, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥

११९१ भोजनं पञ्चधा वुत्तं, गहणे तस्स दुक्कटं ।
अज्झोहारेसु सब्बेसु, तस्स पाचित्तियो सियुं ॥

११९२ सन्तकं जातकादीनं, गिहिसम्पादितम्पि वा ।
विना भिक्खुनिया दोसो, भुज्जतो परिपाचितं ॥

११९३ परिपाचितसज्जिस्स, भिक्खुस्सापरिपाचिते ।
उभोसु विमतिस्सापि, होति सब्बत्थ दुक्कटं ॥

११९४ एकतोउपसम्पन्न-परिपाचितभोजनं ।

अज्झोहारवसेनेव, दुक्कटं परिभुज्जतो ॥

११९५ भुज्जं वा पन यं किञ्चि, ठपेत्वा पञ्चभोजनं ।
भुज्जन्तस्स अनापत्ति, यागुखज्जफलादिकं ॥

११९६ समुद्धानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ।
इदं पणत्तिवज्जं तु, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥

परिपाचितकथा ।

११९७ क्षुतियानियतेनेव, दसमं सदिसं मतं ।
इदं सिक्खापदं सब्बं, समुद्धाननयादिना ॥

रहोनिस्सज्जकथा ।

भिक्षुनिवग्गो ततियो ।

११९८ एको आवसथो पिण्डो, अगिलानेन भिक्षुना ।
भुज्जितब्बो ततो उद्धं, पाचित्ति परिभुज्जतो ॥

११९९ अनोदिस्सेव पज्जत्ते, यावदत्थेव भिक्षुना ।
भुज्जितब्बं सकिं तत्थ, ततो उद्धं न वट्ठति ॥

१२०० क्षुतिये दिवसे तत्थ, गहणे दुक्कटं मतं ।
अज्झोहारेसु सब्बेसु, तस्स पाचित्तियो मता ॥

१२०१ कुलेनेकेन पज्जत्ते, सह नानाकुलेहि वा ।
नानेकद्धानभेदेसु, एकभागोव वट्ठति ॥

१२०२ सानाद्धानेसु पज्जत्तो, यो च, नानाकुलेहि वा ।
भुज्जतो पन सब्बत्थ, न दोसो पटिपाटिया ॥

१२०३ पटिपाटिमसेसेन, खेपेत्वा पुन भुज्जतो ।
आदितो पन पट्ठाय, न च कप्पति भिक्षुनो ॥

१२०४ अनापत्ति गिलानस्स, आगच्छन्तस्स गच्छतो ।
ओदिस्सपि च पज्जत्ते, परित्ते भुज्जतो सकिं ॥

१२०५ पागुआदीनि निच्चम्पि, भुञ्जितुं पन वट्टति ।
सेसमेळकलोमेन, समुट्टानादिकं समं ॥

आवसथकथा ।

१२०६ अञ्जत्र समया वुत्ता, पाचित्ति गणभोजने ।
गणोति पन निद्धिट्ठा, चत्तारो वा ततुत्तरिं ॥

१२०७ ञं निमन्तनतो वापि, लद्धं विञ्जत्तितोपि वा ।
भोजनं पन पञ्चन्नं, होति अञ्जतरं इध ॥

१२०८ भोजनानम्पि पञ्चन्नं, गहेत्वा नाममेव तु ।
निमन्तेति सचे भिक्खू, चत्तारो बहुकेपि वा ॥

१२०९ ओदनं भोजनं भत्तं, सम्पटिच्छथ गणहथ” ।
इति वेवचनेहेव, अथ भासन्तरेन वा ॥

१२१० एततो तस्स च ते भिक्खू, सादियित्वा निमन्तनं ।
एकतो नानतो वा चे, गन्त्वा गणहन्ति एकतो ॥

१२११ सब्बेसं होति पाचित्ति, गणभोजनकारणा ।
एकतो गहणं एत्थ, गणभोजनकारणं ॥

१२१२ एकतो नानतो वापि, गमनं भोजनम्पि वा ।
कारणन्ति न तं विञ्जू, भणन्ति गणभोजने ॥

१२१३ सचेपि ओदनादीनं, गहेत्वा नाममेव वा ।
एकतो नानतो वापि, विञ्जापेत्वा मनुस्सके ॥

१२१४ नानतो वेकतो गन्त्वा, सचे गणहन्ति एकतो ।
एवम्पि पन होतीति, वणिणतं गणभोजनं ॥

१२१५ विधस्सापि एतस्स, पटिग्गहणकारणा ।
दुक्कटं होति पाचित्ति, अञ्जोहारेसु दीपिता ॥

१२१६ मयेसु अनापत्ति, सत्तस्वपि पकासिता ।
गहेत्वा एकतो द्विन्नं, तिण्णं वा भुञ्जतं तथा ॥

१२१७ भुनितानुपसम्पन्न-चारिपत्तानिमन्तिता ।
चतुर्थे एकतो कत्वापि, गणभेदो पकासितो ॥

१२१८ नेव समयलद्धानं, वसेनपि हि सब्बसो ।
गणभेदो पनापत्ति, वेदितब्बा विभाविना ॥

१२१९ भोजनानञ्च पञ्चन्नं, वसेन गणभोजने ।
नत्थेव च विसङ्केतं, यागुआदीसु तं सिया ॥

१२२० गणभोजनसज्जिस्स, भिक्खुस्सागणभोजने ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१२२१ भोजनानि च पञ्चेव, ठपेत्वा यागुआदिसु ।
अनापत्तीति जातब्बा, निच्चभत्तादिकेसुपि ॥

१२२२ तथा उम्मत्तकादीनं, समुद्धानादिना पन ।
इदं एळकलोमेन, सदिसन्ति पकासितं ॥

गणभोजनकथा ।

१२२३ हूहि यो भिक्खु मनुस्सकेहि ।
निमन्तितो पञ्चहि भोजनेहि ।
हित्वा सचे पुब्बनिमन्तनाय ।
विकप्पनं पञ्चसु यस्स कस्स ॥

१२२४ षच्छा निमन्तितं भत्तं, तथा उप्पटिपाटिया ।
भुञ्जतो एकसित्थम्पि, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१२२५ भोजनानं तु पञ्चन्नं, येन केन निमन्तितो ।
तं ठपेत्वा सचे अज्जं, भोजनं परिभुञ्जति ॥

१२२६ सोसमेव च पञ्चन्नं, भोजनानं महेसिना ।
एतं परम्परं नाम, भोजनं परिदीपितं ॥

१२२७ अत्थ खीरं रसं वापि, आकिरन्ति सचे पन ।
येन अज्झोत्थटं भत्तं, सब्बमेकरसं सिया ॥

१२२८ कोटितो पन पट्ठाय, संसट्ठं परिभुञ्जतो ।

अनापत्तीति निहिदुं, महापच्चरियं पन ॥

१२२१ परम्परन्ति सज्जाय, अपरम्परभोजने ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, दुक्कटं परिभुज्जतो ॥

१२३० सकलेनपि गामेन, पूगेन निगमेन वा ।
निमन्तितस्स वा निच्च-भत्ते दोसो न विज्जति ॥

१२३१ समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेनादिना समा ।
क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, भोजनञ्चाविकप्पनं ॥

परम्परभोजनकथा ।

१२३२ शूवा पहेणकत्थाय, पटियत्ता सचे पन ।
पाथेय्यत्थाय मन्था वा, ये हि तत्थ च भिक्खुना ॥

१२३३ दत्तिपत्ता गहेतब्बा, पूरा पूवेहि सत्तुहि ।
ततो चे उत्तरिं तस्स, होति पाचित्ति गणहतो ॥

१२३४ गहेत्वा निक्खमन्तेन, “द्वत्तिपत्ता मया इध ।
गहिता पन पूवा”ति, भिक्खुं दिस्वा वदे बुधो ॥

१२३५ मा खो त्वं पटिगण्हा”ति, अवदन्तस्स दुक्कटं ।
गणहतोपि च तं सुत्वा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१२३६ कनकद्वत्तिपत्तेसु, अतिरेकोति सज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१२३७ नेन तत्थ तयो लब्धा, पत्तपूरा ततो पन ।
द्वे सङ्खस्स पदातब्बा, द्वे चे एको, न एकतो ॥

१२३८ अपहेणकपाथेय्यं, अवसेसम्पि वा ततो ।
सन्तकं आतकादीनं, देन्तानम्पि तदूनकं ॥

१२३९ गणहतोपि अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ।
समुद्धानादयो सब्बे, सज्जरित्तसमा मता ॥

काणमातुकथा ।

१२४ अञ्जेन पन पञ्चन्नं, भोजनानं पवारितो ।
पाचित्तिनतिरित्तं चे, पुन भुञ्जति भोजनं ॥

१२४ अस्सं भोजनञ्चेव, हत्थपासाभिहारता ।
कायवाचापटिक्खेपो, पञ्चङ्गेहि पवारणा ॥

१२४ ओदनो सत्तु कुम्मासो, मच्छो मंसन्ति सब्बसो ।
निप्पपञ्चेन निहिट्ठं, भोजनं पञ्चधा मतं ॥

१२४ ओदनो तत्थ सत्तन्नं, धञ्जानं ओदनो मतो ।
भज्जितानं तु धञ्जानं, चुण्णं “सत्तू”ति वुच्चति ॥

१२४ कुम्मासो यवकुम्मासो, मच्छो वुच्चति ओदको ।
मंसम्पि कप्पियमंसं, अयमेत्थ विनिच्छयो ॥

१२४ सल्लि वीहि यवो कङ्गु, वरको गोधुमो तथा ।
कुद्रूसकोति सत्तेते, धञ्जा धञ्जेन देसिता ॥

१२४ क्षामाकादितिणं सब्बं, कुद्रूसेनेव दीपितं ।
नीवारो सालियं वुत्तो, वरके वरकचोरको ॥

१२४ अत्तन्नं पन धञ्जानं, ओदनो यागु वा पन ।
अङ्गसम्पत्तिया युत्ता, सञ्जनेति पवारणं ॥

१२४ इत्थेन गहितोकासे, ओधिं दस्सेति या पन ।
यागुसा इध सब्बापि, ओदनोति पवुच्चति ॥

१२४ अब्भुण्हा पन या यागु, उद्धनोरोपिता तनु ।
सचे ओधिं न दस्सेति, न जनेति पवारणं ॥

१२५ णुन सा सीतलीभूता, घनभावं गता सचे ।
ओधिं दस्सेति सो पुब्बे, तनुभावो न रक्खति ॥

१२५ सक्कधञ्जरसादीनि, आरोपेत्वा बहूनिपि ।
फलपण्णकळीरानि, पक्खिपित्वान तत्थ च ॥

१२५ तण्डुले मुट्ठिमत्तेपि, पक्खिपित्वा पचन्ति चे ।
ओधिं पन च दस्सेति, सञ्जनेति पवारणं ॥

१२५३ से धञ्जरसे खीरे, वाकिरित्वान ओदनं ।
“यागुं गणहथ, यागु”न्ति, वत्वा देन्ति सचे पन ॥

१२५४ क्रिञ्चापि तनुका होति, सञ्जनेति पवारणं ।
तं पचित्वा सचे देन्ति, यागुसङ्गहिता पन ॥

१२५५ कुपन्ति मच्छमंसं वा, तनुकायपि यागुया ।
सचे सासपमत्तम्पि, पञ्जायति पवारणं ॥

१२५६ मच्छमंसरसो सुद्धो, संसत्तो रसयागु वा ।
न चाकप्पियमंसं वा, सञ्जनेति पवारणं ॥

१२५७ प्रेत्वा वुत्तधञ्जानं, ओदनं पन सब्बसो ।
वेळुतण्डुलकादीनं, न पवारेति ओदनो ॥

१२५८ युथुका वा ततो ताहि, कतभत्तम्पि सत्तुपि ।
सुद्धा न पन पूवा वा, पवारेन्ति कदाचिपि ॥

१२५९ खरपाकेन भट्टानं, वीहीनं तण्डुले पन ।
कोट्टेत्वा देन्ति तं चुण्णं, सत्तुसङ्गहितं मतं ॥

१२६० भज्जितानं तु वीहीनं, न पवारेन्ति तण्डुला ।
तेसं पन च यं चुण्णं, तं जनेति पवारणं ॥

१२६१ खरपाकेन भट्टानं, वीहीनं कुण्डकम्पि च ।
सत्तुनं मोदको वापि, सञ्जनेति पवारणं ॥

१२६२ समपाकेन भट्टानं, सुक्खानं आतपेन च ।
कुण्डकं पन वीहीनं, न जनेति पवारणं ॥

१२६३ राजा वा पन तेहेव, कतभत्तम्पि सत्तु वा ।
खज्जकं पन सुद्धं वा, न जनेति पवारणं ॥

१२६४ रितं मच्छमंसेहि, तं जनेति पवारणं ।
यं किञ्चि भज्जितं पिट्ठं, न पवारेति सुद्धकं ॥

१२६५ वेहि कतकुम्मासो, पवारेति, न चापरो ।
मच्छमंसेसु वत्तब्बं, पाकटत्ता न विज्जति ॥

१२६६ खादन्तो कप्पियं मंसं, निसेधेति अकप्पियं ।
न सो तेन पवारेति, अवत्थुत्ताति दीपितं ॥

१२६७ अथेवाकप्पियं मंसं, खादन्तो कप्पियं सचे ।
निसेधेति पवारेति, वत्थुकत्ताति वण्णितं ॥

१२६८ मंसं पन च खादन्तो, कप्पियं वा अकप्पियं ।
पवारेति निसेधेति, किञ्चि कप्पियभोजनं ॥

१२६९ सचे अकप्पियं मंसं, खादन्तोव अकप्पियं ।
निसेधं न पवारेति, तथा अज्जं अकप्पियं ॥

१२७० सचे अज्झोहटं होति, सित्थमेकम्मि भिक्खुना ।
पत्ते हत्थे मुखे वापि, भोजनं पन विज्जति ॥

१२७१ पवारणपहोने च, पटिक्खिपति भोजनं ।
पवारेति सचे नत्थि, न पवारेति कत्थचि ॥

१२७२ गिलित्वा च मुखे भत्तं, सेसमादाय गच्छति ।
अन्तरा च निसेधेन्तो, न पवारेति भोजनं ॥

१२७३ मुखे च भत्तं गिलितञ्च हत्थे ।
भत्तं तु अज्जस्स च दातुकामो ।
पत्ते च भत्तं पुन दातुकामो ।
पटिक्खिपन्तो न पवारितो सो ॥

१२७४ असनस्स उपच्छेदा, न पवारेति सोति हि ।
कथयन्ति महापज्जा, कारणाकारणज्जुनो ॥

१२७५ ण्हतो पच्छिमं अङ्गं, ददतो पुरिमं पन ।
उभिन्नं अट्ठतेय्यं चे, विना हत्थं पसारितं ॥

१२७६ स्मिं अभिहटं ठाने, पवारणपहोनेकं ।
तादिसं भुज्जमानोव, निसेधेति पवारितो ॥

१२७७ हत्थे आधारके वापि, पत्तं ऊरुसु वा ठितं ।
आहरित्वा सचे भिक्खु, “भत्तं गण्हा”ति भासति ॥

१२७७ अनन्तरे निसिन्नोव, तं पटिक्खपतो पन ।
अभिहारस्स चाभावा, नत्थि तस्स पवारणा ॥

१२७८ भत्तपच्छिं पणामेत्वा, ठपेत्वा पुरतो “इदं ।
गणहाही”ति च वुत्तेपि, अयमेव विनिच्छयो ॥

१२७९ अनन्तरस्स भिक्खुस्स, दीयमाने पनेतरो ।
पिदहन्तो सकं पत्तं, हत्थेहि न पवारितो ॥

१२८० कायेनाभिहटं भत्तं, पटिक्खपति यो पन ।
कायेन वापि वाचाय, होति कस्स पवारणा ॥

१२८१ को अभिहटे भत्ते, पवारणभया पन ।
“आकिराकिर कोट्टेत्वा, कोट्टेत्वा पूरया”ति च ॥

१२८२ सचे वदति तस्सापि, न पनत्थि पवारणा ।
इच्चेवाह महाथेरो, महापदुमनामको ॥

१२८३ मंसज्झि रसं नेत्वा, गणहथाति रसं वदे ।
तं सुत्वा च निसेधेन्तो, नेव होति पवारितो ॥

१२८४ गणह मच्छरसं सारं, गणह मंसरस”न्ति वा ।
“इदं गणहा”ति वा वुत्ते, पटिक्खेपे पवारणा ॥

१२८५ सचे मंसं विसुं कत्वा, “गणह मंसरस”न्ति वा ।
वदेय्यत्थि च मंसं चे, पटिक्खेपे पवारणा ॥

१२८६ ओदनेन च पुच्छन्तं, “मुहुत्तं आगमेहि”ति ।
गहणत्थं ठपेन्तस्स, नेव तस्स पवारणा ॥

१२८७ कळीरपनसादीहि, मिस्सकं मच्छमंसकं ।
“कळीरसूपकं गणह, पनसब्बज्जन”न्ति वा ॥

१२८८ स्रदन्ति चे पटिक्खेपे, नेव होति पवारणा ।
अपवारणहेतूनं, नामेन पन वुत्ततो ॥

१२९० मच्छसूप”न्ति वा वुत्ते, “मंससूप”न्ति वा पन ।
“इदं गणहा”ति वा वुत्ते, होतियेव पवारणा ॥

- १२९११ सेव च नयो वुत्तो, जेय्यो मंसकरम्बके ।
सब्बेसु मच्छमंसेहि, मिस्सकेसु अयं नयो ॥
- १२९१२ त्तसम्मिस्सितं यागुं, आहरित्वा सचे पन ।
“यागुं गण्हा”ति वुत्तस्मिं, न पवारेति वारयं ॥
- १२९१३ भत्तं गण्हा”ति वुत्ते तु, पवारेति पटिक्खिपं ।
येन वापुच्छितो तस्स, अत्थितायाति कारणं ॥
- १२९१४ यागुमिस्सकं गण्हा”ति, वुत्ते तत्थ च यागु चे ।
समा बहुतरा वा सा, न पवारेति सो किर ॥
- १२९१५ न्दा यागु, बहुं भत्तं, सचे होति पवारणा ।
इदं सब्बत्थ निद्धिट्ठं, कारणं पन दुद्दसं ॥
- १२९१६ सं बहुरसे भत्ते, खीरं वा बहुखीरके ।
गण्हाति विसुं कत्वा, देति नत्थि पवारणा ॥
- १२९१७ च्छन्तेनेव भोत्तब्बं, गच्छन्तो चे पवारितो ।
भुज्जितब्बं ठितेनेव, ठत्वा यदि पवारितो ॥
- १२९१८ दकं वापि पत्वा सो, सचे तिट्ठति कद्दमं ।
अतिरित्तं तु कारेत्वा, भुज्जितब्बं ततो पुन ॥
- १२९१९ ठके यो निसीदित्वा, पवारेति सचे पन ।
आसनं अविचालेत्वा, भुज्जितब्बं यथासुखं ॥
- १३०० सचे मज्जे निसीदित्वा, पवारेति ततो पन ।
इतो संसरितुं एत्तो, ईसकम्पि न लब्भति ॥
- १३००१ नेन मज्जेन नं सद्धिं, वट्टतज्जत्र नेन्ति चे ।
एवं सब्बत्थ जातब्बं, विज्जुना विनयज्जुना ॥
- १३००२ पज्जित्वाव भोत्तब्बं, निपन्नो चे पवारितो ।
वारेतुक्कुटिको हुत्वा, भुज्जितब्बं तथेव च ॥
- १३००३ थालमेतं सब्बन्ति, वत्तब्बं तेन भिक्खुना ।
अतिरित्तं करोन्तेन, ओनमेत्वान भाजनं ॥

१३० कपियं पन कातब्बं, न पत्तेयेव केवलं ।
पच्छियं यदि वा कुण्डे, कातुं वट्टति भाजने ॥

१३० पवारितानं अपवारितानं ।
अज्जेसमेतं पन वट्टतेव ।
येनातिरित्तं तु कतं ठपेत्वा ।
तमेव चेकं परिभुज्जितब्बं ॥

१३० कपियं पन कारेत्वा, भुज्जन्तस्सेव भिक्खुनो ।
व्यज्जनं वापि यं किञ्चि, पत्ते तस्साकिरन्ति चे ॥

१३० अतिरित्तं तु कारेत्वा, भुज्जितब्बं तथा पुन ।
येन तं अकतं यं वा, कातब्बं तेन तं विसुं ॥

१३० कतं अकप्पियादीहि, अतिरित्तं तु सत्तहि ।
न गिलानातिरित्तञ्च, तं होतिनतिरित्तकं ॥

१३० ओपि पातोव एकम्पि, सित्थं भुत्वा निसीदति ।
उपकट्टूपनीतम्पि, कातुं लभति कपियं ॥

१३१ आहारत्थाय यामादि-कालिकं पटिगण्हतो ।
अनामिसं तमेवस्स, दुक्कटं परिभुज्जतो ॥

१३१ श्रुत्वा अनतिरित्तन्ति, सज्जिनो अतिरित्तके ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥

१३१ अनापत्तातिरित्तं तु, कारापेत्वान भुज्जतो ।
गिलानस्सातिरित्तं वा, तथा उम्मत्तकादिनो ॥

१३१ समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ।
कप्पियाकरणञ्चेव, भोजनञ्च क्रियाक्रियं ॥

पठमपवारणकथा ।

१३१ ओ पनानतिरित्तेन, पवारेय्य पवारितं ।
जानं आसादनापेक्खो, भुत्ते पाचित्ति तस्स तु ॥

१३१ दुक्कटं अभिहारे च, गहणे इतरस्स हि ।

अज्झोहारपयोगेसु, सब्बेसुपि च दुक्कटं ॥

१३१६ भोजनस्सावसानस्मिं, पाचित्ति परिदीपिता ।
अभिहारकभिक्षुस्स, सब्बं तस्सेव दस्सितं ॥

१३१७ अपवारितोति सज्जिस्स, भिक्षुस्मिं अपवारिते ।
विमत्तिस्सुभयत्थापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥

१३१८ अनापत्तातिरित्तं वा, कारापेत्वाव देति चे ।
गिलानस्सावसेसं वा, अज्जस्सत्थाय देति वा ॥

१३१९ ओसं सब्बमसेसेन, अनन्तरसमं मतं ।
ओमसवादतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ॥

दुतियपवारणकथा ।

१३२० खादनीयं वा भोजनीयं वा ।
किञ्चि विकाले यो पन भिक्षु ।
खादति भुज्जति वापि च तं ।
सो जिनवुत्तं दोसमुपेति ॥

१३२१ शमामिसगतज्चेत्थ, वनमूलफलादिकं ।
कालिकेस्वसम्मोहत्थं, वेदितब्बमिदं पन ॥

१३२२ मूलं कन्दं मुळालज्ज, मत्थकं खन्धकं तचं ।
पत्तं पुप्फं फलं अट्ठि, पिट्ठं निर्यासमेव च ॥

१३२३ मूलखादनीयादीनं, मुखमत्तनिदस्सनं ।
भिक्षूनं पाटवत्थाय, नामत्थेसु निबोधथ ॥

१३२४ मूलकं खारकज्चेव, वत्थुलं तण्डुलेय्यकं ।
तम्बकं जज्झरिकज्ज, चच्चु वजकलीपि च ॥

१३२५ मूलानि एवमादीनं, साकानं आमिसे पन ।
सङ्गहं इध गच्छन्ति, आहारत्थं फरन्ति हि ॥

१३२६ ण्डेन्ति जरट्ठं छेत्वा, यं तं वजकलिस्स तु ।
तं यावजीविकं वुत्तं, सेसानं यावकालिकं ॥

१३२७ हलिद्वि सिङ्गिवेरञ्च, वचत्तं अतिविसं वचं ।
उसीरं भद्दमुत्तञ्च, तथा कटुकरोहिणी ॥

१३२८ च्चेवमादिकं अञ्जं, पञ्चमूलादिकं बहु ।
नानप्पकारकं मूलं, विज्जेय्यं यावजीविकं ॥

१३२९ असालुपिण्डलादीनं, वल्लीनं आलुवस्स च ।
कन्दो उप्पलजातीनं, तथा पदुमजातिया ॥

१३३० कदलीसिग्गुतालानं, मालुवस्स च वेळुया ।
सतावरि कसेरुनं, कन्दो अम्बाटकस्स च ॥

१३३१ च्चेवमादयो कन्दा ।
दस्सिता यावकालिका ।
धोतो सो आमिसे वुत्तो ।
कन्दो यो खीरवल्लिया ॥

१३३२ अधोतो लसुणञ्चेव, खीरकाकोलिआदयो ।
कन्दा वाक्यपथातीता, विज्जेय्या यावजीविका ॥

१३३३ ण्डरीकमुळालञ्च, मुळालं पदुमस्स च ।
एवमादिमनेकम्पि, मुळालं यावकालिकं ॥

१३३४ लहिन्तालकुन्ताल-नाळिकेरादिसम्भवं ।
हलिद्विसिङ्गिवेरानं, मुळालं यावजीविकं ॥

१३३५ लहिन्तालकुन्ताल-कळीरो केतकस्स च ।
कदलीनाळिकेरानं, मत्थकं मूलकस्स च ॥

१३३६ ज्जुरेरकवेत्तानं, उच्छुवेळुनळादिनं ।
सत्तन्नं पन धञ्जानं, कळीरो सासपस्स च ॥

१३३७ च्चेवमादयोनेके, मत्थका यावकालिका ।
अञ्जे हलिद्विआदीनं, मत्थका यावजीविका ॥

१३३८ लकुन्तालकादीनं, छिन्दित्वा पातितो पन ।
गतो जरट्टुबुन्दो सो, सङ्गहं यावजीविके ॥

- १३३ खन्धखादनीयं नाम, उच्छुखन्धो पकासितो ।
सालकल्याणिया खन्धो, तथा पथवियं गतो ॥
- १३४ एवमुप्पलजातीनं, दण्डको यावकालिको ।
पण्णदण्डुप्पलादीनं, सब्बो पदुमजातिया ॥
- १३४ श्वावजीविकसङ्घाता, करमद्वादिदण्डका ।
तच्चेसुच्छुतचोवेको, सरसो यावकालिको ॥
- १३४ मूलकं खारको चच्चु, तम्बको तण्डुलेय्यको ।
वत्थुलो चीनमुग्गो च, उम्मा वजकली तथा ॥
- १३४ रज्जरी कासमद्दो च, सेल्लु सिग्गु च नाळिका ।
वरुणो अग्गिमन्थो च, जीवन्ती सुनिसन्नको ॥
- १३४ सज्जमासो च मासो च, निष्फावो मिग्गपुप्फिका ।
वण्टको भूमिलोणीति, एवमादिमनेककं ॥
- १३४ पत्तखादनीयं नाम, कथितं यावकालिकं ।
इतरा च महालोणि, दीपिता यावजीविका ॥
- १३४ यावकालिकमिच्चेव, कथितं अम्बपल्लवं ।
निम्बस्स कुटजस्सापि, पण्णं सुलसियापि च ॥
- १३४ कप्पासिकपटोलानं, तेसं पुप्फफलानि च ।
फणिज्जकज्जुकानञ्च, पण्णं तं यावजीविकं ॥
- १३४ अद्दुन्नं मूलकादीनं, पुप्फं निष्फावकस्स च ।
तथा पुप्फं करीरस्स, पुप्फं वरुणकस्स च ॥
- १३४ पुप्फं कसेरुकस्सापि, जीवन्ती सिग्गुपुप्फकं ।
पदुमुप्पलजातीनं, पुप्फानं कण्णिकापि च ॥
- १३५ नाळिकेरस्स तालस्स, तरुणं केतकस्स च ।
इच्चेवमादिकं पुप्फ-मनेकं यावकालिकं ॥
- १३५ श्वावकालिकपुप्फानि, ठपेत्वा पन सेसकं ।
यावजीविकपुप्फन्ति, दीपये सब्बमेव च ॥

- १३५ स्त्रिलकमकुलसालमल्लिकानं ।
 ककुधकपित्थककुन्दकळीनं ।
 कुरवककरवीरपाटलीनं ।
 कुसुममिदं पन यावजीविकं ॥
- १३५ अम्बम्बाटकजम्बूनं, फलञ्च पनसस्स च ।
 मातुलुङ्गकपित्थानं, फलं तित्तिणिकस्स च ॥
- १३५ तालस्स नाळिकेरस्स, फलं खज्जूरियापि च ।
 लबुजस्स च चोचस्स, मोचस्स मधुकस्स च ॥
- १३५ बदरस्स करमदस्स, फलं वातिङ्गणस्स च ।
 कुम्भण्डतिपुसानञ्च, फलं एळालुकस्स च ॥
- १३५ राजायतनफलं पुस्स-फलं तिम्वरुकस्स च ।
 एवमादिमनेकम्पि, फलं तं यावकालिकं ॥
- १३५ क्षिफलं पिप्फली जाति-फलञ्च कटुकप्फलं ।
 गोडुफलं बिलङ्गञ्च, तक्कोलमरिचानि च ॥
- १३५ एवमादीनि वुत्तानि, अवुत्तानि च पाळियं ।
 फलानि पन गच्छन्ति, यावजीविकसङ्गहं ॥
- १३५ अनसम्बाटकट्टीनि, सालट्टि लबुजट्टि च ।
 चिञ्चाबिम्बफलट्टीनि, पोक्खरट्टि च सब्बसो ॥
- १३६ खज्जूरिकेतकादीनं, तथा तालफलट्टि च ।
 एवमादीनि गच्छन्ति, यावकालिकसङ्गहं ॥
- १३६ शुन्नागमधुकट्टीनि, सेल्लट्टि तिफलट्टि च ।
 एवमादीनि अट्टीनि, निद्धिट्टानि अनामिसे ॥
- १३६ सत्तन्नं पन धञ्जानं, अपरण्णानमेव च ।
 पिट्ठं पनससालानं, लबुजम्बाटकस्स च ॥
- १३६ शालपिट्ठं तथा धोतं, पिट्ठं यं खीरवल्लिया ।
 एवमादिमनेकम्पि, कथितं यावकालिकं ॥

१३६४ अधोतं तालपिड्डञ्च, पिड्डं यं खीरवल्लिया ।
अस्सगन्धादिपिड्डञ्च, होति तं यावजीविकं ॥

१३६५ न्हिय्यासो उच्छुनिब्बत्तो, एको सत्ताहकालिको ।
अवसेसो च हिङ्गादि, न्हिय्यासो यावजीविको ॥

१३६६ भूलादीसु मया किञ्चि, मुखमत्तं निदस्सितं ।
एतस्सेवानुसारेण, सेसो जेय्यो विभावना ॥

१३६७ भुज्जिस्सामि विकाले'ति, आमिसं पटिगण्हतो ।
काले विकालसज्जिस्स, काले वेमतिकस्स च ॥

१३६८ दुक्कटं, कालसज्जिस्स, अनापत्ति पकासिता ।
इदं एळकलोमेण, समुट्ठानादिना समं ॥

विकालभोजनकथा ।

१३६९ भोजनं सन्निधिं कत्वा, खादनं वापि यो पन ।
भुज्जेय्य वापि खादेय्य, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१३७० भिक्खुं यं सामणेरानं, परिच्चजत्यनालयो ।
निदहित्वा सचे तस्स, देन्ति तं पुन वट्ठति ॥

१३७१ यं पटिगगहेत्वान, अपरिच्चत्तमेव यं ।
दुतिये दिवसे तस्स, निहितं तं न वट्ठति ॥

१३७२ ततो अज्झोहरन्तस्स, एकसित्थम्पि भिक्खुनो ।
पाचित्ति कथिता सुद्धा, सुद्धचित्तेन तादिना ॥

१३७३ अकप्पियेसु मंसेसु, मनुस्सस्सेव मंसके ।
थुल्लच्चयेन पाचित्ति, दुक्कटेन सहेतरे ॥

१३७४ आमकालिकसङ्घातं, पाचित्ति परिभुज्जतो ।
दुक्कटापत्तिया सद्धि, आहारत्थाय भुज्जतो ॥

१३७५ सचे पवारितो हुत्वा, अन्नं अनतिरित्तकं ।
भुज्जतो पकतं तस्स, होति पाचित्तियद्वयं ॥

- १३७ थुल्लच्चयेन सद्धिं द्वे, मंसे मानुसके सियुं ।
सेसे अकप्पिये मंसे, दुक्कटेन सह द्वयं ॥
- १३७ यामकालिकसङ्घातं, भुञ्जतो सति पच्चये ।
सामिसेन मुखेन द्वे, एकमेव निरामिसं ॥
- १३७ एवमेवज्झोहरन्तस्स, आहारत्थाय केवलं ।
द्वीसु तेसु विकप्पेसु, दुक्कटं पन वड्ढति ॥
- १३७ विक्काले भुञ्जतो सुद्धं, सन्निधिपच्चयापि च ।
विकालभोजना चेव, होति पाचित्तियद्वयं ॥
- १३८ मंसे थुल्लच्चयञ्चेव, दुक्कटम्पि च वड्ढति ।
मनुस्समंसे सेसे च, यथानुक्कमतो द्वयं ॥
- १३८ सत्थेवानतिरित्तम्पि, विक्काले परिभुञ्जतो ।
दोसो सब्बविकप्पेसु, भिक्खुनो तन्निमित्तको ॥
- १३८ विक्कालपच्चया वापि, न दोसो यामकालिके ।
सत्ताहकालिकं याव-जीविकं पटिगण्हतो ॥
- १३८ आहारस्सेव अत्थाय, गहणे दुविधस्स तु ।
अज्झोहारपयोगेसु, दुक्कटं तु निरामिसे ॥
- १३८ अथ आमिससंसदं, गहेत्वा ठपितं सचे ।
पुन अज्झोहरन्तस्स, पाचित्तेव पकासिता ॥
- १३८ कालो यामो च सत्ताहं, इति कालत्तयं इदं ।
अतिक्कमयतो दोसो, कालं तं तं तु कालिकं ॥
- १३८ अन्नत्तना तीणि सम्भिन्न-रसानि इतरानि हि ।
सभावमुपनेतेव, यावकालिकमत्तनो ॥
- १३८ एवमेव च सेसेसु, कालिकेसु विनिद्दिसे ।
इमेसु पन सब्बेसु, कालिकेसु चतूस्वपि ॥
- १३८ कालिकद्वयमादिमि, अन्तोवुत्थञ्च सन्निधि ।
उभयम्पि न होतेव, पच्छिमं कालिकद्वयं ॥

१३८ शकपियाय कुटिया, वुत्थेनन्तद्वयेन तं ।
गहितं तदहे वापि, द्वयं पुब्बं न वट्टति ॥

१३९ मुखसन्निधि नामायं, अन्तोवुत्थं न कप्पति ।
इति वुत्तं दळ्हं कत्वा, महापच्चरियं पन ॥

१३९ क्ष दोसो निदहित्वापि, पठमं कालिकत्तयं ।
तं तं सकं सकं काल-मनतिक्कम्म भुज्जतो ॥

१३९ तथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ।
सममेळकलोमेन, समुट्ठानादिना इदं ॥

सन्निधिकारकथा ।

१३९ भोजनानि पणीतानि, अगिलानो पनत्तनो ।
अत्थाय विज्जापेत्त्वान, पाचित्ति परिभुज्जतो ॥

१३९ सप्पिना देहि भत्तं मे, ससप्पिं सप्पिमिस्सकं ।
सप्पिभत्तञ्च देही”ति, विज्जापेन्तस्स दुक्कटं ॥

१३९ विज्जापेत्वा तथा तं चे, दुक्कटं पटिगण्हतो ।
पुन अज्झोहरन्तस्स, पाचित्ति परियापुता ॥

१३९ बुद्धानि सप्पिआदीनि, विज्जापेत्त्वान भुज्जतो ।
सेखियेसुपि विज्जत्ति, दुक्कटं परिदीपये ॥

१३९ अस्मा पणीतसंसट्ठं, विज्जापेत्वाव भुज्जतो ।
सत्तधज्जमयं भत्तं, पाचित्तियमुदीरये ॥

१३९ अचे “गोसप्पिना मय्हं, देहि भत्त”न्ति याचितो ।
अजिया सप्पिआदीहि, विसङ्केतं ददाति चे ॥

१३९ सप्पिना देहि” वुत्तो चे, नवनीतादिकेसुपि ।
देति अज्जतरेनस्स, विसङ्केतन्ति दीपितं ॥

१४० येन येन हि विज्जत्तं, तस्मिं मूलेपि तस्स वा ।
लद्धेपि पन तं लद्धं, होतियेव न अज्जथा ॥

१४०४ पेत्वा सप्पिआदीनि, आगतानि हि पाळियं ।
अज्जेहि विज्जापेन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१४०५ ज्जेहि सप्पिआदीहि, विज्जापेत्वाव एकतो ।
भुज्जतेकरसं कत्वा, नव पाचित्तियो मता ॥

१४०६ कप्पियेन वुत्तेपि, सप्पिना देति तेन चे ।
गहणे परिभोगेपि, दुक्कटं परिदीपितं ॥

१४०७ गिलानस्स गिलानोति, सज्जिनो विमतिस्स वा ।
दुक्कटं मुनिना वुत्तं, अनापत्ति पकासिता ॥

१४०८ गिलानकाले विज्जत्त-मगिलानस्स भुज्जतो ।
गिलानस्सावसेसं वा, जातकादीनमेव वा ॥

१४०९ द्रं चतुसमुद्धानं, कायतो कायवाचतो ।
कायचित्ता तथा काय-वाचाचित्तत्तयापि च ॥

पणीतभोजनकथा ।

१४०१० दिन्नज्झि मुखद्वारं, आहारं आहरेय्य यो ।
दन्तपोनोदकं हित्वा, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१४०११ हत्थपासोभिनीहारो, मज्झिमुच्चारणक्खमो ।
मनुस्सो वामनुस्सो वा, देति कायादिना तिधा ॥

१४०१२ टिग्गण्हाति तं भिक्खु, दीयमानं सचे द्विधा ।
एवं पच्चङ्गसंयोगे, गहणं तस्स रूहति ॥

१४०१३ यको गगनट्ठो चे, भूमट्ठो चेतरो सिया ।
भूमट्ठस्स च सीसेन, गगनट्ठस्स देहिनो ॥

१४०१४ मासन्नतरं अङ्गं, ओरिमन्तेन तस्स तु ।
दातुं वापि गहेतुं वा, विना हत्थं पसारितं ॥

१४०१५ हत्थपासो मिनेतब्बो, नगट्ठादीस्वयं नयो ।
एवरूपे पन ठाने, ठत्वा चे देति वट्ठति ॥

१४११ भिक्खु वा मुखतुण्डेन, हत्थी सोण्डाय वा पन ।
सचे यं किञ्चि पुप्फं वा, फलं वा देति वट्ठति ॥

१४१२ अन्नब्यञ्जनपुण्णानि, भाजनानि बहूनिपि ।
सीसेनादाय भिक्खुस्स, गन्त्वा कस्सचि सन्तिकं ॥

१४१३ ईसकं पन ओनत्वा, “गण्हा”ति यदि भासति ।
तेन हत्थं पसारेत्वा, हेट्ठिमं पन भाजनं ॥

१४१४ अट्ठिच्छित्तब्बं तं एक- देसेनापि च भिक्खुना ।
होन्ति एत्तावता तानि, गहितानेव सब्बसो ॥

१४१५ पट्ठाय तं सब्बं, ओरोपेत्वा यथासुखं ।
उग्घाटेत्वा ततो इट्ठं, गहेतुं पन वट्ठति ॥

१४१६ अट्ठिच्छिआदिमिह वत्तब्ब-मत्थि किं एकभाजने ।
काजभत्तं हरन्तो चे, ओनत्वा देति वट्ठति ॥

१४१७ तिसहत्थो सिया वेळु, अन्तेसु च दुवे घटा ।
सप्पिनो, गहितेकस्मिं, सब्बं गहितमेव तं ॥

१४१८ बहुपत्ता च मज्जे वा, पीठे वा कटसारके ।
ठपिता दायको हत्थ-पासे ठत्वान देति चे ॥

१४१९ पटिग्गहणसज्जाय, मज्जादीनि सचे पन ।
निसीदति फुसित्वा यो, यज्ज पत्तेसु दीयति ॥

१४२० सहितं तेन तं सब्बं, होतियेव न संसयो ।
पटिग्गहेस्सामिच्चेव, मज्जादीनि सचे पन ॥

१४२१ सहितं होति तं सब्बं, आरुहित्वा निसीदति ।
आहच्च कुच्छिया कुच्छिं, ठिता पत्ता हि भूमियं ॥

१४२२ यं अङ्गुलिया वापि, फुसित्वा सूचियापि वा ।
निसिन्नो तत्थ तत्थेव, दीयमानं तु वट्ठति ॥

१४२३ कटसारे महन्तस्मिं, तथा हत्थत्थरादिसु ।
गणहतो हत्थपासस्मिं, विज्जमाने तु वट्ठति ॥

- १४२२ तथजातकपण्णोसु, गहेतुं न च वट्ठति ।
न पनेतानि कायेन, पटिबद्धानि होन्ति हि ॥
- १४२३ असंहारिमपासाणे, फलके वापि तादिसे ।
खाणुबद्धेपि वा मज्जे, गहणं नेव रूहति ॥
- १४२४ तन्तिणिकादिपण्णोसु, भूमियं पत्थटेसु वा ।
धारेतुमसमत्थत्ता, गहणं न च रूहति ॥
- १४२५ तथपासमतिक्कम्म, दीघदण्डेन देति चे ।
वत्तब्बो भिक्खुनागन्त्वा, देहीति परिवेसको ॥
- १४२६ च्चे पत्ते रजो होति, धोवितब्बो जले सति ।
तस्मिं असति पुञ्छित्वा, गहेतब्बो असेसतो ॥
- १४२७ ण्डाय विचरन्तस्स, रजं पतति चे पन ।
भिक्खा पटिग्गहेत्वाव, गहेतब्बा विजानता ॥
- १४२८ ण्णपटिग्गहिते भिक्खुं, गण्हतो पन दुक्कटं ।
पटिग्गहेत्वानापत्ति, पच्छा तं परिभुज्जतो ॥
- १४२९ ण्णपटिग्गहेत्वा देथा'ति, वुत्ते तं वचनं पन ।
असुत्वानादियित्वा वा, देन्ति चे नत्थि दुक्कटं ॥
- १४३० च्छा पटिग्गहेत्वाव, गहेतब्बं विजानता ।
सचे रजं निपातेति, महावातो ततो ततो ॥
- १४३१ सक्का च सिया भिक्खं, गहेतुं यदि भिक्खुना ।
अज्जस्स दातुकामेन, गहेतुं पन वट्ठति ॥
- १४३२ ण्णमणेरस्स तं दत्त्वा, दिन्नं वा तेन तं पुन ।
तस्स विस्सासतो वापि, भुज्जितुं पन वट्ठति ॥
- १४३३ भिक्खाचारे सचे भत्तं, सरजं देति भिक्खुनो ।
“पटिग्गहेत्वा भिक्खं त्वं, गण्ह वा भुज्ज वा”ति च ॥
- १४३४ तब्बो सो तथा तेन, कत्तब्बज्जेव भिक्खुना ।
रजं उपरि भत्तस्स, तस्सुप्लवति चे पन ॥

१४३ कज्जिकं तु पवाहेत्वा, भुज्जितब्बं यथासुखं ।
अन्तो पटिग्गहेतब्बं, पविट्ठं तु सचे पन ॥

१४४ पतितं सुखभत्ते चे, अपनीयाव तं रजं ।
सुखुमं चे सभत्तम्पि, भुज्जितब्बं यथासुखं ॥

१४५ उल्लङ्घेनाहरित्वापि, देन्तस्स पठमं पन ।
थेवो उल्लङ्गतो पत्ते, सचे पतति वट्ठति ॥

१४६ भत्ते आकिरमाने तु, चरुकेन ततो पन ।
मसि वा छारिका वापि, सचे पतति भाजने ॥

१४७ तेस्स चाभिहटत्तापि, न दोसो उपलब्धति ।
अनन्तरस्स भिक्खुस्स, दीयमानं तु पत्ततो ॥

१४८ अप्रभित्वा सचे पत्ते, इतरस्स च भिक्खुनो ।
पतति वट्ठतेवायं, पटिग्गहितमेव तं ॥

१४९ प्यासस्स च पूरेत्वा, पत्तं चे देन्ति भिक्खुनो ।
उण्हत्ता पन तं हेट्ठा, गहेतुं न च सक्कति ॥

१५० वट्ठतीति च निदिट्ठं, गहेतुं मुखवट्ठियं ।
न सक्का चे गहेतब्बो, तथा आधारकेनपि ॥

१५१ चे आसनसालायं, गहेत्वा पत्तमत्तनो ।
निद्वायति निसिन्नोव, दीयमानं न जानति ॥

१५२ देवाहरियमानं वा, अप्पटिग्गहितमेव तं ।
आभोगं पन कत्वा चे, निसिन्नो होति वट्ठति ॥

१५३ सचे हत्थेन मुज्चित्वा, पत्तं आधारकम्पि वा ।
पेल्लेत्वा पन पादेन, निद्वायति हि वट्ठति ॥

१५४ पादेनाधारकं अक्क-मित्वापि पटिग्गहतो ।
जागरस्सापि होतेव, गहणस्मिं अनादरो ॥

१५५ स्मा तं न च कातब्बं, भिक्खुना विनयज्जुना ।
यं दीयमानं पतति, गहेतुं तं तु वट्ठति ॥

१४५ भुज्जन्तानञ्च दन्ता वा, खीयन्तिपि नखापि वा ।
तथा पत्तस्स वण्णो वा, अब्बोहारनयो अयं ॥

१४५ सत्थकेनुच्छुआदीनि, फालेन्तानं सचे मलं ।
पज्जायति हि तं तेसु, सिया नवसमुद्धितं ॥

१४५ पटिग्गहेत्वा तं पच्छा, खादितब्बं तु भिक्खुना ।
न पज्जायति चे तस्मिं, मलं वट्ठति खादितुं ॥

१४५ भिसन्तानम्पि भेसज्जं, कोट्टेन्तानम्पि वा तथा ।
निसदोदुक्खलादीनं, खीयनेपि अयं नयो ॥

१४५ भेसज्जत्थाय तापेत्वा, वासिं खीरे खिपन्ति चे ।
उट्ठेति नीलिका तत्थ, सत्थके विय निच्छयो ॥

१४५ अग्ने आमकतक्के वा, खीरे वा पक्खिपन्ति तं ।
सामपाकनिमित्तम्हा, न तु मुच्चति दुक्कटा ॥

१४५ अण्डाय विचरन्तस्स, वस्सकालेसु भिक्खुनो ।
पत्ते पतति चे तोयं, किलिडुं कायवत्थतो ॥

१४५ पच्छा पटिग्गहेत्वा तं, भुज्जितब्बं यथासुखं ।
एसेव च नयो वुत्तो, रुक्खमूलेपि भुज्जतो ॥

१४६ अन्ताहं पन वस्सन्ते, देवे सुद्धं जलं सचे ।
अब्भोकासेपि वा पत्ते, तोयं पतति वट्ठति ॥

१४६ ओदनं पन देन्तेन, सामणेरस्स भिक्खुना ।
दातब्बो अच्छुपन्तेन, तस्स पत्तगतोदनं ॥

१४६ पटिग्गहेत्वा वा पत्तं, दातब्बो तस्स ओदनो ।
छुपित्वा देति चे भत्तं, तं पनुग्गहितं सिया ॥

१४६ अज्जस्स दातुकामेन, परिच्चत्तं सचे पन ।
याव हत्थगतं ताव, पटिग्गहितमेव तं ॥

१४६ अण्णहा'ति निरपेक्खोव, पत्तमाधारके ठितं ।
सचे वदति पच्छा तं, पटिग्गण्हेय्य पण्डितो ॥

१४६६ क्षापेकखोयेव यो पत्तं, ठपेत्वाधारके पन ।
“एत्तो पूवम्मि भत्तं वा, किञ्चि गणहा”ति भासति ॥

१४६७ क्षामणरोपि तं भत्तं, धोवित्वा हत्थमत्तनो ।
अत्तपत्तगतं भत्तं, अफुसित्वा सचे पन ॥

१४६८ पक्खिपन्तो सतक्खत्तुं, उद्धरित्वापि गणहतु ।
तंपटिग्गहणे किच्चं, पुन तस्स न विज्जति ॥

१४६९ अत्तपत्तगतं भत्तं, फुसित्वा यदि गणहति ।
पच्छा पटिग्गहेतब्बं, संसट्टत्ता परेन तं ॥

१४७० भिक्खून् यागुआदीनं, पचने भाजने पन ।
पक्खिपित्वा ठपेन्तेन, अञ्जस्सत्थाय ओदनं ॥

१४७१ भाजनुपरि हत्थेसु, सामणेरस्स पक्खिपे ।
पतितं हत्थतो तस्मिं, न करोति अकप्पियं ॥

१४७२ रिच्चत्तज्झि तं एवं, अकत्वाकिरतेव चे ।
भुज्जितब्बं तु तं कत्वा, पत्तं विय निरामिसं ॥

१४७३ सच्चे यागुकुटं पुण्णं, सामणरो हि दुब्बलो ।
भिक्खुं पटिग्गहापेतुं, न सक्कोति हि तं पुन ॥

१४७४ कुटस्स गीवं पत्तस्स, ठपेत्वा मुखवट्टियं ।
भिक्खुना उपनीतस्स, आवज्जेति हि वट्टति ॥

१४७५ अथ वा भूमियंयेव, हत्थे भिक्खु ठपेति चे ।
आरोपेति पवट्टेत्वा, तत्थ चे पन वट्टति ॥

१४७६ पत्तपच्छुच्छुभारेसु, अयमेव विनिच्छयो ।
द्वे तयो सामणोरा वा, देन्ति चे गहणूपगं ॥

१४७७ धारमेकस्स भिक्खुस्स, गहेतुं पन वट्टति ।
एकेन वा तथा दिन्नं, गणहन्ति द्वे तयोपि वा ॥

१४७८ अञ्चस्स पादे पीठस्स, पादे तेलघटादिकं ।
लग्गेन्ति तत्थ भिक्खुस्स, वट्टतेव निसीदितुं ॥

१४७४ अप्पटिग्गहितं हेट्ठा-मञ्चे चे तेलथालकं ।
सम्मुज्जन्तो च घट्टेति, न पनुग्गहितं सिया ॥

१४७५ टिग्गहितसञ्जाय, अप्पटिग्गहितं पन ।
गण्हित्वा पुन तं जत्वा, ठपेतुं तत्थ वट्ठति ॥

१४८६ विवरित्वा सचे पुब्बे, ठपितं पिहितम्पि च ।
तथेव तं ठपेतब्बं, कत्तब्बं न पनञ्जथा ॥

१४८७ हि ठपेति चे तेन, छुपितब्बं न तं पुन ।
यदि छुपति चे जत्वा, तं पनुग्गहितं सिया ॥

१४८८ टिग्गहिततेलस्मिं, उट्ठेति यदि कण्णका ।
सिङ्गीवेरादिके मूले, घनचुण्णम्पि वा तथा ॥

१४८९ संसमुट्ठानतो सब्बं, तञ्जेवाति पवुच्चति ।
पटिग्गहणकिच्चं तु, तस्मिं पुन न विज्जति ॥

१४९० ञ्जलं वा नाळिकेरं वा, आरुळ्हो कोचि पुग्गलो ।
तत्रट्ठो तालपिण्डं सो, ओतारेत्त्वान रज्जुया ॥

१४९१ ञ्जे वदति “गण्हा”ति, न गहेतब्बमेव च ।
तमञ्जो पन भूमट्ठो, गहेत्वा देति वट्ठति ॥

१४९२ छिन्दित्वा चे वतिं उच्छुं, फलं वा देति गण्हितुं ।
दण्डके अफुसित्वाव, निग्गतं पन वट्ठति ॥

१४९३ ञ्जे न पुथुलो होति, पाकारो अतिउच्चको ।
अन्तोद्धितबहिट्ठानं, हत्थपासो पहोति चे ॥

१४९४ ञ्जं हत्थसतं गन्त्वा, सम्पत्तं पुन तं पन ।
गण्हतो भिक्खुनो दोसो, कोचि नेवूपलब्धति ॥

१४९५ भिक्खुनो सामणेरं तु, खन्धेन वहतो सचे ।
फलं गहेत्वा तत्थेव, निसिन्नो देति वट्ठति ॥

१४९६ अपरोपि वहन्तोव, भिक्खुं यो कोचि पुग्गलो ।
फलं खन्धे निसिन्नस्स, भिक्खुनो देति वट्ठति ॥

१४९१ हेत्वा फलिनिं साखं, छायात्थं यदि गच्छति ।
पुन चित्ते समुप्पन्ने, खादितुं पन भिक्खुनो ॥

१४९२ साखं पटिग्गहापेत्वा, फलं खादति वट्टति ।
मक्खिकानं निवारत्थं, गहितायप्ययं नयो ॥

१४९३ कप्पियं पन कारेत्वा, पटिग्गणाति तं पुन ।
भोत्तुकामो सचे मूल-गहणंयेव वट्टति ॥

१४९४ आतापितूनमत्थाय, गहेत्वा सप्पिआदिकं ।
गच्छन्तो अन्तरामगो, यं इच्छति ततो पन ॥

१४९५ सं.सो पटिग्गहापेत्वा, परिभुज्जति वट्टति ।
तं पटिग्गहितं मूल-गहणंयेव वट्टति ॥

१४९६ सामणेस्स पाथेय्य-तण्डुले भिक्खु गण्हति ।
भिक्खुस्स सामणोपि, गहेत्वा पन गच्छति ॥

१४९७ तण्डुलेसु हि खीणेषु, अत्तना गहितेषु सो ।
सचे यागुं पचित्वान, तण्डुलेहितरेहिपि ॥

१४९८ भिन्नं द्वीसु पत्तेसु, आकिरित्वा पनत्तनो ।
यागुं भिक्खुस्स तं दत्वा, सयं पिवति तस्स चे ॥

१४९९ निधिपच्चया नेव, न उग्गहितकारणा ।
सामणेस्स पीतत्ता, दोसो भिक्खुस्स विज्जति ॥

१५०० आतापितूनमत्थाय, तेलदिं हरतोपि च ।
साखं छायादिअत्थाय, इमस्स न विसेसता ॥

१५०१ स्मा हिस्स विसेसस्स, चिन्तेतब्बं तु कारणं ।
तस्स सालयभावं तु, विसेसं तक्कयामहं ॥

१५०२ तण्डुले पन धोवित्वा, निच्चालेतुज्झि चेलको ।
न सक्कोति सचे ते च, तण्डुले भाजनम्मि च ॥

१५०३ पटिग्गहेत्वा धोवित्वा, आरोपेत्वा पनुद्धनं ।
भिक्खुनागि न कातब्बो, विवरित्वापि पक्कता ॥

१५०४ अतब्बा पक्ककालस्मिं, ओरोपेत्वा यथासुखं ।
भुज्जितब्बं, न पच्छस्स, पटिग्गहणकारणं ॥

१५०५ आरोपेत्वा सचे भिक्खु, उद्धनं सुद्धभाजनं ।
उदकं यागुअत्थाय, तापेति यदि वट्ठति ॥

१५०६ ते पनुदके कोचि, चे पक्खिपति तण्डुले ।
ततो पट्ठाय तेनग्गि, न कातब्बोव भिक्खुना ॥

१५०७ पटिग्गहेत्वा तं यागुं, पातुं वट्ठति भिक्खुनो ।
सचे पचति पच्छा तं, सामपाका न मुच्चति ॥

१५०८ तथजातफलं किज्जि, सह चालेति वल्लिया ।
तस्सेव च ततो लद्धं, फलं किज्जि न वट्ठति ॥

१५०९ कलरुक्खं परामट्ठं, तमपस्सयितुम्पि वा ।
कण्टके बन्धितुं वापि, भिक्खुनो किर वट्ठति ॥

१५१० षण्डासेन च दीघेन, गहेत्वा थालकं पन ।
पचतो भिक्खुनो तेलं, भस्मं पतति तत्थ चे ॥

१५११ अमुज्जन्तेन हत्थेन, पचित्वा तेलथालकं ।
ओतारेत्वाव तं पच्छा, पटिग्गणहेय्य वट्ठति ॥

१५१२ पटिग्गहेत्वा अङ्गारे, तानि दारूनि वा पन ।
ठपितानि सचे होन्ति, पुब्बगाहोव वट्ठति ॥

१५१३ छुं खादति चे भिक्खु, सामणरोपि इच्छति ।
“छिन्दित्वा त्वमितो गण्ह”, इति वुत्तो च गण्हति ॥

१५१४ तथेव अवसेसस्स, पटिग्गहणकारणं ।
खादतो गुळपिण्डम्पि, अयमेव विनिच्छयो ॥

१५१५ कातुं सागरतोयेन, लोणकिच्चं तु वट्ठति ।
यावजीविकसङ्घातं, तोयत्ता न तु गच्छति ॥

१५१६ दं कालविनिम्मुत्तं, उदकं परिदीपितं ।
निब्बानं विय निब्बान-कुसलेन महेसिना ॥

१५१७ दकेन समा वृत्ता, हिमस्स करकापि च ।
कूपादीसु जलं पातुं, बहलम्पि च वट्टति ॥

१५१८ खेत्तेसु कसितट्टाने, बहलं तं न वट्टति ।
सन्दित्वा यदि तं गन्त्वा, नदिं पूरेति वट्टति ॥

१५१९ शोब्भेसु ककुधादीनं, जले पुष्पसमाकुले ।
न जायति रसो तेसं, न पटिग्गहणकारणं ॥

१५२० सरेणुकानि पुष्पानि, पानीयस्स घटे पन ।
पक्खित्तानि सचे होन्ति, पटिग्गहण्येयं तं पन ॥

१५२१ पटिग्गहेत्वा देय्यानि, वासपुष्पानि तत्थ वा ।
कमल्लिकासु दिन्नासु, अब्बोहारोति वट्टति ॥

१५२२ अप्पटिग्गहितस्सेव, दन्तकट्टस्स यो रसो ।
अजानन्तस्स पाचित्ति, सो चे विसति खादतो ॥

१५२३ रीरट्टेसु भूतेसु, किं वट्टति? न वट्टति?
कप्पाकप्पियमंसानं, खीरं सब्बम्पि वट्टति ॥

१५२४ कण्णक्खिगूथको दन्त- मलं मुत्तं करीसकं ।
सेम्हं सिङ्घाणिका खेळो, अस्सु लोणन्ति वट्टति ॥

१५२५ पनेत्थ सकट्टाना, चवित्वा पतितं सिया ।
पत्ते वा पन हत्थे वा, पटिग्गहण्येयं तं पुन ॥

१५२६ जल्लगमविच्छन्नं, पटिग्गहितमेव तं ।
उण्हयागुं पिवन्तस्स, सेदो हत्थेसु जायति ॥

१५२७ ण्डाय विचरन्तस्स, सेदो हत्थानुसारतो ।
ओरोहति सचे पत्तं, न पटिग्गहणकारणं ॥

१५२८ आमं गहेत्वा चत्तारि, विकटानि नदायके ।
सप्पदट्टक्खणेयेव, न दोसो परिभुञ्जतो ॥

१५२९ थविं मत्तिकत्थाय, खणितुं छिन्दितुम्पि वा ।
तरुम्पि छारिकत्थाय, भिक्खुनो पन वट्टति ॥

१५३ अच्छेदगाहनिरपेक्खनिसज्जतो च ।

सिक्खप्पहानमरणेहि च लिङ्गभेदा ।

दानेन तस्स च परस्स अभिक्खुकस्स ।

सब्बं पटिग्गहणमेति विनासमेवं ॥

१५३ श्रूरूपचिण्णे निहिट्टं, गहणुग्गहितस्सपि ।

अन्तोवुत्थे सयंपक्के, अन्तोपक्के च दुक्कटं ॥

१५३ पटिग्गहितके तस्मिं, अप्पटिग्गहितसज्जिनो ।

तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१५३ पटिग्गहितसज्जिस्स, दन्तपोनोदकेसुपि ।

न दोसेळकलोमेन, समुट्ठानादयो समा ॥

१५३ षवमज्झिमथेरभिक्खुनीनं ।

अविसेसेन यतिच्छित्तब्बको ।

सकलो असमासतोव मया ।

कथितो एत्थ विनिच्छयो ततो ॥

दन्तपोनकथा ।

भोजनवग्गो चतुत्थो ।

१५३ षं.किञ्चिचेलकादीनं, तित्थियानं पनामिसं ।

देन्तस्सेकपयोगेन, एकं पाचित्तियं सिया ॥

१५३ विच्छिन्दित्वान देन्तस्स, पयोगगणनावसा ।

होन्ति पाचित्तियो तस्स, तिकपाचित्तियं सिया ॥

१५३ उदकं दन्तपोनं वा, देन्तस्स च अतित्थिये ।

तित्थियोति च सज्जिस्स, दुक्कटं विमतिस्स च ॥

१५३ दापेन्तस्स पनञ्जेन, सामणेरादिकेन वा ।

निक्खित्तभाजने तेसं, देन्तस्स बहिलेपनं ॥

१५३ पेत्वा भोजनं तेसं, सन्तिके “गणहथा”ति च ।

वदन्तस्स अनापत्ति, समुट्ठानेळकूपमं ॥

अचेलककथा ।

१५४७ अपेत्वा वा अदापेत्वा, भिक्खु यं किञ्चि आमिसं ।
कत्तुकामो सचे सद्धिं, हसनादीनि इत्थिया ॥

१५४८ उय्योजेति हि “गच्छा”ति, वत्वा तप्पच्चया पन ।
तस्सुय्योजनमत्तस्मिं, दुक्कटं पठमेन च ॥

१५४९ देनस्सुपचारस्मिं, अतिक्कन्ते च दुक्कटं ।
दुतियेनस्स पाचित्ति, सीमातिक्कमने पन ॥

१५४९ देस्सने उपचारस्स, हत्था द्वादस देसिता ।
पमाणं सवने चेवं, अज्झोकासे न चेतरे ॥

१५४९ भिक्खुस्मिं तिकपाचित्ति, इतरे तिकदुक्कटं ।
उभिन्नं दुक्कटं वुत्तं, कलिसासनरोपने ॥

१५४९ उय्योजेन्तस्स किच्चेन, न दोसुम्मत्तकादिनो ।
अदिन्नादानतुल्याव, समुद्धानादयो नया ॥

उय्योजनकथा ।

१५४९ बुद्धके पिट्ठिवंसं यो, अतिक्कम्म निसीदति ।
सभोजने कुले तस्स, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥

१५४९ पथपासं अतिक्कम्म, पिट्ठिसङ्घाटकस्स च ।
सयनस्स पनासन्ने, ठाने दोसो महल्लके ॥

१५४९ सयनिघरे तस्स, सयनिघरसज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥

१५४९ निसीदन्तस्सनापत्ति, भिक्खुस्स दुतिये सति ।
वीतरागेषु वा तेषु, निक्खन्तेसु उभोसु वा ॥

१५५० मिसिन्नस्सानतिक्कम्म, पदेसं वुत्तलक्खणं ।
समुद्धानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ॥

सभोजनकथा ।

१५५१ तुत्थे पञ्चमे चेव, वत्तब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
वत्तब्बं यञ्च तं सब्बं, वुत्तं अनियतद्वये ॥

१५५२ समुद्धानं पनेतेसं, अनन्तरसमं मतं ।
अयमेव विसेसोति, तेसमेसञ्च दीपितो ॥

रहोपटिच्छन्नरहोनिस्सज्जकथा ।

१५५३ ज्ञेजनानं तु पञ्चन्नं, वुत्तो अञ्जतरेन यो ।
सन्तं भिक्खुमनापुच्छा, आपज्जेय्य कुलेसु चे ॥

१५५४ चारित्तं तस्स पाचित्ति, अञ्जत्र समया सिया ।
ठपेत्वा समयं भिक्खु, दुविधं वुत्तलक्खणं ॥

१५५५ अवीतिवत्ते मज्झण्हे, घरमञ्जस्स गच्छति ।
घरूपचारोक्कमने, पठमेन हि दुक्कटं ॥

१५५६ क्षतिक्कन्ते घरुम्मारे, अपरम्मि च दुक्कटं ।
दुतियेन च पादेन, पाचित्ति समतिक्कमे ॥

१५५७ क्षितट्टाने सचे भिक्खुं, ओलोकेत्वा न पस्सति ।
“असन्त”न्ति अनापुच्छा, पविट्ठो नाम वुच्चति ॥

१५५८ अचे दूरे ठितो होति, असन्तो नाम भिक्खु सो ।
नत्थि आरोचने किच्चं, गवेसित्वा इतो चितो ॥

१५५९ दोसो समये सन्तं, आपुच्छित्वा च गच्छतो ।
भिक्खुं घरेन मग्गो चे, आरामं गच्छतोपि च ॥

१५६० स्तिथियानम्मि सेय्यं वा, तथा भिक्खुनुपस्सयं ।
आपदासनसालं वा, भत्तियस्स घरम्मि वा ॥

१५६१ दं पन समुद्धानं, कथिनेन समं मतं ।
क्रियाक्रियमचित्तञ्च, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥

चारित्तकथा ।

१५६२ सब्बापि सादितब्बाव, चतुमासपवारणा ।

भिक्षुना अगिलानेन, पुन निच्चपवारणा ॥

१५६३ विज्जापेस्सामि रोगस्मिं, सति मे पच्चये'ति च ।
न पटिक्खित्तत्वा सा, 'रोगो दानि न मे'ति च ॥

१५६४ कपाचित्तियं वुत्तं, दुक्कटं नततुत्तरिं ।
ततुत्तरिन्ति सज्जिस्स, तत्थ वेमतिकस्स च ॥

१५६५ ततुत्तरिसज्जिस्स, येहि येन पवारितो ।
ततो अज्जेहि वा भिय्यो, आचिक्खित्वा यथातथं ॥

१५६६ विज्जापेन्तस्स भिक्षुस्स, अज्जस्सत्थाय वा पन ।
जातकानमनापत्ति, अत्तनो वा धनेनपि ॥

१५६७ अथा उम्मत्तकादीनं, अनापत्ति पकासिता ।
समुद्धानादयो सब्बे, सज्जरित्तसमा मता ॥

भेसज्जकथा ।

१५६८ य्युत्तं भिक्षुनो सेनं, दस्सनत्थाय गच्छतो ।
अज्जत्र पच्चया तस्स, दुक्कटं तु पदे पदे ॥

१५६९ स्सनस्सुपचारस्मिं, ठत्वा पाचित्ति पस्सतो ।
उपचारं विमुज्जित्वा, पस्सन्तस्स पयोगतो ॥

१५७० आरोहा पन चत्तारो, द्वे द्वे तंपादरक्खका ।
एवं द्वादसपोसो च, एको हत्थीति वुच्चति ॥

१५७१ प्रादरक्खा आरोहो, एको तिपुरिसोहयो ।
एको सारथि योधेको, आणिरक्खा दुवे जना ॥

१५७२ चतुपोसो रथो वुत्तो, चतुसच्चविभाविना ।
चत्तारो पदहत्था च, पुरिसा पत्तीति वुच्चति ॥

१५७३ तुलक्खणसम्पन्ना, अयं पच्छिमकोटिया ।
चतुरङ्गसमायुत्ता, सेना नाम पवुच्चति ॥

१५७४ हत्थिआदीसु एकेकं, दस्सनत्थाय गच्छतो ।

अनुय्युत्तेपि उय्युत्त-सज्जिस्सापि च दुक्कटं ॥

१५७५ अत्तनो च ठितोकासं, सम्पत्तं पन पस्सति ।
आपदासु अनापत्ति, तथारूपे च पच्चये ॥

उय्युत्तकथा ।

१५७६ तुत्थे दिवसे अत्थ-ङ्गते सूरिये अरोगवा ।
सचे तिड्डतु सेनाय, निसीदतु निपज्जतु ॥

१५७७ आकासे इद्धिया सेय्यं, पकप्पेतु च इद्धिमा ।
होतेव तस्स पाचित्ति, तिकपाचित्तियं सिया ॥

१५७८ नके च तिरत्तस्मिं, अतिरेकोति सज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१५७९ रारुणाव निक्खम्म, ततियाय च रत्तिया ।
न दोसो पुन वसन्तस्स, गिलानस्सापदासुपि ॥

सेनावासकथा ।

१५८० उय्योधिकं बलग्गं वा, सेनाब्यूहम्पि वा पन ।
दस्सनत्थायनीकं वा, होति पाचित्ति गच्छतो ॥

१५८१ थुरिमे पन यो वुत्तो, “हत्थी द्वादसपोरिसो” ।
इति तेन तयो हत्थी, “हत्थानीक”न्ति दीपितं ॥

१५८२ सेसेसुपि च एसेव, नयो जेय्यो विभाविना ।
तिण्णमेळकलोमेन, समुट्टानादयो समा ॥

उय्योधिककथा ।

अचेळकवग्गो पज्जमो ।

१५८३ ष्ठीदादीहि कतं मज्जं, सुरा नामाति वुच्चति ।
पुप्फादीहि कतो सब्बो, आसवो होति मेरयं ॥

१५८४ बीजतो पन पट्टाय, पिवन्तस्सुभयम्पि च ।

पयोगे च पयोगे च, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥

१५८ त्तिकपाचित्तियं वुत्तं, अमज्जे मज्जसज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१५८ मज्जं मज्जवण्णञ्च, मज्जगन्धरसम्पि च ।
अरिट्ठं लोणसोवीरं, सुत्तकं पिवतोपि च ॥

१५८ सासगाहापनत्थाय, पक्खिपित्वान ईसकं ।
सूपादीनं तु पाकेपि, अनापत्ति पकासिता ॥

१५८ होतेळकसमुद्धानं, अचित्तं वत्थुजानना ।
इदञ्चाकुसलेनेव, पानतो लोकवज्जकं ॥

सुरापानकथा ।

१५८ शेन केनचि अङ्गेन, हसाधिप्पायिनो पन ।
फुसतो उपसम्पन्नं, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥

१५९ सव्वत्थ दुक्कटं काय-पटिबद्धादिके नये ।
तथेवानुपसम्पन्ने, दीपितं तिकदुक्कटं ॥

१५९ त्थ चानुपसम्पन्न-द्वाने तिट्ठति भिक्खुनी ।
खिट्ठाधिप्पायिनो तम्पि, फुसन्तस्स च दुक्कटं ॥

१५९ अनापत्ति नहसाधि-प्पायस्स फुसतो परं ।
सति किच्चे फुसन्तस्स, तथा उम्मत्तकादिनो ॥

अङ्गुलिपतोदककथा ।

१५९ जले निमुज्जनादीन-मत्थाय पन केवलं ।
पदवारेसु सब्बेसु, ओतरन्तस्स दुक्कटं ॥

१५९ क्रीळापेक्खो सचे हुत्वा, जले उपरिगोष्फके ।
निमुज्जेय्यपि वा भिक्खु, उम्मुज्जेय्य तरेय्य वा ॥

१५९ ययोगे च पयोगे च, तस्स पाचित्तियं सिया ।
अन्तोयेवोदके तस्स, निमुज्जित्वान गच्छतो ॥

१५९ हत्थपादपयोगेहि, पाचित्तिं परिदीपये ।
हत्थेहेव तरन्तस्स, हत्थवारेहि कारये ॥

१५९ धेन येन पनङ्गेन, भिक्खुनो तरतो जलं ।
तस्स तस्स पयोगेन, पाचित्तिं परिदीपये ॥

१५९ क्षरुतो तीरतो वापि, पाचित्तिं पततो जले ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव तिकदुक्कटं ॥

१५९ ज्ञेन्तोपि सचे नावं, अरित्तेन फियेन वा ।
उस्सारेन्तोपि तीरे वा, नावं कीळति दुक्कटं ॥

१६० हत्थेन वापि पादेन, कट्ठेन कथलाय वा ।
उदकं नीहरन्तस्स, होति आपत्तिं दुक्कटं ॥

१६० उदकं कज्जिकं वापि, चिक्खल्लं वापि विक्खिपं ।
कीळन्तस्सापि भिक्खुस्स, होति आपत्तिं दुक्कटं ॥

१६० स्त्रिगाहित्वा जलं किच्चे, सति निम्मुज्जनादिकं ।
करोन्तस्स अनापत्तिं, तथा पारञ्च गच्छतो ॥

१६० समुद्धानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ।
अनन्तरस्सिमस्सापि, नत्थि काचिं विसेसता ॥

हसधम्मकथा ।

१६० बुच्चमानो सचे भिक्खु, पञ्जत्तेनेव भिक्खुना ।
अकत्तुकामतायस्स, वचनं धम्ममेव वा ॥

१६० षो असिक्खितुकामोव, न करोति पनादरं ।
तस्सानादरिये तस्मिं, पाचित्तियमुदीरये ॥

१६० तिकपाचित्तियं वुत्तं, तिकातीतेन सत्थुना ।
तथेवानुपसम्पन्ना-नादरे तिकदुक्कटं ॥

१६० पुत्तेनेवाभिधम्मेन, अपञ्जत्तेन भिक्खुना ।
दुक्कटं सामणरेन, वुत्तस्स उभयेनपि ॥

१६०८.आचरियानमयं गाहो, अम्हाकं तु पवेणिया ।
आगतो'ति भणन्तस्स, न दोसुम्मत्तकादिनो ॥

१६०९.इत्थ नेव गहेतब्बो, गारखाचरियुग्गहो ।
ओमसवादतुल्याव, समुट्टानादयो नया ॥

अनादरियकथा ।

१६१०.अयसज्जननत्थाय, रूपादिं उपसंहरे ।
भयानकं कथं वापि, कथेय्य परसन्तिके ॥

१६११.इस्वा वा पन तं सुत्वा, मा वा भायतु, भायतु ।
इतरस्स तु भिक्खुस्स, होति पाचित्ति तद्धुणे ॥

१६१२.इतिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव तिकदुक्कटं ।
सामणेरं गहट्ठं वा, भिसापेन्तस्स भिक्खुनो ॥

१६१३.भिसापेतुकामस्स, अनापत्तादिकम्मिनो ।
समुट्टानादि सब्बम्पि, अनन्तरसमं मतं ॥

भिसापनकथा ।

१६१४.ओतिं तप्पेतुकामो चे, जलापेय्य जलेय्य वा ।
उपेत्वा होति पाचित्ति, तथारूपं तु पच्चयं ॥

१६१५.अयं समादहन्तस्स, याव जाला न जायति ।
ताव सब्बपयोगेसु, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१६१६.जालुट्टाने पनापत्ति, पाचित्ति परिदीपिता ।
जालापेन्तस्स अज्जेन, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१६१७.गिलानस्स गिलानोति, सज्जिस्स विमतिस्स वा ।
अलातं उक्खिपन्तस्स, अविज्झातं तु दुक्कटं ॥

१६१८.विज्झातं तुज्जलन्तस्स, यथावत्थुकता मता ।
अनापत्ति गिलानस्स, कतं अज्जेन वा पन ॥

१६१९.विसिब्बेन्तस्स अङ्गारं, पदीपुज्जालनादिके ।

समुद्रानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥

जोतिसमादहनकथा ।

१६२० अपुण्णे अद्धमासस्मिं, देसे चे मज्झिमे पन ।
“न्हायिस्सामी”ति चुण्णं वा, मत्तिकं वापि गोमयं ॥

१६२१ अभिसङ्खरतो सब्ब-पयोगेसुपि दुक्कटं ।
न्हानस्स परियोसाने, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥

१६२२ अतिरेकद्धमासून-सज्जिनो विमतिस्स वा ।
दुक्कटं अतिरेकद्ध- मासे च समयेसु च ॥

१६२३ हायन्तस्स अनापत्ति, नदीपारम्पि गच्छतो ।
वालिकं उक्किरित्वान, कतावाटेसु वा तथा ॥

१६२४ च्चन्तिमेपि वा देसे, सब्बेसं आपदासुपि ।
इदमेळकलोमेन, समुद्रानादिना समं ॥

न्हानकथा ।

१६२५ श्रीवरं यं निवासेतुं, सक्का पारुपितुम्पि वा ।
छन्नमज्जतरं भिक्खु, रजित्वा यत्थ कत्थचि ॥

१६२६ देसे कंसनीलेन, पत्तनीलेन वा पन ।
येन केनचि काळेन, कद्दमेनपि वा तथा ॥

१६२७ ङ्गुलस्स मयूरस्स, पिट्ठिअक्खिप्पमाणकं ।
अकत्वा कप्पियं बिन्दुं, पाचित्ति परिभुज्जतो ॥

१६२८ ण्णिकणिककप्पो वा, न च वट्ठति कत्थचि ।
एकं वापि अनेकं वा, बिन्दु वट्ठति वट्ठकं ॥

१६२९ आदिन्नेपि अनादिन्न-सज्जिनो विमतिस्स च ।
दुक्कटं मुनिना वुत्तं, अनापत्ति पकासिता ॥

१६३० ऋप्पे नट्टेपि वा सद्धिं, तेन संसिब्बितेसु वा ।
क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, समुद्रानेळकूपमं ॥

दुब्बण्णकरणकथा ।

१६३३ विकप्पना दुवे वुत्ता, सम्मुखासम्मुखातिपि ।
सम्मुखाय विकप्पेन्तो, भिक्खुस्सेकस्स सन्तिके ॥

१६३४ कत्तं बहुभावं वा, दूरसन्तिकतप्पि वा ।
चीवरानं तु जानित्वा, यथावचनयोगतो ॥

१६३५ इमाहं चीवरं तुहं, विकप्पेमी'ति निदिसे ।
कप्पतेत्तावता कामं, निधेतुं, न च कप्पति ॥

१६३६ परिभोगादिकं तेन, अपच्चुद्धटतो पन ।
तेन पच्चुद्धटेयेव, परिभोगादि वट्टति ॥

१६३७ सन्तकं पन मय्हं त्वं, परिभुज्ज परिच्चज ।
यथापच्चयं करोही'ति, वुत्ते पच्चुद्धटं सिया ॥

१६३८ अपरा सम्मुखा वुत्ता, भिक्खुस्सेकस्स सन्तिके ।
यस्स कस्सचि नामं तु, गहेत्वा सहधम्मिनं ॥

१६३९ इमाहं चीवरं तिस्स- भिक्खुनो, तिस्सथेरिया ।
विकप्पेमी'ति वत्तब्बं, वत्तब्बं पुन तेनपि ॥

१६४० तिस्सस्स भिक्खुनो वा त्वं, तस्सा तिस्साय थेरिया ।
सन्तकं परिभुज्जाहि, विस्सज्जेही'ति वा तथा ॥

१६४१ ततो पभुति सब्बप्पि, परिभोगादि वट्टति ।
एवं परम्मुखायापि, वत्तब्बं एकसन्तिके ॥

१६४२ इमाहं चीवरं तुहं, विकप्पत्थाय दम्मि'ति ।
पुन तेनपि वत्तब्बं, “को ते मित्तो”ति भिक्खुना ॥

१६४३ तरेनपि वत्तब्बं, “तिस्सो तिस्सा”ति वा पुन ।
वत्तब्बं भिक्खुना तेन, “इदं तिस्सस्स सन्तकं ॥

१६४४ तिस्साय थेरिया वा त्वं, सन्तकं परिभुज्ज वा ।
विस्सज्जेही'ति वा वुत्ते, होति पच्चुद्धटं पुन ॥

१६४ इच्छेतासु पन द्वीसु, याय कायचि चीवरं ।
विकप्पेत्वा सधम्मेषु, यस्स कस्सचि पञ्चसु ॥

१६४ अपच्चुद्धारकं वापि, अविस्सासेन तस्स वा ।
येन तं विनयं कम्मं, कतं पनिध भिक्खुना ॥

१६४ चीवरं परिभुज्जेय्य, होति पाचित्ति भिक्खुनो ।
तज्जेवाधिद्वहन्तस्स, विस्सज्जन्तस्स दुक्कटं ॥

१६४ दच्चुद्धारकवत्थेषु, अपच्चुद्धारसज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१६४ पच्चुद्धारणसज्जिस्स, विस्सासा परिभुज्जतो ।
अनापत्ति समुद्धानं, कथिनेनादिना समं ॥

विकप्पनकथा ।

१६४ अधिद्वानुपगं पत्तं, चीवरं वापि तादिसं ।
तथा सूचिघरं काय-बन्धनं वा निसीदनं ॥

१६४ अपनेत्वा निधेन्तस्स, हसापेक्खस्स केवलं ।
होति पाचित्तियं अज्जं, आणापेन्तस्स दुक्कटं ॥

१६५ वेनापनिहिते तस्स, पाचित्तिं परिदीपये ।
वुत्तं अनुपसम्पन्न-सन्तके तिकदुक्कटं ॥

१६५ विना वुत्तप्पकारानि, पत्तादीनि ततो पन ।
अज्जं अपनिधेन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१६५ सब्बेस्वनुपसम्पन्न-सन्तकेसुपि दुक्कटं ।
दुन्निक्खित्तमनापत्ति, पटिसामयतो पन ॥

१६५ सत्था “धम्मकथं कत्वा, दस्सामी”ति निधेति चे ।
अविहेसेतुकामस्स, अकीळस्सादिकम्मिनो ॥

१६५ समुद्धानादयो तुल्या, दुतियन्तिमवत्थुना ।
इदं अकुसलेनेव, सचित्तज्ज तिवेदनं ॥

चीवरापनिधानकथा ।

सुरापानवग्गो छट्ठो ।

१६५ सिरच्छानगतं पाणं, महन्तं खुद्वकम्पि वा ।
होति पाचित्तियापत्ति, मारेन्तस्सस्स भिक्खुनो ॥

१६५ अप्पाणे पाणसज्जिस्स, विमतिस्सुभयत्थ च ।
दुक्कटं तु अनापत्ति, असज्जिच्च अजानतो ॥

१६५ ष.च मारेतुकामस्स, तथा उम्मत्तकादिनो ।
समुट्ठानादयो तुल्या, ततियन्तिमवत्थुना ॥

सज्जिच्चपाणकथा ।

१६५ अप्पाणकं जलं जानं, पाचित्ति परिभुज्जतो ।
पयोगबहुतायस्स, पाचित्तिबहुता सिया ॥

१६५ ष.केनेव पयोगेन, अविच्छिज्ज सचे पन ।
पिवतो पत्तपूरम्पि, एकं पाचित्तियं सिया ॥

१६५ आदिसेनुदकेनस्स, आविज्जित्वान सामिसं ।
धोवतो पन पत्तं वा, निब्बापेन्तस्स यागुयो ॥

१६५ हत्थेन तं उळुङ्गेन, गहेत्वा न्हायतोपि वा ।
पयोगे च पयोगे च, पाचित्ति परिदीपिता ॥

१६५ अप्पाणकेपि सप्पाण-सज्जिस्स उभयत्थपि ।
विमतिस्सापि भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१६५ अप्पाणेपि च अप्पाणे, अप्पाणमिति सज्जिनो ।
न दोसो “परिभोगेन, न मरन्ती”ति जानतो ॥

१६५ तनं सलभादीनं, जत्वा सुद्धेन चेतसा ।
पदीपुज्जलनञ्चेत्थ, जत्वा सप्पाणभावतं ॥

१६५ भुज्जतो जलसज्जाय, जेय्या पण्णत्तिवज्जता ।
सिज्चने सिज्चनं वुत्तं, परिभोगे इदं पन ॥

१६६६ अयमेव विसेसोति, तस्स चेव पनस्स च ।
अदिन्नादानतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ॥

सप्पाणककथा ।

१६६७ अहतं तु यथाधम्मं, किच्चाधिकरणं पुन ।
निहातब्बन्ति पाचित्ति, उक्कोटेन्तस्स भिक्खुनो ॥

१६६८ अकतं दुक्कतं कम्मं, कातब्बं पुनदेवि”ति ।
वदता पन तं कम्मं, उच्चालेतुं न वट्टति ॥

१६६९ अचे विप्पकते कम्मे, पटिक्कोसति तं पुन ।
सज्जापेत्वाव कातब्बं, न कातब्बं पनज्जथा ॥

१६७० अधम्मे पन कम्मस्मिं, धम्मकम्मन्ति सज्जिनो ।
विमतिस्सुभयत्थापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१६७१ अधम्मेन च वग्गेन, न च कम्मरहस्स वा ।
कत”न्ति जानतो नत्थि, दोसो उक्कोटने पन ॥

१६७२ अथा उम्मत्तकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
ओमसवादतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ॥

उक्कोटनकथा ।

१६७३ अङ्गादिसेसं दुट्ठुल्लं, आपत्तिं भिक्खुनो पन ।
जत्वा छादयतो तस्स, पाचित्ति परियापुता ॥

१६७४ अविखपित्वा धुरं तस्स, पटिच्छादनहेतुकं ।
आरोचेति सचज्जस्स, सोपि अज्जस्स वाति हि ॥

१६७५ अवं सतम्पि भिक्खूनं, सहस्सम्पि च ताव तं ।
आपज्जतेव आपत्तिं, याव कोटि न छिज्जति ॥

१६७६ धूलेनारोचितस्सेव, दुतियस्स पकासिते ।
ततियेन निवत्तित्वा, कोटि छिन्नाति वुच्चति ॥

१६७७ दुट्ठुल्लाय च दुट्ठुल्ल-सज्जी पाचित्तियं फुसे ।

इतरेसु पन द्वीसु, दुक्कटं परिदीपितं ॥

१६७४ दुदुल्लाय सब्बत्थ, निदिट्ठं तिकदुक्कटं ।
सब्बत्थानुपसम्पन्न-वारेसुपि च दुक्कटं ॥

१६७५ सङ्खस्स भेदनादीनि, भविस्सन्ती”ति वा पन ।
न च छादेतुकामो वा, सभागं वा न पस्सति ॥

१६८० पज्जायिस्सति कम्मेन, सकेनायन्ति कक्खळो” ।
अनारोचेति चे दोसो, नत्थि उम्मत्तकादिनो ॥

१६८१ शुरनिक्खेपतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ।
कायकम्मं वचीकम्मं, अक्रियं दुक्खवेदनं ॥

दुदुल्लकथा ।

१६८२ ऊनवीसतिवस्सं यो, करेय्य उपसम्पदं ।
तस्स पाचित्तियं होति, सेसानं होति दुक्कटं ॥

१६८३ उपसम्पादितो चेसो, जानता वा अजानता ।
होतेवानुपसम्पन्नो, कातब्बो पुनरेव सो ॥

१६८४ सवस्सच्चयेनस्स, उपज्झायस्स चे सतो ।
उपसम्पादने दोसो, अज्जेसं नत्थि कोचिपि ॥

१६८५ षुञ्चित्वा पन तं भिक्खुं, गणो चे परिपूरति ।
होन्ति ते सूपसम्पन्ना, न दोसो कोचि विज्जति ॥

१६८६ उपज्झायो सचे हुत्वा, गणं आचरियम्पि वा ।
परियेसति पत्तं वा, सम्मन्नति च माळकं ॥

१६८७ उपसम्पादयिस्सामि”, इति सब्बेसु तस्स हि ।
जत्तिया च तथा द्वीसु, कम्मवाचासु दुक्कटं ॥

१६८८ कम्मवाचाय ओसाने, पाचित्ति परिदीपिता ।
ऊनवीसतिसज्जिस्स, परिपुण्णेपि पुग्गले ॥

१६८९ विमतिस्सुभयत्थापि, होति आपत्ति दुक्कटं ।

परिपुण्णोति सज्जिस्स, उभयत्थ न दोसता ॥

१६९० कथा उम्मत्तकस्सापि, आदिकम्मिकभिक्षुनो ।
अदिन्नादानतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ॥

ऊनवीसतिकथा ।

१६९१ थेय्यसत्थेन जानन्तो, संविधाय सचे पन ।
मगं गच्छति सद्धिं यो, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१६९२ रामने संविधाने च, वत्तब्बो यो विनिच्छयो ।
सो च भिक्षुनिवग्गस्मिं, वुत्तत्ता न च उद्धटो ॥

१६९३ ग्गाटविविसङ्केते, यथावत्थुकमेव तु ।
तेस्वसंविदहन्तेसु, सयं विदहतोपि च ॥

१६९४ थेवाथेय्यसत्थेपि, थेय्यसत्थन्ति सज्जिनो ।
विमतिस्सुभयत्थापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१६९५ थेय्यसत्थसज्जिस्स, असंविदहतोपि च ।
आपदासु अनापत्ति, विसङ्केते च कालिके ॥

१६९६ थेय्यसत्थसमुट्ठानं, कथितं कायचित्ततो ।
कायवाचाचित्ततो च, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥

थेय्यसत्थकथा ।

१६९७ होति भिक्षुनिया सद्धिं, संविधानेन सत्तमं ।
समुट्ठानादिना तुल्यं, विसेसो नत्थि कोचिपि ॥

संविधानकथा ।

१६९८ कम्मं किलेसो पाको च, उपवादो अतिक्कमो ।
अन्तरायकरा एते, पञ्च धम्मा पकासिता ॥

१६९९ अनन्तरायिका एते, यथा होन्ति तथा अहं ।
देसितं मुनिना धम्म-माजानामी'ति यो वदे ॥

१७० स्विखत्तुं तेहि वत्तब्बो, ये पस्सन्ति सुणन्ति च ।
“मा हेवं अवचायस्मा”, इति भिक्खूहि सो पन ॥

१७० दुक्कटं अवदन्तस्स, तं अनिस्सजतोपि च ।
जत्तिया च तथा द्वीहि, कम्मवाचाहि दुक्कटं ॥

१७० कम्मवाचाय ओसाने, पाचित्ति परिदीपिता ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, अधम्मे तिकदुक्कटं ॥

१७० णपत्ताकतकम्मस्स, पटिनिस्सजतोपि च ।
समुद्धानादयो सब्बे, वुत्ता समनुभासने ॥

अरिडुकथा ।

१७० अत्वाकतानुधम्मेन, तथावादिकभिक्खुना ।
संवसेय्य च भुज्जेय्य, पाचित्ति सह सेय्य वा ॥

१७० उप्पोसथादिकं कम्मं, करोतो सह तेन हि ।
कम्मस्स परियोसाने, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१७० द्दकेनेव पयोगेन, गण्हतो आमिसं बहुं ।
ददतोपि तथा एकं, बहूनि च बहूस्वपि ॥

१७० उक्खित्तके निपन्नस्मिं, इतरो सेति चे पन ।
इतरस्मिं निपन्ने वा, परो सेति उभोपि वा ॥

१७० निपज्जनपयोगानं, वसेनापत्तियो सियुं ।
एकनानूपचारेसु, एकच्छन्ने विनिच्छयो ॥

१७० अनुक्खित्तेपि उक्खित्त-सज्जिनो पन भिक्खुनो ।
विमत्तिस्सुभयत्थापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥

१७१ अनापत्तुभयत्थापि, अनुक्खित्तकसज्जिनो ।
निस्सट्ठोति च तं दिट्ठिं, सज्जिस्सोसारितोति च ॥

१७१ अथा उम्मत्तकादीनं, इदं पण्णत्तिवज्जकं ।
अदिन्नादानतुल्याव, समुद्धानादयो नया ॥

उक्खित्तकथा ।

१७१ सथा विनासितं जानं, उपलापेय्य तेन वा ।
उपट्ठापेय्य पाचित्ति, संभुज्जेय्य वसेय्य वा ॥

१७१ संवासेन च लिङ्गेन, दण्डकम्मेन नासना ।
तिस्सो एत्थ अधिप्पेता, दण्डकम्मेन नासना ॥

१७१ म्भोगा सहसेय्या च, अनन्तरसमा मता ।
तत्थ वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥

१७१ समुट्ठानादयो सब्बे, अरिट्ठेन समा मता ।
न हेत्थ किञ्चि वत्तब्बं, सब्बं उत्तानमेविदं ॥

कण्टककथा ।

सप्पाणकवग्गो सत्तमो ।

१७१ वुच्चमानो हि भिक्खूहि, भिक्खु सिक्खापदेन यो ।
“सिक्खापदे पनेतस्मिं, न सिक्खिस्सामि तावहं ॥

१७१ आव नाज्जं वियत्तज्ज, पकतज्जुं बहुस्सुतं ।
पुच्छामी”ति भणन्तस्स, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१७१ सत्थुनानुपसम्पन्ने, दीपितं तिकदुक्कटं ।
न सल्लेखायिदं होति, वुच्चमानस्सुभोहिपि ॥

१७१ अपज्जत्तेन तस्सेवं, वदतो होति दुक्कटं ।
न दोसुम्मत्तकादीनं, “सिक्खिस्सामी”ति भासतो ॥

सहधम्मिककथा ।

१७२ द्विद्देहि किमेतेहि, कुक्कुच्चादिनिदानतो ।
होति पाचित्तियापत्ति, सिक्खापदविवण्णने ॥

१७२ तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव तिकदुक्कटं ।
विवण्णेनुपसम्पन्न-सन्तिके तं सचे पन ॥

१७२ दुक्कटं पनुभिन्नम्पि, अज्जधम्मविवण्णने ।
नविवण्णे तु कामस्स, “सुत्तन्तं परियापुण ॥

१७२ स्त्रिनयं पन पच्छापि, हन्द परियापुणिस्ससि” ।
इच्चेवं तु वदन्तस्स, तथा उम्मत्तकादिनो ॥

१७२ अनापत्तीति जातब्बं, समुट्ठानादयो नया ।
अनन्तरस्सिमस्सापि, ओमसवादसादिसा ॥

विलेखनकथा ।

१७२ अज्जाणेन पनापत्ति, मोक्खो नेवस्स विज्जति ।
कारेतब्बो तथा भिक्खु, यथा धम्मो ठितो पन ॥

१७२ स्ससारोपनियो मोहो, उत्तरिम्पि हि भिक्खुनो ।
दुतियेनेव कम्मेन, निन्दित्वा तज्झि पुग्गलं ॥

१७२ एवं आरोपिते मोहे, यदि मोहेति यो पन ।
तस्मिं मोहनके वुत्ता, पाचित्ति पन पुग्गले ॥

१७२ अधम्मे पन कम्मस्मिं, दीपितं तिकदुक्कटं ।
तथानारोपिते मोहे, दुक्कटं परिकित्तितं ॥

१७२ च मोहेतुकामस्स, वित्थारेनासुतस्सपि ।
ऊनके द्वत्तिक्खत्तुं वा, वित्थारेनासुतस्स च ॥

१७३ अनापत्तीति विज्जेय्यं, तथा उम्मत्तकादिनो ।
समुट्ठानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥

मोहनकथा ।

१७३ कुब्धो देति पहारं चे, तस्स पाचित्तियं सिया ।
सम्पहरितुकामेन, पहारे भिक्खुनो पन ॥

१७३ स्तिन्ने भिज्जतु सीसं वा, पादो वा परिभिज्जतु ।
सो चे मरतु वा, मा वा, पाचित्ति परिदीपिता ॥

१७३ स्त्रिरूपकरणापेक्खो, “इच्चायं न विरोचति” ।

कण्णं वा तस्स नासं वा, यदि छिन्दति दुक्कटं ॥

१७३ वधेवानुपसम्पन्ने, इत्थिया पुरिसस्स वा ।
तिरच्छानगतस्सापि, पहारं देति दुक्कटं ॥

१७३ पञ्चे पहरतिथिञ्च, भिक्खु रत्तेन चेतसा ।
गरुका तस्स आपत्ति, विनिद्धिद्वा महेसिना ॥

१७३ पहारं देति मोक्खाधि-प्पायो दोसो न विज्जति ।
कायेन कायबद्धेन, तथा निस्सगियेन वा ॥

१७३ षस्सित्वा अन्तरामग्गे, चोरं पच्चत्थिकम्पि वा ।
हेठेतुकाममायन्तं, “मा इधागच्छुपासक” ॥

१७३ इति वत्त्वा पनायन्तं, “गच्छ रे”ति च मुग्गरं ।
सत्थं वापि गहेत्वा वा, पहरित्वा तु याति चे ॥

१७३ अनापत्ति सचे तेन, पहारेन मतेपि च ।
एसेव च नयो वुत्तो, धुत्तवाळमिगेसुपि ॥

१७४ सिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसे च तिकदुक्कटं ।
कायचित्तसमुद्धानं, सचित्तं दुक्खवेदनं ॥

पहारकथा ।

१७४ कायं वा कायबद्धं वा, उच्चारयेय्य सचे पन ।
होति पाचित्तियापत्ति, तस्सुगिरणपच्चया ॥

१७४ उगिरित्वा विरद्धो सो, पहारं देति चे पन ।
असम्पहरितुकामेन, दिन्नत्ता दुक्कटं सिया ॥

१७४ पञ्चे तेन पहारेन, पहटस्स च भिक्खुनो ।
हत्थादीसुपि यं किञ्चि, अङ्गं भिज्जति दुक्कटं ॥

१७४ सेसो अनन्तरे वुत्त-नयेन विनयञ्जुना ।
समुद्धानादिना सद्धिं, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥

तलसत्तिकथा ।

१७४५ अमूलकेन सङ्गादि-सेसेन पन भिक्खु यो ।
चोदापेय्यपि चोदेय्य, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१७४६ किकपाचित्तियं तत्थ, दिट्ठाचारविपत्तिया ।
चोदतो दुक्कटापत्ति, सेसे च तिकदुक्कटं ॥

१७४७ तथासज्जिस्सनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ।
ओमसवादतुल्याव, समुद्धानादयो नया ॥

अमूलककथा ।

१७४८ सज्जिच्च पन कुक्कुच्चं, उप्पादेन्तस्स भिक्खुनो ।
“ऊनवीसतिवस्सो त्वं, मज्जे” इच्चेवमादिना ॥

१७४९ इति वाचाय वाचाय, पाचित्ति पन भिक्खुनो ।
तथारूपे पनज्जस्मिं, सचे असति पच्चये ॥

१७५० किकपाचित्तियं वुत्तं, सेसे च तिकदुक्कटं ।
नउप्पादेतुकामस्स, कुक्कुच्चं नत्थि वज्जता ॥

१७५१ हितेसितायहं मज्जे, निसिन्नं इत्थिया सह ।
विकाले च तया भुत्तं, मा एव’न्ति च भासतो ॥

१७५२ तथा उम्मत्तकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
समुद्धानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥

सज्जिच्चकथा ।

१७५३ चे भण्डनजातानं, भिक्खूनं पन भिक्खु यो ।
तिट्ठेय्युपस्सुतिं सोतुं, तस्स पाचित्तियं सिया ॥

१७५४ यं इमे तु भणिस्सन्ति, तं सोस्सामी’ति गच्छतो ।
चोदेतुकामतायस्स, दुक्कटं तु पदे पदे ॥

१७५५ पुरतो गच्छतो सोतुं, ओहीयन्तस्स दुक्कटं ।
गच्छतो तुरितं वापि, अयमेव विनिच्छयो ॥

१७५६ हितोकासं पनागन्त्वा, यदि मन्तेन्ति अत्तनो ।

उक्कासित्वापि वा एत्थ, आपेतब्बमहन्ति वा ॥

१७५ ~~अ~~सेवमकरोन्तस्स, पाचित्तिं सवने सिया ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसे च तिकदुक्कटं ॥

१७५ ~~अ~~इमेसं वचनं सुत्वा, ओरमिस्स'न्ति गच्छतो ।
तथा उम्मत्तकादीन-मनापत्तिं पकासिता ॥

१७५ ~~अ~~श्रेय्यसत्थसमुद्धानं, इदं होति क्रियाक्रियं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, सदोसं दुक्खवेदनं ॥

उपस्सुतिकथा ।

१७६ ~~अ~~म्मिकानं तु कम्मानं, छन्दं दत्वा सचे पन ।
पच्छा खीयति पाचित्तिं, वाचतो वाचतो सिया ॥

१७६ ~~अ~~धम्मं पन कम्मस्मिं, धम्मकम्मन्ति सज्जिनो ।
विमतिस्सुभयत्थापि, होति आपत्तिं दुक्कटं ॥

१७६ ~~अ~~अधम्मेन च वग्गेन, तथाकम्मरहस्स च ।
इमे कम्मं करोन्ती'ति, जत्वा खीयति तस्स च ॥

१७६ ~~अ~~था उम्मत्तकादीन-मनापत्तिं पकासिता ।
अमूलकसमानाव, समुद्धानादयो नया ॥

कम्मपटिबाहनकथा ।

१७६ ~~अ~~वाव आरोचितं वत्थु, अविनिच्छितमेव वा ।
ठपिता जत्ति वा निट्ठं, कम्मवाचा न गच्छति ॥

१७६ ~~अ~~तस्मिं अन्तरे कम्मं, कोपेतुं परिसाय हि ।
हत्थपासं जहन्तस्स, होति आपत्तिं दुक्कटं ॥

१७६ ~~अ~~दत्वा जहिते छन्दं, तस्स पाचित्तियं सिया ।
धम्मकम्मे अधम्मे च, विमतिस्स च दुक्कटं ॥

१७६ ~~अ~~धम्मोपि च कम्मस्मिं, धम्मकम्मन्ति सज्जिनो ।
“सङ्गस्स भण्डनादीनि, भविस्सन्ती”ति सज्जिनो ॥

१७६० गिलानो वा गिलानस्स, करणीये न दोसता ।
न च कोपेतुकामस्स, कम्मं पस्सावनादिना ॥

१७६१ धीळितस्सागमिस्सामि, इच्चेवं गच्छतोपि वा ।
समं समनुभासेन, समुद्धानं क्रियाक्रियं ॥

छन्दं अदत्त्वा गमनकथा ।

१७७० समग्गेन च सङ्गेन, सद्धिं दत्त्वान चीवरं ।
सम्मत्तस्स हि भिक्खुस्स, पच्छा खीयति यो पन ॥

१७७१ स्स वाचाय वाचाय, पाचित्ति परिदीपिता ।
तिकपाचित्तियं धम्म- कम्मे वुत्तं तु चीवरं ॥

१७७२ प्रेत्वाज्जपरिक्खारं, दत्त्वा खीयति दुक्कटं ।
सङ्गेनासम्मत्तस्सापि, चीवरं अज्जमेव वा ॥

१७७३ श्रेवानुपसम्पन्ने, सब्बत्थापि च दुक्कटं ।
छन्दादीनं वसेनेव, करोन्तज्ज सभावतो ॥

१७७४ खीयन्तस्स अनापत्ति, तथा उम्मत्तकादिनो ।
अमूलकसमा जेय्या, समुद्धानादयो नया ॥

दुब्बलकथा ।

१७७५ तिसककण्डस्मिं, अन्तिमेन च सब्बथा ।
तुल्यं द्वादसमं सब्बं, अयमेव विसेसता ॥

१७७६ त्थ निस्सगियं वुत्तं, अत्तनो परिणामना ।
इध सुद्धिकपाचित्ति, पुग्गले परिणामना ॥

परिणामनकथा ।

सहधम्मिकवग्गो अट्ठमो ।

१७७७ अनिक्खन्ते चे राजस्मिं, अनिक्खन्ताय देविया ।
सयनीयघरा तस्स, उम्मरं यो अतिक्कमे ॥

१७७ दुक्कटं पठमे पादे, पाचित्ति दुतिये सिया ।
देविया वापि रज्जो वा, सचे न विदितागमो ॥

१७७ पटिसंविदिते नेव-पटिसंविदितसज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, दुक्कटं परिदीपितं ॥

१७८ पटिसंविदितसज्जिस्स, नेव च खत्तियस्स वा ।
न खत्तियाभिसेकेन, अभिसित्तस्स वा पन ॥

१७८ भोसुभिन्नमज्जस्मिं, निक्खन्ते विसतोपि वा ।
न दोसुम्मत्तकादीनं, कथिनेन क्रियाक्रियं ॥

अन्तेपुरकथा ।

१७८ रज्जतं जातरूपं वा, उग्गण्हन्तस्स अत्तनो ।
तस्स निस्सगियापत्ति, उग्गण्हापयतोपि वा ॥

१७८ ण्णपुग्गलसङ्गानं, नवकम्मस्स चेति ये ।
उग्गण्हापयतो होति, दुक्कटं गण्हतोपि वा ॥

१७८ अवसेसज्ज मुत्तादि-रतनं अत्तनोपि वा ।
सङ्गादीनम्मि अत्थाय, उग्गण्हन्तस्स दुक्कटं ॥

१७८ सचे कप्पियवत्थुं वा, वत्थुं वापि अकप्पियं ।
तालपण्णम्मि वा होतु, मातुकण्णपिलन्धनं ॥

१७८ ण्डागारिकसीसेन, यं किञ्चि गिहिसन्तकं ।
तस्स पाचित्तियापत्ति, पटिसामयतो पन ॥

१७८ इदं ठपेत्वा देही'ति, वुत्तेन पन केनचि ।
'न वट्टती'ति वत्त्वा तं, न निधेतब्बमेव तु ॥

१७८ ठपेही'ति च पातेत्वा, सचे गच्छति पुग्गलो ।
पलिबोधो हि नामेसो, ठपेतुं पन वट्टति ॥

१७८ अनुज्जाते पनट्टाने, उग्गहेत्वा अनादरा ।
सम्मा अनिक्खपन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१७९ अनुज्जाते पनङ्गाने, गहेत्वा रतनं पन ।
निक्खिपन्तस्स वा सम्मा, भण्डं रतनसम्मतं ॥

१७९ शण्हन्तस्स च विस्सासं, तावकालिकमेव च ।
न दोसुम्मत्तकादीनं, सञ्चरित्तसमोदयं ॥

रतनकथा ।

१७९ सज्झण्हसमया उद्धं, अरुणुगमतो पुरे ।
एतस्मिं अन्तरे कालो, विकालोति पवुच्चति ॥

१७९ न्तं भिक्खुमनापुच्छा, विकाले पच्चयं विना ।
परिक्खित्तस्स गामस्स, परिक्खेपोक्कमे पन ॥

१७९ परिक्खित्तगामस्स, उपचारोक्कमेपि वा ।
दुक्कटं पठमे पादे, पाचित्ति दुतिये सिया ॥

१७९ अथ सम्बहुला गामं, विकाले पविसन्ति चे ।
आपुच्छित्वाव गन्तब्बं, अज्जमज्जं न चज्जथा ॥

१७९ च्छन्ति चे ततो अज्जं, ततो अज्जन्ति वट्ठति ।
पुन आपुच्छने किच्चं, नत्थि गामसतेपि च ॥

१७९ ससम्भेत्वान उस्साहं, विहारत्थाय निग्गता ।
पविसन्ति सचे अज्जं, पुच्छितब्बं तु अन्तरा ॥

१७९ क्त्वा कुलघरे भत्त- किच्चं अज्जत्थ वा पन ।
सचे चरितुकामो यो, सप्पिभिक्खाय वा सिया ॥

१७९ आपुच्छित्वाव गन्तब्बं, पस्से चे भिक्खु लब्भति ।
असन्ते पन नत्थीति, गन्तब्बं तु यथासुखं ॥

१८० ओतरित्वा महावीथिं, भिक्खुं यदि च पस्सति ।
नत्थि आपुच्छने किच्चं, चरितब्बं यथासुखं ॥

१८० शममज्झेन मग्गेन, गच्छन्तस्सेव भिक्खुनो ।
“चरिस्सामी”ति उप्पन्ने, तेलभिक्खाय मानसे ॥

१८०३ आपुच्छित्वाव गन्तब्बं, पस्से चे भिक्खु विज्जति ।
अनोक्कम्म चरन्तस्स, मग्गा आपुच्छनेन किं?

१८०४ क्कपाचित्तियं, काले, विकालोयन्ति सज्जिनो ।
काले वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१८०५ आपुच्छित्वाव सन्तं वा, अनापुच्छा असन्तकं ।
किच्चे अच्छायिके वापि, पविसन्तस्स भिक्खुनो ॥

१८०६ पच्छतो अन्तरारामं, भिक्खुनीनं उपस्सयं ।
तथा आसनसालं वा, तिथियानं उपस्सयं ॥

१८०७ स्या गामेन मग्गो चे, अनापत्तापदासुपि ।
समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ॥

१८०८ केवलमनापुच्छा, अबन्धित्वा च बन्धनं ।
अपारुपित्वा सङ्घाटिं, गच्छतोपिनवज्जता ॥

विकालगामप्पवेसनकथा ।

१८०९ अट्ठिदन्तमयं सूचि-घरं वापि विसाणजं ।
कारापने च करणे, भिक्खुनो होति दुक्कटं ॥

१८१० आभे भेदनकं तस्स, पाचित्तियमुदीरितं ।
अज्जस्सत्थाय करणे, तथा कारापनेपि च ॥

१८११ अज्जेन च कतं लद्धा, दुक्कटं परिभुज्जतो ।
अनापत्तारणिके विधे, गण्ठिकज्जनिकासुपि ॥

१८१२ कपुञ्छनिया वासि-जटे उम्मत्तकादिनो ।
समुद्धानादयो नया, सज्जरित्तसमा मता ॥

सूचिघरकथा ।

१८१३ सवं मज्जम्पि पीठं वा, कारापेन्तेन भिक्खुना ।
अट्ठङ्गुलप्पमाणेन, सुगतङ्गुलतो पन ॥

१८१४ कारापेतब्बमेवं तु, ठपेत्वा हेट्ठिमाटनिं ।

सच्छेदा तस्स पाचित्ति, तमतिक्कमतो सिया ॥

१८१४ अज्जेस्सत्थाय करणे, तथा कारापनेपि च ।
अज्जेन च कतं लद्धा, दुक्कटं परिभुज्जतो ॥

१८१५ अनापत्ति पमाणेन, करोन्तस्सप्पमाणिकं ।
लभित्वा तस्स पादेसु, छिन्दित्वा परिभुज्जतो ॥

१८१६ एव छिन्दितुकामो चे, निखणित्वा पमाणतो ।
उत्तानं वापि अट्टं वा, बन्धित्वा परिभुज्जतो ॥

मज्जकथा ।

१८१७ अज्जं वा पन पीठं वा, तूलोनद्धं करेय्य यो ।
तस्सुद्दालनकं वुत्तं, पाचित्तिमनीतिना ॥

१८१८ अनापत्ति पनायोगे, बन्धने अंसबद्धके ।
बिब्बोहने परिस्सावे, थविकादीसु भिक्खुनो ॥

१८१९ अज्जेन च कतं लद्धा, उद्दालेत्वा निसेवतो ।
अनन्तरस्सिमस्सापि, सज्जरित्तसमा नया ॥

तूलोनद्धकथा ।

१८२० निसीदनं करोन्तेन, कातब्बं तु पमाणतो ।
पमाणातिक्कमे तस्स, पयोगे दुक्कटं सिया ॥

१८२१ शटिलाभेन सच्छेदं, पाचित्तिमुदीरितं ।
द्वीसु ठानेसु फालेत्वा, तस्स तिस्सो दसा सियुं ॥

१८२२ अनापत्ति पमाणेन, करोन्तस्स तदूनकं ।
वितानादिं करोन्तस्स, सज्जरित्तसमा नया ॥

निसीदनकथा ।

१८२३ योगे कण्डुपटिच्छादि, कातब्बा हि पमाणतो ।
पमाणातिक्कमे तस्स, पयोगे दुक्कटं सिया ॥

१८२४ षटिलाभेन सच्छेदं, पाचित्तियमुदीरितं ।
अनापत्तिनयोपेत्य, अनन्तरसमो मतो ॥

कण्डुपटिच्छादिकथा ।

१८२५ पमाणेनेव कातब्बा, तथा वस्सिकसाटिका ।
पमाणातिक्कमे तस्स, अनन्तरसमो नयो ॥

वस्सिकसाटिककथा ।

१८२६ चीवरेण सचे तुल्य-प्पमाणं सुगतस्स तु ।
चीवरं भिक्खु कारेय्य, करणे दुक्कटं सिया ॥

१८२७ षटिलाभेन सच्छेदं, पाचित्तियमुदीरितं ।
अनन्तरसमोयेव, अनापत्तिनयो मतो ॥

१८२८ दीघसो च पमाणेन, नव तस्स विदत्थियो ।
तिरियं छ विनिहिट्ठा, सुगतस्स विदत्थिया ॥

१८२९ अज्जेन च कतं लद्धा, सेवतो दुक्कटं भवे ।
समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥

नन्दकथा ।

राजवग्गो नवमो ।

इति विनयविनिच्छये पाचित्तियकथा निट्ठिता ।

पाटिदेसनीयकथा

१८३० चन्तरघरं भिक्खु, पविट्ठाय तु हत्थतो ।
अज्जातिकायं यं किञ्चि, तस्स भिक्खुनिया पन ॥

१८३१ हत्था पटिग्गण्हेय्य, खादनं भोजनम्पि वा ।
गहणे दुक्कटं भोगे, पाटिदेसनियं सिया ॥

१८३२ थिकायपि वा ब्यूहे, सन्धिसिङ्घाटकेसु वा ।
हत्थिसालादिके ठत्वा, गण्हतोपि अयं नयो ॥

१८३३ इथिकाय सचे ठत्वा, देति भिक्खुनि भोजनं ।
आपत्ति अन्तरारामे, ठत्वा गण्हाति भिक्खु चे ॥

१८३४ हत्थन्तरघरं तस्सा, पविट्ठाय हि वाक्यतो ।
भिक्खुस्स च ठितट्ठानं, नप्पमाणन्ति वण्णितं ॥

१८३५ सस्मा भिक्खुनिया ठत्वा, आरामादीसु देन्तिया ।
वीथियादीसु चे ठत्वा, न दोसो पटिगण्हतो ॥

१८३६ आमकालिकसत्ताह-कालिकं यावजीविकं ।
आहारत्थाय गहणे, अज्झोहारे च दुक्कटं ॥

१८३७ आमिसेन असम्भिन्न-रसं सन्धाय भासितं ।
पाटिदेसनियापत्ति, सम्भिन्नेकरसे सिया ॥

१८३८ एकतोउपसम्पन्न-हत्थतो पटिगण्हतो ।
कालिकानं चतुन्नम्पि, आहारत्थाय दुक्कटं ॥

१८३९ जातिकायपि अज्जाति-सज्जिनो विमतिस्स वा ।
दुक्कटं जातिसज्जिस्स, तथा अज्जातिकाय वा ॥

१८४० अपेन्तिया अनापत्ति, ददमानाय वा पन ।
निक्खिपित्वान्तरारामा-दीसु ठत्वापि देन्तिया ॥

१८४१ मतो नीहरित्वा वा, देति चे बहि वट्ठति ।
“पच्चये सति भुज्जा”ति, देति चे कालिकत्तयं ॥

१८४२ हत्थतो सामणेरीनं, सिक्खमानाय वा तथा ।
इदं एळकलोमेन, समुट्ठानं समं मतं ॥

पठमपाटिदेसनीयकथा ।

१८४३ अवुत्ते “अपसक्का”ति, एकेनापि च भिक्खुना ।
सचेज्झोहरणत्थाय, आमिसं पटिगण्हति ॥

१८४४ गहणे दुक्कटं भोगे, पाटिदेसनियं सिया ।
एकतोउपसम्पन्नं, न वारेन्तस्स दुक्कटं ॥

१८४४ ध्रेवानुपसम्पन्ना-युपसम्पन्नसज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१८४५ अनापत्तिन्नो भत्तं, पदापेति न देति चे ।
तथा अज्जस्स भत्तं वा, न दापेति पदेति चे ॥

१८४६ न दिन्नं तं दापेति, न दिन्नं यत्थ वापि च ।
तत्थ तम्पि च सब्बेसं, समं दापेति भिक्खुनी ॥

१८४७ सोसासन्ती ठिता सिक्ख-माना वा सामणेरीका ।
भोजनानि च पज्जेव, विना, उम्मत्तकादिनो ॥

१८४८ कथिनेन समुद्धानं, समानन्ति पकासितं ।
क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, तिचित्तज्ज तिवेदनं ॥

दुतियपाटिदेसनीयकथा ।

१८५० सेक्खन्ति सम्मते भिक्खु, लद्धसम्मतिके कुले ।
घरूपचारोक्कमना, पुब्बेव अनिमन्तितो ॥

१८५१ अगिलानो गहेत्वा चे, परिभुज्जेय्य आमिसं ।
गहणे दुक्कटं भोगे, पाटिदेसनियं सिया ॥

१८५२ अमकालिकसत्ताह-कालिके यावजीविके ।
गहणे परिभोगे च, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१८५३ सेक्खसम्मते सेक्ख-सम्मतन्ति च सज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, तथेव परिदीपितं ॥

१८५४ अनापत्ति गिलानस्स, गिलानस्सावसेसके ।
निमन्तितस्स वा भिक्खा, अज्जेसं तत्थ दीयति ॥

१८५५ अरतो नीहरित्वा वा, देन्ति चे यत्थ कत्थचि ।
निच्चभत्तादिके वापि, तथा उम्मत्तकादिनो ॥

१८५६ अनागते हि भिक्खुम्हि, घरतो पठमं पन ।
नीहरित्वा सचे द्वारे, सम्पत्ते देन्ति वट्ठति ॥

१८५५ भिक्षुं पन च दिस्वाव, नीहरित्वान गेहतो ।
न वट्टति सचे देन्ति, समुद्धानेळकूपमं ॥

ततियपाटिदेसनीयकथा ।

१८५६ गहट्टेनागहट्टेन, इत्थिया पुरिसेन वा ।
आरामं उपचारं वा, पविसित्वा सचे पन ॥

१८५७ इत्थिन्नामस्स ते भत्तं, यागु वा आहरीयति” ।
एवमारोचितं वुत्तं, पटिसंविदितन्ति हि ॥

१८५८ आहरीयतु तं पच्छा, यथारोचितमेव वा ।
तस्स वा परिवारम्मि, अज्जं कत्वा बहुं पन ॥

१८५९ शागुया विदितं कत्वा, पूवं भत्तं हरन्ति चे ।
इदम्मि विदितं वुत्तं, वट्टतीति कुरुन्दियं ॥

१८६० कुलानि पन अज्जानि, देय्यधम्मं पनत्तनो ।
हरन्ति तेन सद्धिं चे, सब्बं वट्टति तम्मि च ॥

१८६१ अनारोचितमेवं यं, यं आराममनाभतं ।
तं असंविदितं नाम, सहधम्मिकजापितं ॥

१८६२ असंविदितं कत्वा, आभतं पन तं बहि ।
आरामं पन पेसेत्वा, कारापेत्वा तमाहरे ॥

१८६३ णत्वा वा अन्तरामगगे, गहेतब्बं तु भिक्षुना ।
सचे एवमकत्वा तं, आरामे उपचारतो ॥

१८६४ गहेत्वाज्झोहरन्तस्स, गहणे दुक्कटं सिया ।
अज्झोहारपयोगेसु, पाटिदेसनियं मतं ॥

१८६५ पटिसंविदितेयेव, असंविदितसज्जिनो ।
तत्थ वेमतिकस्सापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१८६६ पटिसंविदिते तस्स, गिलानस्सावसेसके ।
बहारामे गहेत्वा वा, अन्तोयेवस्स भुज्जतो ॥

१८६३ तथजातफलादीनि, अनापत्तेव खादतो ।
समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ॥

चतुत्थपाटिदेसनीयकथा ।

इति विनयविनिच्छये पाटिदेसनीयकथा निद्धिता ।

सेखियकथा

१८७० अनादरियेनेव, पुरतो पच्छतोपि वा ।
ओलम्बेत्वा निवासेय्य, तस्स चापत्ति दुक्कटं ॥

१८७१ त्थिसोण्डादितुल्यं तु, निवासेन्तस्स दुक्कटं ।
आपत्तिभीरुना निच्चं, वत्थब्बं परिमण्डलं ॥

१८७२ णुमण्डलतो हेट्ठा, अट्ठङ्गुलप्पमाणकं ।
ओतारेत्वा निवत्थब्बं, ततो ऊनं न वट्ठति ॥

१८७३ सज्जिच्चासतिस्सापि, अजानन्तस्स केवलं ।
अनापत्ति गिलानस्सा-पदासुम्मत्तकादिनो ॥

परिमण्डलकथा ।

१८७४ भो कोणे समं कत्वा, सादरं परिमण्डलं ।
कत्वा पारुपितब्बेवं, अकरोन्तस्स दुक्कटं ॥

१८७५ विसेसेन वुत्तं तु, इदं सिक्खापदद्वयं ।
तस्मा घरे विहारे वा, कत्तब्बं परिमण्डलं ॥

दुतियं ।

१८७६ ण्ठिकं पटिमुज्जित्वा, कत्वा कोणे उभो समं ।
छादेत्वा मणिबन्धञ्च, गन्तब्बं गीवमेव च ॥

१८७७ था अकत्वा भिक्खुस्स, जत्तूनिपि उरम्मि च ।
विवरित्वा यथाकामं, गच्छतो होति दुक्कटं ॥

ततियं ।

१८७ गलवाटकतो उद्धं, सीसञ्च मणिबन्धतो ।
हत्थे पिण्डिकमंसम्हा, हेट्ठा पादे उभोपि च ॥

१८७ निवरित्वावसेसञ्च, छादेत्वा चे निसीदति ।
होति सो सुप्पटिच्छन्नो, दोसो वासूपगस्स न ॥

चतुत्थं ।

१८८ कथं वा पन पादं वा, अचालेन्तेन भिक्खुना ।
सुविनीतेन गन्तब्बं, छट्ठे नत्थि विसेसता ॥

पञ्चमछट्ठानि ।

१८८ सतीमताविकारेण, युगमत्तञ्च पेक्खिना ।
सुसंवुतेन गन्तब्बं, भिक्खुनोक्खित्तचक्खुना ॥

१८८ सत्थ कत्थचिं हि द्वाने, एकस्मिं अन्तरे घरे ।
ठत्वा परिस्सयाभावं, ओलोकेतुम्पि वट्ठति ॥

१८८ ओ अनादरियं कत्वा, ओलोकेन्तो तहिं तहिं ।
सचेन्तरघरे याति, दुक्कटं अट्ठमं तथा ॥

सत्तमट्ठमानि ।

१८८ ककतो उभतो वापि, हुत्वा उक्खित्तचीवरो ।
इन्दखीलकतो अन्तो, गच्छतो होति दुक्कटं ॥

नवमं ।

१८८ सत्था निसिन्नकालेपि, नीहरन्तेन कुण्डिकं ।
अनुक्खिपित्वा दातब्बा, दोसो वासूपगस्स न ॥

दसमं ।

पठमो वग्गो ।

१८८ क वट्ठति हसन्तेन, गन्तुञ्चेव निसीदितुं ।
वत्थुस्मिं हसनीयस्मिं, सितमत्तं तु वट्ठति ॥

पठमदुतियानि ।

१८८७ अप्सहेन गन्तब्बं, चतुत्थेपि अयं नयो ।
महासदं करोन्तस्स, उभयत्थापि दुक्कटं ॥

ततियचतुत्थानि ।

१८८८ कायप्पचालकं कत्वा, बाहुसीसप्पचालकं ।
गच्छतो दुक्कटं होति, तथेव च निसीदतो ॥

१८८९ कायं बाहुञ्च सीसञ्च, पग्गहेत्वा उजुं पन ।
गन्तब्बमासितब्बञ्च, समेनिरियापथेन तु ॥

१८९० निसीदनेन युत्तेसु, तीसु वासूपगस्स हि ।
अनापत्तीति जातब्बं, विज्जुना विनयज्जुना ॥

दुतियो वग्गो ।

१८९१ ब्रम्भं कत्वा ससीसं वा, पारुपित्वान गच्छतो ।
दुक्कटं मुनिना वुत्तं, तथा उक्कुटिकाय वा ॥

१८९२ त्थपल्लत्थिकायापि, दुस्सपल्लत्थिकाय वा ।
तस्सन्तरघरे होति, निसीदन्तस्स दुक्कटं ॥

१८९३ दुतिये च चतुत्थे च, छट्ठे वासूपगस्स तु ।
अनापत्तीति सारुप्पा, छब्बीसति पकासिता ॥

छट्ठं ।

१८९४ वक्कच्चं सतियुत्तेन, भिक्खुना पत्तसज्जिना ।
पिण्डपातो गहेतब्बो, समसूपोव विज्जुना ॥

१८९५ सूपो भत्तचतुर्भागो, “समसूपो”ति वुच्चति ।
मुग्गमासकुलत्थानं, सूपो “सूपो”ति वुच्चति ॥

१८९६ अनापत्ति असज्जिच्च, गिलानस्स रसेरसे ।
तथेव जातकादीनं, अज्जत्थाय धनेन वा ॥

सत्तमद्वुमनवमानि ।

१८९७ अन्तोलेखापमाणेन, पत्तस्स मुखवट्टिया ।
पूरितोव गहेतब्बो, अधिद्वानूपगस्स तु ॥

१८९८ कथं थूपीकतं कत्वा, गणहतो यावकालिकं ।
यं किञ्चि पन भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१८९९ अधिद्वानूपगे पत्ते, कालिकत्तयमेव च ।
सेसे थूपीकतं सब्बं, वट्टतेव न संसयो ॥

१९०० ळीसु पत्तेसु भत्तं तु, गहेत्वा पत्तमेककं ।
पूरेत्वा यदि पेसेति, भिक्खूनं पन वट्टति ॥

१९०१ पत्ते पक्खिप्पमानं यं, उच्छुखण्डफलादिकं ।
ओरोहति सचे हेट्ठा, न तं थूपीकतं सिया ॥

१९०२ शुप्फतक्कोलकादीनं, ठपेत्वा चे वटंसकं ।
दिन्नं अयावकालित्ता, न तं थूपीकतं सिया ॥

१९०३ वटंसकं तु पूवस्स, ठपेत्वा ओदनोपरि ।
पिण्डपातं सचे देन्ति, इदं थूपीकतं सिया ॥

१९०४ अत्तस्सूपरि पण्णं वा, थालकं वापि किञ्चिपि ।
ठपेत्वा परिपूरेत्वा, सचे गणहाति वट्टति ॥

१९०५ षट्ठिगहेतुमेवस्स, तं तु सब्बं न वट्टति ।
गहितं सुगहितं, पच्छा, भुज्जितब्बं यथासुखं ॥

ततियो वग्गो ।

१९०६ षठ्ठमं दुतियं वुत्त-नयं तु ततिये पन ।
उपरोधिमदस्सेत्वा, भोत्तब्बं पटिपाटिया ॥

१९०७ अज्जेसं अत्तनो भत्तं, आकिरं पन भाजने ।
नत्थोमसति चे दोसो, तथा उत्तरिभङ्गकं ॥

ततियं ।

१९०८ चतुर्थे यं तु वत्तब्बं, वुत्तं पुब्बे असेसतो ।
पञ्चमे मत्थकं दोसो, मदित्वा परिभुज्जतो ॥

१९०९ अनापत्ति गिलानस्स, परित्तेपि च सेसके ।
एकतो पन मदित्वा, संकट्टित्वान भुज्जतो ॥

चतुर्थपञ्चमानि ।

१९१० ओ भिय्योकम्यताहेतु, सूपं वा ब्यज्जनम्मि वा ।
पटिच्छादेय्य भत्तेन, तस्स चापत्ति दुक्कटं ॥

छट्ठं ।

१९११ विज्जत्तियं तु वत्तब्बं, अपुब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
अट्ठमे पन उज्झाने, गिलानोपि न मुच्चति ॥

१९१२ दस्सामि दापेस्सामी'ति, ओलोकेन्तस्स भिक्खुनो ।
अनापत्तीति जातब्बं, न च उज्झानसज्जिनो ॥

अट्ठमं ।

१९१३ महन्तं पन मोरण्डं, कुक्कुटण्डज्ज खुद्दकं ।
तेसं मज्झप्पमाणेन, कत्तब्बो कबळो पन ॥

१९१४ खज्जके पन सब्बत्थ, मूलखादनियादिके ।
फलाफले अनापत्ति, गिलानुम्मत्तकादिनो ॥

नवमं ।

१९१५ अदीघो पन कातब्बो, आलोपो परिमण्डलो ।
खज्जतुत्तरिभङ्गस्मिं, अनापत्ति फलाफले ॥

दसमं ।

चतुर्थो वग्गो ।

१९१६ अनाहटे मुखद्वारं, अप्पत्ते कबळे पन ।
अत्तनो च मुखद्वारं, विवरन्तस्स दुक्कटं ॥

पठमं ।

१९१७ मुखे च सकलं हत्थं, पक्खिपन्तस्स दुक्कटं ।
मुखे च कबळं कत्वा, कथेतुं न च वट्ठति ॥

१९१८ वचनं यत्तकेनस्स, परिपुण्णं न होति हि ।
मुखस्मित्तके सन्ते, ब्याहरन्तस्स दुक्कटं ॥

१९१९ मुखे हरीतकादीनि, पक्खिपित्वा कथेति यो ।
वचनं परिपुण्णं चे, कथेतुं पन वट्ठति ॥

दुतियततियानि ।

१९२० यो पिण्डुक्खेपकं भिक्खु, कबळच्छेदकम्पि वा ।
मक्कटो विय गण्डे वा, कत्वा भुज्जेय्य दुक्कटं ॥

चतुत्थपञ्चमछट्ठानि ।

१९२१ निब्धुनित्वान हत्थं वा, भत्तं सित्थावकारकं ।
जिह्वानिच्छारकं वापि, तथा “चपु चपू”ति वा ॥

१९२२ सनादरवसेनेव, भुज्जतो होति दुक्कटं ।
सत्तमे अट्ठमे नत्थि, दोसो कचवरुज्झने ॥

सत्तमदसमानि ।

पञ्चमो वग्गो ।

१९२३ कत्वा एवं न भोत्तब्बं, सहं “सुरु सुरू”ति च ।
हत्थनिल्लेहकं वापि, न च वट्ठति भुज्जितुं ॥

१९२४ काणितं घनयागुं वा, गहेत्वा अङ्गुलीहि तं ।
मुखे अङ्गुलियो भोत्तुं, पवेसेत्वापि वट्ठति ॥

१९२५ पत्तो लेहितब्बोव, एकायङ्गुलिकाय वा ।
एकओट्ठोपि जिह्वाय, न च निल्लेहितब्बको ॥

चतुत्थं ।

१९२४ अमिसेन तु हत्थेन, न च पानीयथालकं ।
गहेतब्बं, पटिक्खित्तं, पटिक्कूलवसेन हि ॥

१९२५ पुग्गलस्स च सङ्खस्स, गहट्टस्सत्तनोपि च ।
सन्तको पन सङ्खो वा, सरावं वापि थालकं ॥

१९२६ अस्मा न च गहेतब्बं, गणहतो होति दुक्कटं ।
अनामिसेन हत्थेन, गहणं पन वट्टति ॥

पञ्चमं ।

१९२७ उद्धरित्वापि भिन्दित्वा, गहेत्वा वा पटिग्गहे ।
नीहरित्वा अनापत्ति, छट्टेन्तस्स घरा बहि ॥

छट्टं ।

१९२८ त्तं यं किञ्चि हत्थेन, सरीरावयवेन वा ।
सचे धारयमानस्स, धम्मं देसेति दुक्कटं ॥

सत्तमं ।

१९२९ अयमेव नयो वुत्तो, दण्डपाणिमिह पुग्गले ।
चतुहत्थप्पमाणोव, दण्डो मज्झिमहत्थतो ॥

अट्टमं ।

१९३० सथेव सत्थपाणिस्स, धम्मं देसेति दुक्कटं ।
सत्थपाणी न होतासिं, सन्नद्धित्वा ठितो पन ॥

नवमं ।

१९३१ अनुं सरेन सद्धिं वा, धनुं वा सरमेव वा ।
सजियं निजियं वापि, गहेत्वा धनुदण्डकं ॥

१९३२ ठितस्सपि निसिन्नस्स, निपन्नस्सापि वा तथा ।
सचे देसेति सद्धम्मं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१९३३ षट्ठिमुक्कम्पि कण्ठमिह, धनुं हत्थेन यावता ।

न गण्हाति नरो ताव, धम्मं देसेय्य वट्टति ॥

छट्ठो वग्गो ।

१९३३ द्वादुकारुळ्हकस्सापि, धम्मं देसेति दुक्कटं ।
अक्कमित्वा ठितस्सापि, पटिमुक्कस्स वा तथा ॥

पठमं ।

१९३४ उपाहनगतस्सापि, अयमेव विनिच्छयो ।
सब्बत्थ अगिलानस्स, याने वा सयनेपि वा ॥

१९३५ निपन्नस्सागिलानस्स, कटसारे छमाय वा ।
पीठे मज्जेपि वा उच्चे, निसिन्नेन ठितेन वा ॥

१९३६ च वट्टति देसेतुं, ठत्वा वा उच्चभूमियं ।
सयनेसु गतेनापि, सयनेसु गतस्स च ॥

१९३७ समाने वापि उच्चे वा, निपन्ने नेव वट्टति ।
निपन्नेन ठितस्सापि, निपन्नस्सापि वट्टति ॥

१९३८ निसिन्नेन निसिन्नस्स, ठितस्सापि च वट्टति ।
ठितस्सेव ठितेनापि, देसेतुम्पि तथेव च ॥

दुतियततियचतुत्थानि ।

१९३९ अल्लत्थिका निसिन्नस्स, अगिलानस्स देहिनो ।
तथा वेठितसीसस्स, धम्मं देसेति दुक्कटं ॥

१९४० केसन्तं विवरापेत्वा, देसेति यदि वट्टति ।
ससीसं पारुतस्सापि, अयमेव विनिच्छयो ॥

पञ्चमछट्ठसत्तमानि ।

१९४१ ऋद्धमे नवमे वापि, दसमे नत्थि किञ्चिपि ।
सचेपि थेरुपट्ठानं, गन्त्वान दहरं ठितं ॥

१९४२ षट्ठं पुच्छति चे थेरो, कथेतुं न च वट्टति ।

तस्स पस्से पनञ्जस्स, कथेतब्बं विजानता ॥

अट्टमनवमदसमानि ।

सत्तमो वग्गो ।

१९४ पच्छतो पुरतो पज्झं, न वत्तब्बं तु पच्छतो ।
“पच्छिमस्स कथेमी”ति, वत्तब्बं विनयञ्जुना ॥

१९४ पद्धिं उग्गहितं धम्मं, सज्झायति हि वट्ठति ।
सममेव युग्गगाहं, कथेतुं गच्छतोपि च ॥

पठमं ।

१९४ एककस्सापि चक्कस्स, पथेनापि च गच्छतो ।
उप्पथेन समं वापि, गच्छन्तस्सेव वट्ठति ॥

दुतियं ।

१९४ क्षितिये नत्थि वत्तब्बं, चतुत्थे हरिते पन ।
उच्चारदिचतुक्कं तु, करोतो दुक्कटं सिया ॥

१९५ जीवरुक्खस्स यं मूलं, दिस्समानं तु गच्छति ।
साखा वा भूमिलग्गा तं, सब्बं हरितमेव हि ॥

१९५ सचे अहरितं ठानं, पेक्खन्तस्सेव भिक्खुनो ।
वच्चं निक्खमतेवस्स, सहसा पन वट्ठति ॥

१९५ शलालण्डुपके वापि, गोमये वापि किस्मिचि ।
कत्तब्बं, हरितं पच्छा, तमोत्थरति वट्ठति ॥

१९५ कृतो अहरिते ठाने, हरितं एति वट्ठति ।
सिङ्घाणिका गता एत्थ, खेळेनेव च सङ्गहं ॥

चतुत्थं ।

१९५ वच्चकुटिसमुद्दादि-उदकेसुपि भिक्खुनो ।
तेसं अपरिभोगत्ता, करोतो नत्थि दुक्कटं ॥

१९५ वेवे पन च वस्सन्ते, उदकोधे समन्ततो ।
अजलं अलभन्तेन, जले कातुम्पि वट्टति ॥

पञ्चमं ।

अट्टमो वग्गो ।

१९५ समुद्धानादयो जेय्या, सेखियानं पनेत्थ हि ।
उज्जग्घिकादिचत्तारि, कबळेन मुखेन च ॥

१९५ समानीचासनद्धान-पच्छा उप्पथवा दस ।
समुद्धानादयो तुल्या, वुत्ता समनुभासने ॥

१९५ दत्तं दण्डावुधं सत्थं, पादुकारुळ्हुपाहना ।
यानं सयनपल्लत्थ-वेठितोगुण्ठितानि च ॥

१९५ भम्मदेसनातुल्याव, समुद्धानादिना पन ।
सूपोदनेन विज्जत्ति, थेय्यसत्थसमं मतं ॥

१९६ अवसेसा तिपज्जास, समाना पठमेन तु ।
सेखियेसुपि सब्बेसु, अनापत्तापदासुपि ॥

१९६ उज्झानसज्जिके थूपी-कते सूपपटिच्छदे ।
तीसु सिक्खापदेस्वेव, गिलानो न पनागतो ॥

सेखियकथा ।

१९६ इमं विदित्वा विनये विनिच्छयं ।
विसारदो होति, विनीतमानसो ।
परेहि सो होति च दुप्पधंसियो ।
ततो हि सिक्खे सततं समाहितो ॥

१९६ इमं परमसंकरं संकरं ।
अवेच्च सवनामतं नामतं ।
पटुत्तमधिके हिते के हि ते ।
न यन्ति कलिसासने सासने ॥

इति विनयविनिच्छये

भिक्षुविभङ्गकथा निद्धिता ।

भिक्षुनीविभङ्गो

१९६ भिक्षुनीनं हितत्थाय, विभङ्गं यं जिनोब्रवि ।
तस्मिं अपि समासेन, किञ्चिमत्तं भणामहं ॥

पाराजिककथा

१९६ छन्दसो मेथुनं धम्मं, पटिसेवेय्य या पन ।
होति पाराजिका नाम, समणी सा पवुच्चति ॥

१९६ मनुस्सपुरिसादीनं, नवन्नं यस्स कस्सचि ।
सजीवस्साप्यजीवस्स, सन्थतं वा असन्थतं ॥

१९६ अत्तनो तिविधे मग्गे, येभ्य्यक्खायितादिकं ।
अङ्गजातं पवेसेन्ती, अल्लोकासे पराजिता ॥

१९६ इतो परमवत्त्वाव, साधारणविनिच्छयं ।
असाधारणमेवाहं, भणिस्सामि समासतो ॥

१९६ अधक्खकं सरीरकं, यदुब्भजाणुमण्डलं ।
सरीरकेन चे तेन, फुसेय्य भिक्षुनी पन ॥

१९७ अवस्सुतस्सावस्सुता, मनुस्सपुग्गलस्स या ।
सरीरमस्स तेन वा, फुट्ठा पाराजिका सिया ॥

१९७ कप्परस्स पनुद्धम्पि, गहितं उब्भजाणुना ।
यथावुत्तप्पकारेन, कायेनानेन अत्तनो ॥

१९७ पुरिसस्स तथा काय- पटिबद्धं फुसन्तिया ।
तथा यथापरिच्छिन्न- कायबद्धेन अत्तनो ॥

१९७ अवसेसेन वा तस्स, कायं कायेन अत्तनो ।
होति थुल्लच्चयं तस्सा, पयोगे पुरिसस्स च ॥

१९७ वक्खपेततिरच्छान- पण्डकानं अधक्खकं ।
उब्भजाणुं तथेवस्सा, उभतोवस्सवे सति ॥

१९७७ कृतोवस्सवे चापि, थुल्लच्चयमुदीरितं ।
अवसेसे च सब्बत्थ, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१९७८ भिक्खुकमधोजाणु-मण्डलं पन यं इध ।
कप्परस्स च हेट्ठापि, गतं एत्थेव सङ्गहं ॥

१९७९ केलायति सचे भिक्खु, सद्धिं भिक्खुनिया पन ।
उभिन्नं कायसंसग्ग-रागे सति हि भिक्खुनो ॥

१९८० होति सङ्गादिसेसोव, नासो भिक्खुनिया सिया ।
कायसंसग्गरागो च, सचे भिक्खुनिया सिया ॥

१९८१ भिक्खुनो मेथुनो रागो, गेहपेमम्पि वा भवे ।
तस्सा थुल्लच्चयं वुत्तं, भिक्खुनो होति दुक्कटं ॥

१९८२ उभिन्नं मेथुने रागे, गेहपेमेपि वा सति ।
अविसेसेन निद्धिट्ठं, उभिन्नं दुक्कटं पन ॥

१९८३ यस्स यत्थ मनोसुद्धं, तस्स तत्थ न दोसता ।
उभिन्नम्पि अनापत्ति, उभिन्नं चित्तसुद्धिया ॥

१९८४ कायसंसग्गरागेन, भिन्दित्वा पठमं पन ।
पच्छा दूसेति चे नेव, होति भिक्खुनिदूसको ॥

१९८५ अथ भिक्खुनिया फुट्ठो, सादियन्तोव चेतसा ।
निच्चलो होति चे भिक्खु, न होतापत्ति भिक्खुनो ॥

१९८६ भिक्खुनी भिक्खुना फुट्ठा, सचे होतिपि निच्चला ।
अधिवासेति सम्फस्सं, तस्सा पाराजिकं सिया ॥

१९८७ अथा थुल्लच्चयं खेत्ते, दुक्कटञ्च विनिद्दिसे ।
वुत्तत्ता “कायसंसग्गं, सादियेय्या”ति सत्थुना ॥

१९८८ अस्सा क्रियसमुद्धानं, एवं सति न दिस्सति ।
इदं तब्बहुलेनेव, नयेन परिदीपितं ॥

१९८९ अनापत्ति असञ्चिच्च, अजानित्वामसन्तिया ।
सति आमसने तस्सा, फस्सं वासादियन्तिया ॥

१९८८ देनद्वय वा खित्त-चित्तायुम्मत्तिकाय वा ।
समुद्धानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ॥

उब्भजाणुमण्डलकथा ।

१९८९ पाराजिकत्तं जानन्ति, सल्लिङ्गे तु ठिताय हि ।
“न कस्सचि परस्साहं, आरोचेस्सामि दानि”ति ॥

१९९० थुरे निक्खित्तमत्तस्मिं, सा च पाराजिका सिया ।
अयं वज्जपटिच्छादि- नामिका पन नामतो ॥

१९९१ सेसं सप्पाणवग्गस्मिं, दुट्ठुल्लेन समं नये ।
विसेसो तत्र पाचित्ति, इध पाराजिकं सिया ॥

वज्जपटिच्छादिकथा ।

१९९२ इहेनुक्खित्तको भिक्खु, ठितो उक्खेपने पन ।
यंदिट्ठिको च सो तस्सा, दिट्ठिया गहणेन तं ॥

१९९३ अनुवत्तेय्य या भिक्खुं, भिक्खुनी सा विसुम्पि च ।
सङ्गमज्झेपि अज्जाहि, वुच्चमाना तथेव च ॥

१९९४ अचजन्तीव तं वत्थुं, गहेत्वा यदि तिट्ठति ।
तस्स कम्मस्स ओसाने, उक्खित्तस्सानुवत्तिका ॥

१९९५ एति पाराजिकापन्ना, होतासाकियधीतरा ।
पुन अप्पटिसन्धेया, द्विधा भिन्ना सिला विय ॥

१९९६ अधम्मे पन कम्मस्मिं, निहिट्ठं तिकदुक्कटं ।
समुद्धानादयो सब्बे, वुत्ता समनुभासने ॥

उक्खित्तानुवत्तिककथा ।

१९९७ पाराजिकखेत्तस्स, गहणं यस्स कस्सचि ।
अङ्गस्स पन तं हत्थ-ग्गहणन्ति पवुच्चति ॥

१९९८ आरुतस्स निवत्थस्स, गहणं यस्स कस्सचि ।
एतं सङ्गाटिया कण्ण-ग्गहणन्ति पवुच्चति ॥

१९९९ कायसंसग्गसङ्घात-असद्धम्मस्स कारणा ।
भिक्षुनी हत्थपासस्मिं, तिठेय्य पुरिसस्स वा ॥

२००० सल्लपेय्य तथा तत्थ, ठत्वा तु पुरिसेन वा ।
सङ्केतं वापि गच्छेय्य, इच्छेय्या गमनस्स वा ॥

२००१ दत्थाय पटिच्छन्न-ट्टानञ्च पविसेय्य वा ।
उपसंहरेय्य कायं वा, हत्थपासे ठिता पन ॥

२००२ अयमस्समणी होति, विनट्ठा अट्ठवत्थुका ।
अभब्बा पुनरुल्लहाय, छिन्नो तालोव मत्थके ॥

२००३ अनुलोमेन वा वत्थुं, पटिलोमेन वा चुता ।
अट्ठमं परिपूरेन्ती, तथेकन्तरिकाय वा ॥

२००४ अथादितो पनेकं वा, द्वे वा तीणिपि सत्त वा ।
सतक्खत्तुम्पि पूरेन्ती, नेव पाराजिका सिया ॥

२००५ आपत्तियो पनापन्ना, देसेत्वा ताहि मुच्चति ।
धुरनिक्खेपनं कत्वा, देसिता गणनूपिका ॥

२००६ होतापत्तिया अङ्गं, सउस्साहाय देसिता ।
देसनागणनं नेति, देसितापि अदेसिता ॥

२००७ अनापत्ति असञ्चिच्च, अजानित्वा करोन्तिया ।
समुट्ठानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥

२००८ असद्धम्मो'ति नामेत्थ, कायसंसग्गनामको ।
अयमुद्दिसितो अत्थो, सब्बअट्ठकथासुपि ॥

२००९ त्रिञ्जू पटिबलो काय-संसग्गं पटिपज्जितुं ।
कायसंसग्गभावे तु, साधकं वचनं इदं ॥

अट्ठवत्थुककथा ।

२०१० अवस्सुता पटिच्छादी, उक्खित्ता अट्ठवत्थुका ।
असाधारणपञ्चत्ता, चतस्सोव महेसिना ॥

पाराजिककथा निड्डिता ।

सङ्घादिसेसकथा

२०११ पन भिक्खुनी उस्सयवादा ।

अट्टकरी मुखरी विहरेय्य ।

येन केनचि नरेनिध सद्धि ।

सा गरुकं किर दोसमुपेति ॥

२०१२ सक्खिं वापि सहायं वा, परियेसति दुक्कटं ।

पदे पदे तथा अट्टं, कातुं गच्छन्तियापि च ॥

२०१३ आरोचेति सचे पुब्बं, भिक्खुनी अत्तनो कथं ।

दिस्वा वोहारिकं तस्सा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२०१४ आरोचेति सचे पच्छा, इतरो अत्तनो कथं ।

होति भिक्खुनिया तस्सा, थुल्लच्चयमनन्तरं ॥

२०१५ आरोचेतितरो पुब्बं, सचे सो अत्तनो कथं ।

पच्छा भिक्खुनी चे पुब्ब-सदिसोव विनिच्छयो ॥

२०१६ आरोचेही'ति वुत्ता चे, “कथं तव ममापि च” ।

आरोचेतु यथाकामं, पठमे दुक्कटं सिया ॥

२०१७ उतियारोचने तस्सा, थुल्लच्चयमुदीरितं ।

उपासकेन वुत्तेपि, अयमेव विनिच्छयो ॥

२०१८ आरोचितकथं सुत्वा, उभिन्नमि यथा तथा ।

विनिच्छये कते तेहि, अट्टे पन च निड्डिते ॥

२०१९ अट्टस्स परियोसाने, जये भिक्खुनिया पन ।

पराजयेपि वा तस्सा, होति सङ्घादिसेसता ॥

२०२० बूतं वापि पहिणित्वा, आगन्त्वान सयम्पि वा ।

पच्चत्थिकमनुस्सेहि, आकड्ढीयति या पन ॥

२०२१ आरामे पन अज्जेहि, अनाचारं कतं सचे ।

अनोदिस्स परं किञ्चि, रक्खं याचति तत्थ या ॥

२०२२ शाय किञ्चि अवुत्ताव, धम्मद्वा सयमेव तु ।
सुत्वा तं अज्जतो अट्टं, निट्ठापेन्ति सचे पन ॥

२०२३ स्सा, उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
कथिनेन समुद्धानं, तुल्यं सकिरियं इदं ॥

अट्टकारिकथा ।

२०२४ अनन्ती भिक्खुनी चोरिं, वज्झं विदितमेव या ।
सङ्घं अनपलोकेत्वा, राजानं गणमेव वा ॥

२०२५ वुट्ठापेय्य विना कप्पं, चोरिवुट्ठापनं पन ।
सङ्घादिसेसमापत्ति-मापन्ना नाम होति सा ॥

२०२६ ज्जमासग्घनं याय, हरितं परसन्तकं ।
अतिरेकग्घनं वापि, अयं “चोरी”ति वुच्चति ॥

२०२७ भिक्खुनीसु पनज्जासु, तित्थियेसुपि वा तथा ।
या पब्बजितपुब्बा सा, अयं “कप्पा”ति वुच्चति ॥

२०२८ वुट्ठापेति च या चोरिं, ठपेत्वा कप्पमेविदं ।
सचे आचरिनिं पत्तं, चीवरं परियेसति ॥

२०२९ म्मन्नति च सीमं वा, तस्सा आपत्ति दुक्कटं ।
जत्तिया दुक्कटं द्वीहि, कम्मवाचाहि च द्वयं ॥

२०३० ल्लच्चयस्स, कम्मन्ते, गरुक्कं निद्दिसे बुधो ।
गणो आचरिनी चेव, न च मुच्चति दुक्कटं ॥

२०३१ नापत्ति अजानन्ती, वुट्ठापेति, तथेव च ।
कप्पं वा अपलोकेत्वा, तस्सा उम्मत्तिकाय वा ॥

२०३२ रिवुट्ठापनं नाम, जायते वाचचित्ततो ।
कायवाचादितो चेव, सचित्तज्ज क्रियाक्रियं ॥

चोरिवुट्ठापनकथा ।

२०३३ मन्तरं नदीपारं, गच्छेय्येकाव या सचे ।

ओहीयेय्य गणम्हा वा, रत्तिं विप्पवसेय्य वा ॥

२०३ षष्ठमापत्तिकं धम्मं, सापन्ना गरुक्कं सिया ।
सकगामा अनापत्ति, जातब्बा निक्खमन्तिया ॥

२०३ निक्खमित्वा ततो अज्जं, गामं गच्छन्तिया पन ।
दुक्कटं पदवारेन, वेदितब्बं विभाविना ॥

२०३ इकेन पदवारेन, गामस्स इतरस्स च ।
परिक्खेपे अतिक्कन्ते, उपचारोक्कमेपि वा ॥

२०३ थुल्लच्चयं अतिक्कन्ते, ओक्कन्ते दुतियेन तु ।
पादेन गरुकापत्ति, होति भिक्खुनिया पन ॥

२०३ निक्खमित्वा सचे पच्छा, सकं गामं विसन्तिया ।
अयमेव नयो जेय्यो, वतिच्छिद्देन वा तथा ॥

२०३ शकारेन विहारस्स, भूमिं तु पविसन्तिया ।
कप्पियन्ति पविट्ठत्ता, न दोसो कोचि विज्जति ॥

२०४ भिक्खुनीनं विहारस्स, भूमि तासं तु कप्पिया ।
होति भिक्खुविहारस्स, भूमि तासमकप्पिया ॥

२०४ इत्थिअस्सरथादीहि, इद्धिया वा विसन्तिया ।
अनापत्ति सियापत्ति, पदसा गमने पन ॥

२०४ षं.किञ्चि सकगामं वा, परगामप्पि वा तथा ।
बहिगामे पन ठत्त्वा, आपत्ति पविसन्तिया ॥

२०४ निक्खणेनुपपन्नाय, नदिया दुतियं विना ।
पारं गच्छति या तीरं, तस्सा समणिया पन ॥

२०४ पणं उद्धरित्वान, पादं तीरे ठपेन्तिया ।
होति थुल्लच्चयापत्ति, दुतियातिक्कमे गरु ॥

२०४ अन्तरनदियंयेव, सद्धिं दुतियिकाय हि ।
भण्डित्वा ओरिमं तीरं, तथा पच्चुत्तरन्तिया ॥

२०४३ द्रिया सेतुना नावा-यानरज्जूहि वा पन ।
एवम्पि च परं तीरं, अनापत्तुत्तरन्तिया ॥

२०४४ यितुं पिवितुं वापि, ओतिण्णाथ नदिं पुन ।
पदसावोरिमं तीरं, पच्चुत्तरति वट्टति ॥

२०४५ दसा ओतरित्वान, नदिं उत्तरणे पन ।
आरोहित्वा तथा सेतुं, अनापत्तुत्तरन्तिया ॥

२०४६ सेतुना उपगन्त्वा वा, यानाकासेहि वा सचे ।
याति उत्तरणे काले, पदसा गरुकं फुसे ॥

२०५० दिया पारिमं तीरं, इतो ओरिमतीरतो ।
उल्लङ्घित्वान वेगेन, अनापत्तुत्तरन्तिया ॥

२०५१ षिट्ठियं वा निसीदित्वा, खन्धे वा उत्तरन्तिया ।
हत्थसङ्घातने वापि, दुस्सयानेपि वट्टति ॥

२०५२ पुरेरुणोदयायेव, पासं दुतियिकाय हि ।
गमिस्सामी'ति आभोगं, विना भिक्खुनिया पन ॥

२०५३ क्रगब्भेपि वा हत्थ-पासं दुतियिकाय हि ।
अतिक्कम्म सियापत्ति, अरुणं उट्टेपेन्तिया ॥

२०५४ गमिस्सामी'ति आभोगं, कत्वा गच्छन्तिया पन ।
न दोसो दुतिया पासं, उट्टेति अरुणं सचे ॥

२०५५ द्दखीलमतिक्कम्म, अरज्जं एत्थ दीपितं ।
गामतो बहि निक्खम्म, तस्सा दुतियिकाय तु ॥

२०५६ दस्सनस्सुपचारं तु, जानित्वा विजहन्तिया ।
होति थुल्लच्चयापत्ति, जहिते गरुकं सिया ॥

२०५७ णिपाकारपाकार-तरुअन्तरिते पन ।
सवनस्सुपचारेपि, सति आपत्ति होति हि ॥

२०५८ अज्झोकासे तु दूरेपि, दस्सनस्सुपचारता ।
होति, एत्थ कथं धम्म-सवनारोचने विय ॥

२०५ शृगमूळहस्स सद्देन, विय कूजन्तिया पन ।
“अय्ये”ति तस्सा सदस्स, सवनातिक्कमेपि च ॥

२०६ होति, भिक्खुनियापत्ति, गरुका एवरूपके ।
एत्थ भिक्खुनी एकापि, गणायेवाति वुच्चति ॥

२०६ ओहीयित्वाथ गच्छन्ती, “पापुणिस्सामि दानिहं” ।
इच्चेवं तु सउस्साहा, अनुबन्धति वट्टति ॥

२०६ द्विन्नं मगं गच्छन्तीनं, एका गन्तुं नो सक्कोति ।
उस्साहस्सच्छेदं कत्वा, ओहीना चे तस्सापत्ति ॥

२०६ इतरापि सचे याति, “ओहीयतु अय”न्ति च ।
होति तस्सापि आपत्ति, सउस्साहा न होति चे ॥

२०६ च्छन्तीसु तथा द्वीसु, पुरिमा याति एककं ।
अज्जं पन सचे मगं, पच्छिमापि च गण्हति ॥

२०६ कस्सा पन पक्कन्त-ट्टाने तिट्ठति चेतरा ।
तस्मा तत्थ उभिन्नम्पि, अनापत्ति पकासिता ॥

२०६ अरुणुगगमना पुब्बे, निक्खमित्वा सगामतो ।
अरुणुगगमने काले, गामन्तरगताय हि ॥

२०६ अतिक्कमन्तिया पारं, नदिया दुत्तियिकं विना ।
आपत्तियो चतस्सोपि, होन्ति एकक्खणे पन ॥

२०६ यक्कन्ता वापि विब्भन्ता, याता पेतानं लोकं वा ।
पक्खसङ्कन्ता वा नट्टा, सद्धिं याता सा चे होति ॥

२०६ मन्तरोक्कमादीनि, चत्तारिपि करोन्तिया ।
अनापत्तीति आतब्बं, एवं उम्मत्तिकायपि ॥

२०७ न्तियं विप्पवासं तु, हत्थपासोव रक्खति ।
अगामके अरज्जे तु, गणा ओहीयनं मतं ॥

२०७ सकगामे यथाकामं, दिवा च विचरन्तिया ।
चत्तारोपि च सङ्गादि-सेसा तस्सा न विज्जरे ॥

२०७२ समुद्रानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ।
सचित्तं कायकम्मज्ज, तिचित्तज्ज तिवेदनं ॥

गामन्तरगमनकथा ।

२०७३ श्रीमासम्मूतिया चेव, गणस्स परियेसने ।
जत्तिया दुक्कटं, द्वीहि, होन्ति थुल्लच्चया दुवे ॥

२०७४ कम्मस्स परियोसाने, होति सङ्गादिसेसता ।
तिकसङ्गादिसेसं तु, अधम्मे तिकदुक्कटं ॥

२०७५ पुच्छित्वा कारकं सङ्गं, छन्दं दत्त्वा गणस्स वा ।
वत्ते वा पन वत्तन्तिं, असन्ते कारकेपि वा ॥

२०७६ भिक्खुनिं पन उक्खित्तं, या ओसारेति भिक्खुनी ।
तस्सा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ॥

२०७७ भेदसमा वुत्ता, समुद्रानादयो नया ।
क्रियाक्रियमिदं वुत्तं, अयमेव विसेसता ॥

चतुर्थं ।

२०७८ अयं अवस्सुता तथा, अवस्सुतस्स हत्थतो ।
मनुस्सपुग्गलस्स चे, यदेव किञ्चि गणहति ॥

२०७९ आमिसं, गहणे तस्सा ।
थुल्लच्चयमुदीरितं ।
अज्झोहारेसु सङ्गादि- ।
सेसा होन्ति पयोगतो ॥

२०८० एकतोवस्सुते किञ्चि, पटिग्गणहति, दुक्कटं ।
अज्झोहारप्पयोगेसु, थुल्लच्चयचयो सिया ॥

२०८१ खपेततिरच्छान-पण्डकानज्ज हत्थतो ।
मनुस्सविग्गहानम्पि, उभतोवस्सुते तथा ॥

२०८२ एकतोवस्सुते एत्थ, उदके दन्तकट्टके ।
गहणे परिभोगे च, सब्बत्थापि च दुक्कटं ॥

२०८३ भयावस्सुताभावे, न दोसो यदि गण्हति ।
 “अवस्सुतो न चाय”न्ति, अत्वा गण्हति या पन ॥

२०८४ स्सा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
 समुद्धानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ॥

पञ्चमं ।

२०८५ य्योजने पनेकिस्सा, इतरिस्सा पटिग्गहे ।
 दुक्कटानि च भोगेसु, थुल्लच्चयगणो सिया ॥

२०८६ योजनस्सावसानस्मिं, होति सङ्घादिसेसता ।
 यक्खादीनं चतुन्नम्पि, तथेव पुरिसस्स च ॥

२०८७ त्तकट्टुदकानञ्च, गहणुय्योजने पन ।
 तेसञ्च परिभोगेपि, दुक्कटं परिकित्तितं ॥

२०८८ यक्खादीनं तु सेसस्स, गहणुय्योजने पन ।
 भोगे च दुक्कटं, भुत्ते, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥

२०८९ नावस्सुतो”ति अत्वा वा, कुपिता वा न गण्हति ।
 कुलानुदयता वापि, उय्योजेति च या पन ॥

२०९० स्सा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
 अदिन्नादानतुल्याव, समुद्धानादयो नया ॥

छट्ठं ।

२०९१ त्तमं अट्ठमं सङ्घ-भेदेन सदिसं मतं ।
 समुद्धानादिना सद्धिं, नत्थि काचि विसेसता ॥

सत्तमट्ठमानि ।

२०९२ वमे दसमे वापि, वत्तब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
 अनन्तरसमायेव, समुद्धानादयो नया ॥

नवमदसमानि ।

२०९ अट्टदोसद्वयेनापि, सञ्चरित्तेन तेन छ ।
यावततियका अट्ट, चत्तारि च इतो ततो ॥

सङ्घादिसेसकथा ।

निस्सगियकथा

२०९ अधिद्वानूपगं पत्तं, अनधिद्वाय भिक्खुनी ।
विकप्पनमकत्वा वा, एकाहमि ठपेय्य चे ॥

२०९ अरुणुगगमनेनेव, सद्धिं भिक्खुनिया सिया ।
तस्सा निस्सगियापत्ति, पत्तसन्निधिकारणा ॥

२०९ असो पन कथामग्गो, पत्तसिक्खापदे इध ।
सब्बो वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विनिच्छयो ॥

२०९ असाहातिक्कमे तत्थ, एकाहातिक्कमे इध ।
तस्सिमस्स उभिन्नमि, अयमेव विसेसता ॥

पठमं ।

२०९ अकाले चीवरं दिन्नं, दिन्नं कालेपि केनचि ।
आदिस्स पन “सम्पत्ता, भाजेन्तू”ति नियामितं ॥

२०९ अकालचीवरं “काल-चीवर”न्ति सचे पन ।
भाजापेय्य च या तस्सा, पयोगे दुक्कटं सिया ॥

२१० अत्तना पटिलद्धं यं, तं तु निस्सगियं भवे ।
लभित्वा पन निस्सट्ठं, यथादाने नियोजये ॥

२१० अत्त्वा विनयकम्मं तु, पटिलद्धमि तं पुन ।
तस्स चायमधिप्पायो, सेवितुं न च वट्ठति ॥

२१० अकालवत्थसज्जाय, दुक्कटं कालचीवरे ।
उभयत्थपि निद्धिं, तथा वेमत्तिकायपि ॥

२१० अकालचीवरसज्जाय, चीवरे उभयत्थपि ।
न दोसुम्मत्तिकादीनं, तिसमुद्धानता मता ॥

दुतियं ।

२१० ऋग्वेरेसुपि बन्धित्वा, ठपितेसु बहूस्वपि ।
एकायेव सियापत्ति, अच्छिन्दति सचे सयं ॥

२१० ऋग्वेरेसुपि बन्धित्वा, ठपितेसु बहूस्वपि ।
इतरेसु च वत्थूनं, पयोगस्स वसा सिया ॥

२१० ऋग्वेरेसुपि बन्धित्वा, ठपितेसु बहूस्वपि ।
तिकदुक्कटमुद्धिदं, इतरिस्सा तु चीवरे ॥

२१० ऋग्वेरेसुपि बन्धित्वा, ठपितेसु बहूस्वपि ।
गणहन्तिया अनापत्ति, तिसमुद्धानता मता ॥

ततियं ।

२१० ऋग्वेरेसुपि बन्धित्वा, ठपितेसु बहूस्वपि ।
विज्जत्तिदुक्कटं तस्सा, लाभा निस्सगियं सिया ॥

२१० ऋग्वेरेसुपि बन्धित्वा, ठपितेसु बहूस्वपि ।
अनज्जेनज्जसज्जाय, अप्पहोन्तेपि वा पुन ॥

२११ ऋग्वेरेसुपि बन्धित्वा, ठपितेसु बहूस्वपि ।
आनिसंसज्ज दस्सेत्वा, तदज्जं विज्जापेन्तिया ॥

२१११ अनापत्तीति जातब्बं, तथा उम्मत्तिकायपि ।
सज्जरित्तसमा वुत्ता, समुद्धानादयो नया ॥

चतुत्थं ।

२११२ अज्जं चेतापेत्वा पुब्बं, पच्छा अज्जं चेतापेय्य ।
एवं सज्जायज्जं धज्जं, मय्हं आनेत्वा देतीति ॥

२११३ अज्जं चेतापेत्वा पुब्बं, पच्छा अज्जं चेतापेय्य ।
लाभे निस्सगियं होति, तेन चज्जेन वाभतं ॥

२११४ अज्जं चेतापेत्वा पुब्बं, पच्छा अज्जं चेतापेय्य ।
समुद्धानादिना सद्धिं, अपुब्बं नत्थि किञ्चिपि ॥

पञ्चमं ।

२११५ अञ्जदत्थाय दिन्नेन, परिक्खारेन या पन ।
चेतापेय्य सचे अञ्जं, सङ्घिकेनिध भिक्खुनी ॥

२११६ अयोगे दुक्कटं, लाभे, तस्सा निस्सगियं सिया ।
अनञ्जदत्थिके एत्थ, निद्धिद्वं द्विकदुक्कटं ॥

२११७ सेसकं अञ्जदत्थाय, अनापत्तुपनेन्तिया ।
पुच्छित्वा सामिके वाप्या-पदासुम्मत्तिकाय वा ॥

२११८ अञ्जरित्तसमा वुत्ता, समुट्ठानादयो नया ।
सत्तमं छट्ठसदिसं, सयं याचितकं विना ॥

छट्ठसत्तमानि ।

२११९ अट्ठमे नवमे वापि, वत्तब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
“महाजनिकसञ्जाचि-केना”ति पदताधिका ॥

२१२० समेपि कथा सब्बा, अनन्तरसमा मता ।
समुट्ठानादिना सद्धिं, विसेसो नत्थि कोचिपि ॥

अट्ठमनवमदसमानि ।

पठमो वग्गो ।

२१२१ अतिरेकचतुक्कंसं, गरुपावुरणं पन ।
चेतापेय्य सचे तस्सा, चतुसच्चप्पकासिना ॥

२१२२ अयोगे दुक्कटं वुत्तं, लाभे निस्सगियं मतं ।
कहापणचतुक्कं तु, कंसो नाम पवुच्चति ॥

२१२३ ऊनके तु चतुक्कंसे, उद्धिद्वं द्विकदुक्कटं ।
अनापत्ति चतुक्कंस-परमं गरुकं पन ॥

२१२४ चेतापेति तदूनं वा, जातकानञ्च सन्तके ।
अञ्जस्सत्थाय वा अत्त-धनेनुम्मत्तिकाय वा ॥

२१२ चेतोपेतं महगंधं या, चेतोपेतप्पमेव वा ।
समुद्धानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥

एकादसमं ।

२१२ बहुपावुरणं अट्ठ- तेय्यकंसगघनं पन ।
ततो चे उत्तरिं यं तु, चेतोपेति हि भिक्खुनी ॥

२१२ अस्सा निस्सगियापत्ति, पाचित्ति परियापुता ।
अनन्तरसमं सेसं, नत्थि काचि विसेसता ॥

द्वादसमं ।

२१२ साधारणानि सेसानि, तानि अट्ठारसापि च ।
इमानि द्वादसेवापि, समतिंसेव होन्ति हि ॥

निस्सगियकथा ।

पाचित्तियकथा

२१२ सुणं भण्डिकं वुत्तं, न एकद्वितिमिज्जकं ।
आमकं मागधंयेव, “खादिस्सामी”ति गण्हति ॥

२१३ गहणे दुक्कटं तस्सा, पाचित्ति यदि खादति ।
अज्झोहारवसेनेव, पाचित्तिं परिदीपये ॥

२१३ तयो भण्डिके सद्धिं, सद्धादित्वा सचे पन ।
अज्झोहरति या तस्सा, एकं पाचित्तियं सिया ॥

२१३ भन्दित्वा तत्थ एकेकं, मिज्जं खादन्तिया पन ।
मिज्जानं गणनायस्सा, पाचित्तिगणना सिया ॥

२१३ लण्डुको भज्जनको, हरितो चापलोपि च ।
लसुणा पन चत्तारो, वट्टन्तेव सभावतो ॥

२१३ लण्डुको पण्डुवण्णो, भज्जनो लोहितोपि च ।
हरितो हरितवण्णो, चापलो सेतकोपि च ॥

२१३५ का मिञ्जा पलण्डुस्स, भञ्जनस्स दुवे सियुं ।
तिस्सो हरितकस्सापि, चापलो होत्यमिञ्जको ॥

२१३६ पूमंसादिसंपाके, साळवुत्तरिभङ्गके ।
न दोसुम्मत्तिकादीनं, समुद्धानेळकूपमं ॥

पठमं ।

२१३७ म्बाधे उपकच्छेसु, मुत्तस्स करणेपि वा ।
एकलोमम्पि पाचित्ति, संहरापेन्तिया सिया ॥

२१३८ हुकेपि तथा लोमे, संहरापेन्तिया पन ।
पयोगगणनायस्सा, न लोमगणनाय हि ॥

२१३९ दोसो सति आबाधे, लोमके संहरन्तिया ।
समुद्धानादयो मग्ग- संविधानसमा मता ॥

दुतियं ।

२१४० णोति अन्तमसो मुत्त-करणस्स तलघातने ।
केसरेणापि रागेन, पाचित्ति पदुमस्स वा ॥

२१४१ ण्डं तत्थ वणं वापि, न दोसो पहरन्तिया ।
समुद्धानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ॥

ततियं ।

२१४२ पनुप्पलपत्तम्पि, ब्यञ्जने भिक्खुनत्तनो ।
कामरागपरेता तु, पवेसेति न वट्ठति ॥

२१४३ दं वत्थुवसेनेव, वुत्तं तु जतुमट्ठकं ।
दण्डमेलाळुकं वापि, मुत्तस्स करणे पन ॥

२१४४ म्फस्सं सादियन्तिया, पवेसेति सचे पन ।
पवेसापेति वा तस्मिं, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२१४५ आबाधपच्चया दोसो, नत्थि उम्मत्तिकाय वा ।
तलघातकतुल्याव, समुद्धानादयो मता ॥

चतुर्थं ।

२१४ अङ्गुलीनं पन द्विन्नं, अगपब्बद्वयाधिकं ।
पाचित्तियं पवेसेत्वा, दकसुद्धिं करोन्तिया ॥

२१४ अङ्गुलिस्सालिया तीणि, पब्बानि पन दीघतो ।
पाचित्तियं भवे सुद्धिं, पवेसेत्वादियन्तिया ॥

२१४ अत्तुन्नं वापि तिस्सन्नं, एकपब्बम्पि या पन ।
वित्थारतो पवेसेति, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२१४ इति सब्बप्पकारेन, महापच्चरिया पन ।
अभिव्यत्ततरं कत्वा, अयमत्थो विभावितो ॥

२१५ दोसो द्वङ्गुलपब्बे वा, नत्थि आबाधकारणा ।
अधिकम्पि पवेसेत्वा, दकसुद्धिं करोन्तिया ॥

२१५ सथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
समुद्धानादयो सब्बे, तलघातसमा मता ॥

पञ्चमं ।

२१५ शुब्जतो पन भिक्खुस्स, पानीयं वा विधूपनं ।
गहेत्वा उपतिट्ठेय्य, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२१५ अहिता उदकेनेव, खीरतक्कादयो रसा ।
“बीजनी”ति च या काचि, वत्थकोणादि वुच्चति ॥

२१५ हत्थपासे इधद्धान-पच्चयापत्ति दीपिता ।
पहारपच्चया वुत्तं, खन्धके दुक्कटं विसुं ॥

२१५ हत्थपासं जहित्वा वा, उपतिट्ठन्तिया पन ।
खादतो खादनं वापि, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२१५ दोसो देति दापेति, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
इदं एळकलोमेन, समुद्धानं समं मतं ॥

छट्ठं ।

२१५ विज्जत्वा आमकं धज्जं, भज्जित्वा यदि भिक्खुनी ।
कोट्टेत्वा च पचित्वा च, पाचित्ति परिभुज्जति ॥

२१५ केवलं तु धज्जानं, गहणेयेव दुक्कटं ।
हरणेपि च धज्जानं, तथा सुक्खापने पन ॥

२१५ भज्जनत्थाय धज्जानं, कपल्लुद्धनसज्जने ।
अग्गिस्स करणे दब्बि-सज्जने च, कपल्लके ॥

२१६ यज्जपक्खिपने तत्थ, दब्बिया घट्टकोट्टने ।
पप्फोटनादिके सब्ब-पयोगे दुक्कटं भवे ॥

२१६ भोजनज्जेव विज्जति, पमाणं इदमेत्थ हि ।
विज्जत्वा वा सयं तस्मा, भज्जनादीनि अज्जतो ॥

२१६ विज्जापेत्वा पनज्जाय, भज्जनादीनि वा सयं ।
कारापेत्वापि कत्वा वा, अज्झोहरति या पन ॥

२१६ अज्झोहारपयोगेसु, तस्सा पाचित्तियो सियुं ।
मातरं वापि याचित्वा, पाचित्ति परिभुज्जति ॥

२१६ भज्जनादीनि कत्वा वा, कारापेत्वापि वा पन ।
अविज्जति सयं लद्धं, दुक्कटं परिभुज्जति ॥

२१६ विज्जत्तिया पनज्जाय, लद्धं ताय सयम्पि वा ।
कारापेत्वापि कत्वा वा, तथा अज्झोहरन्तिया ॥

२१६ वेदकम्मादिअत्थाय, धज्जविज्जत्तिया पन ।
ठपेत्वा सत्त धज्जानि, सेसविज्जत्तियापि च ॥

२१६ अनापत्तीति जातब्बं, तथा उम्मत्तिकाय च ।
जातकानम्पि धज्जं तु, आमकं न च वट्ठति ॥

२१६ विना विज्जत्तिया लद्धं, नवकम्मेसु वट्ठति ।
समुट्ठानादयो सब्बे, अद्धानसदिसा मता ॥

सत्तमं ।

२१६ ण्चचारं वापि पस्सावं, सङ्कारं वा विघासकं ।
छट्ठेय्य वा तिरोकुट्टे, छट्ठापेय्य परेहि वा ॥

२१७ होति पाचित्तियं तस्सा, पाकारेपि अयं नयो ।
छट्ठेन्तिया पनेकेक-मनेकापत्ति दीपिता ॥

२१७ शतानि पन वत्थूनि, चत्तारि सकलानिपि ।
एकेनेव पयोगेन, एका छट्ठेन्तिया सिया ॥

२१७ श्रान्तियम्पि एसेव, नयो ज्ञेयो विभाविना ।
छट्ठेने दन्तकट्टस्स, पाचित्ति परिदीपिता ॥

२१७ शब्बत्थ पन भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ।
अवलज्जेपि वा ठाने, ओलोकेत्वापि वा पन ॥

२१७ छट्ठेन्तिया अनापत्ति, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
सञ्चरित्तसमुद्धानं, क्रियाक्रियमिदं सिया ॥

अट्ठमं ।

२१७ खेत्ते वा नाळिकेरादि-आरामे वापि या पन ।
रोपिमे हरितट्ठाने, यत्थ कत्थचि भिक्खुनी ॥

२१७ क्षान्ति चत्तारि वत्थूनि, सचे छट्ठेति वा सयं ।
छट्ठापेति तथा वुत्त-नयो आपत्तिनिच्छयो ॥

२१७ जुज्जमाना निसीदित्वा, खेत्ते तु हरिते तथा ।
उच्छुआदीनि खादन्ती, गच्छन्ती पन तत्थ या ॥

२१७ छट्ठेति यदि उच्छिट्ठं, उदकं चलकानि वा ।
होति पाचित्तियं तस्सा, भिक्खुनो होति दुक्कटं ॥

२१७ छट्ठेन्तिया सियापत्ति, ठाने अन्तमसो जलं ।
पिवित्वा मत्थकच्छिन्नं, नाळिकेरम्पि तादिसे ॥

२१८ कसिते तु पनट्ठाने, बीजनिक्खेपने कते ।
न उट्ठेतङ्कुरं याव, सब्बेसं ताव दुक्कटं ॥

२१८ श्रुतायितम्पि मनुस्सानं, खेत्तं रक्खति चे पुन ।
रोहनत्थाय तत्थस्सा, यथावत्थुकमेव हि ॥

२१८ स दोसो छड्डिते खेत्ते, सब्बं छड्डेन्तिया पन ।
समुद्धानादयो सब्बे, अट्टमेन समा मता ॥

नवमं ।

२१८ नच्चं वा पन गीतं वा, वादितं वापि भिक्खुनी ।
दस्सनत्थाय गच्छेय्य, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२१८ दस्सनत्थाय नच्चस्स, गीतस्स सवनाय च ।
गच्छन्तिया सिया तस्सा, पदवारेन दुक्कटं ॥

२१८ पसचे एकपयोगेन, ओलोकेन्ती च पस्सति ।
सुणाति तेसं गीतम्पि, एका पाचित्ति दीपिता ॥

२१८ अज्जस्मिम्पि दिसाभागे, नच्चं पस्सति चे पन ।
सुणाति अज्जतो गीतं, विसुं पाचित्तियो सियुं ॥

२१८ पयोगगणनायेत्थ, आपत्तिगणना सिया ।
नच्चितुं गायितुं नेव, सयं लभति भिक्खुनी ॥

२१८ अज्जं नच्चाति वादेहि”, इति वत्तुं न वट्टति ।
“उपद्धानं करोमा”ति, वुत्ते वा सम्पटिच्छित्तुं ॥

२१८ सस्सा पाचित्ति सब्बत्थ, भिक्खुनो होति दुक्कटं ।
“उपद्धानं करोमा”ति, वुत्ते भिक्खुनिया पन ॥

२१९ उपद्धानं पसत्थ”न्ति, वत्तुमेवं तु वट्टति ।
आरामेयेव ठत्वा वा, या पस्सति सुणाति वा ॥

२१९ अत्तनो च ठितोकासं, आगन्त्वा च पयोजितं ।
गन्त्वा पस्सन्तिया वापि, तथारूपा हि कारणा ॥

२१९ सस्सन्तिया तथा मगं, नच्चं पटिपथेपि च ।
तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्तापदासुपि ॥

२१९ दमेळकलोमेन, समुद्धानं समं मतं ।
लोकवज्जमिदं पाप-चित्तञ्चेव तिवेदनं ॥

दसमं ।

लसुणवग्गो पठमो ।

२१९ अथ रत्तन्धकारस्मिं, अप्पदीपे पनेकिका ।
सन्तिट्ठति सचे सद्धिं, पुरिसेन च भिक्खुनी ॥

२१९ तस्सा पाचित्तियं वुत्तं, सद्धिं वा सल्लपन्तिया ।
हत्थपासं समागन्त्वा, रहस्सादवसेन तु ॥

२१९ हत्थपासं जहित्वा वा, पुरिसस्स सचे पन ।
अजहित्वापि वा यक्ख-पेतादीनम्पि भिक्खुनी ॥

२१९ अन्तिट्ठति च या तस्सा, दुक्कटं परिदीपितं ।
अनापत्ति सचे कोचि, दुतिया विज्जु विज्जति ॥

२१९ अथा उम्मत्तिकादीन-मथज्जविहिताय वा ।
थेय्यसत्थसमुद्धानं, क्रियं सज्जाविमोक्खकं ॥

पठमं ।

२१९ दुतिये तु “पटिच्छन्ने, ओकासे”ति इदं पन ।
अधिकं इतरं सब्बं, पठमेन समं मतं ॥

दुतियं ।

२२० क्तियेपि चतुत्थेपि, अपुब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
समानं पठमेनेव, समुद्धानादिना सह ॥

ततियचतुत्थानि ।

२२० दनन्तो निसीदित्वा, अनोवस्सप्पदेसकं ।
अज्झोकासे निसीदित्वा, उपचारम्पि वा सचे ॥

२२० अतिक्कमेति या, होति, दुक्कटं पठमे पदे ।

दुतिये च पदे तस्सा, पाचिप्पि परियापुता ॥

२२० शल्लङ्कस्स अनोकासे, दुक्कटं समुदीरितं ।
तथापुट्टे अनापुट्ट-सज्जाय विचिकिच्छतो ॥

२२० असंहारिमेनापत्ति, गिलानायापदासु वा ।
समुट्ठानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ॥

पञ्चमं ।

२२० क्कापत्ति निसीदित्वा, होति गच्छन्तिया पन ।
एकाव अनिसीदित्वा, निपज्जित्वा वजन्तिया ॥

२२० निसीदित्वा निपज्जित्वा, होन्ति गच्छन्तिया दुवे ।
सेसं अनन्तरेनेव, समुट्ठानादिना समं ॥

छट्ठं ।

२२० षट्ठेन सत्तमं तुल्यं, अट्ठमे नत्थि किञ्चिपि ।
वत्तब्बं तिसमुट्ठानं, सचित्तं दुक्खवेदनं ॥

सत्तमट्ठमानि ।

२२० निरयब्रह्मचरियेहि, अत्तानं वा परम्पि वा ।
अभिसपेय्य पाचिप्पि, वाचतो वाचतो सिया ॥

२२० षपेत्वा निरयज्जेव, ब्रह्मचरियज्ज या पन ।
“सुखी सूकरी काकी, काणा कुणी”तिआदिना ॥

२२१ अक्कोसति च वाचाय, वाचायापत्ति दुक्कटं ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसाय तिकदुक्कटं ॥

२२१ शुरुक्खत्वा वदन्तीन-मत्थधम्मानुसासिनिं ।
अनापत्तट्ठमेनेव, समुट्ठानादयो समा ॥

नवमं ।

२२१ शेदन्तिया वधित्वा वा, पाचिप्पि परिदीपिता ।

द्वीसु तेसु पनेकेकं, दुक्कटं तु करोन्तिया ॥

२२१ ~~स~~सेसमुत्तानमेवेत्थ, समुट्ठानादयो पन ।
धुरनिकखेपतुल्याव, क्रियामत्तं विसेसकं ॥

दसमं ।

अन्धकारवग्गो दुतियो ।

२२१ ~~ह~~हायति नग्गा या पन हुत्वा ।
सब्बपयोगे दुक्कटमस्सा ।
तस्स च वोसाने जिनवुत्तं ।
भिक्षुनि दोसं सा समुपेति ॥

२२१ ~~अ~~च्छिन्नचीवरा नट्ट-चीवरा आपदासु वा ।
न दोसेळकलोमेन, समुट्ठानादयो समा ॥

पठमं ।

२२१ ~~दु~~तिये पन वत्तब्बं, अपुब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
समुट्ठानादयो सब्बे, सञ्चरित्तसमा मता ॥

दुतियं ।

२२१ ~~सु~~स्सिब्बितं विसिब्बेत्वा, सिब्बनत्थाय चीवरं ।
अनन्तराय तं पच्छा, या न सिब्बेय्य भिक्षुनी ॥

२२१ ~~अ~~पेत्वा चतुपञ्चाहं, “न सिब्बिस्साम्यह”न्ति हि ।
धुरे निक्खित्तमत्तेव, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२२१ ~~अ~~च्छा सिब्बति पाचित्ति, निक्खपित्वा धुरं सचे ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसाय तिकदुक्कटं ॥

२२२ ~~वु~~त्तं उभिन्नमज्जस्मिं, परिकखारे तु दुक्कटं ।
अनापत्ति गिलानाय, अन्तरायेपि वा सति ॥

२२२ ~~अ~~तिक्कमेति पञ्चाहं, करोन्ती वापि चीवरं ।
धुरनिकखेपनं नाम, समुट्ठानमिदं मतं ॥

तत्तियं ।

२२२२ ज्वाहिकं तु सङ्घाटि-चारं यातिक्कमेय्य हि ।
होति पाचित्तियापत्ति, छट्ठे तस्सारुणुगमे ॥

२२२३ कस्मिं चीवरे एका, पञ्च पञ्चसु दीपिता ।
तिचीवरञ्च संकच्चि, दकसाटीति पञ्च तु ॥

२२२४ कपाचित्ति पञ्चाहा-नतिक्कन्ते द्विदुक्कटं ।
पञ्चमे दिवसे पञ्च, चीवरानि निसेवति ॥

२२२५ ओतापेति गिलानाय, अनापत्तिपदासुपि ।
समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ॥

चतुत्थं ।

२२२६ हेत्वा या अनापुच्छा, सङ्कमेतब्बचीवरं ।
परिभुज्जति अज्जिस्सा, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२२२७ कपाचित्तियं वुत्तं, सेसाय तिकदुक्कटं ।
अच्छिन्नचीवरा नट्ट-चीवरा आपदासु वा ॥

२२२८ था उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
कथिनेन समुद्धानं, तुल्यमेतं क्रियाक्रियं ॥

पञ्चमं ।

२२२९ हि भिक्खुनि सङ्घस्स, लभितब्बं तु चीवरं ।
निवारेति सचे तस्सा, पाचित्ति परिदीपये ॥

२२३० णस्सापि च एकस्सा, लाभे आपत्ति दुक्कटं ।
तथेवज्जं परिक्खारं, निवारेति सचे पन ॥

२२३१ आनिसंसं निदस्सेत्वा, निवारेति न दोसता ।
अदिन्नादानतुल्याव, समुद्धानादयो मता ॥

छट्ठं ।

२२३ श्रीवरानं विभङ्गं या, पटिसेधेय्य धम्मिकं ।
होति पाचित्तियं तस्सा, दुक्कटं परिदीपितं ॥

२२३ अधम्मे धम्मसज्जाय, उभो वेमतिकाय वा ।
आनिसंसं निदस्सेत्वा, पटिसेधेन्तिया पन ॥

२२३ तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
समुट्ठानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥

सत्तमं ।

२२३ सिवासनूपगं वापि, तथा पारुपनूपगं ।
कप्पबिन्दुकतं किञ्चि, मुञ्चित्वा सहधम्मिके ॥

२२३ क्षितरोपि पनञ्जस्स, ददेय्य यदि चीवरं ।
यस्स कस्सचि तस्सापि, पाचित्ति परियापुता ॥

२२३ षण्णनाय वसेनेत्थ, चीवरानं तु ता पन ।
पाचित्तियो गणेतब्बा, भिक्खुनो दुक्कटं सिया ॥

२२३ अवकालिकमज्जेस-मनापत्ति ददाति चे ।
सञ्चरित्तसमा वुत्ता, समुट्ठानादयो नया ॥

अट्ठमं ।

२२३ श्रीवरस्स विभङ्गं या, निसेधेत्त्वान चीवरे ।
कालं अतिक्कमेय्यस्सा, दुब्बलासाय दोसता ॥

२२४ दुब्बले तु चीवरे, सुदुब्बलन्ति चेतसा ।
उभोसु कङ्घिताय वा, अवोच दुक्कटं जिनो ॥

२२४ आनिसंसं निदस्सेत्वा, निवारेति न दोसता ।
अदिन्नादानतुल्याव, समुट्ठानादयो मता ॥

नवमं ।

२२४ धम्मिकं कथिनुद्धारं, या निवारेय्य भिक्खुनी ।
तस्सा पाचित्तियापत्ति, मुनिन्देन पकासिता ॥

२२४ आनिसंसो महा होति, यस्स अत्थारमूलको ।
उद्धारमूलको अप्पो, न दातब्बो पनीदिसो ॥

२२४ आनिसंसो महा होति, यस्स उब्भारमूलको ।
अत्थारमूलको अप्पो, दातब्बो एवरूपको ॥

२२४ तथा समानिसंसोपि, सद्धापालनकारणा ।
आनिसंसं निदस्सेत्वा, पटिसेधेति वट्ठति ॥

२२४ ऐसं पन असेसेन, सत्तमेन समं मतं ।
समुद्धानादिना सद्धिं, अपुब्बं नत्थि किञ्चिपि ॥

दसमं ।

नग्गवग्गो ततियो ।

२२४ एकाय तु निपन्नाय, अपरा वा निपज्जतु ।
निपज्जेय्युं सहेव द्वे, द्विन्नं पाचित्तियं सिया ॥

२२४ आपत्तिबहुका जेय्या, पुनप्पुनं निपज्जने ।
एकाय च निपन्नाय, सचे एका निसीदति ॥

२२४ भो वापि निसीदन्ति, समं, उम्मत्तिकाय वा ।
अनापत्ति समुद्धानं, एळकेन समं मतं ॥

पठमं ।

२२५ पावारकटसारादिं, सन्थरित्वा पनेककं ।
संहारिमेसु तेनेव, पारुपित्वा सचे पन ॥

२२५ निपज्जन्ति सहेव द्वे, तासं पाचित्तियं सिया ।
एकस्मिं दुक्कटं द्विन्नं, वुत्तं तु द्विकदुक्कटं ॥

२२५ अवत्थानं निदस्सेत्वा, निपज्जन्ति सचे पन ।
न दोसुम्मत्तिकादीनं, सेसं तुल्यं पनादिना ॥

दुतियं ।

२२५ पुरतो च अनापुच्छा, यदि चङ्कमनादयो ।
करेय्य पन पाचित्ति, अज्जिस्साफासुकारणा ॥

२२५ विवत्तनानं गणनाय तस्सा ।
पाचित्तियानं गणना च जेय्या ।
पयोगतोयेव भवन्ति दोसा ।
निपज्जनट्टाननिसीदनानं ॥

२२५ षट्ठेसादीसु पाचित्ति, पदानं गणनावसा ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, सेसाय तिकदुक्कटं ॥

२२५ च अफासुकामाय, आपुच्छा पुरतो पन ।
तस्सा चङ्कमनादीनि, अनापत्ति करोन्तिया ॥

२२५ अदिन्नादानतुल्याव, समुट्टानादयो नया ।
क्रियाक्रियमिदं पाप- मानसं दुक्खवेदनं ॥

तत्तियं ।

२२५ अयं अनन्तराया या, दुक्खितं सहजीविनिं ।
नुपट्ठापेय्य चञ्जाय, नुपट्ठेय्य सयम्पि वा ॥

२२५ शुरे निक्खित्तमत्तेव, तस्सा पाचित्तियं सिया ।
अन्तेवासिनिया वापि, दुक्कटं इतराय वा ॥

२२६ अनापत्ति गिलानाय, गवेसित्वालभन्तिया ।
आपदुम्मत्तिकादीनं, धुरनिक्खेपनोदयं ॥

चतुत्थं ।

२२६ एकं पुगालिकं दत्त्वा, सकवाटं उपस्सयं ।
सयं उपस्सया तम्हा, निक्कट्ठति सचे पन ॥

२२६ एकेनेव पयोगेन, द्वारादीसु बहूनिपि ।
तं निक्कट्ठन्तिया तस्सा, एकं पाचित्तियं सिया ॥

२२६ अयोगगणनायेत्थ, पाचित्तिगणना मता ।
आणत्तियम्पि एसेव, नयो वुत्तो महेसिना ॥

२२६४ एतकाव इमं द्वारा, निक्कड्ढही'ति भासति ।
एकायाणत्तिया द्वार-गणनापत्तियो सियुं ॥

२२६५ दुक्कटं अकवाटम्हा, सेसाय तिकदुक्कटं ।
उभिन्नं पन सब्बत्थ, परिकखारेसु दुक्कटं ॥

२२६६ सेसमेत्थ असेसेन, समुट्टानादिना सह ।
सङ्घिका हि विहारस्मा, निक्कड्ढनसमं मतं ॥

पञ्चमं ।

२२६७ षट्ठे पनिध वत्तब्बं, अपुब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
सिक्खापदेनरिट्ठस्स, सदिसोव विनिच्छयो ॥

छट्ठं ।

२२६८ आसङ्कसम्मते अन्तो-रट्ठे भिक्खुनिया पन ।
चरन्तिया सियापत्ति, विना सत्थेन चारिकं ॥

२२६९ आमन्तरपवेसे च, अरञ्जे अद्ध्योजने ।
पाचित्तियनयो जेय्यो, भिक्खुना विनयञ्जुना ॥

२२७० दोसो सह सत्थेन, खेमट्टानापदासु वा ।
इदं एळकलोमेन, समुट्टानादिना समं ॥

सत्तमं ।

२२७१ षट्ठमे नवमे वापि, अनुत्तानं न विज्जति ।
सत्तमेन समानानि, समुट्टानादिना सह ॥

अट्ठमनवमानि ।

२२७२ पाचित्ति धुरनिक्खेपे, “न गमिस्साम्यह”न्ति च ।
कत्वा च धुरनिक्खेपं, पच्छा गच्छन्तिया तथा ॥

२२७३ ज्ञेयानि पवारेत्वा, पञ्च गन्तुम्पि वट्ठति ।
छसु वत्तब्बमेवत्थि, किन्नु नामिध तं सिया ॥

२२७३ ऋणि गन्त्वा च तेनेव, पच्चागन्तुं न वट्टति ।
अज्जेन पन मग्गेन, पच्छागच्छति वट्टति ॥

२२७४ अनापत्तन्तरायस्मिं, तस्सा दसविधे सति ।
आपदासु गिलानाय, अलाभे दुतियाय वा ॥

२२७५ जचोरमनुस्सग्गि-तोयवाळसरीसपा ।
मनुस्सजीवितब्रह्म-चरियस्सन्तरायिका ॥

२२७६ मुट्ठानादिना तुल्यं, पठमन्तिमवत्थुना ।
अयमेव विसेसो हि, अक्रियं दुक्खवेदनं ॥

दसमं ।

तुवट्टवग्गो चतुत्थो ।

२२७७ जागारं चित्तागारं, आरामं कीळुय्यानं वा ।
कीळावापिं नानाकारं, दट्ठं गच्छन्तिनं तानि ॥

२२७८ द्विद्विं मुनिना तासं, दुक्कटं तु पदे पदे ।
पदं अनुद्धरित्वाव, सचे पस्सन्ति पञ्चपि ॥

२२७९ कायेव पनापत्ति, पाचित्ति परिदीपिता ।
गन्त्वा पस्सन्ति चे तं तं, पाटेक्कापत्तियो सियुं ॥

२२८० योगबहुतायापि, पाचित्तिबहुता सिया ।
भिक्खुस्स पन सब्बत्थ, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२२८१ वसेसो अनापत्ति-कथामग्गविनिच्छयो ।
नच्चदस्सनतुल्योव, समुट्ठानादिना सह ॥

पठमं ।

२२८२ आसन्दिं वा पल्लङ्कं वा, माणनातीतं वाळूपेतं ।
सेवन्तीनं यासं तासं, पाचित्तापत्तिं सत्थाह ॥

२२८३ सिदीनस्सापि निपज्जनस्स ।
पयोगबाहुल्लवसेन होति ।

इच्चेवमच्चन्तयसेन वुत्ता ।
पाचित्तियानं गणना पनेवं ॥

२२८७ पादे आसन्दिया छेत्वा, भित्वा पल्लङ्कवाळके ।
अनापत्ति समुद्धान-मनन्तरसमं मतं ॥

दुतियं ।

२२८८ क्खन्नं अज्जतरं सुत्तं, यदि कन्तति भिक्खुनी ।
यत्तकं अज्झितं हत्था, तस्मिं तक्कमि वेठिते ॥

२२८९ का पाचित्ति निद्धिद्वा, सुत्तकन्तनतो पन ।
सब्बपुब्बपयोगेसु, दुक्कटं हत्थवारतो ॥

२२९० दोसो कन्तितं सुत्तं, पुन कन्तन्तिया पन ।
इदं एळकलोमेन, समुद्धानादिना समं ॥

ततियं ।

२२९१ कोट्टनं तण्डुलानं तु, आदिं कत्वान दुक्कटं ।
सब्बपुब्बपयोगेसु, वेय्यावच्चं करोन्तिया ॥

२२९२ भाजनानि गणेत्याव, पाचित्ति यागुआदिसु ।
खज्जकादीसु रूपानं, गणनाय हि दीपये ॥

२२९३ चे मातापितूनम्पि, आगतानं पनत्तनो ।
किञ्चि कम्मं अकारेत्वा, किञ्चि कातुं न वट्ठति ॥

२२९४ सङ्गस्स यागुपाने वा, सङ्गभत्तेपि वा तथा ।
चेतियस्स च पूजाय, वेय्यावच्चकरस्स वा ॥

२२९५ अत्तनो च अनापत्ति, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
समुद्धानादयो सब्बे, ततियेन समा मता ॥

चतुत्थं ।

२२९६ पाचित्ति धुरनिक्खेपे, यथा चीवरसिब्बने ।
तथा इध पनेकाहं, परिहारो न लब्धति ॥

२२९५ ससं वुत्तनयेनेव, तत्थ चीवरसिब्बने ।
समुद्धानादिना सद्धिं, वेदितब्बं विभावना ।

पञ्चमं ।

२२९६ कायेन कायबद्धेन, तथा निस्सगियेन वा ।
गिहीनं पन यं किञ्चि, दन्तपोनोदकं विना ॥

२२९७ अज्झोहरणियं अज्जं, अज्जेसं तु ददाति या ।
होति पाचित्तियं तस्सा, ठपेत्वा सहधम्मिके ॥

२२९८ दन्तकट्टोदके वुत्तं, दुक्कटं मुनिना इध ।
या न देति च दापेति, निक्खमित्वापि देन्तिया ॥

२२९९ ऐति बाहिरलेपं वा, न दोसुम्मत्तिकाय वा ।
समुद्धानादयो सब्बे, ततियेन समा मता ॥

छट्ठं ।

२३०० अदत्त्वा परिभुज्जेय्य, या चावसथचीवरं ।
दिवसे तु चतुत्थे तं, धोवित्वा पुन चीवरं ॥

२३०१ शमणेराय वा अन्त-मसो उतुनिया सचे ।
तस्सा पाचित्तियं वुत्तं, तिकपाचित्तियं सिया ॥

२३०२ तस्सा निस्सज्जिते तस्मिं, वुत्तं तु द्विकदुक्कटं ।
उतुनीनं अभावे तु, अज्जासं पुन परियये ॥

२३०३ अच्छिन्नचीवरादीन-मनापत्तापदासुपि ।
समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ॥

सत्तमं ।

२३०४ अदत्त्वा रक्खणत्थाय, विहारं सकवाटकं ।
होति पाचित्तियं तस्सा, चारिकं पक्कमन्तिया ॥

२३०५ अत्तनो गामतो अज्जं, गामं गच्छन्तिया पन ।
परिक्खित्तविहारस्स, परिक्खेपम्पि वा तथा ॥

२३० इतरस्सुपचारं वा, पठमेन पदेन तं ।
दुक्कटं समतिक्कन्ते, पाचित्ति दुतियेन तु ॥

२३० अकवाटबन्धनस्मिं, दुक्कटं परिदीपितं ।
अन्तराये अनापत्ति, जगिकं अलभन्तिया ॥

२३० आपदासु गिलानाय, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ॥

अट्ठमं ।

२३० इत्थिअस्सरथादीहि, संयुत्तं सिप्पमेव वा ।
परूपघातकं मन्ता-गदयोगप्पभेदकं ॥

२३१ रियापुणेय्य चे किञ्चि, यस्स कस्सचि सन्तिके ।
होति पाचित्तियं तस्सा, पदादीनं वसेनिध ॥

२३१ स्तेखे पन अनापत्ति, धारणाय च गुत्तिया ।
परित्तेसु च सब्बेसु, तथा उम्मत्तिकाय वा ॥

नवमं ।

२३१ ससमे नत्थि वत्तब्बं, नवमेन समं इदं ।
समुद्धानादयो द्विन्नं, पदसोधम्मसादिसा ॥

दसमं ।

चित्तागारवग्गो पञ्चमो ।

२३१ भिक्खुकं पनारामं, जानित्वा पविसन्तिया ।
अनापुच्छाव यं किञ्चि, पाचित्ति परियापुता ॥

२३१ चे अन्तमसो रुक्ख-मूलस्सपि च भिक्खुनी ।
अनापुच्छा परिकखेपं, अतिक्कामेति या पन ॥

२३१ पचारोक्कमे वापि, अपरिक्खित्तकस्स तु ।
दुक्कटं पठमे पादे, पाचित्ति दुतिये सिया ॥

२३१६ अभिक्खुके सभिक्खूति, सज्जाय पनुभोसुपि ।
जातकङ्कहाय वा तस्सा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२३१७ पठमं पविसन्तीनं, तासं सीसानुलोकिका ।
ता सन्निपतिता यत्थ, तासं गच्छति सन्तिकं ॥

२३१८ सन्तं भिक्खुं पनापुच्छा, मग्गो वाराममज्झतो ।
तेन गच्छन्तिया वापि, आपदासु विसन्तिया ॥

२३१९ तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
धुरनिक्खेपतुल्याव, समुट्ठानादयो नया ॥

पठमं ।

२३२० अक्कोसेय्य च या भिक्खुं, परिभासेय्य वा पन ।
तिकपाचित्तियं तस्सा, सेसे च तिकदुक्कटं ॥

२३२१ शुरक्खत्वा वदन्तीन- ।
मत्थधम्मानुसासनिं ।
न दोसोमसवादेन ।
तुल्यो सेसनयो मतो ॥

दुतियं ।

२३२२ सङ्गं परिभासेय्य, तस्सा पाचित्तियं सिया ।
एकं सम्बहुला वापि, तथेव इतराय वा ॥

२३२३ परिभासन्तिया तस्सा, दुक्कटं परिदीपितं ।
सेसं अनन्तरेनेव, समुट्ठानादिना समं ॥

ततियं ।

२३२४ निमन्तितापि वा सचे, पवारितापि वा पन ।
निमन्तनपवारणा, उभोपि वुत्तलक्खणा ॥

२३२५ पुरेभत्तं तु यागुज्ज, ठपेत्वा कालिकत्तयं ।
या चज्झोहरणत्थाय, यं किञ्चि पन आमिसं ॥

२३२ ॥ टिगण्हाति चे तस्सा, गहणे दुक्कटं सिया ।
अज्झोहारवसेनेत्थ, पाचिन्ति परिदीपिता ॥

२३२ ॥ कालिकानि च तीणेव, आहारत्थाय गण्हति ।
गहणे दुक्कटं वुत्तं, तथा अज्झोहरन्तिया ॥

२३२ ॥ निमन्तिता या पन अप्पवारिता ।
सचेपि यागुं पिवतीध वट्ठति ।
तथा कथेत्वा पुन सामिकस्स वा ।
सचेपि सा भुज्जति अज्जभोजनं ॥

२३२ ॥ कालिकानि च तीणेव, पच्चये सति भुज्जति ।
तथा उम्मत्तिकादीनं, अनापत्ति पकासिता ॥

२३३ ॥ समुद्धानमिदं तुल्यं, अब्धानेन क्रियाक्रियं ।
निमन्तिता अनापुच्छा, सामिं भुज्जति चे पन ॥

२३३ ॥ क्षपियं पन कारेत्वा, अकारेत्वापि वा यदि ।
परिभुज्जति या तस्सा, पाचिन्ति क्रियतो सिया ॥

चतुर्थं ।

२३३ ॥ भिक्खुनीनं अवण्णं वा, पाचिन्ति कुलसन्तिके ।
कुलस्सावण्णनं वापि, भिक्खुनीनं वदन्तिया ॥

२३३ ॥ सन्तं भासन्तिया दोसं, न दोसुम्मत्तिकाय वा ।
ओमसवादतुल्याव, समुद्धानादयो नया ॥

पञ्चमं ।

२३३ ॥ अद्ध्ययोजनतो ओरे, भिक्खु ओवाददायको ।
न वसति सचे मग्गो, अखेमो वा सचे सिया ॥

२३३ ॥ अयं अभिक्खुको नाम, आवासो पन तत्थ हि ।
उपगच्छन्तिया वस्सं, आपत्ति अरुणुग्गमे ॥

२३३ ॥ अकन्ता पक्खसङ्कन्ता, विब्भन्ता वा मतापि वा ।
वस्सं उपगता भिक्खू, अनापत्तापदासुपि ॥

२३३ असो जेय्यो कथामग्गो ।
 भिक्खुनोवादको पन ।
 इदं एळकलोमेन ।
 समुद्धानादिना समं ॥

छट्ठं ।

२३३ धा भिक्खुनुभतोसङ्गे, वस्संवुद्धा ततो पुन ।
 “नाहं पवारेस्सामी”ति, सा निक्खिपति चे धुरं ॥

२३३ धुरे निक्खित्तमत्तस्मिं, तस्सा पाचित्तियं सिया ।
 सति वा अन्तरायस्मिं, गिलानायापदासुपि ॥

२३४ परियेसित्वापि वा भिक्खुं, न दोसो अलभन्तिया ।
 इदं तु धुरनिक्खेप-समुद्धानमुदीरितं ॥

सत्तमं ।

२३४ ओवादादीनमत्थाय, न गच्छिस्साम्यहं”न्ति हि ।
 धुरे निक्खित्तमत्तस्मिं, पाचित्ति परिदीपये ॥

२३४ दिसं तु समुद्धानं, पठमन्तिमवत्थुना ।
 अक्रियं लोकवज्जञ्च, कायिकं दुक्खवेदनं ॥

अट्ठमं ।

२३४ न याचिस्सामि ओवादं, न पुच्छिस्सामुपोसथं” ।
 इच्चेवं पन निक्खित्ते, धुरे पाचित्तियं सिया ॥

२३४ सति वा अन्तरायस्मिं, गिलानायापदासु वा ।
 न दोसो परियेसित्वा, दुतियं अलभन्तिया ॥

२३४ धुमेपि अनापत्ति, एवमेव पकासिता ।
 इदं तु धुरनिक्खेप-समुद्धानमुदीरितं ॥

नवमं ।

२३४ साखे पन सज्जातं, गण्डं रुचितमेव वा ।

अनापुच्छाव सङ्गं वा, गणं एकेन एकिका ॥

२३४७ भिन्द फालेहि धोवा'ति, सब्बानेवाणापेन्तिया ।
कतेसु दुक्कटानिच्छ, तस्सा पाचित्तियो छ च ॥

२३४८ यमेत्थ अत्थि कातब्बं, तं सब्बं त्वं करोहि'ति ।
आणापेति सचे एवं, सो च सब्बं करोति चे ॥

२३४९ क्राय पन वाचाय, दुक्कटानि पनच्छ च ।
तस्सा पाचित्तियच्छक्कं, द्वादसापत्तियो सियुं ॥

२३५० भेदनादीसु एकं सा, आणापेति सचे पन ।
सो करोति च सब्बानि, एकं पाचित्तियं सिया ॥

२३५१ अपुच्छित्वापि वा विज्जुं, गहेत्वा दुतियम्पि वा ।
भेदनादीनि सब्बानि, कारापेति सचे पन ॥

२३५२ तस्सा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ।
समुद्धानादयो सब्बे, कथिनेन समा मता ॥

दसमं ।

आरामवग्गो छट्ठो ।

२३५३ णंपरियेसनादिस्मिं, गब्भिनिं वुट्ठपेन्तिया ।
जत्तिया कम्मवाचाहि, उपज्झायाय दुक्कटं ॥

२३५४ कम्मवाचाय ओसाने, पाचित्ति परियापुता ।
तथा गब्भिनिसज्जाय, न च गब्भिनिया पन ॥

२३५५ भो सज्जातकङ्खाय, होति आपत्ति दुक्कटं ।
तथाचरिनिया तस्सा, गणस्सापि च दीपितं ॥

२३५६ द्वीस्वगब्भिनिसज्जाय, न दोसुम्मत्तिकाय वा ।
अदिन्नादानतुल्याव, समुद्धानादयो नया ॥

पठमं ।

२३५ धृतिये नत्थि वत्तब्बं, पठमेन समं मतं ।
समुद्धानादिना सद्धिं, नत्थि काचि विसेसता ॥

दुतियं ।

२३५ स्वसिक्खितसिक्खं तु, सिक्खमानज्झि भिक्खुनी ।
द्वे वस्सानि सियापत्ति, वुट्ठापेय्य सचे पन ॥

२३५ सिक्कपाचित्तियं वुत्तं, धम्मकम्मे तु सत्थुना ।
अधम्मे पन कम्मस्मिं, दीपितं तिकदुक्कटं ॥

२३६ सुसिक्खितसिक्खं या, द्वे वस्सानि अखण्डतो ।
वुट्ठापेति अनापत्ति, तथा उम्मत्तिकाय वा ॥

२३६ इमा हि छ च सिक्खायो, सद्धिवस्सापि चे पन ।
पब्बज्जाय पदातब्बा, अदत्त्वा न च कारये ॥

ततियं ।

२३६ चतुत्थे नत्थि वत्तब्बं, इध सद्धेन सम्मतं ।
सिक्खमानमनापत्ति, होति तं वुट्ठापेन्तिया ॥

२३६ अदिन्ना पठमं होति, सचे वुट्ठानसम्मुति ।
तत्थापि च पदातब्बा, उपसम्पदमाळके ॥

२३६ ततियञ्च चतुत्थञ्च, समुद्धानादिना पन ।
पठमेन समं जेय्यं, चतुत्थं तु क्रियाक्रियं ॥

चतुत्थं ।

२३६ ऊनद्वादसवस्सं तु, कञ्चि गिहिगतं पन ।
परिपुण्णाति सज्जाय, न दोसो वुट्ठापेन्तिया ॥

२३६ होति वानुपसम्पन्ना, उपसम्पादितापि सा ।
असेसेन च सेसं तु, पठमेन समं मतं ॥

पञ्चमं ।

२३६ छट्ठं तु ततिये वुत्त-नयेनेव विभावये ।
सत्तमम्मि तथा सब्बं, चतुत्थेन समं मतं ॥

छट्ठसत्तमानि ।

२३६ अट्ठं तु वट्ठकवग्गस्मिं, दुक्खितं सहजीविनिं ।
वुत्तं तेन समं जेय्यं, अट्ठमं न विसेसता ॥

अट्ठमं ।

२३६ इह वस्सानि च या काचि, वुट्ठापितपवत्तिनिं ।
नानुबन्धेय्य चे तस्सा, पाचित्ति परियापुता ॥

२३७ द्वे वस्सानि अहं नानु-बन्धिस्सामी'ति चे पन ।
धुरे निक्खित्तमत्तस्मिं, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२३७ त्रिज्ज बालमलज्जिं वा, गिलानायापदासु वा ।
नानुबन्धन्तिया तस्सा, न दोसुम्मत्तिकाय वा ॥

२३७ समुट्ठानादयो तुल्या, पठमन्तिमवत्थुना ।
इदं पनाक्रियं वुत्तं, वेदना दुक्खवेदना ॥

नवमं ।

२३७ वुट्ठापेत्वा तु या काचि, भिक्खुनी सहजीविनिं ।
तं गहेत्वा न गच्छेय्य, न चज्जं आणापेय्य चे ॥

२३७ धुरे निक्खित्तमत्तस्मिं, तस्सा पाचित्तियं सिया ।
सति वा अन्तरायस्मिं, दुतियं अलभन्तिया ॥

२३७ आपदासु गिलानाय, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
न दोसो धुरनिक्खेप-समुट्ठानमिदं पन ॥

दसमं ।

गब्भिनिवग्गो सत्तमो ।

२३७ कुमारिभूतवग्गस्स, पठमादीनि तीणिपि ।

गिहिगतेहि तीहेव, सदिसानीति निद्विसे ॥

२३७५ महुपपदा द्वे तु, सिक्खमाना पनादितो ।
“गता वीसतिवस्सा”ति, विज्जातब्बा विभाविना ॥

२३७६ च गिहिगता होन्ति, न च वा पुरिसं गता ।
“सिक्खमाना”ति वत्तब्बा, ता हि सम्मुतिआदिसु ॥

२३७७ ता “कुमारिभूता”ति, तथा “गिहिगता”ति वा ।
वत्तब्बा पनुभोपेता, एवं वत्तुं न वट्टति ॥

२३७८ सम्मुतिं दसवस्साय, दत्त्वा द्वादसवस्सिका ।
कत्तब्बा उपसम्पन्ना, सेसासुपि अयं नयो ॥

२३७९ अट्ठारसवस्सा तु, ततो पट्ठाय सा पन ।
वुत्ता “कुमारिभूता”ति, तथा “गिहिगता”तिपि ॥

२३८० वुत्ता “कुमारिभूता”ति, सामणेरी हि या पन ।
“कुमारिभूता” इच्चेव, वत्तब्बा न पनज्जथा ॥

२३८१ ता तु पन तिस्सोपि, सिक्खासम्मुतिदानतो ।
“सिक्खमाना”ति वत्तुम्पि, वट्टतेव न संसयो ॥

ततियं ।

२३८२ ऊनद्वादसवस्साव, वुट्ठापेति सचे परं ।
हुत्वा सयमुपज्झाया, सिक्खमानं तु भिक्खुनी ॥

२३८३ पुब्बे वुत्तनयेनेव, दुक्कटानमनन्तरं ।
कम्मवाचानमोसाने, तस्सा पाचित्ति दीपिता ॥

चतुत्थं ।

२३८४ ज्जमे नत्थि वत्तब्बं, चतुत्थं पञ्चमम्पि च ।
उभयं तिसमुद्धानं, पञ्चमं तु क्रियाक्रियं ॥

पञ्चमं ।

२३८ अङ्गेनूपपरिक्खित्वा, “अलं तावा”ति वारिता ।
उपसम्पादितेनेत्थ, पच्छा खीयति दोसता ॥

२३८ छज्जायति सचे छन्द-दोसादीहि करोन्तिया ।
न दोसो तिसमुद्धानं, सचित्तं दुक्खवेदनं ॥

छट्ठं ।

२३८ अङ्गे च चीवरे पच्छा, असन्ते अन्तरायिके ।
“वुट्ठापेस्सामि नाहं”न्ति, धुरनिक्खेपने पन ॥

२३९ होति पाचित्तियं तस्सा, गिलानायापदासुपि ।
न दोसो परियेसित्वा, परिसं अलभन्तिया ॥

२३९ दज्झि धुरनिक्खेप-समुद्धानं सचित्तकं ।
अक्रियं लोकवज्जज्ज, होतिदं दुक्खवेदनं ॥

सत्तमं ।

२३९ अट्ठमं सत्तमेनेव, सदिसं पन सब्बथा ।
नवमेपि च वत्तब्बं, नत्थि उत्तानमेविदं ॥

२३९ अत्थाजानन्तिया दोसो, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
अदिन्नादानतुल्याव, समुद्धानादयो नया ॥

अट्ठमनवमानि ।

२३९ आतरा पितरा वाथ, नानुज्जातं तु सामिना ।
तस्सा पाचित्तियापत्ति, तं वुट्ठापेन्तिया सिया ॥

२३९ अप्रसम्पदकालस्मिं, तथा पब्बाजनक्खणे ।
द्विक्खत्तुं पुच्छितब्बं तु, भिक्खुनीहि, न भिक्खुना ॥

२३९ अनापत्ति न जानाति, मातुआदीनमत्थितं ।
इदं चतुसमुद्धानं, वाचतो कायवाचतो ॥

२३९ आचामानसतो चेव, कायवाचादितोपि च ।
क्रियाक्रियमचित्तज्ज, तिचित्तज्ज तिवेदनं ॥

दसमं ।

२३९८ पारिवासिकेनेत्थ, छन्ददानेन भिक्खुनी ।
वुट्ठापेति सचे सिक्ख-मानं पाचित्तियं सिया ॥

२३९९ अवुट्ठितायनापत्ति, परिसायाविहाय वा ।
छन्दं तु तिसमुट्ठानं, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥

एकादसमं ।

२४०० द्वादसे तेरसे वापि, वत्तब्बं नत्थि किञ्चिपि ।
समुट्ठानादयो सब्बे, अनन्तरसमा मता ॥

द्वादसमतेरसमानि ।

कुमारीभूतवग्गो अट्ठमो ।

२४०१ मणी अगिलाना या, धारेय्य छत्तुपाहनं ।
तस्सा पाचित्तियापत्ति, होतीति परियापुता ॥

२४०२ सचे एकपयोगेन, मग्गस्स गमने पन ।
दिवसम्पि च धारेति, एकं पाचित्तियं सिया ॥

२४०३ कद्दमादीनि पस्सित्वा, ओमुञ्चित्वा उपाहना ।
छत्तमेव च धारेन्ती, यदि गच्छति दुक्कटं ॥

२४०४ सचे उपाहनारुळ्हा, दिस्वा गच्छादिकं पन ।
तं छत्तमपनामेत्वा, दुक्कटं होति गच्छति ॥

२४०५ त्तम्पि अपनामेत्वा, ओमुञ्चित्वा उपाहना ।
पुन धारेन्तिया तस्सा, होति पाचित्तियं पन ॥

२४०६ योगगणनायेव, पाचित्तिगणना सिया ।
तिकपाचित्तियं वुत्तं, तथेव द्विकदुक्कटं ॥

२४०७ आरामे उपचारे वा, दोसो नत्थापदासुपि ।
इदं एळकलोमेन, समुट्ठानादिना समं ॥

पठमं ।

२४०० एति भिक्खुनिया याना, ओरोहित्वा पुनप्पुनं ।
अभिरूहन्तियापत्ति, पयोगगणनावसा ॥

२४०१ आपदासु अनापत्ति, तथा उम्मत्तिकाय वा ।
सेसं अनन्तरेनेव, समुट्ठानादिना समं ॥

दुतियं ।

२४१० च धारेय्य सङ्घाणि, यं किञ्चिपि कटूपियं ।
तस्सा पाचित्तियापत्ति, होतीति परियापुता ॥

२४११ धारेन्तिया पनेत्थापि, ओमुञ्चित्वा पुनप्पुनं ।
पयोगगणनायेव, तस्सा पाचित्तियो सियुं ॥

२४१२ आबाधपच्चया या तु, धारेति कटिसुत्तकं ।
तथा उम्मत्तिकादीन-मनापत्ति पकासिता ॥

२४१३ सेसं तु पठमेनेव, सदिसन्ति पकासितं ।
इध चाकुसलं चित्तं, लोकवज्जं विसेसता ॥

ततियं ।

२४१४ धारेति पन यं किञ्चि, सचे सीसूपगादिसु ।
तस्सा तस्स च वत्थुस्स, गणनापत्तियो सियुं ॥

२४१५ आबाधपच्चया दोसो, किञ्चि धारेन्तिया न च ।
सेसं अनन्तरेनेव, सदिसं परिदीपितं ॥

चतुत्थं ।

२४१६ केनचि गन्धेन, सवण्णावण्णकेन च ।
न्हासन्तिया पनापत्ति, न्हानोसाने पकासिता ॥

२४१७ न्धयोजनतो सब्ब-पयोगे दुक्कटं सिया ।
आबाधपच्चया दोसो, नत्थि उम्मत्तिकाय वा ॥

२४१६सं तु ततियेनेव, सदिसं सब्बथा मतं ।
छट्ठम्पि ततियेनेव, सदिसन्ति पकासितं ॥

पञ्चमछट्ठानि ।

२४१७ब्बट्ठापेय्य चज्जाय, सम्बाहापेय्य वा तथा ।
होति भिक्खुनियापत्ति, सचे भिक्खुनिया पन ॥

२४१८त्थ हत्थममोचेत्वा, एका उब्बट्टने सिया ।
मोचेत्वा पन मोचेत्वा, पयोगगणना सिया ॥

२४१९म्बाहनेपि एसेव, नयो जेय्यो विभाविना ।
आपदासु गिलानाय, अनापत्ति पकासिता ॥

२४२०सं तु ततियेनेव, समुट्ठानादिना समं ।
सत्तमेन समानाव, अट्ठमादीनि तीणिपि ॥

सत्तमट्ठमनवमदसमानि ।

२४२१अन्तोउपचारस्मिं, भिक्खुस्स पुरतो पन ।
अनापुच्छा निसीदेय्य, छमायपि न वट्ठति ॥

२४२२क्रपाचित्तियं वुत्तं, पुच्छिते दुक्कटद्वयं ।
आपदासु गिलानाय, न दोसुम्मत्तिकाय वा ॥

२४२३पन समुट्ठानं, कथिनेन समं मतं ।
क्रियाक्रियमचित्तञ्च, तिचित्तञ्च तिवेदनं ॥

एकादसमं ।

२४२४नोकासकतं भिक्खुं, पज्जं पुच्छेय्य दोसता ।
विनये च कतोकासं, सुत्तं पुच्छन्तियापि च ॥

२४२५रेत्वा पन ओकासं, अनोदिस्सापि पुच्छति ।
न दोसो पदसोधम्म-समुट्ठानमिदं पन ॥

द्वादसमं ।

२४२ संकच्चिकं विना गामं, पदसा पविसन्तिया ।
परिक्खित्तस्स गामस्स, परिक्खेपोक्कमे पन ॥

२४२ दुक्कटं पठमे पादे, पाचित्ति दुतिये सिया ।
उपचारोक्कमेपेत्थ, एसेव च नयो मतो ॥

२४३ यस्सा संकच्चिकं नट्ठं, अच्छिन्नं वापि केनचि ।
अनापत्ति सिया तस्सा, गिलानायापदासुपि ॥

२४३ दमेळकलोमेन, समुट्टानादिना समं ।
सेसं वुत्तनयेनेव, विज्जातब्बं विभाविना ॥

तेरसमं ।

छत्तुपाहनवग्गो नवमो ।

इति विनयविनिच्छये पाचित्तिकथा निट्ठिता ।

पाटिदेसनीयकथा

२४३ गिलाना सचे सप्पिं, लद्धं विज्जत्तिया सयं ।
“भुज्जिस्सामी”ति गहणे, दुक्कटं परिदीपितं ॥

२४३ ज्झोहारवसेनेव, पाटिदेसनियं सिया ।
तिपाटिदेसनीयं तु, गिलानाय द्विदुक्कटं ॥

२४३ गिलाना विज्जापेत्त्वान, पच्छा सेवन्तियापि च ।
गिलानायावसेसं वा, विज्जत्तं जातकादितो ॥

२४३ ज्जस्सत्थाय वा अत्त-धनेनुम्मत्तिकाय वा ।
अनापत्ति समुट्टानं, अद्धानसदिसं मतं ॥

पठमं ।

२४३ यमेव च सेसेसु, दुतियादीसु निच्छयो ।
समुट्टानादिना सद्धिं, नत्थि काचि विसेसता ॥

२४३ अनागतेसु सब्बेसु, सप्पिआदीसु पाळियं ।

भुञ्जन्तिया तु विञ्जत्वा, अट्टसुपि च दुक्कटं ॥

इति विनयविनिच्छये

पाटिदेसनीयकथा निट्ठिता ।

२४३३ खिया पन ये धम्मा, उट्ठिद्धा पञ्चसत्तति ।
तेसं महाविभङ्गे तु, वुत्तो अत्थविनिच्छयो ॥

इति विनयविनिच्छये

सिक्खाकरणीयकथा निट्ठिता ।

२४३३ भतोपातिमोक्खानं ।
सविभङ्गानमेव यो ।
अत्थो अट्टकथासारो ।
सो च वुत्तो विसेसतो ॥

२४४१ च सब्बं समादाय, विनयस्स विनिच्छयो ।
भिक्षूनं भिक्षुनीनञ्च, हितत्थाय कतो मया ॥

२४४३ पटिभानजन्तु नो जन्तुनो ।
सुणन्ति विनये हि ते ये हिते ।
जनस्स सुमतायने तायने ।
भवन्ति पकतञ्जुनो तञ्जुनो ॥

२४४३ सारनये विनये परमे ।
अभिपत्थयता हि विसारदतं ।
परमा पन बुद्धिमता महती ।
करणीयतमा यतिनादरता ॥

२४४३ वगच्छति यो पन भिक्षु इमं ।
विनयस्स विनिच्छयमत्थयुतं ।
अमरं अजरं अरजं अरुजं ।
अधिगच्छति सन्तिपदं पन सो ॥

इति विनयविनिच्छये

भिक्षुनीविभङ्गकथा निह्दिता ।

खन्धककथा

महावग्गो

महाखन्धककथा

पब्बज्जाकथा

२४४४ श्रीलखन्धादियुत्तेन, सुभक्खन्धेन देसिते ।
खन्धकेपि पवक्खामि, समासेन विनिच्छयं ॥

२४४४ पितरा अननुज्जातं, पितरा वापि भिक्षुनो ।
भण्डुकम्ममपुच्छित्वा, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ॥

२४४४ देसपरिपुच्छाय, सयं चे ब्यावटो सिया ।
दहरो आणापेतब्बो, पब्बाजेत्वानयाति च ॥

२४४४ अज्झायमथुद्धिस्स, अवुत्तो दहरो पन ।
पब्बाजेति सचे तं सो, सयमेवापि वट्टति ॥

२४४४ सामणरोपि वत्तब्बो, दहरो नत्थि तत्थ चे ।
“खण्डसीममिमं नेत्वा, पब्बाजेत्वानया”ति च ॥

२४४४ रणानि पनेतस्स, दातब्बानेव अत्तना ।
एवम्पि भिक्षुनायेव, होति पब्बाजितो नरो ॥

२४४४ पुरिसं भिक्षुतो अज्जो, पब्बाजेति न वट्टति ।
इत्थिं भिक्षुनितो अज्जो, पब्बाजेति न वट्टति ॥

२४४४ सामणरोपि वा दातुं, सामणरीपि वा तथा ।
आणत्तिया उभिन्नम्पि, कासायानि लभन्ति ते ॥

२४४४ सयमेव च यं किञ्चि, पब्बाजेन्तेन भिक्षुना ।
केसापनयनं कत्वा, पठमं उदके पुन ॥

२४४४ अपेतब्बो सिया सुट्ठु, घंसित्वा गोमयादिना ।

सरीरे पीळका वापि, कच्छु वा तस्स होन्ति चे ॥

२४५५ यथा नियंपुत्तं, न जिगुच्छति सब्बसो ।
नहापेतब्बोव यतिना, तथेव अजिगुच्छता ॥

२४५६ कस्मा? पनेत्तकेनापि, उपकारेण सासने ।
सो सदा बलवस्सेहो, होतुपज्झायकादिसु ॥

२४५७ विनोदेत्वा पनुप्पन्नं, उक्कण्ठं कुलपुत्तका ।
सिक्खायो परिपूरेत्वा, निब्बानं पापुणन्ति हि ॥

२४५८ अधुचुण्णेन वा पच्छा, चुण्णेनपि हलिद्विया ।
सरीरं तस्स सीसञ्च, उब्बट्टेत्वा पुनप्पुनं ॥

२४५९ हिगन्धं विनोदेत्वा, कासायानि पनेकतो ।
द्वत्तिक्खत्तुं सकिं वापि, दातब्बानिस्स भिक्खुना ॥

२४६० हत्थेपि वा तस्स, अदत्वा सयमेव तं ।
अच्छादेति उपज्झायो, वट्टताचरियोपि वा ॥

२४६१ विवासेति अनाणत्तो, सो पारुपति वा सयं ।
अपनेत्वा ततो सब्बं, पुन दातब्बमेव तं ॥

२४६२ भिक्खुना तु सहत्थेन, तथा आणत्तियापि वा ।
दिन्नं वट्टति कासावं, नादिन्नं पन वट्टति ॥

२४६३ तस्सेव सन्तकं वापि, का कथा अत्तसन्तके ।
वन्दापेत्वा तत्थ भिक्खू, कारापेत्वान उक्कुटिं ॥

२४६४ ज्जलिं पग्गहापेत्वा, दातब्बं सरणत्तयं ।
पटिपाटिवसेनेव, न च उप्पटिपाटिया ॥

२४६५ एकेपदं वापि, देति एकक्खरम्पि वा ।
पटिपाटिं विरज्झित्वा, गहितं चे न वट्टति ॥

२४६६ सिक्खत्तुं यदि वा देति, बुद्धं सरणमेव वा ।
तथा सेसेसु चेवम्पि, न दिन्नानेव होन्ति हि ॥

२४६६ कृत्वानुनासिकन्तानि, एकाबद्धानि वा पन ।
विच्छिन्दित्वाथ मन्तानि, दातब्बानि विजानता ॥

२४६७ असम्पदकम्मं तु, एकतोसुद्धिया सिया ।
न होति पन पब्बज्जा, उभतोसुद्धिया विना ॥

२४६८ स्मा आचरियेनापि, तथान्तेवासिकेनपि ।
बुद्ध-कारादयो वण्णा, ठानकरणसम्पदं ॥

२४६९ अहापेन्तेन वत्तब्बा, पब्बज्जागुणमिच्छता ।
एकवण्णविनासेन, पब्बज्जा हि न रूहति ॥

२४७० यदि सिद्धापि पब्बज्जा, सरणागमनतोव हि ।
दातब्बा दस सीलानि, पूरणत्थाय भिक्खुना ॥

पब्बज्जाकथा ।

२४७१ प्रज्झायमथाचरियं, निस्साय वसता पन ।
कत्तब्बानेव वत्तानि, पियसीलेन भिक्खुना ॥

२४७२ आसनं पज्जपेतब्बं, दन्तकट्टं मुखोदकं ।
दातब्बं तस्स कालेन, सचे यागु भविस्सति ॥

२४७३ गु तस्सुपनेतब्बा, सङ्गतो कुलतोपि वा ।
पत्ते वत्तञ्च कातब्बं, वत्तं गामप्पवेसने ॥

२४७४ वीवरे यानि वत्तानि, वुत्तानि हि महेसिना ।
सेनासने तथा पाद-पीठकथलिकादिसु ॥

२४७५ प्पमादीनि वत्तानि, सब्बानि पन रोगतो ।
वुट्ठानागमनन्तानि, सत्ततिससतं सियुं ॥

२४७६ त्थभेदेन सब्बत्थ, दुक्कटं तु पकासितं ।
अनादरवसेनेव, अकरोन्तस्स भिक्खुनो ॥

उपज्झायाचरियवत्तकथा ।

२४७७ प्रज्झायस्स वत्तानि, तथा सद्धिविहारिके ।

सतं तेरस होन्तेव, तथान्तेवासिकेपि च ॥

सद्धिविहारिकन्तेवासिकवत्तकथा ।

२४७५ पक्कन्ते वापि विब्भन्ते, पक्खसङ्कन्तके मते ।
आणत्तिया उपज्झाया, पस्सम्भति च निस्सयो ॥

२४७६ इति आचरियम्हापि, छुधा निस्सयभेदनं ।
पक्कन्ते वापि विब्भन्ते, पक्खसङ्कन्तके मते ॥

२४७७ आणत्तियं उभिन्नम्पि, धुरनिक्खेपनेपि च ।
एकेकस्स उभिन्नं वा, नालये सति भिज्जति ॥

२४७८ उपज्झायसमोधान-गतस्सापि च भिज्जति ।
दस्सनं सवनज्जाति, समोधानं द्विधा मतं ॥

२४७९ सद्धिकस्स गिलानस्स, गिलानुपट्टकस्स च ।
याचितस्स न दोसोव, वसितुं निस्सयं विना ॥

२४८० ज्ञानता अत्तनो चेव, वने फासुविहारतं ।
सभागे दायकेसन्ते, वसितुम्पि च वट्टति ॥

निस्सयपटिप्पस्सम्भनकथा ।

२४८१ कुट्टिं गण्डिं किलासिज्ज, सोसिज्ज अपमारिकं ।
तथा राजभटं चोरं, लिखितं कारभेदकं ॥

२४८२ साहतं नरज्जेव, पुरिसं लक्खणाहतं ।
इणायिकज्ज दासज्ज, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ॥

२४८३ हत्थच्छिन्नमळच्छिन्नं, पादच्छिन्नज्ज पुगगलं ।
कण्णनासङ्गुलिच्छिन्नं, कण्डरच्छिन्नमेव च ॥

२४८४ आणं कुणिज्ज खुज्जज्ज, वामनं फणहत्थकं ।
खज्जं पक्खहतज्जेव, सीपदिं पापरोगिनं ॥

२४८५ राय दुब्बलं अन्धं, बधिरज्जेव मम्मनं ।
पीठसप्पिं तथा मूगं, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ॥

- २४८३ अतिदीघोतिरस्सो वा, अतिकालोपि वा तथा ।
अच्चोदातोपि वा मट्ट-तम्बलोहनिदस्सनो ॥
- २४९० अतिथूलो अतिकिस्सो, महासीसोपि वा तथा ।
अतिखुद्दकसीसेन, सहितेन युत्तोपि वा ॥
- २४९१ कुटकुटकसीसो वा, तथा सिखरसीसको ।
वेळुनाळिसमानेन, सीसेन च युतो नरो ॥
- २४९२ कप्पसीसोपि पब्भार-सीसो वा वणसीसको ।
तथा कण्णिककेसो वा, थूलकेसोपि वा तथा ॥
- २४९३ तिनिल्लोमसीसो वा, जातिपण्डरकेसको ।
जातिया तम्बकेसो वा, तथेवावट्टसीसको ॥
- २४९४ सीसलोमेकबद्धेहि, भमुकेहि युत्तोपि वा ।
सम्बद्धभमुको वापि, निल्लोमभमुकोपि वा ॥
- २४९५ महन्तखुद्दनेत्तो वा, तथा विसमलोचनो ।
केकरो वापि गम्भीर-नेत्तो विसमचक्कलो ॥
- २४९६ तुमूसिककण्णो वा, हत्थिकण्णोपि वा पन ।
छिद्दमत्तककण्णो वा, तथेवाविद्धकण्णको ॥
- २४९७ तथा टङ्कितकण्णो वा, पूतिकण्णोपि वा पन ।
योनकादिप्पभेदोपि, नायं परिसदूसको ॥
- २४९८ अतिपिङ्गलनेत्तो वा, तथा निप्पखुमक्खि वा ।
अस्सुपग्घरनेत्तो वा, पक्कपुप्फितलोचनो ॥
- २४९९ थ्रेव च महानासो, अतिखुद्दकनासिको ।
तथा चिपिटनासो वा, नरो कुटिलनासिको ॥
- २५०० मिच्चविस्सवनासो वा, यो वा पन महामुखो ।
वङ्कभिन्नमुखो वापि, महाओट्टोपि वा पन ॥
- २५०१ तथा तनुकओट्टो वा, विपुलुत्तरओट्टको ।
ओट्टछिन्नोपि उप्पक्क-मुखो एळमुखोपि वा ॥

२५०३ ~~सङ्घ~~तुण्डोपि दुग्गन्ध-मुखो वा पन पुगगलो ।
महादन्तोपि अच्चन्तं, तथा असुरदन्तको ॥

२५०४ ~~हेट्ठा~~ उपरितो वापि, बहिनिक्खन्तदन्तको ।
अदन्तो पूतिदन्तो वा, अतिखुद्दकदन्तको ॥

२५०५ ~~स~~स्स दन्तन्तरे दन्तो, काळकदन्तसन्निभो ।
सुखुमोव ठितो, तं चे, पब्बाजेतुम्पि वट्ठति ॥

२५०६ ~~धो~~ महाहनुको पोसो ।
दीघेन हनुना युतो ।
चिपिटहनुको वापि ।
रस्सेन हनुना युतो ॥

२५०७ ~~स्तिम्म~~स्सुदाठिको वापि, अतिदीघगलोपि वा ।
अतिरस्सगलोपि वा, भिन्नगण्ठिगलोपि वा ॥

२५०८ ~~स~~था भट्ठंसकूटो वा, भिन्नपिट्ठिउरोपि वा ।
सुदीघरस्सहत्यो वा, कच्छुकण्डुसमायुतो ॥

२५०९ ~~य~~हानिसदमंसो वा, उद्धनगुपमायुतो ।
वातण्डिको महाऊरु, सङ्घट्टनकजाणुको ॥

२५१० ~~भिन्न~~जाणु महाजाणु, दीघजङ्घो विजङ्घको ।
विकटो वापि पण्हो वा, तथा उब्बद्धपिण्डिको ॥

२५११ ~~य~~ट्ठिजङ्घो महाजङ्घो, महापादोपि यो नरो ।
तथा पिट्टिकपादो वा, महापण्हिपि वा पन ॥

२५१२ ~~सङ्घ~~पादो नरो यो वा, गण्ठिकङ्कुलिकोपि वा ।
यो पनन्धनखो वापि, काळपूतिनखोपि च ॥

२५१३ ~~इ~~च्चेवमादिकं कञ्चि, नरं परिसदूसकं ।
पब्बाजेन्तस्स भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

परिसदूसककथा ।

२५१३ ~~स~~सामणेरज्ज मा खाद, मा भुज्ज च पिवा'ति च ।

निवारेन्तस्स आहारं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२५१४ निवारेस्सामि आहारं”-मिति वा पत्तचीवरं ।
अन्तो निक्खिपतो सब्ब-पयोगेसुपि दुक्कटं ॥

२५१५ बुब्बचसामणेरस्स, अनाचारस्स केवलं ।
दण्डकम्मं हवे कत्वा, हितकामेन भिक्खुना ॥

२५१६ द्वागुं वा पन भत्तं वा, दस्सेत्वा किर भासितुं ।
“आहटे दण्डकम्मे त्वं, लच्छसीद”न्ति वट्टति ॥

२५१७ अपराधानुरूपेन, दण्डकम्मं तु कारये ।
वालिकासलिलादीन-माहरापनमेव तं ॥

२५१८ क्षीसे वा निक्खिपापेतुं, पासाणादीनि कानिचि ।
निपज्जापेतुमुण्हे वा, पासाणे भूमियापि वा ॥

२५१९ दकं वा पवेसेतुं, न च वट्टति भिक्खुनो ।
इधावरणमत्तं तु, दण्डकम्मं पकासितं ॥

निवारणकथा ।

२५२० पक्खोपक्कमिकासित्ता, चतुत्थो पनुसूयको ।
नपुंसकेन पज्जेते, पण्डका परिदीपिता ॥

२५२१ सु आसित्तुसूयानं, पब्बज्जा न निवारिता ।
इतरेसं तु तिण्णम्पि, पण्डकानं निवारिता ॥

२५२२ निवारिता यस्स पब्बज्जा, नासेतब्बोति सो मतो ।
तिविधे पन ते जत्वा, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ॥

पण्डककथा ।

२५२३ ऋत्थेनो च संवास-त्थेनो तदुभयस्स च ।
थेय्यसंवासको नाम, तिविधोपि पवुच्चति ॥

२५२४ अग्रमेव च यो तत्थ, पब्बजित्वा न गण्हति ।
भिक्खुवस्सानि वा नेव, यथावुट्ठम्पि वन्दनं ॥

२५२ स्निग्धत्थेनो अयं लिङ्ग-मत्तस्स थेनतो सिया ।
यो च पब्बजितो हुत्वा, भिक्खुवस्सानि गण्हति ॥

२५२३ संवासं सादियन्तोव, संवासत्थेनको मतो ।
उभयत्थेनको वुत्त-नयोयेव, यथाह च ॥

२५२४ राजदुब्भिकखकन्तार-रोगवेरिभयेहि वा ।
चीवराहरणत्थं वा, लिङ्गमादियतीध यो ॥

२५२५ संवासं नाधिवासेति, याव सो सुद्धमानसो ।
थेय्यसंवासको नाम, ताव एस न वुच्चति'' ॥

थेय्यसंवासककथा ।

२५२६ तिथियोहं भविस्स''न्ति, उपसम्पन्नभिक्खु चे ।
सलिङ्गेनेव यो याति, तिथियानमुपस्सयं ॥

२५२७ गच्छतो पदवारेन, होति आपत्ति दुक्कटं ।
होति तिथियपक्कन्तो, लिङ्गे तेसं तु निस्सिते ॥

२५२८ तिथियोहं भविस्स''न्ति, कुसचीरादिकं पन ।
सयमेव निवासेति, सोपि पक्कन्तको सिया ॥

२५२९ गगो आजीवकादीनं, गन्त्वा तेसं उपस्सयं ।
लुञ्चापेति सचे केसे, वत्तानादियतीध वा ॥

२५३० रपिञ्छादिकं तेसं, लिङ्गं गण्हाति वा सचे ।
सारतो चेव वा तेसं, पब्बज्जं लद्धिमेव वा ॥

२५३१ होति तिथियपक्कन्तो, न पनेस विमुच्चति ।
नग्गस्स गच्छतो वुत्तं, पदवारेन दुक्कटं ॥

२५३२ वुत्तो अनुपसम्पन्न-वसेन थेय्यवासको ।
तथा तिथियपक्कन्तो, उपसम्पन्नभिक्खुना ॥

तिथियपक्कन्तकथा ।

२५३३ गगो वापि सुपण्णो वा, यक्खो सक्कोपि वा इध ।

तिरच्छानगतो वुत्तो, पब्बाजेतुं न वट्टति ॥

तिरच्छानकथा ।

२५३५ ज्ञानन्तरिके पोसे, पब्बाजेन्तस्स दुक्कटं ।

उभतोव्यञ्जनञ्चेव, तथा भिक्खुनिदूसकं ॥

२५३६ क्रतोउपसम्पन्नं, भिक्खुनीनं तु सन्तिके ।

दूसेत्वा पन सो नेव, भिक्खुनीदूसको सिया ॥

२५३७ चे अनुपसम्पन्न-दूसको उपसम्पदं ।

लभतेव च पब्बज्जं, सा च नेव पराजिता ॥

एकादसअभब्बपुग्गलकथा ।

२५४० उपसम्पादनीयोव, अनुपज्झायको नरो ।

करोतो दुक्कटं होति, न कुप्पति सचे कतं ॥

२५४१ कुप्पतीति वदन्तेके, न गहेतब्बमेव तं ।

सेसेसुपि अयं जेय्यो, नयो सब्बत्थ विज्जुना ॥

२५४२ उपसम्पदकम्मस्स, अभब्बा पञ्चवीसति ।

अजानित्वा कतो चापि, ओसारो नासनारहो ॥

२५४३ तथच्छिन्नादिबात्तिस, कुट्टिआदि च तेरस ।

अपत्तो तेसमोसारो, कतो चे पन रूहति ॥

२५४४ उपज्झायको होति ।

होन्ति आचरिया तयो ।

उपसम्पदापेक्खा च ।

होन्ति द्वे वा तयोपि वा ॥

२५४५ सीहि आचरियेहेव, एकतो अनुसावनं ।

ओसारेत्वा कतं कम्मं, न च कुप्पति कप्पति ॥

२५४६ उपज्झायको होति ।

आचरियोपि तथेकतो ।

उपसम्पदापेक्खा च ।

होन्ति द्वे वा तयोपि वा ॥

२५४५ अनुपुब्बेन सावेत्वा, तेसं नामं तु तेन च ।
एकतो अनुसावेत्वा, कतम्पि च न कुप्पति ॥

२५४६ अनुपज्झायकेनापि, नानाचरियकेन च ।
अज्जमज्जानुसावेत्वा, कतं कम्मञ्च वट्टति ॥

२५४७ सुमनो तिस्सथेरस्स, अनुसावेति सिस्सकं ।
तिस्सो सुमनथेरस्स, अनुसावेति सिस्सकं ॥

२५५० अनुपज्झायकेनेव, एकाचरियकेनिध ।
उपसम्पदा पटिक्खित्ता, बुद्धेनादिच्चबन्धुना ॥

महाखन्धककथा ।

उपोसथखन्धककथा

२५५१ बद्धाबद्धवसेनेव, सीमा नाम द्विधा मता ।
निमित्तेन निमित्तं तु, घटेत्वा पन सम्मता ॥

२५५२ अयं सीमाविपत्तीहि, एकादसहि वज्जिता ।
बद्धा नाम सिया सीमा, सा तिसम्पत्तिसंयुता ॥

२५५३ ण्डसमानसंवासा-विप्पवासादिभेदतो ।
इति बद्धा तिधा वुत्ता, अबद्धापि तिधा मता ॥

२५५४ मतो उदकुक्खेपा, सत्तब्भन्तरतोपि च ।
तत्थ गामपरिच्छेदो, “गामसीमा”ति वुच्चति ॥

२५५५ आतस्सरे समुद्दे वा, नदिया वा समन्ततो ।
मज्झिमस्सुदकुक्खेपो, उदकुक्खेपसज्जितो ॥

२५५६ गामके अरज्जे तु, सत्तेवब्भन्तरा पन ।
समन्ततो अयं सीमा, सत्तब्भन्तरनामिका ॥

२५५७ अम्भन्तरं वुत्तं, अट्टवीसतिहत्यकं ।
गुळुक्खेपनयेनेव, उदकुक्खेपका मता ॥

- २५५४ मा द्वे पन सीमायो, वडुन्ति परिसावसा ।
अब्भन्तरूदकुक्खेपा, ठितोकासा परं सियुं ॥
- २५५५ हितो अन्तोपरिच्छेदे, हत्थपासं विहाय वा ।
तत्तकं अनतिक्कम्म, परिच्छेदम्पि वा परं ॥
- २५५६ हितो कम्मं विकोपेति, इति अट्ठकथानयो ।
तस्मा सो हत्थपासे वा, कातब्बो बहि वा पन ॥
- २५५७ द्धसीमाय सण्ठानं, निमित्तं दिसकित्तनं ।
जत्वा पमाणं सोधेत्वा, सीमं बन्धेय्य पण्डितो ॥
- २५५८ सिकोणं चतुरस्सञ्च, वट्टञ्च पणवूपमं ।
वितानं धनुकाकारं, मुदिङ्गसकटूपमं ॥
- २५५९ ब्बतं वनं पासाणं, रुक्खं मग्गञ्च वम्मिकं ।
उदकञ्च नदिञ्चाति, निमित्तानट्ठ दीपये ॥
- २५६० हेसु तीणि निमित्तानि, आदिं कत्वा समन्ततो ।
निमित्तानं सतेनापि, बन्धितुं पन वट्टति ॥
- २५६१ त्तियोजनपरा सीमा, उक्कट्ठाति पकासिता ।
एकवीसति भिक्खून्, गणहन्ती हेट्ठिमा मता ॥
- २५६२ उक्कट्ठायापि उक्कट्ठा, हेट्ठिमायापि हेट्ठिमा ।
एता द्वेपि असीमाति, वुत्ता आदिच्चबन्धुना ॥
- २५६३ मित्तं पन कित्तेत्वा, सब्बमेव समन्ततो ।
पच्छा जत्तिदुतियेन, सीमं बन्धितुमरहति ॥
- २५६४ न्धित्वानन्तरं पच्छा, चीवराविप्पवासकं ।
सम्मन्नित्वान बद्धा सा-विप्पवासाति वुच्चति ॥
- २५६५ दीसरसमुद्देशु, सीमं बन्धति चे पन ।
न वोत्थरति तेनेव, असीमाति जिनोब्रवि ॥

सीमाकथा ।

२५७६ निजकारककत्तब्बा-कारानञ्च वसा पन ।
नवेवुपोसथा वुत्ता, बुद्धेनादिच्चबन्धुना ॥

२५७७ अतुदसो पन्नरसो, सामग्गी च उपोसथो ।
दिवसेनेव निदिट्ठा, तयोपेते उपोसथा ॥

२५७८ सङ्गे उपोसथो चेव, गणे पुगलुपोसथो ।
कारकानं वसेनेव, तयो वुत्ता उपोसथा ॥

२५७९ अनुद्वेसाभिधानो च, पारिसुद्धिउपोसथो ।
अधिट्ठानन्ति निदिट्ठा, तयो कम्मेनुपोसथा ॥

२५८० इस्स पातिमोक्खो च, पारिसुद्धि गणस्स च ।
अधिट्ठानमथेकस्स, निदिट्ठं पन सत्थुना ॥

२५८१ पातिमोक्खस्स उद्वेसा, पञ्च वुत्ता महेसिना ।
निदानं उद्विसित्वान, सावेतब्बं तु सेसकं ॥

२५८२ यमेव नयो जेय्यो, सेसेसुपि च विज्जुना ।
चत्तारो भिक्खुनीनञ्च, उद्वेसा नविमे पन ॥

२५८३ पातिमोक्खस्स उद्वेसो, कातब्बोव उपोसथे ।
अन्तरायं विना चेव, अनुद्वेसो निवारितो ॥

२५८४ थरो च इस्सरु तस्स ।
“थेराधेय्य”न्ति पाठतो ।
अवत्तन्तेन अज्झिट्ठो ।
यस्स सो पन वत्तति ॥

२५८५ उद्विसन्ते समप्पा वा, आगच्छन्ति सचे पन ।
उद्विट्ठं तं सुउद्विट्ठं, सावेतब्बं तु सेसकं ॥

२५८६ उद्विट्ठमत्ते भिक्खूनं, परिसायुड्ढिताय वा ।
पारिसुद्धि तु कत्तब्बा, मूले तेसं, सचे बहू ॥

२५८७ शम्मज्जितुं पदीपेतुं, पज्जापेतुं दकासने ।
विनिदिट्ठस्स थेरेन, अकरोन्तस्स दुक्कटं ॥

२५८ कत्वा सम्मज्जनं दीपं, ठपेत्वा उदकासनं ।
गणजत्तिं ठपेत्वाव, कत्तब्बो तीहुपोसथो ॥

२५८ षुब्बकिच्चं समापेत्वा, अधिद्वेय्य पनेकको ।
नो चे अधिद्वहेय्यस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२५८ अधम्मेन च वग्गेन, समग्गेन अधम्मतो ।
तथा धम्मेन वग्गेन, समग्गेन च धम्मतो ॥

२५८ उपोसथस्स एतानि, कम्मानीति जिनोब्रवि ।
चतूस्वपि पनेतेसु, चतुत्थं धम्मिकं मतं ॥

२५८ अधम्मेनिध वग्गो हि, कतमो चेत्थुपोसथो?
वसन्ति एकसीमायं, चत्तारो यत्थ भिक्खुनो ॥

२५८ एकस्स पारिसुद्धिं ते, आनयित्वा तयो जना ।
करोन्ति पारिसुद्धिं चे, अधम्मो वग्गुपोसथो ॥

२५८ अधम्मेन समग्गो हि, चत्तारो भिक्खुनेकतो ।
करोन्ति पारिसुद्धिं चे, समग्गो होत्यधम्मिको ॥

२५८ धम्मेन पन वग्गो हि, कतमो सो उपोसथो ।
वसन्ति एकसीमायं, चत्तारो यत्थ भिक्खुनो ॥

२५९ एकस्स पारिसुद्धिं ते, आनयित्वा तयो जना ।
पातिमोक्खुदिसन्ते चे, वग्गो धम्मेनुपोसथो ॥

२५९ धम्मतो हि समग्गो सो ।
चत्तारो भिक्खुनेकतो ।
पातिमोक्खुदिसन्तीध ।
समग्गो धम्मतो मतो ॥

२५९ वग्गे समग्गे वग्गोति, सज्जिनो विमतिस्स वा ।
उपोसथं करोन्तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२५९ श्लेदाधिप्पायतो तस्स, होति थुल्लच्चयं पन ।
वग्गे समग्गेनापत्ति, समग्गोति च सज्जिनो ॥

२५९४क्खित्तेन गहङ्गेन, सेसेहि सहधम्मिहि ।
चुतनिक्खित्तसिक्खेहि, एकादसहि वा सह ॥

२५९५प्रोसथो न कातब्बो, सभागापत्तिकेन वा ।
छन्देन पारिवुत्थेन, करोतो होति दुक्कटं ॥

२५९६अदेसेत्वा पनापत्तिं, नाविकत्वान वेमतिं ।
उपोसथो न कातब्बो, दिने वा अनुपोसथे ॥

२५९७प्रोसथे पनावासा, सभिक्षुम्हा च भिक्षुना ।
आवासो वा अनावासो, न गन्तब्बो कुदाचनं ॥

२५९८स्मिं उपोसथे किच्चं ।
आवासे पन वत्तति ।
सो चे सभिक्षुको नाम ।
आवासोति पकासितो ॥

२५९९प्रोसथो किमत्थाय, किमत्थाय पवारणा ।
उपोसथो समग्गत्यो, विसुद्धत्था पवारणा ॥

२६००कोपेतुं धम्मिकं कम्मं, पटिक्कोसेय्य दुक्कटं ।
छन्दं वा कायसामग्गिं, अदेन्तस्सपि दुक्कटं ॥

२६०१ओति पञ्चविधो सङ्गो, चतुवग्गादिभेदतो ।
सो च कत्तब्बकम्मस्स, वसेन परिदीपितो ॥

२६०२वारणं तथाब्भानं, कम्मञ्च उपसम्पदं ।
ठपेत्वा चतुवग्गेन, अकत्तब्बं न विज्जति ॥

२६०३ञ्चवग्गेन अब्भानं, मज्झदेसूपसम्पदं ।
दसवग्गेन अब्भानं, विना सब्बं तु वट्टति ॥

२६०४कम्मं वीसतिवग्गेन, न कत्तब्बं न किञ्चिपि ।
ऊने दोसोति आपेतुं, नाधिके अतिरेकता ॥

२६०५ज्जारो पकतत्ताव, कम्मप्पत्ताति दीपिता ।
चतुवग्गेन कत्तब्बे, सेसेसु च अयं नयो ॥

२६०६ तुवग्गादिकत्तब्बं, कत्वासंवासपुग्गलं ।
गणपूरं करोन्तस्स, कतं कुप्पति दुक्कटं ॥

२६०७ रिवासादिकम्मोपि, तत्रद्वं गणपूरकं ।
कत्वा पन करोन्तानं, तथा, सेसं तु वट्ठति ॥

उपोसथक्खन्धककथा ।

वस्सूपनायिकक्खन्धककथा

२६०८ रुरिमा पच्छिमा चाति, दुवे वस्सूपनायिका ।
आलयो वा वचीभेदो, कत्तब्बो उपगच्छता ॥

२६०९ स्सूपगमनं वापि, जानं अनुपगच्छतो ।
तेमासमवसित्वा वा, चरन्तस्सपि दुक्कटं ॥

२६१० कक्खस्स सुसिरे छत्ते, चाटिछवकुटीसु वा ।
अज्झोकासेपि वा वस्सं, उपगन्तुं न वट्ठति ॥

२६११ स्सच्छेदे अनापत्ति, अन्तरायो सचे सिया ।
छिन्नवस्सस्स भिक्खुस्स, वारिताव पवारणा ॥

२६१२ सातापितूनं पन दस्सनत्थं ।
पज्जन्नमत्थे सहधम्मिकानं ।
ददुं गिलानं तदुपट्टकानं ।
भत्तादि नेसं परियेसनत्थं ॥

२६१३ थानभिरतं गन्त्वा, वूपकासेस्समुट्ठितं ।
दिट्ठिं वा तस्स कुक्कुच्चं, विनोदेस्सामहन्ति वा ॥

२६१४ व्रं सत्ताहकिच्चेन, भिक्खुना विनयज्जुना ।
अपेसितेपि गन्तब्बं, पगेव पहिते पन ॥

२६१५ स्सं उपगतेनेत्थ, अनिमन्तितभिक्खुना ।
धम्मस्स सवनत्थाय, गन्तुं पन न वट्ठति ॥

२६१६ असुकं नाम दिवसं, सन्निपातो भविस्सति” ।
इच्चेवं कतिका पुब्बं, कता चे पन वट्ठति ॥

२६१७ धोविस्सामि रजिस्सामि, भण्डक'न्ति न वट्ठति ।
सचाचरियुपज्झाया, पहिणन्ति च वट्ठति ॥

२६१८ द्वेसादीनमत्थाय, गन्तुं नेव च वट्ठति ।
गरूनं दस्सनत्थाय, गन्तुं लभति पुगगलो ॥

२६१९ सचे आचरियो “अज्ज, मा गच्छाही”ति भासति ।
रत्तिच्छेदे अनापत्ति, होतीति परिदीपिता ॥

२६२० कस्सचि जातिस्स, उपट्ठाककुलस्स वा ।
गच्छतो दस्सनत्थाय, रत्तिच्छेदे च दुक्कटं ॥

२६२१ आगमिस्सामि अज्जेव, गन्त्वाहं गामक'न्ति च ।
सचे पापुणितुं गच्छं, न सक्कोतेव वट्ठति ॥

२६२२ सत्थेपि नावायं, तीसु ठानेसु भिक्खुनो ।
वस्सच्छेदे अनापत्ति, पवारेतुञ्च वट्ठति ॥

२६२३ पच्चयवेकल्ले, सरीराफासुताय वा ।
एसेव अन्तरायोति, वस्सं छेत्वापि पक्कमे ॥

२६२४ केनन्तरायेन, वस्सं नोपगतो हि यो ।
दुतिया उपगन्तब्बा, छिन्नवस्सेन वा पन ॥

२६२५ अनुपगन्त्वा वा, तदहेव च गच्छति ।
बहिद्धा एव सत्ताहं, उपगन्त्वापि वा पन ॥

२६२६ पुरिमापि न विज्जति ।
पटिस्सवे च भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२६२७ पनुपगन्त्वा च, उट्ठापेत्वा न चारुणं ।
गच्छतो पन सत्ताह-करणेनेव भिक्खुनो ॥

२६२८ निवत्तन्तस्स तस्स तु ।
अनापत्तीति को वादो, वसित्वा बहि गच्छतो ॥

२६२९ वसिस्सामीध वस्स'न्ति, आलयो यदि विज्जति ।
नोपेतसतिया वस्सं, तेन सेनासनं पन ॥

२६३ ण्हितं सुग्गहितं होति, छिन्नवस्सो न होति सो ।
लभतेव पवारेतुं, न दोसो कोचि विज्जति ॥

२६३ इमस्मिं विहारे तेमासं, इमं वस्सं उपेमि'ति ।
निच्छारिते च तिक्खत्तुं, वस्सं उपगतो सिया ॥

२६३ आदिं तु नवमिं कत्वा, गन्तुं वट्ठति भिक्खुनो ।
आगच्छतु च पच्छा सो, मा वा दोसो न विज्जति ॥

वस्सूपनायिकक्खन्धककथा ।

पवारणक्खन्धककथा

२६३ आतुदसी पञ्चदसी, सामग्गी च पवारणा ।
तेवाची द्वेकवाची च, सङ्घे च गणपुग्गले ॥

२६३ ष्ठा पन मुनिन्देन, वुत्ता नव पवारणा ।
तीणि कम्मनि मुञ्चित्वा, अन्तेनेव पवारये ॥

२६३ पुब्बकिच्चं समापेत्वा, पत्तकल्ले समानिते ।
जत्तिं ठपेत्वा सङ्घेन, कत्तब्बा हि पवारणा ॥

२६३ ध्वारेन्तेसु थरेसु, निसीदेय्य नवो पन ।
सयं याव पवारेय्य, ताव उक्कुटिकज्झि सो ॥

२६३ जत्तिं वत्वा पवारेय्युं, चत्तारो वा तयोपि वा ।
पुब्बकिच्चं समापेत्वा, एकावासे वसन्ति चे ॥

२६३ अज्जमज्जं पवारेय्युं, विना जत्तिं दुवे जना ।
अधिदेय्य पनेकोपि, सेसा सङ्घपवारणा ॥

२६३ ध्वारिते च सङ्घस्मिं, करेय्यनागतो पन ।
अवुट्ठो छिन्नवस्सो वा, पारिसुद्धिउपोसथं ॥

२६४ ष्च यस्मिं पनावासे, चत्तारो वा तयोपि वा ।
एकेकस्स हरित्वान, समणा ते पवारणं ॥

२६४ अज्जमज्जं पवारेन्ति, सचे आपत्ति दुक्कटं ।

सेसं उपोसथे वुत्त-नयेनिध नये बुधो ॥

२६४ पारिसुद्धिप्पदानेन, सम्पादेतत्तनो सुचिं ।
छन्ददानेन सङ्गस्स, सब्बं साधेति, नत्तनो ॥

२६४ तस्मा पन उभिन्नम्पि, किच्चसिद्धत्थमेविध ।
पारिसुद्धिपि दातब्बा, छन्दं देन्तेन भिक्खुना ॥

२६४ छन्देकेन बहूनम्पि, हातब्बो पारिसुद्धिपि ।
परम्पराहटो छन्दो, न गच्छति विसुद्धिया ॥

२६४ छन्दं वा पारिसुद्धिं वा, गहेत्वा वा पवारणं ।
सामणेरादिभावं वा, पटिजानेय्य हारको ॥

२६४ सच्चे सो सङ्गमप्पत्वा, विब्भमेय्य मरेय्य वा ।
नाहटज्येव तं सब्बं, पत्वा चेवं सियाहटं ॥

२६४ सङ्गं पत्वा पमत्तो वा, सुत्तो वा खित्तचित्तको ।
नारोचेति अनापत्ति, होति सञ्चिच्च दुक्कटं ॥

२६४ ये ते विपस्सनायुत्ता, रत्तिन्दिवमतन्दिता ।
पुब्बरत्तापररत्तं, विपस्सनपरायणा ॥

२६४ सद्धफासुविहारानं, सिया न परिहानिति ।
पवारणाय सङ्गाहो, वुत्तो कत्तिकमासके ॥

पवारणखन्धककथा ।

चम्मखन्धककथा

२६५ एळकाजमिगानं तु, चम्मं वट्टति भिक्खुनो ।
रोहितेणिकुरङ्गानं, पसदंमिगमातुया ॥

२६५ पेत्वा चम्ममेतेसं, अज्जं दुक्कटवत्थुकं ।
थविकोपाहने सब्बं, चम्मं वट्टत्यमानुसं ॥

२६५ बट्टन्ति मज्झिमे देसे, न गुणङ्गुणुपाहना ।
वट्टन्ति अन्तोआरामे, सब्बत्थापि च रोगिनो ॥

२६५ षुटखल्लकबद्धा च, तथेव पालिगुण्ठिमा ।
तूलपुण्णा न वट्टन्ति, सब्बनीलादयोपि च ॥

२६५ छिन्ना उपाहना मेण्ड-विसाणूपमवद्धिका ।
न च वट्टन्ति मोरस्स, पिञ्छेन परिसिब्बिता ॥

२६५ भज्जारकाळकोलूक-सीहव्यग्घुददीपिनं ।
अजिनस्स च चम्मेन, न वट्टति परिक्खटा ॥

२६५ षुटादिं अपनेत्वा वा, छिन्दित्वा वापि सब्बसो ।
वण्णभेदं तथा कत्वा, धारेतब्बा उपाहना ॥

२६५ षब्बापि पन धारेतुं, न च वट्टन्ति पादुका ।
ठपेत्वा तत्थ पस्साव- वच्चाचमनपादुका ॥

२६५ आसन्दिज्जेव पल्लङ्कं, उच्चासयनसञ्चितं ।
अतिक्कन्तपमाणं तु, सेवमानस्स दुक्कटं ॥

२६५ शेनकं कुत्तकं चित्तं, पटिकं पटलिकम्पि च ।
एकन्तलोमिं विकत्तिं, तूलिकं उदलोमिकं ॥

२६६ कट्टिस्सं पन कोसेय्यं, हत्थिअस्सरथत्थरं ।
कदलिमिगपवर-पच्चत्थरणकम्पि च ॥

२६६ हेट्ठा रत्तवितानस्स, द्विधा रत्तूपधानकं ।
अकप्पियमिदं सब्बं, दुक्कटं परिभुञ्जतो ॥

२६६ हेट्ठा अकप्पिये पच्चत्थरे सति न वट्टति ।
उद्धं सेतवितानम्पि, तस्मिं असति वट्टति ॥

२६६ आसन्दिं पन पल्लङ्कं, ठपेत्वा तूलिकम्पि च ।
सेसं पन च सब्बम्पि, लभते गिहिसन्तकं ॥

२६६ धम्मासने अनापत्ति, भत्तग्गेपि निसीदितुं ।
भूमत्थरणके तत्थ, सयितुम्पि च वट्टति ॥

चम्मक्खन्धककथा ।

भेसज्जकखन्धककथा

२६६ बुद्धा गहपतिस्सापि, सम्मुतुस्सावनन्तिका ।
गोनिसादीति कप्पिया, चतस्सो होन्ति भूमियो ॥

२६६ बुद्धस्स सन्तकं गेहं, सन्तकं भिक्खुनोपि वा ।
कप्पियं पन कत्तब्बं, सहसेय्यप्पहोनकं ॥

२६६ उपेत्या भिक्खुमज्जेहि, दिन्नं कप्पियभूमिया ।
अत्थाय सन्तकं तेसं, गेहं गहपतेविदं ॥

२६६ एहि हि सम्मुतिका नाम, या हि सङ्गेन सम्मता ।
कम्मवाचमवत्वा वा, वट्ठतेवापलोकनं ॥

२६६ एठमिट्ठकपासाण-थम्भादिट्ठपने पन ।
“कप्पियकुटिं करोमा”ति, वदन्तेहि समन्ततो ॥

२६७ उक्खिपित्वा ठपेन्तेसु, आमसित्वा परेसु वा ।
सयमेवुक्खिपित्वा वा, ठपेय्युस्सावनन्तिका ॥

२६७ इट्ठकादिपतिट्ठानं, भिक्खूनं वदतं पन ।
वाचाय परियोसानं, समकालं तु वट्ठति ॥

२६७ आरामो अपरिक्खित्तो, सकलो भुय्यतोपि वा ।
दुविधोपि च विज्जूहि, गोनिसादीति वुच्चति ॥

२६७ इता पन चतस्सोपि, होन्ति कप्पियभूमियो ।
एत्थ पक्कञ्च वुत्थञ्च, सब्बं वट्ठति आमिसं ॥

२६७ उस्सावनन्तिका या सा, थम्भादीसु अधिट्ठिता ।
थम्भादीस्वपनीतेसु, तदज्जेसुपि तिट्ठति ॥

२६७ अपनीतेसु सब्बेसु, सिया जहितवत्थुका ।
गोनिसादी परिक्खित्ता, सेसा छदननासतो ॥

२६७ भिक्खुं ठपेत्वा अज्जेसं, हत्थतो च पटिग्गहो ।
तेसञ्च सन्निधि अन्तो- वुत्तं भिक्खुस्स वट्ठति ॥

२६७ भिक्खुस्स भिक्खुनिया वा, सन्तकं सङ्घिकम्पि वा ।
अन्तोवुत्थञ्च पक्कञ्च, उभिन्नं न च वट्टति ॥

२६७ अकप्पकुटिया वुत्थं, सप्पिआदिविमिस्सितं ।
“अन्तोवुत्थ”न्ति निद्धिदुं, पठमं कालिकद्वयं ॥

२६७ हेव सप्पिआदीहि, भिक्खुना यावजीविकं ।
पक्कं तं पन सत्ताहं, वट्टतेव निरामिसं ॥

२६८ ष्च आमिससंसदुं, पक्कं तं परिभुज्जति ।
अन्तोवुत्थञ्च भिय्योपि, सामपक्कञ्च भुज्जति ॥

२६८ शावकालिकमाहारो, पानकं यामकालिकं ।
सत्ताहकालिकं नाम, सप्पिआदिकपञ्चकं ॥

२६८ सेसं पन हलिद्वादि, भेसज्जं यावजीविकं ।
चतुधा कालिका वुत्ता, उदकं होत्यकालिकं ॥

२६८ ष्टिग्गहवसेनेव, कालातीता तिकालिका ।
होन्ति दोसकरा भुत्ता, अभुत्तं ततियम्पि च ॥

२६८ अम्बं जम्बु च चोचञ्च, मोचञ्च मधु मुद्दिका ।
सालु फारुसकञ्चाति, पानकं अट्ठधा मतं ॥

२६८ पानकत्थमनुज्जातं, फलं पक्कञ्च आमकं ।
पानहेतु पटिक्खित्तो, सवत्थुकपटिग्गहो ॥

२६८ अम्बपक्कं सुकोट्टेत्वा, मदित्वा उदके पन ।
पच्छा परिस्सवं कत्वा, पातुं वट्टति पानकं ॥

२६८ षट्ठतादिच्चपाकं तु, अग्गिपक्कं न वट्टति ।
एसेव च नयो सेस-पानकेसुपि दीपितो ॥

२६८ पुप्फपत्तफलुच्छूनं, चत्तारो पनिमे रसा ।
अनुज्जाता इमानड्ड, पानानि अनुजानता ॥

२६८ सब्बो पुप्फरसो वुत्तो, मधुकस्स रसं विना ।
सब्बो पत्तरसो वुत्तो, पक्कडाकरसं विना ॥

२६९ सत्तन्नं सानुलोमानं, धञ्जानं फलजं रसं ।
ठपेत्वानुमतो सब्बो, विकाले फलजो रसो ॥

२६९ शावकालिकपत्तान-मपि सीतुदके कतो ।
मदित्वादिच्चपाकोपि, विकाले पन वट्टति ॥

२६९ सालञ्च नाळिकेरञ्च, पनसं लबुजम्पि च ।
तिपुसालाबुकुम्भण्डं, तथा पुस्सफलम्पि च ॥

२६९ श्वमेळालुकञ्चाति, नवेतानि फलानि हि ।
अपरणञ्च सब्बम्पि, सत्तधञ्जानुलोमिकं ॥

२६९ श्वद्वरं तिम्वरू सेलु, कोसम्बं करमदकं ।
मातुलुङ्गकपित्थञ्च, वेत्तं चिञ्चफलम्पि च ॥

२६९ फलानं एवमादीनं, खुदकानं रसो पन ।
अट्टपानानुलोमत्ता, निद्विट्ठो अनुलोमिके ॥

२६९ श्वानुलोमस्स धञ्जस्स, ठपेत्वा फलजं रसं ।
अञ्जो फलरसो नत्थि, अयामकालिको इध ॥

भेसज्जक्खन्धककथा ।

कथिनक्खन्धककथा

२६९ भिक्खून् वुड्डवस्सानं, कथिनत्थारमब्रवि ।
पञ्चन्नं आनिसंसानं, कारणा मुनिपुङ्गवो ॥

२६९ छ. उल्लिखितमत्तादि-चतुवीसतिवज्जितं ।
चीवरं भिक्खुनादाय, उद्धरित्वा पुराणकं ॥

२६९ श्वं अधिद्वहित्वाव, वत्तब्बं वचसा पुन ।
“इमिनान्तरवासेन, कथिनं अत्थरामि”ति ॥

२७० वुत्ते तिक्खत्तुमिच्चेवं, कथिनं होति अत्थतं ।
सङ्गं पनुपसङ्गम्म, आदाय कथिनं इति ॥

२७० श्व. अत्थतं कथिनं भन्ते, सङ्गस्स अनुमोदथ ।

धम्मिको कथिनत्थारो”, वत्तब्बं तेन भिक्खुना ॥

२७०२ सुअत्थतं तथा भन्ते, सङ्खस्स कथिनं पुन ।
धम्मिको कथिनत्थारो, अनुमोदामि” तीरये ॥

२७०३ कथिनस्स च किं मूलं, किं वत्थु का च भूमियो ।
कतिधम्मविदो भिक्खु, कथिनत्थारमरहति ॥

२७०४ मूलमेकं, सिया वत्थु, तिविधं, भूमियो छ च ।
अट्ठधम्मविदो भिक्खु, कथिनत्थारमरहति ॥

२७०५ सङ्खो मूलन्ति निद्दिट्ठं, वत्थु होति तिचीवरं ।
खोमादीनि छ वुत्तानि, चीवरानि छ भूमियो ॥

२७०६ पुब्बपच्चुद्धराधिट्ठा-नत्थारो मातिकापि च ।
पलिबोधो च उद्धारो, आनिसंसा पनट्ठिमे ॥

२७०७ धोवनञ्च विचारो च, छेदनं बन्धनम्पि च ।
सिब्बनं रजनं कप्पं, “पुब्बकिच्च” न्ति वुच्चति ॥

२७०८ सङ्खाटि उत्तरासङ्खो, अथो अन्तरवासको ।
पच्चुद्धारो अधिट्ठानं, अत्थारोपेसमेव तु ॥

२७०९ क्वकमनञ्च निट्ठानं, सन्निट्ठानञ्च नासनं ।
सवनासा च सीमा च, सहुब्भारोति अट्ठिमा ॥

२७१० कतचीवरमादाय, आवासे निरपेक्खको ।
अतिक्कन्ताय सीमाय, होति पक्कमनन्तिका ॥

२७११ आनिसंसमथादाय, विहारे अनपेक्खको ।
गन्त्वा पन विहारं सो, अज्जं सुखविहारिकं ॥

२७१२ अत्थ तं विहरन्तोव, करोति यदि चीवरं ।
निट्ठिते चीवरे तस्मिं, निट्ठानन्ताति वुच्चति ॥

२७१३ चीवरं न करिस्सामि, न पच्चेस्सं तमस्समं” ।
एवं तु धुरनिक्खेपे, सन्निट्ठानन्तिका मता ॥

२७१ कथिनच्छादनं लब्ध्वा, “न पच्चेस्स”न्ति चे गतो ।
करोन्तस्सेव नट्टं वा, दट्टं वा नासनन्तिका ॥

२७१ क्षुद्रानिसंसो सापेक्खो, बहिसीमं गतो पन ।
सुणाति चन्तरुब्भारं, सा होति सवनन्तिका ॥

२७१ क्षीवरासाय पक्कन्तो, बहिसीमं गतो पन ।
“दस्सामि चीवरं तुहं”, वुत्तो सवति केनचि ॥

२७१ पुन वुत्ते “न सक्कोमि, दातुन्ति तव चीवरं” ।
आसाय छिन्नमत्ताय, आसावच्छेदिका मता ॥

२७१ दस्संवुट्ठविहारम्हा, विहारज्जं गतो सिया ।
आगच्छं अन्तरामगगे, तदुद्धारमतिक्कमे ॥

२७१ दस्स सो कथिनुद्धारो, सीमातिक्कन्तिको मतो ।
कथिनानिसंसमादाय, सापेक्खोव सचे गतो ॥

२७२ भुणाति पुनागन्त्वा, कथिनुद्धारमेव चे ।
तस्स सो कथिनुद्धारो, “सहुब्भारो”ति वुच्चति ॥

२७२ क्वकमनज्ज निट्ठानं, सन्निट्ठानज्ज सीमतो ।
चत्तारो पुग्गलाधीना, सङ्घाधीनन्तरुब्भरो ॥

२७२ नासनं सवनज्जेव, आसावच्छेदिकापि च ।
तयोपि कथिनुब्भारा, न तु सङ्घा, न भिक्खुतो ॥

२७२ आवासपलिबोधो च, पलिबोधो च चीवरे ।
पलिबोधा दुवे वुत्ता, युत्तमुत्तत्थवादिना ॥

२७२ अट्ठन्नं मातिकानं वा, अन्तरुब्भारतोपि वा ।
उब्भारापि दुवे वुत्ता, कथिनस्स महेसिना ॥

२७२ अनामन्तासमादानं, गणतो यावदत्थिकं ।
तत्थ यो चीवरुप्पादो, आनिसंसा च पज्जिमे ॥

कथिनक्खन्धककथा ।

चीवरक्खन्धककथा

२७२ **चीवरस्स** पनुप्पादा, अट्ठ चीवरमातिका ।
सीमाय देति, कतिका, भिक्खापञ्जत्तिया, तथा ॥

२७२ **सङ्खस्स**, उभतोसङ्खे, वस्संवुट्ठस्स देति च, ।
आदिस्स, पुग्गलस्साति, अट्ठिमा पन मातिका ॥

२७२ **तथ सीमाय देतीति**, अन्तोसीमं गतेहि तु ।
भिक्खूहि भाजेतब्बन्ति, वण्णितं वरवण्णिना ॥

२७२ **कतिकाय च दिन्नं** ये, विहारा एकलाभका ।
एत्थ दिन्नञ्च सब्बेहि, भाजेतब्बन्ति वुच्चति ॥

२७३ **सङ्खस्स** धुवकारा हि, यत्थ करीयन्ति तत्थ च ।
भिक्खापञ्जत्तिया दिन्नं, दिन्नं वुत्तं महेसिना ॥

२७३ **सङ्खस्स** पन यं दिन्नं, उजुभूतेन चेतसा ।
तज्झि सम्मुखिभूतेन, भाजेतब्बन्ति वुच्चति ॥

२७३ **उभतोसङ्ख** मुद्दिस्स, देति सद्भाय चीवरं ।
थोका वा बहु वा भिक्खू, समभागोव वट्ठति ॥

२७३ **वस्संवुट्ठस्स सङ्खस्स**, चीवरं देति यं पन ।
तं तस्मिं वुट्ठवस्सेन, भाजेतब्बन्ति वण्णितं ॥

२७३ **अगुया** पन भत्ते वा, **देतिआदिस्स** चे पन ।
चीवरं तत्थ तत्थेव, योजेतब्बं विजानता ॥

२७३ **पुग्गलं** पन उद्दिस्स, चीवरं यं तु दीयति ।
पुग्गलोदिस्सकं नाम, दानं तं तु पवुच्चति ॥

२७३ **हधम्मिकेसु** यो कोचि, पञ्चस्वपि “ममच्चये ।
अयं मय्हं परिक्खारो, मातुया पितुनोपि वा ॥

२७३ **अज्झायस्स** वा होतु”, वदतिच्चेवमेव चे ।
न होति पन तं तेसं, सङ्खस्सेव च सन्तकं ॥

२७३५ञ्चन्नं अच्चये दानं, न च रूहति किञ्चिपि ।
सङ्घस्सेव च तं होति, गिहीनं पन रूहति ॥

२७३६भिक्षु वा सामणो वा, कालं भिक्षुनुपस्सये ।
करोत्यस्स परिक्खारा, भिक्षूनंयेव सन्तका ॥

२७३७भिक्षुनी सामणोरी वा, विहारस्मिं सचे मता ।
होन्ति तस्सा परिक्खारा, भिक्षुनीनं तु सन्तका ॥

२७३८देहि नेत्वासुकस्सा'ति, दिन्नं तं पुरिमस्स तु ।
“इदं दम्मी”ति दिन्नं तं, पच्छिमस्सेव सन्तकं ॥

२७३९दिन्नविधिं जत्वा, मतस्स वामतस्स वा ।
विस्सासं वापि गणहेय्य, गणहे मतकचीवरं ॥

२७४०पत्तफलखन्ध-तचपुप्फप्पभेदतो ।
छब्बिधं रजनं वुत्तं, वन्तदोसेन तादिना ॥

२७४१हल्लिहिं, खन्धेसु, मज्जेट्टं तुङ्गहारकं ।
पत्तेसु अल्लिया पत्तं, तथा पत्तञ्च नीलिया ॥

२७४२कुसुम्भं किंसुकं पुप्फे, तचे लोद्वञ्च कण्डुलं ।
ठपेत्वा रजनं सब्बं, फलं सब्बम्पि वट्टति ॥

२७४३किलिट्ठसाटकं वापि, दुब्बण्णं वापि चीवरं ।
अल्लिया पन पत्तेन, धोवितुं पन वट्टति ॥

२७४४चीवरानं कथा सेसा, पठमे कथिने पन ।
तत्थ वुत्तनयेनेव, वेदितब्बा विभाविना ॥

चीवरखन्धककथा ।

महावग्गो निट्ठितो ।

चूळवग्गो

पारिवासिकखन्धककथा

२७४८ ज्जनीयं नियस्सञ्च, पब्बाजं पटिसारणं ।
तिविधुक्खेपनञ्चाति, सत्त कम्मनि दीपये ॥

२७४९ चत्तालीस वत्तानि, खन्धके कम्मसज्जिते ।
नवाधिकानि तिंसेव, खन्धके तदनन्तरे ॥

२७५० ष्वं सब्बानि वत्तानि, द्वासीतेव महेसिना ।
होन्ति खन्धकवत्तानि, गहितागहणेन तु ॥

२७५१ पारिवासञ्च वत्तञ्च, समादिन्नस्स भिक्खुनो ।
रत्तिच्छेदो कथं वुत्तो, वत्तभेदो कथं भवे?

२७५२ सहवासो विनावासो, अनारोचनमेव च ।
पारिवासिकभिक्खुस्स, रत्तिच्छेदो च दुक्कटं ॥

२७५३ कच्छन्ने पनावासे, पकतत्तेन भिक्खुना ।
निवासो दकपातेन, उक्खित्तस्स निवारितो ॥

२७५४ पारिवासिकभिक्खुस्स, अन्तोयेव न लब्भति ।
इच्चेवं पन निद्धिट्ठं, महापच्चरियं पन ॥

२७५५ अविसेसेन निद्धिट्ठं, महाअट्ठकथादिसु ।
उभिन्नं दकपातेन, निवासो वारितो'ति हि ॥

२७५६ भिक्खुके पनावासे, अनावासेपि कत्थचि ।
विप्पवासं वसन्तस्स, रत्तिच्छेदो च दुक्कटं ॥

२७५७ पारिवासिकभिक्खुस्स, भिक्खुं दिस्वान तद्धुणे ।
नारोचेन्तस्स चेतस्स, रत्तिच्छेदो च दुक्कटं ॥

२७५८ ज्जेव च यथावुट्ठं, लभते पारिवासिको ।
कातुं तत्थेव च ठत्वा, उपोसथपवारणं ॥

२७५९ स्ससाटिं यथावुट्ठं, देन्ति चे सङ्गदायका ।
ओणोजनं तथा भत्तं, लभते पञ्चिमे पन ॥

पारिवासिकखन्धककथा ।

समथक्खन्धककथा

२७६६ विवादाधारता चानु-वादाधिकरणम्पि च ।
आपत्ताधारता चेव, किच्चाधिकरणम्पि च ॥

२७६७ तानि पन चत्तारि, वुत्तानि च महेसिना ।
भेदकारकवत्थूनि, विवादो तत्थ निस्सितो ॥

२७६८ सिपत्तियो चतस्सोव, अनुवादो उपागतो ।
आपत्ताधारता नाम, सत्त आपत्तियो मता ॥

२७६९ किच्चाणि निस्साय, किच्चाधिकरणं सिया ।
एतेसं तु चतुन्नम्पि, समत्ता समथा मता ॥

२७७० सम्मुखा सति चामूळ्हो, पटिज्जाविनयोपि च ।
तस्सपापियसी चेव, तथा येभ्य्यसीपि च ॥

२७७१ सिणवत्थारको चेव, सत्तमो विनयो मतो ।
सत्तिमे समथा वुत्ता, बुद्धेनादिच्चबन्धुना ॥

२७७२ विवादो सम्मति द्वीहि, अनुवादो चतूहि च ।
आपत्ति पन तीहेव, किच्चमेकेन सम्मति ॥

२७७३ गूढेन पठमेनापि, विवादो एत्थ सम्मति ।
सम्मुखाविनयादीहि, अनुपुब्बेन तीहिपि ॥

२७७४ पञ्चमेनापि, अनुवादो हि सम्मति ।
सम्मुखेन पटिज्जाय, तिणवत्थारकेन च ॥

२७७५ आपत्तूपसमं याति, तीहेव समथेहि सा ।
सम्मुखाविनयेनेव, किच्चमेकेन सम्मति ॥

२७७६ येभ्य्यसिककम्मे तु, सलाकं गाहये बुधो ।
गूळ्हेन विवटेनापि, कण्णजप्पेन वा पन ॥

२७७७ लज्जुस्सदे गूळ्हेन, विवटेनेव लज्जिसु ।
बालेसु कण्णजप्पेन, सलाकं गाहये बुधो ॥

२७७२ अलज्जी बालोति, केन सक्का विजानितुं?
सकेन कम्मुनायेव, तेन सक्का विजानितुं ॥

२७७३ अपज्जति च सज्जिच्च, आपत्तिं परिगूहति ।
छन्दादिअगतिं याति, अलज्जी एदिसो सिया ॥

२७७४ अपज्जति च सज्जिच्च, आपत्तिं न च गूहति ।
न गच्छति गतिञ्चापि, एदिसो लज्जि पुग्गलो ॥

२७७५ अचिन्तितो च दुब्भासी, तथा दुक्कटकारिको ।
एदिसो पन “बालो”ति, लक्खणेनेव जायति ॥

२७७६ त्रिधा सलाकगाहेन, बहुका धम्मवादिनो ।
येभ्य्यसिककम्मेन, कत्तब्बन्ति जिनोब्रवि ॥

२७७७ अलज्जी सानुवादो च, असुची कम्मतो च यो ।
तस्सपापियसीकम्म-योगो सो होति पुग्गलो ॥

२७७८ ण्डने कलहे जाते, विवादस्मिं अनप्पके ।
बहुअस्सामणे चिण्णे, अनग्गेपि च भस्सके ॥

२७७९ लूलमूलं गवेसन्तं, होति वाळज्ज कक्खळं ।
तिणवत्थारकेनेव, कातब्बन्ति पकासितं ॥

२७८० यथा च तिणपण्णेन, छन्नं गूथज्ज मुत्तकं ।
न च वायति दुग्गन्धं, वूपसम्मति तङ्खणे ॥

२७८१ पेत्वा थुल्लवज्जज्ज, गिहीहि पटिसंयुतं ।
दिट्ठाविकम्मिकज्जेव, यो च तत्थ न होति तं ॥

२७८२ सेसायापत्तिया याव, उपसम्पदमाळतो ।
सुद्धो होति निरापत्ति, तिणवत्थारके तथा ॥

समथक्खन्धककथा ।

खुदकवत्थुक्खन्धककथा

२७८३ खे वा पन कुट्टेवा, अट्टाने थम्भकेसु वा ।

न्हायमानो सकं कायं, उगंधंसेय्यस्स दुक्कटं ॥

२७८८ कायं गन्धब्बहत्थेन, कुरुविन्दकसुत्तिया ।
मल्लकेन न घंसेय्य, नाज्जमज्जज्च कायतो ॥

२७८९ कतं मल्लकं नाम, गिलानस्सेव वट्ठति ।
कतं तं मल्लकं नाम, सब्बेसम्पि न वट्ठति ॥

२७९० कपालिडुकखण्डानि, सब्बस्स पुथुपाणिकं ।
गिलानस्सागिलानस्स, वत्थवट्ठि च वट्ठति ॥

२७९१ छुत्ता फेणकपासाण-कथला पादघंसने ।
वट्ठं वा चतुरस्सं वा, कतकं न च वट्ठति ॥

२७९२ यं किञ्चिपि अलङ्कारं, धारेन्तस्सपि दुक्कटं ।
होति अन्तमसो ताल-पण्णमत्तम्पि भिक्खुनो ॥

२७९३ ओसणहेय्य सके केसे, यो हत्थफणकेन वा ।
फणकेनपि कोच्छेन, दुक्कटं तस्स निद्विसे ॥

२७९४ स्थित्यतेलोदतेलेहि, मण्डनत्थं न वट्ठति ।
अनुलोमनिपातत्थं, उद्धंलोमेन भिक्खुना ॥

२७९५ त्थं तेलेन तेमेत्वा, पुञ्चितब्बा सिरोरुहा ।
वट्ठतुण्हाभितत्तस्स, अल्लहत्थेन पुञ्चितुं ॥

२७९६ आदासे उदपत्ते वा, यत्थ कत्थचि अत्तनो ।
मुखबिम्बं विना हेतुं, ओलोकेन्तस्स दुक्कटं ॥

२७९७ सञ्छविं तु मुखं, नो'ति, दट्ठुमाबाधपच्चया ।
'जिण्णो नो'तायुसङ्खार-जाननत्थज्च वट्ठति ॥

२७९८ च्चं वा पन गीतं वा, वादितं वापि भिक्खुनो ।
दट्ठं वा पन सोतुं वा, गच्छतो होति दुक्कटं ॥

२७९९ ण्णुमन्तमसो मोर-नच्चम्पि च न वट्ठति ।
सोतुमन्तमसो दन्त-गीतम्पि च न वट्ठति ॥

२७९३ च्चन्तस्स सयं वापि, नच्चापेन्तस्स दुक्कटं ।
अनापत्तन्तरारामे, ठत्वा सुणाति पस्सति ॥

२७९७ प्रस्सिस्सामी'ति नच्चं वा, गीतं वा पन वादितं ।
विहारतो विहारं वा, गच्छतो होति दुक्कटं ॥

२७९८ आपत्तन्तोविहारेपि, उट्टुहित्वान गच्छतो ।
ठत्वा गीवं पसारेत्वा, पस्सतोपि च वीथियं ॥

२७९९ सा दीघा न धारेय्या, यो धारेय्यस्स दुक्कटं ।
द्वङ्गुलं वा दुमासं वा, ततो उद्धं न वट्टति ॥

२८०० खे नासिकलोमानि, दीघानि न तु धारये ।
न च वीसतिमट्ठं वा, कातुं वट्टति भिक्खुनो ॥

२८०१ ऋप्पापेय्य विसुं मस्सुं, दाठिकं वा ठपेय्य यो ।
संहरापेय्य वा लोमं, सम्बाधे तस्स दुक्कटं ॥

२८०२ छिन्दतो दुक्कटं वुत्तं, केसे कत्तरिकाय वा ।
अगिलानस्स अज्जेन, छिन्दापेन्तस्स वा तथा ॥

२८०३ छिन्दतो अत्तनो अङ्ग-जातं थुल्लच्चयं सिया ।
सेसङ्गच्छेदने अत्त-वधे आपत्ति दुक्कटं ॥

२८०४ अहिकीटादिदट्टस्स, तादिसाबाधपच्चया ।
न दोसो छिन्दतो अङ्गं, मोचेन्तस्स च लोहितं ॥

२८०५ अपरिस्सावनो मगं, सचे गच्छति दुक्कटं ।
याचमानस्स वा मग्गे, तथेवाददतोपि तं ॥

२८०६ भुज्जे न पिवे नग्गो, न खादे न च सायये ।
न ददे न च गण्हेय्य, न गच्छेय्यपि अज्जसं ॥

२८०७ न्दितब्बं न नग्गेन, वन्दापेतब्बमेव वा ।
परिकम्मं न कातब्बं, न नग्गेन च कारये ॥

२८०८ रिकम्मे पटिच्छादी, तिस्सो जन्ताघरादिका ।
वुत्ता, वत्थपटिच्छादी, सब्बत्थ पन वट्टति ॥

२८० कथं कथंचि पेळायं, भुञ्जितुं न च वट्टति ।
एकतो भुञ्जतो होति, दुक्कटं एकभाजने ॥

२८१ एकपावुरणा एक-त्थरणा वा निपज्जरे ।
एकमज्जेपि वा तेसं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२८१ निसीदेय्य सङ्घाटि-पल्लत्थिकमुपागतो ।
किञ्चि कीळं न कीळेय्य, पलितं न च गाहये ॥

२८१ भुक्काय नलाटे वा, दाठिकायपि उग्गतं ।
तादिसं पलितं चज्जं, गाहापेतुम्पि वट्टति ॥

२८१ अगिलानो सचे भिक्खु, छत्तं धारेय्य दुक्कटं ।
अत्तनो चीवरादीनं, गुत्तत्थं पन वट्टति ॥

२८१ हत्थिसोण्डं चतुक्कण्णं, वसनं मच्छवाळकं ।
वेल्लियं तालवण्टज्ज, निवासेन्तस्स दुक्कटं ॥

२८१ परिपारुपनं वापि, पारुपन्तस्स दुक्कटं ।
निवासने पारुपने, परिमण्डलता मता ॥

२८१ ओकायतं न वाचेय्य, न च तं परियापुणे ।
न तिरच्छानविज्जा वा, वाचेतब्बाव भिक्खुना ॥

२८१ च वट्टति धारेतुं, सब्बा चामरिबीजनी ।
न चालिम्पेय्य दायं वा, न च लज्जे मुखम्पि च ॥

२८१ वहे उभतोकाजं, वट्टतन्तरकाजकं ।
सीसक्खन्धकटोलम्ब-भारे दोसो न विज्जति ॥

२८१ अङ्गुलादिकं भिक्खु, पच्छिमं चतुरङ्गुला ।
खादतो दन्तकट्टज्ज, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२८२ खं नेवाभिरूहेय्य, किच्चे सतिपि पोरिसं ।
आपदासु यथाकामं, वट्टतेवाभिरूहितुं ॥

२८२ सुणं न च खादेय्य, सचे नाकल्लको सिया ।
नारोपेतब्बकं बुद्ध-वचनं अज्जथा पन ॥

२८२ खिपितेन च वत्तब्बं, “जीवा”ति, गिहिना पुन ।
“जीवथा”ति च वुत्तेन, “चिरं जीवा”ति वट्ठति ॥

२८२ आमणेरं गहट्टं वा, आकोटेन्तस्स दुक्कटं ।
सयने पुप्फसंकिण्णे, न वट्ठति निपज्जितुं ॥

२८२ धुरभण्डं न गणहेय्य, सचे न्हापितपुब्बको ।
न च धारणिया उण्ही, सब्बा बाहिरलोमिका ॥

२८२ अङ्गरागं करोन्तस्स, दुक्कटं समुदीरितं ।
अकायबन्धनस्सापि, गामं पविसतोपि च ॥

२८२ ओहजं दारुजं सब्बं, कप्पियं मत्तिकामयं ।
विना सत्थञ्च पत्तञ्च, कतकं कुम्भकारिकं ॥

खुद्दकवत्थुक्खन्धककथा ।

सेनासनक्खन्धककथा

२८२ आसन्दिको अतिक्कन्त-पमाणोपि च वट्ठति ।
तथा पञ्चङ्गपीठम्पि, सत्तङ्गम्पि च वट्ठति ॥

२८२ लूलोन्द्धा घरेयेव, मञ्चपीठा निसीदितुं ।
सीसपादूपधानञ्च, अगिलानस्स वट्ठति ॥

२८२ सन्थरित्वा गिलानस्स, उपधानानि तत्थ च ।
पच्चत्थरणकं दत्त्वा, निपज्जन्तस्स वट्ठति ॥

२८३ स्तरियं मुट्ठिरतनं, होति बिम्बोहनं मितं ।
दीघतो च दियट्ठं वा, द्विहत्थन्ति कुरुन्दियं ॥

२८३ शूरिता चोळपण्णुण्ण-तिणवाकेहि पञ्चहि ।
भिसियो भासिता पञ्च, तूलानं गणनावसा ॥

२८३ शिसितूलानि पञ्चेव, तथा तूलानि तीणिपि ।
लोमानि मिगपक्खीनं, गब्भा बिम्बोहनस्सिमे ॥

२८३ अनुस्सलोमं लोमेसु, पुप्फेसु बकुलादिकं ।

सुद्धं तमालपत्तञ्च, पण्णोसु न च वट्ठति ॥

२८३४ ण्णादिकं पञ्चविधञ्च तूलं ।

महेसिना यं भिसियं पवुत्तं ।

मसूरके तं पन वट्ठतीति ।

कुरुन्दियं अट्ठकथाय वुत्तं ॥

२८३५ देतं तिविधं तूलं, भिसियं तं अकप्पियं ।

मिस्सं तमालपत्तं तु, सब्बत्थ पन वट्ठति ॥

२८३६ णं तु पुरिसिस्थीनं, तिरच्छानगतस्स वा ।

कारेन्तस्स करोतो वा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२८३७ ण्तकं पन वत्थुं वा, कारापेतुं परेहि वा ।

मालाकम्मं लताकम्मं, सयं कातुम्पि वट्ठति ॥

२८३८ णमानासनिको नाम, द्वीहि वस्सेहि यो पन ।

वुट्ठो वा दहरो वापि, वस्सेनेकेन वा पन ॥

२८३९ णमानवस्से वत्तब्बं, किञ्च नामिध विज्जति ।

सत्तवस्सतिवस्सेहि, पञ्चवस्सो निसीदति ॥

२८४० हेट्ठा दीघासनं तिण्णं, यं पहोति निसीदितुं ।

एकमज्जेपि पीठे वा, द्वे निसीदन्ति वट्ठति ॥

२८४१ भतोव्यञ्जनं इत्थिं, ठपेत्वा पण्डकं पन ।

दीघासने अनुज्जातं, सब्बेहिपि निसीदितुं ॥

२८४२ पुरिमिको पच्छिमिको, तथेवन्तरमुत्तको ।

तयो सेनासनग्गाहा, सम्बुद्धेन पकासिता ॥

२८४३ उब्बारुणा पाटिपदस्स याव ।

पुनारुणो भिज्जति नेव ताव ।

इदज्झि सेनासनगाहकस्स ।

खेत्तन्ति वस्सूपगमे वदन्ति ॥

२८४४ णतोव गाहिते अज्जो, भिक्खु सेनासने पन ।

सचे याचति आगन्त्वा, वत्तब्बो गाहितन्ति सो ॥

२८४४ सङ्घिकं अपलोकेत्वा, गहितं वस्सवासिकं ।
अन्तोवस्सेपि विब्भन्तो, लभते तत्रजं सचे ॥

२८४५ बुद्धवस्सो सचे भिक्खु, किञ्चि आवासिहत्यतो ।
गहेत्वा कप्पियं भण्डं, दत्त्वा तस्सत्तनो पन ॥

२८४६ असुकस्मिं कुले मय्हं, वस्सावासिकचीवरं ।
गाहितं गणहं इच्चेवं, वत्त्वा गच्छति सो दिसं ॥

२८४७ प्पब्बजति चे तत्थ, गतद्धाने, न लब्भति ।
गहेतुं तस्स सम्पत्तं, सङ्घिकंयेव तं सिया ॥

२८४८ अनुस्से सम्मुखा तत्थ, पटिच्छापेति चे पन ।
सब्बं लभति सम्पत्तं, वस्सावासिकचीवरं ॥

२८४९ आरामो च विहारो च, वत्थूनि दुविधस्सपि ।
भिसि बिम्बोहनं मञ्च-पीठन्ति ततियं पन ॥

२८५० लोहकुम्भी कटाहञ्च, भाणको लोहवारको ।
वासि फरसु कुदालो, कुठारी च निखादनं ॥

२८५१ बल्लि वेळु तिणं पण्णं, मुञ्जपब्बजमेव च ।
मत्तिका दारुभण्डञ्च, पञ्चमं तु यथाह च ॥

२८५२ द्वीहि सङ्गहितानि द्वे, ततियं चतुसङ्गहं ।
चतुत्थं नवकोट्टासं, पञ्चमं अट्ठधा मतं ॥

२८५३ पञ्चहि रासीहि, पञ्चनिम्मललोचनो ।
पञ्चवीसविधं नाथो, गरुभण्डं पकासयि ॥

२८५४ द्दहि पन सङ्घस्स, सन्तकं गरुभण्डकं ।
विस्सज्जेन्तो विभाजेन्तो, भिक्खु थुल्लच्चयं फुसे ॥

२८५५ भिक्खुना गरुभण्डं तु, सङ्घेन हि गणेन वा ।
विस्सज्जितमविस्सट्ठं, विभत्तमविभाजितं ॥

२८५६ पुरिमेसु हि तीस्वेत्थ, न चत्थागरुभण्डकं ।
लोहकुम्भी कटाहो च, लोहभाणकमेव च ॥

२८५ क्षिविधं खुदकं वापि, गरुभण्डकमेविदं ।
पादगणहनको लोह-वारको भाजियो मतो ॥

२८५ उद्धं पन ततो लोह-वारको गरुभण्डकं ।
भिङ्गारादीनि सब्बानि, गरुभण्डानि होन्ति हि ॥

२८६ भाजेतब्बो अयोपत्तो ।
तम्बायोथालकापि च ।
धूमनेत्तादिकं नेव ।
भाजेतब्बन्ति दीपितं ॥

२८६ श्रत्तना पटिलद्धं तं, लोहभण्डं तु किञ्चिपि ।
न पुग्गलिकभोगेन, भुज्जितब्बज्झि भिक्खुना ॥

२८६ कंसवट्टकलोहानं, भाजनानिपि सब्बसो ।
न पुग्गलिकभोगेन, वट्टन्ति परिभुज्जितुं ॥

२८६ क्षिपुभण्डेपि एसेव, नयो जेय्यो विभाविना ।
न दोसो सङ्घिके अत्थि, गिहीनं सन्तकेसु वा ॥

२८६ क्षीरपासाणसम्भूतं, गरुकं तट्टकादिकं ।
पादगणहनतो उद्धं, घटको गरुभण्डको ॥

२८६ सिङ्घिसज्झुमयं हार-कूटजं फलिकुब्भवं ।
भाजनानि न वट्टन्ति, गिहीनं सन्तकानिपि ॥

२८६ क्षासि भाजनिया खुदा, गरुभण्डं महत्तरी ।
तथा फरसु वेज्जानं, सिरावेधनकम्पि च ॥

२८६ कुठारि वासि कुदालो, गरुभण्डं निखादनं ।
सिखरम्पि च तेनेव, गहितन्ति पकासितं ॥

२८६ अतुरस्समुखं दोणि-मुखं वङ्कम्पि तत्थ च ।
सदण्डं खुदकं सब्बं, गरुभण्डं निखादनं ॥

२८६ श्रुट्टिकमधिकरणी, सण्डासो वा तुलादिकं ।
किञ्चि सङ्घस्स दिन्नं चे, तं सब्बं गरुभण्डकं ॥

२८७७ क्वापितस्स च सण्डासो, कत्तरी च महत्तरी ।
महापिप्फलकं तुन्न-कारानं गरुभण्डकं ॥

२८७८ अल्लि सङ्खस्स दिन्ना वा, तत्थजातापि रक्खिता ।
अट्ठुबाहुप्पमाणोपि, गरु वेत्तलतादिका ॥

२८७९ सुत्तवाकादिनिब्बत्ता, रज्जुका योत्तकानि वा ।
सङ्खस्स दिन्नकाले तु, गच्छन्ति गरुभण्डतं ॥

२८८० अल्लिकेरस्स हीरे वा, वाके वा पन केनचि ।
वट्टेत्वा हि कता एक-वट्ठापि गरुभण्डकं ॥

२८८१ अट्ठु सङ्खस्स दिन्नो वा, रक्खितो तत्थजातको ।
अट्ठुलायतो सूचि-दण्डमत्तो गरुं सिया ॥

२८८२ दण्डसलाकायो, दण्डो कत्तरयट्ठिपि ।
पादगणहनका तेल-नाळी भाजनिया इमे ॥

२८८३ अज्जादीसुपि यं किञ्चि, मुट्ठिमत्तं गरुं सिया ।
तालपण्णादिमेकम्पि, दिन्नं वा तत्थजातकं ॥

२८८४ अट्ठुलप्पमाणोपि, गरुकं रिक्खितोत्थको ।
मत्तिका पकती वापि, पञ्चवण्णा सुधापि वा ॥

२८८५ अल्लेसादीसु वा किञ्चि, दिन्नं वा तत्थजातकं ।
तालपक्कपमाणं तु, गरुभण्डन्ति दीपितं ॥

२८८६ अल्लिवेळादिकं किञ्चि, अरक्खितमगोपितं ।
गरुभण्डं न होतेव, गहेतब्बं यथासुखं ॥

२८८७ अक्खितं गोपितं वापि, गहेतब्बं तु गणहता ।
समकं अतिरेकं वा, दत्त्वा फातिकमेव वा ॥

२८८८ अज्जनं हरितालञ्च, तथा हिङ्गु मनोसिला ।
भाजेतब्बन्ति विज्जेय्यं, विज्जुना विनयज्जुना ॥

२८८९ गरुभण्डेपि यो कोचि, सूचिदण्डप्पमाणको ।
अट्ठुलायतो दारु-भण्डको गरुभण्डकं ॥

२८८ ~~स~~हाअट्टकथायं तु, विभजित्वाव दस्सितं ।
आसन्दिकोपि सत्तङ्गो, भद्वपीठञ्च पीठिका ॥

२८८ ~~षी~~ठमेळकपादञ्च, तथामण्डकवट्टकं ।
कोच्छं पलालपीठञ्च, धोवने फलकम्मि च ॥

२८८ ~~भ~~ण्डिका मुग्गरो चेव, वत्थघट्टनमुग्गरो ।
अम्बणम्मि च मज्जूसा, नावा रजनदोणिका ॥

२८८ ~~ड~~ळुङ्कोपि समुग्गोपि, करण्डम्मि कटच्छुपि ।
एवमादि तु सब्बम्मि, सङ्घिकं गरुभण्डकं ॥

२८८ ~~प~~ब्बं दारुमयं गेह-सम्भारं गरुकं मतं ।
भाजियं कप्पियं चम्मं, अकप्पियमभाजियं ॥

२८८ ~~य~~ळचम्मं गरुं वुत्तं, तथेवोदुक्खलादिकं ।
पेसकारादिभण्डञ्च, कसिभण्डञ्च सङ्घिकं ॥

२८८ ~~स~~थेवाधारको पत्त-पिधानं तालवण्टकं ।
बीजनी पच्छि चङ्कोटं, सब्बा सम्मुज्जनी गरु ॥

२८९ ~~बं~~ किञ्चि भूमत्थरणं, यो कोचि कटसारको ।
चक्कयुत्तकयानञ्च, सब्बम्मि गरुभण्डकं ॥

२८९ ~~छ~~त्तञ्च मुट्ठिपण्णञ्च, विसाणंतुम्बभाजनं ।
उपाहनारणीधम्म-करणादि लहुं इदं ॥

२८९ ~~ह~~त्थिदन्तो विसाणञ्च, यथागतमतच्छित्तं ।
मञ्चपादादि यं किञ्चि, भाजनीयमनिट्ठितं ॥

२८९ ~~सि~~ट्ठितो तच्छित्तो वापि, विधो हिङ्गुकरण्डको ।
अज्जनी च सलाकायो, भाजनी उदपुज्जनी ॥

२८९ ~~स~~ब्बं कुलालभण्डम्मि, परिभोगारहं पन ।
पत्तङ्गारकटाहञ्च, धूमदानं कपल्लिका ॥

२८९ ~~थ~~ूपिका दीपरुक्खो च, चयनच्छदनिट्टिका ।
सङ्घिकं पन सब्बम्मि, गरुभण्डन्ति दीपितं ॥

२८९६ त्तो कञ्चनको चेव, थालकं कुण्डिकापि च ।
घटको लोहभण्डेपि, कुण्डिकापि च भाजिया ॥

२८९७ रुना गरुभण्डञ्च, थावरेन च थावरं ।
सङ्घस्स परिवत्तेत्वा, गण्हितुं पन वट्टति ॥

२८९८ धोतेन च पादेन, नक्कमे सयनासनं ।
अल्लपादेन वा भिक्खु, तथेव सउपाहनो ॥

२८९९ भूमिया निट्ठुभन्तस्स, परिकम्मकताय वा ।
परिकम्मकतं भित्तिं, अपस्सेन्तस्स दुक्कटं ॥

२९०० रिकम्मकतं भूमिं, सङ्घिकं मञ्चपीठकं ।
अत्तनो सन्तकेनेव, पत्थरित्वान केनचि ॥

२९०१ निपज्जितब्बं, सहसा, तस्स निद्वायतो यदि ।
सरीरावयवो कोचि, मञ्चं फुसति दुक्कटं ॥

२९०२ सोमेसु पन लोमानं, गणनायेव दुक्कटं ।
तलेन हत्थपादानं, वट्टतक्कमितुं पन ॥

२९०३ सहस्सगघनको कोचि, पिण्डपातो सचीवरो ।
पत्तो अवस्सिकं भिक्खुं, लिखित्वा ठपितोपि च ॥

२९०४ आदिसो पिण्डपातोव, सट्ठिवस्सानमच्चये ।
उप्पन्नो सट्ठिवस्सस्स, ठितिकाय ददे बुधो ॥

२९०५ देसभत्तं भुज्जित्वा, जातो चे सामणेरोको ।
गहेतुं लभति तं पच्छा, सामणेस्स पाळिया ॥

२९०६ म्पुण्णवीसवस्सो यो, स्वे उद्देसं लभिस्सति ।
अज्ज सो उपसम्पन्नो, अतीता ठितिका सिया ॥

२९०७ चे पन सलाका तु, लब्धा भत्तं न तंदिने ।
लब्धं, पुनदिने तस्स, गाहेतब्बं, न संसयो ॥

२९०८ त्तरुत्तरिभङ्गस्स, भत्तस्सेकचरस्स हि ।
विसुज्झि ठितिका कत्वा, दातब्बा तु सलाकिका ॥

२९० भूतमेव सचे लब्धं, न पुनर्भूतं ।
लब्धमुत्तरिभूतं वा, न लब्धं भूतमेव वा ॥

२९१ येन येन हि यं यं तु, न लब्धं, तस्स तस्स च ।
तं तं पुनर्दिने चापि, गाहेतब्बन्ति दीपितं ॥

२९२ श्लङ्घुदेसादिकं भूतं, इदं सत्तविधम्पि च ।
आगन्तुकादिभूतञ्च, चतुर्बिधमुदीरितं ॥

२९३ विहारवारभूतञ्च, निच्चञ्च कुटिभूतकं ।
पन्नरसविधं भूतं, उद्धिदं सब्बमेविध ॥

२९४ आलिमट्टकथञ्चेव, ओलोकेत्वा पुनप्पुनं ।
सङ्घिके पच्चये सम्मा, विभजेय्य विचक्खणो ॥

सेनासनक्खन्धककथा ।

वत्तक्खन्धककथा

२९५ आगन्तुकावासिकपिण्डचारी- ।
सेनासनारञ्जनुमोदनासु ।
वत्तानि भत्ते गमिकस्स जन्ता- ।
घरे तथा वच्चकुटिप्पवेसे ॥

२९६ आचरियुपज्झायकसिस्ससद्धि- ।
विहारिवत्तानिपि सब्बसोव ।
वत्तानि वुत्तानि चतुदसेव ।
विसुद्धचित्तेन विनायकेन ॥

२९७ आगन्तुकेन आरामं, पविसन्तेन भिक्खुना ।
छत्तं पनापनेतब्बं, मुञ्चितब्बा उपाहना ॥

२९८ ओगुण्ठनं न कातब्बं, सीसे चीवरमेव वा ।
न हि तेन च धोतब्बा, पादा पानीयवारिना ॥

२९९ अन्दितब्बाव पुच्छित्वा, विहारे वुद्धिभक्खुनो ।
काले सेनासनं तेन, पुच्छितब्बञ्च भिक्खुना ॥

२९११ च्चट्टानञ्च पस्साव-ट्टानं पानीयमेव च ।
परिभोजनीयं सङ्घ-कतिकं गोचरादिकं ॥

२९२२ बुट्टमागन्तुकं दिस्वा, भिक्खुनावासिकेनपि ।
पत्तं पटिग्गहेतब्बं, पच्चुग्गन्त्वान चीवरं ॥

२९२३ आसनं पज्जपेतब्बं, तस्स पादोदकम्पि च ।
उपनिक्खिपितब्बञ्च, पुच्छितब्बञ्च वारिना ॥

२९२४ अन्देय्यो पज्जपेतब्बं, तस्स सेनासनम्पि च ।
अज्झावुत्थमवुत्थं वा, गोचरागोचरम्पि च ॥

२९२५ च्चट्टानञ्च पस्साव-ट्टानं सेक्खकुलानि च ।
पवेसे निक्खमे कालो, वत्तब्बो पानियादिकं ॥

२९२६ चे सो नवको होति ।
आगतागन्तुको यथा ।
निसिन्नेनेव तेनस्स ।
सब्बमावासिभिक्खुना ॥

२९२७ अत्र पत्तं ठपेहीति, निसीदाहीदमासनं” ।
इच्चेवं पन वत्तब्बं, देय्यं सेनासनम्पि च ॥

२९२८ दारुमत्तिकभण्डानि, गन्तुकामेन भिक्खुना ।
गन्तब्बं पटिसामेत्वा, थकेत्वावसथम्पि च ॥

२९२९ आपुच्छित्वापि गन्तब्बं, भिक्खुना सयनासनं ।
पुच्छितब्बे असन्तेपि, गोपेत्वा वापि साधुकं ॥

२९३० सहसा पविसे नापि, सहसा न च निक्खमे ।
नातिदूरे नच्चासन्ने, ठातब्बं पिण्डचारिना ॥

२९३१ आमहत्येन सङ्घाटिं, उच्चारित्वाथ भाजनं ।
दक्खिणेन पणामेत्वा, भिक्खं गणहेय्य पण्डितो ॥

२९३२ सूपं वा दातुकामाति, सल्लक्खेय्य मुहुत्तकं ।
ओलोकेय्यन्तरा भिक्खु, न भिक्खादायिकामुखं ॥

२९३ शानीयादि पनानेय्यं, भिक्खुनारज्जकेनपि ।
नक्खत्तं तेन योगो च, जानितब्बा दिसापि च ॥

२९३ च्चपस्सावतित्थानि, भवन्ति पटिपाटिया ।
करोन्तस्स यथावुड्ढं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२९३ सहसा उब्भजित्वा वा, न च वच्चकुटिं विसे ।
उक्कासित्वा बहि ठत्वा, पविसे सणिकं पन ॥

२९३ च्चं न नित्थुनन्तेन, कातब्बं पन भिक्खुना ।
खादतो दन्तकट्ठं वा, करोतो होति दुक्कटं ॥

२९३ च्चं पन न कातब्बं, बहिद्वा वच्चदोणिया ।
पस्सावोपि न कातब्बो, बहि पस्सावदोणिया ॥

२९३ च्चरेन नावलेखेय्य, न कट्ठं वच्चकूपके ।
छड्डेय्य न च पातेय्य, खेळं पस्सावदोणिया ॥

२९३ षादुकासु ठितोयेव, उब्भजेय्य विचक्खणो ।
पटिच्छादेय्य तत्थेव, ठत्वा निक्खमने पन ॥

२९३ चमेय्य सचे वच्चं, कत्वा यो सलिले सति ।
तस्स दुक्कटमुद्दिट्ठं, मुनिना मोहनासिना ॥

२९३ ससदं नाचमेतब्बं, कत्वा चपु चपूति च ।
आचमित्वा सरावोपि, सेसेतब्बं न तूदकं ॥

२९४ कहतम्पि अधोवित्वा, निक्खमन्तस्स दुक्कटं ।
उक्त्वापापि सचे होन्ति, सोधेतब्बं असेसतो ॥

२९४ श्वलेखनकट्ठेन, पूरो चे पीठरो पन ।
छड्डेय्य कुम्भि रिक्ता चे, कुम्भिं पूरेय्य वारिना ॥

२९४ अनज्झिड्डो हि वुड्ढेन, पातिमोक्खं न उद्दिसे ।
धम्मं न च भणो, पज्झं, न पुच्छेय्य न विस्सजे ॥

२९४ आपुच्छित्वा कथेन्तस्स, वुड्ढं वुड्ढतरागमे ।
पुन आपुच्छने किच्चं, नत्थीति परिदीपितं ॥

२९४ बुद्धेनेकविहारस्मिं, सद्धिं विहरता पन ।
अनापुच्छा हि सज्झायो, न कातब्बो कदाचिपि ॥

२९४ उद्देसोपि न कातब्बो, परिपुच्छाय का कथा ।
न च धम्मो कथेतब्बो, भिक्खुना धम्मचक्खुना ॥

२९४ दीपो विज्झापेतब्बो, कातब्बो वा न चेव सो ।
वातपानकवाटानि, थकेय्य विवरेय्य नो ॥

२९४ षड्ङ्गमे चङ्कमन्तो च, वुड्ढतो परिवत्तये ।
तम्पि चीवरकण्णेन, कायेन न च घट्टये ॥

२९४ दुरतो नेव थेरानं, न्हायेय्य न पनूपरि ।
उत्तरं ओतरन्तानं, ददे मग्गं, न घट्टये ॥

२९४ षट्त्तं अपरिपूरेन्तो, न सीलं परिपूरति ।
असुद्धसीलो दुप्पज्जो, चित्तेकग्गं न विन्दति ॥

२९५ अविक्खित्तचित्तोनेकग्गो, सद्धम्मं न च पस्सति ।
अपस्समानो सद्धम्मं, दुक्खा न परिमुच्चति ॥

२९५ शस्मा हि वत्तं पूरेय्य, जिनपुत्तो विचक्खणो ।
ओवादं बुद्धसेट्ठस्स, कत्वा निब्बानमेहिति ॥

वत्तक्खन्धककथा ।

भिक्खुनिक्खन्धककथा

२९५ कायं ऊरुं थनं वापि, विवरित्वान भिक्खुनी ।
अत्तनो अङ्गजातं वा, भिक्खुस्स न च दस्सये ॥

२९५ भिक्खुना सह यं किञ्चि, सम्पयोजेन्तियापि च ।
ततो भासन्तिया भिक्खुं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२९५ च भिक्खुनिया दीघं, धारेय्य कायबन्धनं ।
तेनेव कायबन्धेन, थनपट्टेन वा पन ॥

२९५ स्त्रिलीवेन च पट्टेन, चम्मपट्टेन वा तथा ।

दुस्सपट्टेन वा दुस्स-वेणिया दुस्सवट्टिया ॥

२९५ ब. फासुका नमेतब्बा, दुक्कटं तु नमेन्तिया ।
न घंसापेय्य समणी, जघनं अट्टिकादिना ॥

२९५ ग. हत्थकोच्छं वा, पादं वा मुखमूरुकं ।
कोट्टापेति सचे तस्सा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

२९५ घ. मुखं लिम्पितब्बं तु, न चुण्णेतब्बमेव च ।
मनोसिलाय वापत्ति, मुखं लज्जन्तिया सिया ॥

२९५ ङ. अङ्गरागो न कातब्बो, मुखरागोपि वा तथा ।
अवङ्गं न च कातब्बं, न कातब्बं विसेसकं ॥

२९६ अ. ओलोकनकतो रागा, ओलोकेतुं न वट्टति ।
ठातब्बं न च सालोके, सनच्चं न च कारये ॥

२९६ इ. शुक्कटं मुनिना वुत्तं, गणिकं वुट्टपेन्तिया ।
सुरं वा पन मंसं वा, पण्णं वा विक्किणन्तिया ॥

२९६ ई. वापि वणिज्जं वा, पयोजेतुं न वट्टति ।
तिरीटं कञ्चुकं वापि, यदि धारेति दुक्कटं ॥

२९६ उ. दासो वा पन दासी वा, तथा कम्मकरोपि वा ।
न चेवुपट्टपेतब्बो, तिरच्छानगतोपि वा ॥

२९६ ए. च भिक्खुनिया सब्ब-नीलादिं पन चीवरं ।
धारेतब्बं, न धारेय्य, सब्बं नमतकम्पि च ॥

२९६ ओ. पटिच्छन्नापटिच्छन्नं, छिन्नं वाच्छिन्नमेव वा ।
पुरिसब्ब्यज्जनं सब्बं, ओलोकेतुं न वट्टति ॥

२९६ क. दूरतोव च पस्सित्वा, भिक्खुं भिक्खुनिया पन ।
मग्गो तस्स पदातब्बो, ओक्कमित्वान दूरतो ॥

२९६ ख. भिक्खुं पन च पस्सित्वा, पत्तं भिक्खुं चरन्तिया ।
नीहरित्वा तमुक्कुज्जं, दस्सेतब्बं तु भिक्खुनो ॥

२९६५ वेल्लिकञ्च कातुं वा, धारेतुं कटिसुत्तकं ।
उतुकाले अनुज्जातं, उतुनीनं महिसिना ॥

२९६६ इत्थिपोसयुतं यानं, हत्थवट्टकमेव वा ।
पाटङ्की च गिलानाय, वट्टतेवाभिरूहितुं ॥

२९७० परुधम्मे ठितायापि, मानत्तं तु चरन्तिया ।
सम्मन्नित्वा पदातब्बा, दुतिया पन भिक्खुनी ॥

२९७१ शस्सा पब्बज्जकाले तु, गब्भो वुट्ठाति इत्थिया ।
पुत्तो यदि च तस्सापि, दातब्बा दुतिया तथा ॥

२९७२ श्रता लभति पायेतुं, भोजेतुं पुत्तमत्तनो ।
मण्डेतुम्पि उरे कत्वा, सेतुं लभति सा पन ॥

२९७३ प्रेत्वा सहसेय्यं तु, तस्मिं दुतियिकाय हि ।
पुरिसेसु यथाज्जेसु, वत्तितब्बं तथेव च ॥

२९७४ भिम्भमेनेव सा होति, यस्मा इध अभिक्खुनी ।
तस्मा भिक्खुनिया सिक्खा-पच्चक्खानं न विज्जति ॥

२९७५ भिन्ताय यथा तस्सा, पुन नत्थूपसम्पदा ।
गताय तित्थायतनं, तथा नत्थूपसम्पदा ॥

२९७६ दनं नखकेसानं, पुरिसेहि च वन्दनं ।
वणस्स परिकम्मम्पि, सादितुं पन वट्टति ॥

२९७७ वच्चकुटिया वच्चो, कातब्बो याय कायचि ।
हेट्ठापि विवटे उद्धं, पटिच्छन्नेपि वट्टति ॥

२९७८ च वट्टति सब्बत्थ, पल्लङ्केन निसीदितुं ।
गिलानायट्ठपल्लङ्कं, वट्टतीति पकासितं ॥

२९७९ च भिक्खुनियारज्जे, वत्थब्बं तु कथञ्चन ।
अतित्थे नरतित्थे वा, न्हायितुं न च वट्टति ॥

२९८० समणी गन्धचुण्णेन, या च वासितमत्तिया ।
न्हायेय्य पटिसोते वा, तस्सा आपत्ति दुक्कटं ॥

२९८१ःत्वंयेव परिभुज्जा'ति, परिभोगत्थमत्तनो ।
दिन्नं अभुत्वा अज्जस्स, देन्तिया पन दुक्कटं ॥

२९८२सब्बं पटिग्गहापेत्वा, भिक्खूहि परिभुज्जितुं ।
असन्तेनुपसम्पन्ने, भिक्खुनीनं तु वट्ठति ॥

भिक्खुनिकखन्धककथा ।

इति विनयविनिच्छये खन्धककथा निट्ठिता ।

चतुब्बिधकम्मकथा

२९८३अत्तारिमानि कम्मनि, अपलोकनसज्जितं ।
अत्ति अत्तिदुतियज्ज, कम्मं अत्तिचतुत्थकं ॥

२९८४अपलोकनकम्मं तु, पज्ज ठानानि गच्छति ।
अत्तिकम्मं नवट्ठानं, दुतियं सत्त गच्छति ॥

२९८५अथा अत्तिचतुत्थम्पि, सत्त ठानानि गच्छति ।
निस्सारणज्ज ओसारो, भण्डुकं ब्रह्मदण्डको ॥

२९८६अपलोकनकम्मज्झि, कम्मलक्खणपज्जमं ।
निस्सारणज्ज ओसारं, समणुद्देसतो वदे ॥

२९८७अण्डुकं पब्बजन्तेन, छन्नेन ब्रह्मदण्डकं ।
अज्जस्सपि च कातब्बो, तथारूपस्स भिक्खुनो ॥

२९८८अब्बो सन्निपतित्वान, आपुच्छित्वान सब्बसो ।
चीवरादिपरिक्खारं, सङ्गो यं देति तस्स हि ॥

२९८९अत्तिक्खत्तुं अपलोकेत्वा, भिक्खूनं रुचिया पन ।
एवं सङ्गस्स दानं तु, होति तं कम्मलक्खणं ॥

२९९०अस्सारणमथोसारो, उपोसथपवारणा ।
सम्मुति चेव दानज्ज, पटिग्गाहो च सत्तमो ॥

२९९१अच्युक्कड्डनता चेव, अट्टमी परिकित्तिता ।
कम्मस्स लक्खणज्जाति, नव ठानानि अत्तिया ॥

२९९ विनिच्छये असम्पत्ते, थेरस्साविनयञ्जनो ।
तस्स निस्सारणा वुत्ता, या सा निस्सारणाति हि ॥

२९९ उपसम्पदापेक्खस्स, आगच्छोसारणाति सा ।
उपोसथवसेनापि, पवारणवसेनापि ॥

२९९ अत्तिया ठपितत्ता हि, अत्तिकम्मानिमे दुवे ।
“उपसम्पदापेक्खहि, अनुसासेय्यह”न्ति च ॥

२९९ इत्थन्नाममहं भिक्खुं, पुच्छेय्यं विनय”न्ति च ।
एवमादिपवत्ता हि, एदिसा अत्ति सम्मुति ॥

२९९ स्सिस्सट्ठचीवरादीनं, दानं “दान”न्ति वुच्चति ।
आपत्तीनं पटिग्गाहो, “पटिग्गाहो”ति वुच्चति ॥

२९९ च्च्युक्कड्डनता नाम, पवारुक्कड्डना मता ।
“इमं उपोसथं कत्वा, काले पवारयामि”ति ॥

२९९ त्तिणवत्थारके सब्ब-पठमा अत्ति चेतरा ।
कम्मलक्खणमेतन्ति, नव ठानानि अत्तिया ॥

२९९ अत्तिदुतियकम्मम्पि, सत्त ठानानि गच्छति ।
निस्सारणमथोसारं, सम्मुतिं दानमेव च ॥

३०० उद्धारं देसनं कम्म-लक्खणं पन सत्तमं ।
पत्तनिककुज्जनादी तु, निस्सारोसारणा मता ॥

३०० सम्मुति नाम सीमादि, सा पञ्चदसधा मता ।
दानं कथिनवत्थस्स, दानं मतकवाससो ॥

३०० कथिनस्सन्तरुब्भारो, “उब्भारो”ति पवुच्चति ।
देसना कुटिवत्थुस्स, विहारस्स च वत्थुनो ॥

३०० त्तिणवत्थारकम्मे च, मोहारोपनतादिसु ।
कम्मवाचावसेनेत्थ, कम्मलक्खणता मता ॥

३०० इति अत्तिदुतियस्स, इमे सत्त पकासिता ।
तथा अत्तिचतुत्थम्पि, सत्त ठानानि गच्छति ॥

- ३०० सिस्सारणमथोसारं, सम्मुतिं दाननिगहं ।
समनुभासनञ्चेव, सत्तमं कम्मलक्खणं ॥
- ३०० क्षत्तन्नं तज्जनादीनं, कम्मानं करणं पन ।
निस्सारणाथ पस्सद्धि, तेसं ओसारणा मता ॥
- ३०० ओवादो भिक्खुनीनं तु, सम्मुतीति पकासिता ।
मानत्तपरिवासानं, दानं “दान”न्ति वुच्चति ॥
- ३०० धुन मूलापटिक्कस्सो, “निगहो”ति पवुच्चति ।
उक्खित्तस्सानुवत्तिका, अट्ठ यावततीयका ॥
- ३०० श्रिट्ठो चण्डकाळी च, एकादस भवन्तिमे ।
इमेसं तु वसा जेय्या, दसेका समनुभासना ॥
- ३०१ पसम्पदकम्मञ्च, कम्ममब्भानसज्जितं ।
इदं अत्तिचतुत्थे तु, सत्तमं कम्मलक्खणं ॥
- ३०१ अपलोकनकम्मञ्चा-पलोकेत्वाव कारये ।
अत्तिया दुतियेनापि, चतुत्थेन न कारये ॥
- ३०१ अत्तिदुतियकम्मानि, लहुकानत्थि कानिचि ।
कातब्भानपलोकेत्वा, सब्बा सम्मुतियो सियुं ॥
- ३०१ सेसानि अपलोकेत्वा, कातुं पन न वट्ठति ।
यथावुत्तनयेनेव, तेन तेनेव कारये ॥

चतुब्बिधकम्मकथा ।

कम्मविपत्तिकथा

- ३०१ वत्थुतो अत्तितो चेव, अनुस्सावनसीमतो ।
परिसतोति पञ्चेव, कम्मदोसा पकासिता ॥
- ३०१ सम्मुखाकरणीयं यं, तं करोति असम्मुखा ।
कम्मं वत्थुविपन्नं तं, अधम्मन्ति पवुच्चति ॥
- ३०१ असम्मुखाकरणीयानि, अट्ठेव च भवन्ति हि ।

पत्तनिककुज्जनञ्चेव, पत्तस्सुकुज्जनम्पि च ॥

३०१५ क्रासनीयकम्मञ्च, सेक्खउम्मत्तसम्मुति ।
अवन्दियो तथा ब्रह्म-दण्डो दूतूपसम्पदा ॥

३०१६ मानट्ट ठपेत्वान, सेसानि पन सब्बसो ।
सम्मुखाकरणीयानि, कम्मनि सुगतोब्रवि ॥

३०१७ अत्तितो पन पञ्चेव, विपज्जननया मता ।
न परामसति वत्थुञ्च, सङ्गं पुग्गलमेव वा ॥

३०१८ परामसति अत्तिं वा, पच्छा अत्तिं ठपेति वा ।
पञ्चहेतेहि कम्मनि, अत्तितोव विपज्जरे ॥

३०१९ अनुस्सावनतो पञ्च, कम्मदोसा पकासिता ।
न परामसति वत्थुं वा, सङ्गं पुग्गलमेव वा ॥

३०२० अपेति सावनं वापि, सावेतसमयेपि वा ।
एवं पन विपज्जन्ति, अनुस्सावनतोपि च ॥

३०२१ कादसहि सीमाहि, सीमतो कम्मदोसता ।
वुत्ता उपोसथे ताव, खन्धके सब्बसो मया ॥

३०२२ तुवग्गेन कातब्बे, कम्मप्पत्ता अनागता ।
छन्दो च न पनानीतो, पटिक्कोसन्ति सम्मुखा ॥

३०२३ त्रं तिवङ्गिको दोसो, परिसाय वसा सिया ।
आगता कम्मपत्ता च, छन्दो च न पनागतो ॥

३०२४ सम्मुखा पटिसेधेन्ति, दुतिये चतुवगिके ।
आगता कम्मपत्ता च, छन्दोपि च समाहतो ॥

३०२५ टिक्कोसोव एत्थत्थि, ततिये चतुवगिके ।
एवं पञ्चादिवग्गेसु, सङ्घेसु तिविधेसुपि ॥

३०२६ तुत्थिका सियुं दोसा, दस द्वे परिसावसा ।
एवं द्वादसधा एत्थ, कम्मनि हि विपज्जरे ॥

कम्मविपत्तिकथा ।

सेदमोचनकथा

क.

सोळसपरिवारस्स, परिवारस्स सादरा ।
सुणाथ निपुणे पज्जे, गूळहत्थे भणतो मम ॥

ख.

दिवापज्जति नो रत्तिं, रत्तियेव च नो दिवा ।
कथञ्च पटिग्गणहन्तो, न गणहन्तो कथं पन ॥

ग.

छिन्दन्तस्स सियापत्ति, तथेवाछिन्दतोपि च ।
छादेन्तस्स तथापत्ति-न छादेन्तस्स भिक्खुनो ॥

घ.

का चापत्ति समापत्ति-लाभिनोयेव भिक्खुनो ।
असमापत्तिलाभिस्स, का च नामस्स सा भवे ॥

ङ.

गरुकं भणतो सच्चं, अलिकं भणतो सियुं ।
लहुं सच्चं भणन्तस्स, मुसा च भणतो गरुं ॥

च.

पविसन्तो च आरामं, आपज्जति न निक्खमं ।
निक्खमन्तोव आपत्ति, न चेव पविसं पन ।

छ.

समादियन्तो असमादियन्तो ।
अनादियन्तोपि च आदियन्तो ।
देन्तो अदेन्तोपि सिया सदोसो ।

तथा करोन्तोपि च नो करोन्तो ॥

ज.

आपज्जति च धारेन्तो, अधारेन्तो तथेव च ।
द्विन्नं माता पिता साव, कथं होति? भणाहि मे ॥

झ.

उभतोव्यञ्जना इत्थी, गब्भं गण्हाति अत्तना ।
गण्हापेति परं गब्भं, तस्मा मातापिता च सा ॥

ञ.

गामे वा यदि वारञ्जे, यं परेसं ममायितं ।
न हरन्तोव तं थेय्या, कथं पाराजिको भवे ।

ट.

थेय्यसंवासको एसो, लिङ्गसंवासथेनको ।
परभण्डं अगण्हन्तो, तेन होति पराजितो ॥

ठ.

नारिं रूपवतिं भिक्खु, रत्तचित्तो असञ्जतो ।
मेथुनं ताय कत्वापि, न सो पाराजिको कथं ।

ड.

अच्छरासदिसं नारिं, सुपिनन्तेन पस्सति ।
ताय मेथुनसंयोगे, कतेपि न भविस्सति ॥

ढ.

बहिद्धा गोहतो भिक्खु, इत्थी गब्भन्तरं गता ।
छिद्वं गोहस्स नेवत्थि, कथं मेथुनतो चुतो ।

ण.

अन्तोदुस्सकुटिडेन, मातुगामेन मेथुनं ।
सन्थतादिवसेनेव, कत्वा होति पराजितो ॥

त.

सुत्ते च विनयेयेव, खन्धके सानुलोमिके ।
सब्बत्थ निपुणा धीरा, इमे पज्जे भणन्ति ते ॥

थ.

खन्धके परिवारे च, विनये सानुलोमिके ।
आदरो करणीयोव, पटुभावं पनिच्छिता ॥

सेदमोचनकथा ।

पकिण्णकविनिच्छयकथा

३०२ सुत्तं पण्णमयं किञ्चि, बहि अन्तो च सब्बसो ।
पञ्चवण्णेन सुत्तेन, सिब्बितुं न च वट्टति ॥

३०३ छिन्दितुं अट्टचन्दं वा, पण्णे मकरदन्तकं ।
घटकं वाळरूपं वा, लेखा दण्डे न वट्टति ॥

३०४ सिब्बितुं एकवण्णेन, छत्तं सुत्तेन वट्टति ।
थिरत्थं, पञ्चवण्णानं, पञ्जरं वा विनन्धितुं ॥

३०५ शटकं वाळरूपं वा, लेखा वा पन केवला ।
भिन्दित्वा वापि घंसित्वा, धारेतुं पन वट्टति ॥

३०६ अहिछत्तकसण्ठानं, दण्डबुन्दम्हि वट्टति ।
उक्किरित्वा कता लेखा, बन्धनत्थाय वट्टति ॥

३०७ अनावण्णेहि सुत्तेहि, मण्डनत्थाय चीवरं ।
समं सतपदादीनं, सिब्बितुं न च वट्टति ॥

३०८ पत्तस्स परियन्ते वा, तथा पत्तमुखेपि वा ।
वेणिं सङ्खलिकं वापि, करोतो होति दुक्कटं ॥

३०९ षट्ठम्पि गण्ठिपासानं, अट्टकोणादिकंविधिं ।
तत्थग्घियगदारूपं, मुग्गरादिं करोन्ति च ॥

३१० सत्थ कक्कटकक्खीनि, उट्ठापेन्ति न वट्टति ।

सुत्ता च पिळका तत्थ, दुविञ्जेय्याव दीपिता ॥

३०३. ~~अ~~तुकोणाव वट्टन्ति, गण्ठिपासकपट्टका ।
कण्णकोणेसु सुत्तानि, रत्ते छिन्देय्य चीवरे ॥

३०३. ~~अ~~चिकम्मविकारं वा, अञ्जं वा पन किञ्चिपि ।
चीवरे भिक्खुना कातुं, कारापेतुं न वट्टति ॥

३०४. यो च पक्खिपति भिक्खु चीवरं ।
कज्जिपिट्ठखलिअल्लिकादिसु ।
वण्णमट्ठमभिपत्थयं परं ।
तस्स नत्थि पन मुत्ति दुक्कटा ॥

३०४. ~~अ~~चिहत्थमलादीनं, करणे चीवरस्स च ।
तथा किलिट्ठकाले च, धोवनत्थं तु वट्टति ॥

३०४. ~~अ~~ज्ञने पन गन्धं वा, तेलं वा लाखमेव वा ।
किञ्चि पक्खिपितुं तत्थ, भिक्खुनो न च वट्टति ॥

३०४. ~~अ~~द्धेन मणिना वापि, अञ्जेनपि च केनचि ।
चीवरं न च घट्टेय्य, घंसितब्बं न दोणिया ॥

३०४. ~~अ~~चीवरं दोणियं कत्वा, नापि घट्टेय्य मुट्ठिना ।
रत्तं पहरितुं किञ्चि, हत्थेहेव च वट्टति ॥

३०४. ~~अ~~ण्ठिके पन लेखा वा, पिळका वा न वट्टति ।
कप्पबिन्दुविकारो वा, पाळिकण्णिकभेदतो ॥

३०४. ~~अ~~लकस्स च पत्तस्स, बहि अन्तोपि वा पन ।
आरग्गेन कता लेखा, न च वट्टति काचिपि ॥

३०४. ~~अ~~ारोपेत्वा भमं पत्तं, मज्जित्वा चे पचन्ति च ।
“मणिवण्णं करिस्साम”, इति कातुं न वट्टति ॥

३०४. ~~अ~~त्तमण्डलके किञ्चि, भित्तिकम्मं न वट्टति ।
न दोसो कोचि तत्थस्स, कातुं मकरदन्तकं ॥

३०४. ~~अ~~धम्मकरणच्छत्ते, लेखा काचिपि वट्टति ।

कुच्छियं वा ठपेत्वा तं, लेखं तु मुखवट्टियं ॥

३०५ सुत्तं वा दिगुणं कत्वा, कोट्टेन्ति च तहिं तहिं ।
कायबन्धनसोभत्थं, तं न वट्टति भिक्खुनो ॥

३०५ दसामुखे दळ्हत्थाय, द्वीसु अन्तेसु वट्टति ।
मालाकम्मलताकम्म-चित्तिकम्पि न वट्टति ॥

३०५ अक्खीनि तत्थ दस्सेत्वा, कोट्टिते पन का कथा ।
कक्कटक्खीनि वा तत्थ, उट्ठापेतुं न वट्टति ॥

३०५ वट्टं देडुभसीसं वा, मकरस्स मुखम्पि वा ।
विकाररूपं यं किञ्चि, न वट्टति दसामुखे ॥

३०५ उज्जुकं मच्छकण्ठं वा, मट्ठं वा पन पट्टिकं ।
खज्जूरिपत्तकाकारं, कत्वा वट्टति कोट्टितं ॥

३०५ पट्टिका सूकरन्तन्ति, दुविधं कायबन्धनं ।
रज्जुका दुस्सपट्टादि, सब्बं तस्सानुलोमिकं ॥

३०५ वुरजं मद्दवीणञ्च, देडुभञ्च कलाबुकं ।
रज्जुयो न च वट्टन्ति, पुरिमा द्वेदसा सियुं ॥

३०५ पप्पसा पामङ्गसण्ठाना, निहिट्ठा कायबन्धने ।
एका द्वितिचतस्सो वा, वट्टन्ति न ततो परं ॥

३०५ दक्करज्जुमयं वुत्तं, मुनिना कायबन्धनं ।
तञ्च पामङ्गसण्ठानं, एकम्पि च न वट्टति ॥

३०५ रज्जुके एकतो कत्वा, बहू एकाय रज्जुया ।
निरन्तरञ्चि वेठेत्वा, कतं वट्टति बन्धितुं ॥

३०६ वन्तकट्टविसाणट्टि-लोहवेळुनळब्भवा ।
जतुसङ्खमयासुत्त-फलजा विधका मता ॥

३०६ श्फायबन्धनविधेपि, विकारो न च वट्टति ।
तत्थ तत्थ परिच्छेद-लेखामत्तं तु वट्टति ॥

३०६ शालाकम्मलताकम्म-नानारूपविचित्तिता ।

न च वट्टति भिक्खुनं, अज्जनी जनरज्जनी ॥

३०६ द्वादिसं पन घंसित्वा, वेठेत्वा सुत्तकेन वा ।

वळज्जन्तस्स भिक्खुस्स, न दोसो कोचि विज्जति ॥

३०६ वट्टा वा चतुरस्सा वा, अट्ठंसा वापि अज्जनी ।

वट्टतेवाति निहिट्ठा, वण्णमट्ठा न वट्टति ॥

३०६ तथाज्जनिसलाकापि, अज्जनिथविकाय च ।

नानावण्णेहि सुत्तेहि, चित्तकम्मं न वट्टति ॥

३०६ एकवण्णेन सुत्तेन, सिपाटिं येन केनचि ।

यं किञ्चि पन सिब्बेत्वा, वळज्जन्तस्स वट्टति ॥

३०६ षण्णिकं पिळकं वापि, पिप्फले आरकण्टके ।

ठपेतुं पन यं किञ्चि, न च वट्टति भिक्खुनो ॥

३०६ दण्डकेपि परिच्छेद-लेखामत्तं तु वट्टति ।

वलित्वा च नखच्छेदं, करोन्तीति हि वट्टति ॥

३०६ उत्तरारणियं वापि, धनुके पेल्लदण्डके ।

मालाकम्मादि यं किञ्चि, वण्णमट्ठं न वट्टति ॥

३०७ षण्डासे दन्तकट्टानं, तथा छेदनवासिया ।

द्वीसु पस्सेसु लोहेन, बन्धितुं पन वट्टति ॥

३०७ तथा कत्तरदण्डेपि, चित्तकम्मं न वट्टति ।

वट्टलेखाव वट्टन्ति, एका वा द्वेपि हेट्ठतो ॥

३०७ त्रिसाणे नाळियं वापि, तथेवामण्डसारके ।

तेलभाजनके सब्बं, वण्णमट्ठं तु वट्टति ॥

३०७ रानीयस्स उळुङ्केपि, दोणियं रजनस्सपि ।

घटे फलकपीठेपि, वलयाधारकादिके ॥

३०७ तथा पत्तपिधाने च, तालवण्टे च बीजने ।

पादपुञ्छनियं वापि, सम्मुज्जनियमेव च ॥

३०७५ ज्ये भूमत्थरे पीठे, भिसिबिम्बोहनेसु च ।
मालाकम्मादिकं चित्तं, सब्बमेव च वट्ठति ॥

३०७६ षानामणिमयत्थम्भ-कवाटद्वारभित्तिकं ।
सेनासनमनुज्जातं, का कथा वण्णमड्डके ॥

३०७७ षोवण्णियं द्वारकवाटबद्धं ।
सुवण्णनानामणिभित्तिभूमिं ।
न किञ्चि एकम्मि निसेधनीयं ।
सेनासनं वट्ठति सब्बमेव ॥

३०७८ बुद्धं धम्मञ्च सङ्गञ्च, न उद्दिस्स दवं करे ।
मूगब्बतादिकं नेव, गण्हेय्य तित्थियब्बतं ॥

३०७९ कायं वा अङ्गजातं वा, ऊरुं वा न तु दस्सये ।
भिक्षुनीनं तु ता वापि, न सिञ्चे उदकादिना ॥

३०८० वस्समज्जत्थ वुट्ठो चे, भागमज्जत्थ गण्हति ।
दुक्कटं पुन दातब्बं, गीवा नट्टेपि जज्जरे ॥

३०८१ ओदितो सो सचे तेहि, भिक्षूहि न ददेय्यतं ।
धुरनिक्खेपने तेसं, भण्डग्घेनेव कारये ॥

३०८२ अकप्पियसमादानं, करोतो होति दुक्कटं ।
दवा सिलं पविज्झन्तो, दुक्कटा न च मुच्चति ॥

३०८३ ण्हीगोपकदानस्मिं, न दोसो कोचि गण्हतो ।
परिच्छेदनयो वुत्तो, सङ्गचेतियसन्तके ॥

३०८४ षानं पुरिससंयुत्तं, हत्थवट्ठकमेव वा ।
पाटङ्किञ्च गिलानस्स, वट्ठतेवाभिरूहितुं ॥

३०८५ च भिक्षुनिया सद्धिं, सम्पयोजेय्य किञ्चिपि ।
दुक्कटं भिक्षुनिं रागा, ओभासेन्तस्स भिक्षुनो ॥

३०८६ भिक्षुनीनं हवे भिक्षु, पातिमोक्खं न उद्दिसे ।
आपत्तिं वा सचे तासं, पटिग्गण्हेय्य दुक्कटं ॥

३०८७ अन्नो परिभोगत्थं, दिन्नमञ्जस्स कस्सचि ।
परिभोगमकत्वाव, ददतो पन दुक्कटं ॥

३०८८ असप्पायं सचे सब्बं, अपनेतुम्पि वट्टति ।
अगं गहेत्वा दातुं वा, पत्तादीसुप्पयं नयो ॥

३०८९ ज्जवगूपसम्पदा, गुणङ्गुणउपाहना ।
चम्मत्थारो धुवन्हानं, मज्झदेसे न वट्टति ॥

३०९० सम्बाधस्स च सामन्ता, सत्थकम्मं दुवङ्गुला ।
वारितं, वत्थिकम्मम्पि, सम्बाधेयेव सत्थुना ॥

३०९१ शण्णानि अज्जुकादीनं, लोणं वा उण्हयागुया ।
पक्खिपित्वान पाकत्थं, चालेतुं न च वट्टति ॥

३०९२ सचे परिसमञ्जस्स, उपळालेति दुक्कटं ।
तत्थ चादीनवं तस्स, वत्तुं पन च वट्टति ॥

३०९३ मक्खनं गूथमुत्तेहि, गतेन न्हायितुं विय ।
कतं निस्साय दुस्सीलं, तया विहरता'ति च ॥

३०९४ ज्तगो यागुपाने च, अन्तोगामे च वीथियं ।
अन्धकारे अनावज्जो, एकावत्तो च ब्यावटो ॥

३०९५ सुत्तो खादज्ज भुज्जन्तो, वच्चं मुत्तम्पि वा करं ।
वन्दना तेरसन्नं तु, अयुत्तत्थेन वारिता ॥

३०९६ गगो अनुपसम्पन्नो, नानासंवासकोपि च ।
यो पच्छा उपसम्पन्नो, उक्खित्तो मातुगामको ॥

३०९७ क्रादस अभब्बा च, गरुकट्ठा च पज्जिमे ।
वन्दतो दुक्कटं वुत्तं, बावीसति च पुगगले ॥

३०९८ ओ पुरे उपसम्पन्नो, नानासंवासवुड्ढको ।
धम्मवादी च सम्बुद्धो, वन्दनीया तयो इमे ॥

३०९९ ज्जनादिकते एत्थ, चतुरो पन पुगगले ।
वन्दतोपि अनापत्ति, तेहि कम्मज्ज कुब्बतो ॥

३१० अधिद्वानं पनेकस्स, द्विन्नं वा तिण्णमेव वा ।
दिट्ठाविकम्ममुद्धिदं, ततो उद्धं निवारणं ॥

३१० श्रान्दिद्वो होति सम्भत्तो, जीवतालपितोपि च ।
गहितत्तमनो होति, विस्सासो पञ्चधा सिया ॥

३१० सीलदिट्ठिविपत्ति च, आचाराजीवसम्भवा ।
विपत्तियो चतस्सोव, वुत्ता आदिच्चबन्धुना ॥

३१० श्रुत्थ अप्पटिकम्मा च, या च वुट्ठानगामिनी ।
आपत्तियो दुवे सील-विपत्तीति पकासिता ॥

३१० अन्तगाहिकदिट्ठि च, या दिट्ठि दसवत्थुका ।
अयं दिट्ठिविपत्तीति, दुविधा दिट्ठि दीपिता ॥

३१० देसनागामिनिका या च, पञ्च थुल्लच्चयादिका ।
वुत्ताचारविपत्तीति, आचारकुसलेन सा ॥

३१० कुहनादिप्पवत्तो हि, मिच्छाजीवोति दीपितो ।
आजीवपच्चयापत्ति, छब्बिधाति पकासिता ॥

३१० कम्मना लद्धिसीमाहि, नानासंवासका तयो ।
उक्खित्तो तिविधो कम्म-नानासंवासको मतो ॥

३१० अधम्मवादिपक्खस्मिं, निसिन्नोव विचिन्तियं ।
“धम्मवादी पनेते”ति, उप्पन्ने पन मानसे ॥

३१० शानासंवासको नाम, लद्धियायं पकासितो ।
तत्रद्वो पन सो द्विन्नं, कम्मं कोपेति सङ्घिकं ॥

३११ अहिशीमागतो सीमा-नानासंवासको मतो ।
नानासंवासका एवं, तयो वुत्ता महेसिना ॥

३११ श्रुतो अनुपसम्पन्नो, नानासंवासका तयो ।
भिक्खूनेकादसाभब्बा, असंवासा इमे सियुं ॥

३११ असंवासस्स सब्बस्स, तथा कम्मरहस्स च ।
सङ्गे उम्मत्तकादीनं, पटिक्खेपो न रूहति ॥

३११३ संवासेकसीमट्ट-पकतत्तस्स भिक्खुनो ।
वचनेन पटिक्खेपो, रूहतानन्तरस्सपि ॥

३११४ भिक्खु आपज्जतापत्तिं, आकारेहि पनच्छहि ।
वुत्ता समणकप्पा च, पञ्च, पञ्च विसुद्धियो ॥

३११५ निदानं पुग्गलं वत्थुं, विधिं पज्जत्तिया पन ।
विपत्तापत्तनापत्ति, समुट्ठाननयम्पि च ॥

३११६ ज्जकम्मक्रियासज्जा, चित्ताणत्तिविधिं पन ।
तथेवङ्गविधानञ्च, वेदना कुसलत्तिकं ॥

३११७ उत्तरसविधं एतं, दस्सेत्वा लक्खणं बुधो ।
सिक्खापदेसु योजेय्य, तत्थ तत्थ यथारहं ॥

३११८ निदानं तत्थ वेसाली, तथा राजगहं पुरं ।
सावत्थाळवि कोसम्बी, सक्कभग्गा पकासिता ॥

३११९ स वेसालिया वुत्ता, एकवीसं गिरिब्बजे ।
सतानि हि छ ऊनानि, तीणि सावत्थिया सियुं ॥

३१२० पनाळवियं वुत्ता, अट्ट कोसम्बियं कता ।
अट्ट सक्केसु पज्जत्ता, तयो भग्गे पकासिता ॥

३१२१ वेवीसतिविधा वुत्ता, सुदिन्नधनयादयो ।
भिक्खूनं पातिमोक्खस्मिं, आदिकम्मिकपुग्गला ॥

३१२२ भिक्खुनीनं तथा पाति-मोक्खस्मिं आदिकम्मिका ।
थुल्लनन्दादयो सत्त, सब्बे तिस भवन्ति ते ॥

३१२३ रं तिमूलं नवपत्तमेनं ।
द्वयङ्कुरं सत्तफलं छपुप्फं ।
जानाति यो द्विप्पभवं द्विसाखं ।
जानाति पज्जत्तिमसेसतो सो ॥

३१२४ इति परममिमं विनिच्छयं ।
मधुरपदत्थमनाकुलं तु यो ।
पठति सुणति पुच्छते च सो ।

भवतुपालिसमो विनिच्छये ॥

इति विनयविनिच्छये पकिण्णकविनिच्छयकथा समत्ता ।

कम्मट्ठानभावनाविधानकथा

३१२५ आमोक्खे पातिमोक्खस्मिं, मुखे मोक्खप्पवेसने ।
सब्बदुक्खक्खये वुत्ते, वुत्तमेवितरत्तयं ॥

३१२६ दं चतुब्बिधं सीलं, जत्वा तत्थ पतिट्ठितो ।
समाधिं पुन भावेत्वा, पज्जाय परिमुच्चति ॥

३१२७ सानुस्सतियो वुत्ता, कसिणा च दसासुभा ।
चतस्सो अप्पमज्जायो, तथारुप्पा परद्वयं ॥

३१२८ च्चेवं पन सब्बम्पि, चत्तालीसविधं सिया ।
कम्मट्ठानं समुद्धिट्ठं, मम्मट्ठानं मनोभुनो ॥

३१२९ पचारप्पनातो च, ज्ञानभेदा अतिक्कमा ।
वड्डनावड्डना चापि, तथारम्मणभूमितो ॥

३१३० हणा पच्चया भिय्यो, तथा चरियानुकूलतो ।
विसेसो अयमेतेसु, विज्जातब्बो विभाविना ॥

३१३१ अट्ठानुस्सतियो सज्जा-ववत्थानञ्च तत्थिमे ।
उपचारवहा, सेसा, तिस ज्ञानवहा मता ॥

३१३२ ठमज्झानिका तत्थ, असुभा कायगतासति ।
आनापानञ्च कसिणा, चतुक्कज्झानिका इमे ॥

३१३३ क्तिकज्झानानि तिस्सोव, अप्पमज्जाथ पच्छिमा ।
चत्तारोपि च आरुप्पा, चतुत्थज्झानिका मता ॥

३१३४ तिकमो द्विधा वुत्तो, अङ्गारम्मणतोपि च ।
चतुक्कतिकज्ञानेसु, अङ्गातिकमता मता ॥

३१३५ त्तुत्था अप्पमज्जापि, अङ्गातिकमतो सिया ।
आरम्मणमतिकम्म, आरुप्पा पन जायरे ॥

- ३१३ कसिणानि दसेवेत्थ, वट्ठेतब्बानि योगिना ।
सेसं पन च सब्बम्पि, न वट्ठेतब्बमेव तं ॥
- ३१३ अमित्तरम्मणा तत्थ, कसिणा च दसासुभा ।
काये सतानापानञ्च, बावीसति भवन्तिमे ॥
- ३१३ सेसानुस्सतियो अट्ठ, सज्जा धातुववत्थनं ।
विज्जाणं नेवसज्जा च, दस द्वे भावगोचरा ॥
- ३१३ धतस्सो अप्पमज्जायो, द्वे च आरुप्पमानसा ।
इमे धम्मा विनिद्दिट्ठा, छ नवत्तब्बगोचरा ॥
- ३१४ दसासुभा पटिक्कूल-सज्जा कायगतासति ।
देवेसु न पवत्तन्ति, द्वादसेवाति भूमितो ॥
- ३१४ शानि द्वादस भिय्यो च, आनापानसतीपि च ।
सब्बसो तेरस वापि, ब्रह्मलोके न जायरे ॥
- ३१४ उपेत्वा चतुरारुप्पे, अरूपावचरे किर ।
अज्जे पन न जायन्ति, सब्बे जायन्ति मानुसे ॥
- ३१४ चतुत्थं कसिणं हित्वा, कसिणा च दसासुभा ।
दिट्ठेनेव गहेतब्बा, पुब्बभागे भवन्ति ते ॥
- ३१४ आनापानञ्च फुट्ठेन, दिट्ठेन तचपञ्चकं ।
मालुतो दिट्ठफुट्ठेन, सुतेन चेत्य सेसकं ॥
- ३१४ आकासकसिणञ्चेत्थ, ठपेत्वा कसिणा नव ।
पठमारुप्पचित्तस्स, पच्चया पन जायरे ॥
- ३१४ भवन्ति हि अभिज्जाणं, कसिणानि दसापि च ।
तिस्सोपि अप्पमज्जायो, चतुत्थस्स तु पच्चया ॥
- ३१४ छेद्धिमहेट्ठिमारुप्पं, परस्स च परस्स च ।
नेवसज्जा निरोधस्स, पच्चयोति पकासिता ॥
- ३१४ सब्बे सुखविहारस्स, भवनिस्सरणस्स च ।
तथा भवसुखानञ्च, पच्चयाति च दीपिता ॥

- ३१४ असुभा दस विज्जेय्या, तथा कायगतासति ।
अनुकूला इमे राग-चरितस्स विसेसतो ॥
- ३१५ व्यतस्सो अप्पमज्जायो, सवण्णकसिणा तथा ।
अनुकूला इमे दोस-चरितस्स पकासिता ॥
- ३१५ वितक्कचरितस्सापि, मोहप्पकतिनोपि च ।
आनापानसतेकाव, सप्पायाति विभाविता ॥
- ३१५ सज्जा चेव ववत्थानं, मरणूपसमे सति ।
पज्जापकतिनो एते, अनुकूलाति दीपिता ॥
- ३१५ आदिअनुस्सतिच्छक्कं, सद्भाचरितवणिणं ।
आरुप्पा कसिणा सेसा, दस सब्बानुरूपका ॥
- ३१५ इत्थं पभेदतो जत्वा, कम्मट्ठानानि पण्डितो ।
चरियायानुकूलं तु, तेसु यं अत्तनो पन ॥
- ३१५ त्वं गहेत्वान मेधावी, दळ्हं कल्याणमित्तको ।
उच्छेदं पलिबोधानं, कत्वा पठममेव च ॥
- ३१५ अन्नरूपे वसन्तेन, विहारे दोसवज्जिते ।
भावेत्वा पठमादीनि, झानानि पन सब्बसो ॥
- ३१५ सतो वुट्ठाय सप्पज्जो, झानम्हा पठमादितो ।
नामरूपववत्थानं, कत्वा कङ्खं वितीरिय ॥
- ३१५ अपक्खेसे अमग्गोति, दसोभासादयो पन ।
मग्गो विपस्सनाजाणं, इति जानाति पण्डितो ॥
- ३१५ त्तिण्णं तेसं ववत्थाने, कते एत्तावता पन ।
तिण्णं पन च सच्चानं, ववत्थानं कतं सिया ॥
- ३१६ उदयब्बयभङ्गा च, भयादीनवनिब्बिदा ।
मुञ्चितुकम्यताजाणं, पटिसङ्खानुपस्सना ॥
- ३१६ सङ्खारुपेक्खाजाणञ्च, नवमं सच्चानुलोमिकं ।
अयं “पटिपदाजाण-दस्सन”न्ति पकासिता ॥

३१६ सतो गोत्रभुचित्तस्स, समनन्तरमेव च ।
सन्तिमारम्मणं कत्वा, जायते आणदस्सनं ॥

३१६३ 'आणदस्सनसुद्धी'ति, इदं आणं पकासितं ।
पच्चवेक्खणपरियन्तं, फलं तस्सानुजायते ॥

३१६४ नेनेव च उपायेन, भावेन्तो सो पुनप्पुनं ।
पापुणाति यथा भिक्खु, सेसमग्गफलानि च ॥

३१६५ च्चेवमच्चन्तमवेच्च धम्मं ।
विद्धंसयित्वाकुसलं असेसं ।
विसोसयित्वान तयो भवे सो ।
उपेति सन्तिं निरुपादिसेसं ॥

३१६६ विज्जासक्कमतो वापि, पुब्बापरवसेन वा ।
यदि अक्खरबन्धे वा, अयुत्तं विय दिस्सति ॥

३१६७ तथा न गहेतब्बं, गहेतब्बमदोसतो ।
मया उपपरिक्खित्वा, कतत्ता पन सब्बसो ॥

३१६८ षेड्डस्स चोळरड्डस्स, नाभिभूते निराकुले ।
सब्बस्स पन लोकस्स, गामे सम्पिण्डिते विय ॥

३१६९ दलीसालतालुच्छु-नाळिकेरवनाकुले ।
कमलुप्पलसञ्छन्न-सलिलासयसोभिते ॥

३१७० कावेरिजलसम्पात-परिभूतमहीतले ।
इद्धे सब्बङ्गसम्पन्ने, मङ्गले भूतमङ्गले ॥

३१७१ वराकारपाकार-परिखापरिवारिते ।
विहारे वेण्हुदासस्स, दस्सनीये मनोरमे ॥

३१७२ तीरन्तरुहवातिर-तरुराजविराजिते ।
नानादिजगणारामे, नानाराममनोरमे ॥

३१७३ ञ्चारुपङ्कजसंकिण्ण-तळाकसमलङ्किते ।
सुरसोदकसम्पुण्ण-वरकूपोपसोभिते ॥

३१७ धिचित्रविपुलच्चुग-वरमण्डपमण्डिते ।
आवासेहि चनेकेहि, अच्चन्तमुपसोभिते ॥

३१७ उप्पतेन च थूपेन, भेत्वाव धरणीतलं ।
जित्वावावहसन्तेन, केलाससिखरं खरं ॥

३१७ रदम्बुदसङ्कासे, दस्सनीये समुस्सिते ।
पसादजनने रम्मे, पासादे वसता मया ॥

३१७ पुत्तस्स बुद्धसीहेन, विनयस्स विनिच्छयो ।
बुद्धसीहं समुद्दिस्स, मम सद्धिविहारिकं ॥

३१७ कतोयं पन भिक्खूनं, हितत्थाय समासतो ।
विनयस्सावबोधत्थं, सुखेनेवाचिरेन च ॥

३१७ अच्युतच्युतविककन्ते, कलम्बकुलनन्दने ।
महिं समनुसासन्ते, आरद्धो च समापितो ॥

३१८ यथा सिद्धिमयं पत्तो, अन्तरायं विना तथा ।
सब्बे सिज्झन्तु सङ्कप्पा, सत्तानं धम्मसंयुता ॥

३१८ शाव तिष्ठति लोकस्मिं, मन्दारो चारुकन्दरो ।
ताव तिष्ठतु बुद्धस्स, सासनं कलिसासनं ॥

३१८ काले सम्मा पवस्सन्तु, वस्सं वस्सवलाहका ।
पालयन्तु महीपाला, धम्मतो सकलं महिं ॥

३१८ इमं सारभूतं हितं अत्थयुत्तं ।
करोन्तेन पत्तं मया यं तु पुज्जं ।
अयं तेन लोको मुनिन्दप्पयातं ।
सिवं वीतसोकं पुरं पापुणातु ॥

इति विनयविनिच्छये कम्मट्ठानभावनाविधानकथा

समत्ता ।

इति तम्बपण्णियेन परमवेय्याकरणेन तिपिटकनयविधिकुसलेन परमकविजनहृदयपदुमवनविकसनकरेन
कविवरवसभेन परमरतिकरवरमधुरवचनुगारेण उरगपुरेण बुद्धदत्तेन रचितोयं विनयविनिच्छयो ।

विनयविनिच्छयो समत्तो ।

॥ नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ॥

उत्तरविनिच्छयो

गन्थारम्भकथा

१. सब्बसत्तुत्तमं धीरं, वन्दित्वा सिरसा जिनं ।
धम्मज्चाधम्मविद्धंसं, गणमङ्गणनासनं ॥
२. यो मया रचितो सारो, विनयस्स विनिच्छयो ।
तस्स दानि करिस्सामि, सब्बानुत्तरमुत्तरं ॥
३. भणतो पठतो पयुञ्जतो ।
सुणतो चिन्तयतो पनुत्तरं ।
परमं अबुद्ध बुद्धिवट्ठनं ।
वदतो मे निरता निबोधथ ॥

महाविभङ्गसङ्ग्रहकथा

४. मेथुनं पटिसेवन्तो, कति आपत्तियो फुसे ।
मेथुनं पटिसेवन्तो, तिस्सो आपत्तियो फुसे ॥
५. भवे पाराजिकं खेत्ते, येभुय्यक्खायिते पन ।
थुल्लच्चयं मुखे वट्ट-कते वुत्तं तु दुक्कटं ॥
६. अदिन्नं आदियन्तो यो ।
कति आपत्तियो फुसे ।
अदिन्नं आदियन्तो सो ।
तिस्सो आपत्तियो फुसे ॥
७. पञ्चमासघने वापि, अधिके वा पराजयो ।
मासे वा दुक्कटं ऊने, मज्झे थुल्लच्चयं ततो ॥
८. मनुस्सजातिं मारेन्तो ।
कति आपत्तियो फुसे ।

मनुस्सजातिं मारेन्तो ।
तिस्सो आपत्तियो फुसे ॥

९. मनुस्समुद्दिस्सोपातं, खणने दुक्कटं सिया ।
दुक्खे थुल्लच्चयं जाते, मते पाराजिकं सिया ॥
१०. असन्तं उत्तरिं धम्मं, वदमत्तूपनायिकं ।
कति आपज्जतापत्ती? तिस्सो आपत्तियो फुसे ॥
११. असन्तं उत्तरिं धम्मं, भणन्तस्स पराजयो ।
थुल्लच्चयं परियाये, जाते, नो चे तु दुक्कटं ॥

पाराजिककथा ।

१२. भण सुक्कं विमोचेन्तो ।
कति आपत्तियो फुसे ।
सुण सुक्कं विमोचेन्तो ।
तिस्सो आपत्तियो फुसे ॥
१३. गरुकं यदि चेतति, उपक्कमति मुच्चति ।
द्वङ्गे थुल्लच्चयं वुत्तं, पयोगे दुक्कटं सिया ॥
१४. इतो पट्टाय मुञ्चित्वा, पञ्हापुच्छनमत्तकं ।
विस्सज्जनवसेनेव, होति अत्थविनिच्छयो ॥
१५. इत्थिया कायसंसग्गे, तिस्सो आपत्तियो फुसे ।
आमसन्तस्स कायेन, कायं तु गरुकं सिया ॥
१६. कायेन कायबद्धं तु, फुसं थुल्लच्चयं फुसे ।
पटिबद्धेन कायेन, पटिबद्धे तु दुक्कटं ॥
१७. इत्थिं दुट्ठुल्लवाचाहि, तिस्सो ओभासतो सियुं ।
वण्णावण्णं वदं द्विन्नं, मग्गानं गरुकं फुसे ॥
१८. वण्णादिभज्जे आदिस्स, उब्भजाणुमधक्खकं ।
होति थुल्लच्चयं, काय-पटिबद्धे तु दुक्कटं ॥
१९. अत्तकामचरियाय, वदतो वण्णमित्थिया ।

- सन्तिके गरुकं होति, सचे जानाति सा पन ॥
२०. सन्तिके पण्डकस्सापि, तस्स थुल्लच्चयं सिया ।
तिरच्छानगतस्सापि, सन्तिके दुक्कटं मतं ॥
२१. पटिग्गणहनवीमंसा, पच्चाहरणकत्तिके ।
सञ्चरित्तं समापन्ने, गरुकं निद्दिसे बुधो ॥
२२. तस्स द्वङ्गसमायोगे, होति थुल्लच्चयं तथा ।
अङ्गे सति पनेकस्मिं, होति आपत्ति दुक्कटं ॥
२३. संयाचिकाय च कुटिं ।
विहारज्ज महल्लकं ।
कारापेति सचे भिक्खु ।
तिस्सो आपत्तियो फुसे ॥
२४. पयोगे दुक्कटं वुत्तं, एकपिण्डे अनागते ।
होति थुल्लच्चयं, तस्मिं, पिण्डे गरुकमागते ॥
२५. पाराजिकेन धम्मेन, भिक्खुं अमूलकेनिध ।
अनुद्धंसेति यो तस्स, तिस्सो आपत्तियो सियुं ॥
२६. ओकासं न च कारेत्वा, हुत्वा चावनचेतनो ।
सचे चोदेति सङ्घादि-सेसेन सह दुक्कटं ॥
२७. ओकासं पन कारेत्वा, हुत्वा अक्कोसचेतनो ।
चोदेति ओमसवादे, पाचित्तिं परिदीपये ॥
२८. अनन्तरसमानोव, नवमे अज्जभागिये ।
सब्बो आपत्तिभेदो हि, नत्थि काचि विसेसता ॥
२९. सङ्घस्स भेदको भिक्खु, यावततियकं पन ।
समनुभासनायेव, गाहं न पटिनिस्सजं ॥
३०. जत्तिया दुक्कटं, द्वीहि, कम्मवाचाहि थुल्लतं ।
कम्मवाचाय ओसाने, आपत्ति गरुकं सिया ॥
३१. भेदानुवत्तके चेव, दुब्बचे कुलदूसके ।

सङ्गभेदकतुल्योव, होति आपत्तिनिच्छयो॥

सङ्गादिसेसकथा ।

३२. अतिक्कमन्तो अतिरेकचीवरं ।
दसाहमापज्जति एकमेव ।
निस्सग्गिपाचित्तियमेकरत्तिं ।
तिचीवरेनापि विना वसन्तो ॥
३३. मासं अतिक्कमन्तो हि, गहेत्वा कालचीवरं ।
एकं आपज्जतापत्तिं, निस्सग्गियमुदीरितं ॥
३४. अज्जातिकाय यं किञ्चि ।
पुराणचीवरं पन ।
धोवापेति सचे तस्स ।
होन्ति आपत्तियो दुवे ॥
३५. धोवापेति पयोगस्मिं, दुक्कटं समुदाहटं ।
निस्सग्गियाव पाचित्ति, होति धोवापिते पन ॥
३६. अज्जातिकाय हत्थम्हा, चीवरं पटिगण्हतो ।
गहणे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्ति गहिते सिया ॥
३७. अज्जातकं गहपत्तिं, गहपतानिमेव वा ।
चीवरं विज्जापेन्तो द्वे, भिक्खु आपत्तियो फुसे ॥
३८. विज्जापेति पयोगस्मिं, दुक्कटं परिकित्तितं ।
विज्जापिते च निस्सग्गि, पाचित्ति परियापुता ॥
३९. भिक्खु चीवरमज्जातिं, विज्जापेन्तो तदुत्तरिं ।
पयोगे दुक्कटं, विज्जा-पिते निस्सग्गियं फुसे ॥
४०. अज्जातकं कञ्चि उपासकं वा ।
उपासिकं वा उपसङ्गमित्वा ।
पुब्बेव हुत्वा पन अप्पवारितो ।
वत्थे विकप्पं पटिपज्जमानो ॥
४१. दुवे आपज्जतापत्ती, पयोगे दुक्कटं सिया ।

विकप्पं पन आपन्ने, निस्सगियमुदीरितं ॥

४२. अज्जातिं उपसङ्गम्म, पुब्बेयेवप्पवारितो ।
विकप्पं चीवरे भिक्खु, आपज्जन्तो दुवे फुसे ॥

४३. तथातिरेकतिक्खत्तुं, चोदनाय च भिक्खु चे ।
गन्त्वातिरेकछक्खत्तुं, ठानेनपि च चीवरं ॥

४४. निष्फादेति सचे तस्स, होन्ति आपत्तियो दुवे ।
पयोगे दुक्कटं, तस्स, लाभे निस्सगियं सिया ॥

कथिनवग्गो पठमो ।

४५. दोसा कोसियवग्गस्स, द्वेद्वेआदीसु पञ्चसु ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, लाभे निस्सगियं सिया ॥

४६. गहेत्वेळकलोमानि, तियोजनमतिक्कमं ।
दुक्कटं पठमे पादे, निस्सगिं दुतिये फुसे ॥

४७. भिक्खु भिक्खुनियज्जाय, धोवापेतेळलोमकं ।
पयोगे दुक्कटं, तस्स, धोते निस्सगियं सिया ॥

४८. रूपियं पटिगण्हन्तो, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, निस्सगि गहिते सिया ॥

४९. नानाकारं समापज्जं, संवोहारञ्च रूपिये ।
समापन्ने च निस्सगिं, पयोगे दुक्कटं फुसे ॥

५०. नानप्पकारकं भिक्खु, आपज्जे कयविवकयं ।
पयोगे दुक्कटं, तस्मिं, कते निस्सगियं फुसे ॥

कोसियवग्गो दुतियो ।

५१. पत्तं अतिक्कमेन्तस्स, दसाहमतिरेककं ।
तस्स निस्सगियापत्ति, होति एकाव भिक्खुनो ॥

५२. अपञ्चबन्धने पत्ते, विज्जमानेपि भिक्खुनो ।
अज्जं पन नवं पत्तं, चेतापेति सचे पन ॥

५३. द्वे पनापत्तियो भिक्खु, आपज्जति, न संसयो ।
पयोगे दुक्कटं, तस्स, लाभे निस्सगियं फुसे ॥
५४. पटिग्गहेत्वा भेसज्जं, सत्ताहं यो अतिक्कमे ।
एकं निस्सगियापत्तिं, आपज्जति हि सो पन ॥
५५. अकाले परियेसन्तो, वस्ससाटिकचीवरं ।
पयोगे दुक्कटं, तस्स, लाभे निस्सगियं फुसे ॥
५६. भिक्खुनो चीवरं दत्त्वा, अच्छिन्दन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, हटे निस्सगियं सिया ॥
५७. विज्जापेत्वा सयं सुत्तं, तन्तवायेहि चीवरं ।
वायापेति सचे भिक्खु, द्वे पनापत्तियो फुसे ॥
५८. यो पनज्जातकस्सेव, तन्तवाये समेच्च चे ।
विकप्पं चीवरे भिक्खु, आपज्जं अप्पवारितो ॥
५९. द्वे पनापत्तियो सो हि, आपज्जति, न संसयो ।
पयोगे दुक्कटं, तस्स, लाभे निस्सगियं सिया ॥
६०. पटिग्गहेत्वा अच्चेक-सज्जितं पन चीवरं ।
कालं अतिक्कमेन्तो तं, एकं निस्सगियं फुसे ॥
६१. तिण्णमज्जतरं वत्थं, निदहित्वा घरेधिकं ।
छारत्ततो विना तेन, वसं निस्सगियं फुसे ॥
६२. जानं परिणतं लाभं, सङ्घिकं अत्तनो पन ।
परिणामेति चे भिक्खु, द्वे पनापत्तियो फुसे ॥
६३. पयोगे दुक्कटं होति, निस्सगि परिणामिते ।
सब्बत्थ अप्पनावार-परिहानि कता मया ॥

पत्तवग्गो ततियो ।

तिसनिस्सगियकथा ।

६४. वदन्तस्स मुसावादं, पज्च आपत्तियो सियुं ।

मनुस्सुत्तरिधम्मो तु, अभूतस्मिं पराजयो ॥

६५. चोदनाय गरुं भिक्खुं, अमूलन्तिमवत्थुना ।
परियायवचने जाते, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥

६६. नो चे पटिविजानाति, दुक्कटं समुदाहटं ।
सम्पजानमुसावादे, पाचित्ति परिदीपिता ॥

६७. आपत्तियो दुवे वुत्ता, भिक्खुस्सोमसतो पन ।
पाचित्ति उपसम्पन्नं, दुक्कटं इतरं सिया ॥

६८. पेसुञ्जहरणे द्वेपि, होन्ति, पाचित्तियं पन ।
उपसम्पन्नपेसुञ्जे, सेसे आपत्ति दुक्कटं ॥

६९. पदसोनुपसम्पन्नं, धम्मं वाचेति चे दुवे ।
पयोगे दुक्कटं, पादे, पादे पाचित्तियं सिया ॥

७०. तिरत्तानुपसम्पन्न-सहसेय्याय उत्तरिं ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पन्ने पाचित्तियं सिया ॥

७१. कप्पेति मातुगामेन, सहसेय्यं सचे पन ।
द्वे सो आपज्जतापत्ती, रत्तियं दुक्कटादयो ॥

७२. उद्धं छप्पञ्चवाचाहि, धम्मं देसेति इत्थिया ।
पयोगे दुक्कटं, पादे, पादे पाचित्तियं सिया ॥

७३. भूतं अनुपसम्पन्ने, मनुस्सुत्तरिधम्मकं ।
आरोचेति सचे तस्स, होन्ति द्वे दुक्कटादयो ॥

७४. वदं अनुपसम्पन्ने, दुद्धुल्लापत्तिमज्जतो ।
पयोगे दुक्कटं तस्स, पाचित्तारोचिते सिया ॥

७५. पथविं खणतो तस्स, पयोगे दुक्कटं मतं ।
पहारे च पहारे च, पाचित्ति परियापुत्ता ॥

मुसावादवग्गो पठमो ।

७६. भूतगामं तु पातेन्तो, द्वे पनापत्तियो फुसे ।

- पयोगे दुक्कटं, तस्स, पाते पाचिप्पि दीपिता ॥
७७. अज्जेनज्जं वदन्तस्स, द्वे सियुं अज्जवादके ।
अरोपिते दुक्कटं तु, होति पाचिप्पि रोपिते ॥
७८. उज्झापेन्तो परं भिक्खुं, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
पयोगे दुक्कटं, उज्झा-पिते पाचिप्पियं सिया ॥
७९. अज्झोकासे तु मज्जादिं, सन्थरित्वान सङ्घिकं ।
पक्कमन्तो अनापुच्छा, आपत्तिं दुविधं फुसे ॥
८०. लेड्डुपाते अतिक्कन्ते, पादेन पठमेन तु ।
दुक्कटं, दुतियेनापि, पाचिप्पि परिदीपये ॥
८१. विहारे सङ्घिके सेय्यं, सन्थरित्वा अनुद्धरं ।
अनापुच्छा पक्कमन्तो, दुविधापत्तियो फुसे ॥
८२. परिक्खेपे अतिक्कन्ते, पादेन पठमेन तु ।
दुक्कटं पन उद्धिदं, पाचिप्पि दुतियेन तु ॥
८३. विहारे सङ्घिके जानं, पुब्बूपगतभिक्खुकं ।
सेय्यं कप्पयतो होन्ति, पयोगे दुक्कटादयो ॥
८४. सङ्घिका कुपितो भिक्खुं, निक्कड्ढति विहारतो ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, सेसं निक्कड्ढिते सिया ॥
८५. विहारे सङ्घिके भिक्खु, वेहासकुटियूपरि ।
आहच्चपादके सीदं, फुसे द्वे दुक्कटादयो ॥
८६. अधिद्वित्वा द्वत्तिपरियाये, उत्तरिम्पि अधिद्वितो ।
पयोगे दुक्कटं होति, पाचिप्पि पनधिद्विते ॥
८७. जानं सप्पाणकं तोयं, तिणं वा सिञ्चतो पन ।
पयोगे दुक्कटं होति, सित्ते पाचिप्पियं सिया ॥

भूतगामवग्गो दुतियो ।

८८. फुसे भिक्खुनियो भिक्खु, ओवदन्तो असम्मतो ।

पयोगे दुक्कटं, तस्स, पाचित्तोवदिते सिया ॥

८९. दुतिये ततिये चेव, चतुत्थेपि च सब्बसो ।
पठमेन समानाव, आपत्तीनं विभागता ॥
९०. चीवरं भिक्खु अज्जाति-काय देन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, दिन्ने पाचित्तियं सिया ॥
९१. अज्जातिकभिक्खुनिया, भिक्खु सिब्बेय्य चीवरं ।
पयोगे दुक्कटं तस्स, पाचित्ति पन सिब्बिते ॥
९२. अब्धानज्जत्र समया, भिक्खु भिक्खुनिया सह ।
संविधाय तु गच्छन्तो, फुसे द्वे दुक्कटादयो ॥
९३. नावेकं अभिरूहन्तो, भिक्खु भिक्खुनिया सह ।
संविधाय फुसे द्वेपि, पयोगे दुक्कटादयो ॥
९४. जानं भिक्खुनिया पिण्ड-पातं तु परिपाचितं ।
भुज्जन्तो दुविधापत्ति-मापज्जति, न संसयो ॥
९५. “भुज्जिस्सामी”ति चे भत्तं, पटिगणहाति दुक्कटं ।
अज्झोहारपयोगेसु, पाचित्ति परिदीपिता ॥
९६. भिक्खु भिक्खुनिया सद्धिं, निसज्जं तु रहो पन ।
कप्पेन्तो हि फुसे द्वेपि, पयोगे दुक्कटादयो ॥

ओवादवग्गो ततियो ।

९७. तदुत्तरिं आवसथ-पिण्डं तु परिभुज्जतो ।
अनन्तरस्स वग्गस्स, नवमेन समो नयो ॥
९८. दुतिये ततिये चापि, विसेसो नत्थि कोचिपि ।
अनन्तरसमानाव, आपत्तीनं विभागता ॥
९९. द्वत्तिपत्ते गहेत्वान, गणहतो हि तदुत्तरिं ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्ति गहिते सिया ॥
१००. पज्जमे पठमेनेव, समो आपत्तिनिच्छयो ।

छट्टे अनतिरित्तेन, भुत्ताविं तु पवारितं ॥

१०१. अभिहट्ठं पवारेन्तो, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
वचनेन च तस्सेव, “भुज्जिस्सामी”ति गण्हति ॥

१०२. गहणे दुक्कटं तस्स, पिटके समुदाहटं ।
भोजनस्स पनोसाने, पाचित्ति परियापुता ॥

१०३. सत्तमे अट्ठमे चेव, नवमे दसमेपि च ।
पठमेन समानाव, आपत्तीनं विभागता ॥

भोजनवग्गो चतुत्थो ।

१०४. अचेलकादिनो देन्तो, सहत्था भोजनादिकं ।
पयोगे दुक्कटं पत्तो, दिन्ने पाचित्तियं फुसे ॥

१०५. दापेत्त्वा वा अदापेत्त्वा, उय्योजेन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं, तस्मिं, पाचित्तुय्योजिते सिया ॥

१०६. निसज्जं भिक्खु कप्पेन्तो, कुले पन सभोजने ।
आपत्तियो फुसे द्वेपि, पयोगे दुक्कटादयो ॥

१०७. चतुत्थे पञ्चमे वापि, विसेसो नत्थि कोचिपि ।
ततियेन समानाव, आपत्तिगणना सिया ॥

१०८. सन्तं भिक्खुं अनापुच्छा, सभत्तो च निमन्तितो ।
कुलेसु पन चारित्तं, आपज्जन्तो दुवे फुसे ॥

१०९. पठमेन च पादेन, उम्मारातिक्कमे पन ।
दुक्कटं पिटके वुत्तं, पाचित्ति दुतियेन तु ॥

११०. तदुत्तरिं तु भेसज्जं, विज्जापेन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं, विज्जा-पिते पाचित्तियं सिया ॥

१११. उय्युत्तं दस्सनत्थाय, गच्छन्तो द्वे फुसे बलं ।
गच्छतो दुक्कटं वुत्तं, होति पाचित्ति पस्सतो ॥

११२. अतिरेकतिरत्तं तु, सेनाय वसतो दुवे ।

पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्ति वसिते सिया ॥

११३. उय्योधिकं तु गच्छन्तो, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
गच्छन्तो दुक्कटं वुत्तं, होति पाचित्ति पस्सतो ॥

अचेलकवग्गो पञ्चमो ।

११४. सुरं वा पन मेरेय्यं, पिवन्तो द्वे फुसे मुनि ।
गण्हतो दुक्कटं पातुं, पीते पाचित्तियं सिया ॥

११५. भिक्खुङ्गुलिपतोदेन, हासेन्तो द्वे फुसे हवे ।
पयोगे दुक्कटं तस्स, पाचित्ति हसिते सिया ॥

११६. कीळन्तो उदके भिक्खु, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
दुक्कटं गोप्फका हेट्ठा, पाचित्तुपरिगोप्फके ॥

११७. यो पनादरियं भिक्खु, करोन्तो द्वे फुसे हवे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, कते पाचित्तियं सिया ॥

११८. भिंसापेन्तो हवे भिक्खु, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
पयोगे दुक्कटं, भिंसा-पिते पाचित्तियं सिया ॥

११९. जोतिं समादहित्वान, विसिब्बेन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्तियं विसीविते ॥

१२०. ओरसो अद्धमासस्स, न्हायन्तो द्वे फुसे हवे ।
पयोगे दुक्कटं, न्हाण-स्सोसाने इतरं सिया ॥

१२१. दुब्बण्णकरणानं तु, तिण्णमेकमनादिय ।
चीवरं परिभुज्जन्तो, द्वे फुसे दुक्कटादयो ॥

१२२. चीवरं भिक्खुआदीनं, विकप्पेत्वा अनुद्धरं ।
द्वे फुसे परिभुज्जन्तो, पयोगे दुक्कटादयो ॥

१२३. भिक्खुस्सापनिधेन्तो द्वे, फुसे पत्तादिकं पन ।
पयोगे दुक्कटं, तस्मिं, सेसापनिहिते सिया ॥

सुरापानवग्गो छट्ठो ।

- १२४.सञ्चिच्च जीविता पाणं, वोरोपेन्तो तपोधनो ।
आपत्तियो चतस्सोव, आपज्जति, न संसयो ॥
- १२५.अनोदिस्सकमोपातं, खणतो होति दुक्कटं ।
मनुस्सो मरति तस्मिं, पतित्वा चे पराजयो ॥
- १२६.यक्खो वापि तिरच्छान-गतो मनुस्सविग्गहो ।
पतित्वा मरती पेतो, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥
- १२७.तिरच्छानगते तस्मिं, निपतित्वा मते पन ।
तस्स पाचित्तियापत्ति, पज्जत्ता पटुबुद्धिना ॥
- १२८.जानं सप्पाणकं तोयं, परिभुज्जं दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं तस्स, भुत्ते पाचित्तियं सिया ॥
- १२९.निहताधिकरणं जानं, उक्कोटेन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्तुक्कोटिते सिया ॥
- १३०.जानं भिक्खुस्स दुट्ठुल्लं, छादेन्तो पन वज्जकं ।
एकमापज्जतापत्ति, पाचित्तिमिति दीपितं ॥
- १३१.ऊनवीसतिवस्सं तु, करोन्तो उपसम्पदं ।
पयोगे दुक्कटं पत्तो, सेसा सम्पादिते सिया ॥
- १३२.जानं तु थेय्यसत्थेन, संविधाय सहेव च ।
तथेव मातुगामेन, मगं तु पटिपज्जतो ॥
- १३३.द्वे पनापत्तियो होन्ति, पयोगे दुक्कटं मतं ।
पटिपन्ने पनुद्धिद्वं, पाचित्तियमनन्तरं ॥
- १३४.अच्चजं पापिकं दिट्ठिं, जत्तिया दुक्कटं फुसे ।
कम्मवाचाय ओसाने, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥
- १३५.तथाकटानुधम्मेन, संभुज्जन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं तस्स, भुत्ते पाचित्तियं सिया ॥
- १३६.नासितं समणुद्देसंपलापेन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्ति उपलापिते ॥

सप्पाणकवग्गो सत्तमो ।

१३७.वुच्चमानस्स भिक्खुस्स, भिक्खूहि सहधम्मिकं ।

“न सक्खिस्सामि”इच्चेवं, भणतो दुक्कटादयो ॥

१३८.विनयं तु विवण्णेन्तो, द्वे पनापत्तियो फुसे ।

पयोगे दुक्कटं तस्स, पाचित्तेव विवण्णिते ॥

१३९.मोहेन्तो द्वे फुसे, मोहे, दुक्कटं तु अरोपिते ।

रोपिते पन मोहस्मिं, पाचित्तियमुदीरितं ॥

१४०.प्रहारं कुपितो देन्तो, भिक्खुस्स द्वे फुसे हवे ।

पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्ति पढटे सिया ॥

१४१.भिक्खुस्स कुपितो भिक्खु, उगिरं तलसत्तिकं ।

द्वे फुसे दुक्कटं योगे, पाचित्तुगिरिते सिया ॥

१४२.भिक्खु सङ्घादिसेसेन, अमूलेनेव चोदयं ।

द्वे फुसे दुक्कटं योगे, पाचित्तुद्धंसिते सिया ॥

१४३.भिक्खु सज्जिच्च कुक्कुच्चं, जनयन्तो हि भिक्खुनो ।

द्वे फुसे दुक्कटं योगे, पाचित्तुप्पादिते सिया ॥

१४४.तिट्ठन्तुपस्सुतिं भिक्खु, द्वे पनापत्तियो फुसे ।

गच्छतो दुक्कटं सोतुं, पाचित्ति सुणतो सिया ॥

१४५.धम्मिकानं तु कम्मानं, छन्दं दत्त्वा ततो पुन ।

खीयनधम्ममापज्जं, द्वे फुसे दुक्कटादयो ॥

१४६.सङ्गे विनिच्छये निट्ठं, अगते छन्दमत्तनो ।

अदत्त्वा गच्छतो तस्स, द्वे पनापत्तियो सियुं ॥

१४७.हत्थपासं तु सङ्घस्स, जहतो होति दुक्कटं ।

जहिते हत्थपासस्मिं, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥

१४८.समग्गेन च सङ्गेन, दत्त्वान सह चीवरं ।

खीयन्तो द्वे फुसे पच्छा, पयोगे दुक्कटादयो ॥

१४९.लाभं परिणतं जानं, सङ्घिकं पुग्गलस्स हि ।
द्वे फुसे परिणामेन्तो, पयोगे दुक्कटादयो ॥

सहधम्मिकवग्गो अट्टमो ।

१५०.पुब्बे अविदितो हुत्वा, रज्जो अन्तेपुरं पन ।
पविसन्तस्स भिक्खुनो, द्वे पनापत्तियो सियुं ॥

१५१.पठमेन च पादेन, उम्मारातिक्कमे पन ।
दुक्कटं पन उद्दिट्ठं, पाचित्ति दुतियेन तु ॥

१५२.रतनं पन गणहन्तो, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
पयोगे दुक्कटं तस्स, पाचित्ति गहिते सिया ॥

१५३.सन्तं भिक्खुं अनापुच्छा, विकाले गामकं पन ।
समणो पविसं दोसे, आपज्जति दुवे पन ॥

१५४.प्रठमेन च पादेन, परिक्खेपं अतिक्कमे ।
दुक्कटं तस्स निद्दिट्ठं, पाचित्ति दुतियेन तु ॥

१५५.अट्ठिदन्तविसाणाभि-निब्बत्तं सूचिया घरं ।
कारापेन्तो फुसे द्वेपि, पयोगे दुक्कटादयो ॥

१५६.पमाणातीतमज्जादिं, कारापेन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, सेसा कारापिते सिया ॥

१५७.तूलोनद्धं तु मज्जादिं, कारापेन्तो दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटं, तस्मिं, सेसा कारापिते सिया ॥

१५८.सत्तमे अट्टमे चेव, नवमे दसमेपि च ।
अनन्तरसमोयेव, आपत्तीनं विनिच्छयो ॥

रतनवग्गो नवमो ।

पाचित्तियकथा ।

१५९.चतूसु दुविधापत्ति, पाटिदेसनियेसुपि ।
अविसेसेन निद्दिट्ठा, बुद्धेनादिच्चबन्धुना ॥

१६०. “भुज्जिस्सामी”ति भिक्खुस्स, दुक्कटं पटिगण्हतो ।
अज्झोहारेसु सब्बत्थ, पाटिदेसनियं सिया ॥

पाटिदेसनीयकथा ।

१६१. सेखियेसु च धम्मेसु, एकावापत्ति दीपिता ।
अनादरवसेनेव, दुक्कटं समुदाहटं ॥

सेखियकथा ।

१६२. पज्जत्ता मेथुनं धम्मं, पटिसेवनपच्चया ।
कति आपत्तियो होन्ति? चतस्सोव भवन्ति हि ॥

१६३. मेथुनं पटिसेवन्तो, अल्लोकासप्पवेसने ।
मते अक्खायिते वापि, भिक्खु पाराजिकं फुसे ॥

१६४. थुल्लच्चयं तु येभ्य्य-क्खायिते, दुक्कटं तथा ।
मुखे वट्टकते वुत्तं, पाचित्ति जतुमट्टके ॥

१६५. पज्जत्ता कायसंसंगं, समापज्जनपच्चया ।
कति आपत्तियो होन्ति? पञ्च आपत्तियो सियुं ॥

१६६. अवस्सुतस्स पोसस्स, तथा भिक्खुनियापि च ।
पाराजिकमधक्खादि-गहणं सादियन्तिया ॥

१६७. कायेन फुसतो कायं, भिक्खुस्स गरुकं सिया ।
कायेन कायबद्धं तु, फुसं थुल्लच्चयं सिया ॥

१६८. पटिबद्धेन कायेन, पटिबद्धं तु दुक्कटं ।
पाचित्तियं पनुद्धिट्ठं, तस्सङ्गुलिपतोदके ॥

१६९. सेसेसु सेखियन्तेसु, आपत्तीनं विनिच्छयो ।
हेट्ठा वुत्तनयेनेव, वेदितब्बो विभाविना ॥

महाविभङ्गसङ्गहो निट्ठितो ।

भिक्खुनीविभङ्गो

१७०. भिक्खूनां पाटवत्थाय, विनयस्स विनिच्छये ।
भिक्खुनीनां विभङ्गोपि, किञ्चिमत्तं भणामहं ॥

१७१. अवस्सुतस्स पोसस्स, भिक्खुनीपि अवस्सुता ।
नन्दन्ती कायसंसगं, कति आपत्तियो फुसे ।

१७२. तिस्सो आपत्तियो उब्भ-जाणुस्साधक्खकस्स च ।
होति पाराजिकं तस्सा, गहणं सादियन्तिया ॥

१७३. उब्भक्खकं अधोजाणु-गहणं सादियन्तिया ।
थुल्लच्चयं सिया, काय-पटिबद्धे तु दुक्कटं ॥

१७४. छादेन्ती भिक्खुनी वज्जं, तिस्सो आपत्तियो फुसे ।
जानं पाराजिकं धम्मं, छादेन्ती सा पराजिका ॥

१७५. थुल्लच्चयं वेमत्तिका, पटिच्छादेति चे पन ।
अथाचारविपत्तिं चे, पटिच्छादेति दुक्कटं ॥

१७६. निस्सज्जन्ती न तं लद्धिं, उक्खित्तस्सानुवत्तिका ।
समनुभासनायेव, तिस्सो आपत्तियो फुसे ॥

१७७. जत्तिया दुक्कटं, द्वीहि, कम्मवाचाहि थुल्लता ।
कम्मवाचाय ओसाने, पाराजिकमुदीरितं ॥

१७८. पूरेन्ती अट्ठमं वत्थुं, तिस्सो आपत्तियो फुसे ।
पुरिसेनिधागच्छाति, वुत्तागच्छति दुक्कटं ॥

१७९. थुल्लच्चयं तु पोसस्स, हत्थपासप्पवेसने ।
पूरेन्ती अट्ठमं वत्थुं, समणी सा पराजिता ॥

पाराजिककथा ।

१८०. उस्सयवादिका अट्ठं, करोन्ती तिविधं फुसे ।
एकस्सारोचने तस्सा, होति आपत्ति दुक्कटं ॥

१८१. दुतियारोचने तस्सा, थुल्लच्चयमुदीरितं ।
अट्ठस्स परियोसाने, होति सङ्घादिसेसता ॥

१८२. चोरिवुद्धापिका वापि, जत्तिया दुक्कटं फुसे ।
द्वीहि थुल्लच्चयं कम्म-वाचोसाने गरुं सिया ॥

१८३. एका गामन्तरं गच्छे, गमने दुक्कटं सिया ।
परिक्खेपे अतिक्कन्ते, पादेन पठमेन तु ॥

१८४. होति थुल्लच्चयापत्ति, तस्सा समणिया पन ।
दुतियेन अतिक्कन्ते, गरुके पन तिड्ढति ॥

१८५. चतुत्थे दुतिये वुत्त-सदिसोव विनिच्छयो ।
आपत्तीनं पभेदे तु, काचि नत्थि विसेसता ॥

१८६. अवस्सुता सयं हुत्वा, तादिसस्सेव हत्थतो ।
गहेत्वा पन भुञ्जन्ती, भोजनादीसु किञ्चिपि ॥

१८७. फुसे आपत्तियो तिस्सो, भोजनादीसु किञ्चिपि ।
पटिगणहन्तिया तस्सा, होति थुल्लच्चयं पन ॥

१८८. अज्झोहारेसु सब्बेसु, होति सङ्घादिसेसता ।
उदकं दन्तपोनं वा, पटिगणहाति दुक्कटं ॥

१८९. “सहत्थेन गहेत्वा त्वं, खाद वा भुञ्ज वा”तिपि ।
उय्योजेन्ती पनेवं तु, तिस्सो आपत्तियो फुसे ॥

१९०. दुक्कटं वचने तस्सा, “भुञ्जिस्सामी”ति गणहति ।
अज्झोहारेसु सब्बेसु, तस्सा थुल्लच्चयं सिया ॥

१९१. भोजनस्स पनोसाने, होति सङ्घादिसेसता ।
उय्योजेति च या तस्सा, इमा तिस्सोति दीपये ॥

१९२. सत्तमे अट्ठमे चापि, नवमे दसमेपि च ।
चोरिवुद्धापनेनेव, समानोव विनिच्छयो ॥

सङ्घादिसेसकथा ।

१९३. पत्तसन्निचयं यिह, करोन्ती भिक्खुनी पन ।
एकं निस्सगियंयेव, फुसे पाचित्तियं तु सा ॥

१९४.अकालचीवरं काल-चीवरं भाजापेन्तिया ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, लाभे निस्सगियं सिया ॥

१९५.चीवरं परिवत्तेत्वा, अच्छिन्दति सचे पन ।
पयोगे दुक्कटं, छिन्ने, तस्सा निस्सगियं सिया ॥

१९६.विज्जापेत्वाव अज्जं चे, विज्जापेति ततो परं ।
पयोगे दुक्कटं, विज्जा-पिते निस्सगियं सिया ॥

१९७.चेतापेत्वा हि अज्जं चे, चेतापेति ततो परं ।
पयोगे दुक्कटं, चेता-पिते निस्सगियं सिया ॥

१९८.एवमेव च सेसेसु, छट्ठादीसु च सत्तसु ।
अनन्तरसमानोव, आपत्तीनं विनिच्छयो ॥

निस्सगियकथा ।

१९९.लसुणं खादति द्वे चे, दुक्कटं गहणे सिया ।
अज्झोहारपयोगेसु, पाचित्ति परियापुता ॥

२००.संहारापेन्तिया लोमं, सम्बाधे द्वेव होन्ति हि ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, होति पाचित्ति संहटे ॥

२०१.करोन्ती तलघातं तु, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
पयोगे दुक्कटं होति, कते पाचित्तियं सिया ॥

२०२.जतुना मट्ठकं किज्जि, सादियन्ती दुवे फुसे ।
पयोगे दुक्कटादिन्ने, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२०३.पज्जमं तु चतुत्थेन, समानमिति दीपये ।
आपत्तीनं विभागस्मिं, विसेसो नत्थि कोचिपि ॥

२०४.भिक्षुस्स भुज्जमानस्स, पानीयेनुपतिट्ठति ।
हत्थपासे तु पाचित्ति, हित्वा तिट्ठति दुक्कटं ॥

२०५.विज्जापेत्वामकं धज्जं, “भुज्जिस्सामी”ति गणहति ।
दुक्कटं होति पाचित्ति, अज्झोहारेसु दीपये ॥

२०६.उच्चारार्दिं तिरोकुट्टे, छट्टेन्ती द्वे फुसे हवे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्तिं छट्टिते सिया ॥

२०७.उच्चारार्दिचतुक्कं तु, छट्टेति हरिते सचे ।
पयोगे दुक्कटं तस्सा, पाचित्तिं छट्टिते सिया ॥

२०८.नच्चारार्दिं दस्सनत्थाय, सचे गच्छति दुक्कटं ।
पस्सन्तियापि पाचित्तिं, तथेव च सुणन्तिया ॥

लसुणवग्गो पठमो ।

२०९.पठमे दुतिये चेव, ततिये च चतुत्थके ।
तुल्यो लसुणवग्गस्स, छट्टेनिध विनिच्छयो ॥

२१०.कुलानि उपसङ्गम्म, निसीदित्वा पनासने ।
सामिके तु अनापुच्छा, पक्कमन्ती दुवे फुसे ॥

२११.पठमेन च पादेन, अनोवस्समतिक्कमे ।
दुक्कटं होति, पाचित्तिं, दुतियातिक्कमे सिया ॥

२१२.सामिके तु अनापुच्छा, आसने चे निसीदति ।
पयोगे दुक्कटं होति, पाचित्तिं च निसीदिते ॥

२१३.छट्टेन सत्तमं सब्बं, समानं अट्टमे पन ।
पयोगे दुक्कटं, उज्झा-पिते पाचित्तियं सिया ॥

२१४.अत्तानं चाभिसप्पेन्ती, द्वे फुसे निरयादिना ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्तिं अभिसप्पिते ॥

२१५.वधित्वा पन अत्तानं, रोदन्ती तु दुवे फुसे ।
वधति रोदति पाचित्तिं, करोतेकं तु दुक्कटं ॥

रत्तन्धकारवग्गो दुतियो ।

२१६.नग्गा न्हायति द्वे चेव, पयोगे दुक्कटं सिया ।
न्हानस्स परियोसाने, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२१७.कारापेति पमाणाति-क्कन्तं उदकसाटिकं ।

पयोगे दुक्कटं, कारा-पिते पाचित्तियं सिया ॥

२१८.चीवरं तु विसिब्बेत्वा, विसिब्बापेत्त्व वा पन ।
नेव सिब्बन्तिया वुत्त-मेकं पाचित्तियं पन ॥

२१९.पञ्चाहिकं तु सङ्घाटि-चारं पन अतिक्कमे ।
एकावस्सा पनापत्ति, पाचित्ति परिदीपिता ॥

२२०.सचे सङ्कमनीयं तु, धारेति पन चीवरं ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्ति पन धारिते ॥

२२१.गणचीवरलाभस्स, अन्तरायं करोति चे ।
पयोगे दुक्कटं होति, कते पाचित्तियं सिया ॥

२२२.विभङ्गं पटिबाहन्ती, चीवरानं तु धम्मिकं ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्ति पटिबाहिते ॥

२२३.अगारिकादिनो देति, सचे समणचीवरं ।
पयोगे दुक्कटं, दिन्ने, पाचित्ति परियापुता ॥

२२४.चीवरे दुब्बलासाय, कालं चे समतिक्कमे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्ति समतिक्कमे ॥

२२५.धम्मिकं कथिनुद्धारं, पटिबाहन्तिया दुवे ।
पयोगे दुक्कटं होति, पाचित्ति पटिबाहिते ॥

न्हानवग्गो ततियो ।

२२६.दुवे भिक्खुनियो एक-मज्जस्मिं चे तुवट्टेय्युं ।
पयोगे दुक्कटं तासं, निपन्ने इतरं सिया ॥

२२७.दुतियं पठमेनेव, सदिसं ततिये पन ।
पयोगे दुक्कटं होति, कते पाचित्तियं सिया ॥

२२८.नुपट्ठापेन्तिया वापि, दुक्खितं सहजीविनिं ।
एकायेव पनापत्ति, पाचित्ति परिदीपिता ॥

२२९.सचे उपस्सयं दत्त्वा, निक्कट्ठति च भिक्खुनिं ।

पयोगे दुक्कटं तस्सा, होति पाचित्ति कट्ठिते ॥

२३०.छट्ठे पन च संसट्ठा, जत्तिया दुक्कटं फुसे ।
कम्मवाचाय ओसाने, पाचित्ति परिदीपिता ॥

२३१.अन्तोरट्ठे तु सासङ्के, चारिकं तु चरन्तिया ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, पटिपन्नाय सेसकं ॥

२३२.अट्ठमं नवमज्जेव, सत्तमेन समं मतं ।
दसमे पन एकाव, पाचित्ति परिदीपिता ॥

तुवट्ठवग्गो चतुत्थो ।

२३३.राजागारादिकं सब्बं, दस्सनत्थाय गच्छति ।
पयोगे दुक्कटं तस्सा, पाचित्ति यदि पस्सति ॥

२३४.आसन्दिं वापि पल्लङ्कं, परिभुज्जन्तिया दुवे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, भुत्ते पाचित्तियं सिया ॥

२३५.सुत्तं कन्तन्तिया द्वेव, पयोगे दुक्कटं मतं ।
उज्जवुज्जवने तस्सा, पाचित्ति समुदाहरे ॥

२३६.वेय्यावच्चं गिहीनं तु, द्वेव होन्ति करोन्तिया ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, कते पाचित्तियं सिया ॥

२३७.पञ्चमे पन एकाव, पाचित्ति परिदीपिता ।
पयोगे दुक्कटं छट्ठे, दिन्ने पाचित्तियं सिया ॥

२३८.सत्तमं दुतियेनेव, समापत्तिपभेदतो ।
अट्ठमं दुतिये वग्गे, पञ्चमेन समं मतं ॥

२३९.तिरच्छानगतं विज्जं, द्वेव होन्ति पठन्तिया ।
पयोगे दुक्कटं होति, पाचित्ति हि पदे पदे ॥

२४०.दसमं नवमेनेव, समानं सब्बथा पन ।
“परियापुणाति, वाचेति”, पदमत्तं विसेसकं ॥

चित्तागारवग्गो पञ्चमो ।

२४१.सभिक्षुंकं तमारामं, जानन्ती पन भिक्षुनी ।
पविसन्ती अनापुच्छा, द्वे पनापत्तियो फुसे ॥

२४२.प्रठमेन च पादेन, परिक्षेपस्सतिक्कमे ।
दुक्कटं पिटके वुत्तं, पाचित्ति दुतियेन तु ॥

२४३.अक्कोसति च या भिक्षुं, भिक्षुनी परिभासति ।
पयोगे दुक्कटं तस्सा, पाचित्तक्कोसिते सिया ॥

२४४.या हि चण्डिकभावेन, गणं तु परिभासति ।
पयोगे दुक्कटं तस्सा, परिभट्टे पनेतरं ॥

२४५.निमन्तिता पवारिता, खादनं भोजनम्पि वा ।
भुञ्जन्ती भिक्षुनी सा हि, द्वे पनापत्तियो फुसे ॥

२४६.‘‘भुज्जिस्सामी’’ति यं किञ्चि, पटिगणहाति दुक्कटं ।
अज्झोहारपयोगेसु, पाचित्ति परिदीपये ॥

२४७.कुलं तु मच्छरायन्ती, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, सेसा मच्छरिते सिया ॥

२४८.अभिक्षुके पनावासे, भवे वस्सं वसन्तिया ।
दुक्कटं पुब्बकिच्चेसु, पाचित्ति अरुणुग्गमे ॥

२४९.भिक्षुनी उभतोसङ्गे, वस्संवुद्धा तु तीहिपि ।
ठानेहि अप्पवारेन्ती, एकं पाचित्तियं फुसे ॥

२५०.ओवादत्थाय वा भिक्षुं, संवासत्थाय वा तथा ।
न गच्छति सचे तस्सा, एकं पाचित्तियं सिया ॥

२५१.ओवादम्पि न याचन्ती, न गच्छन्ती उपोसथं ।
एकं पाचित्तियापत्ति-मापज्जति, न संसयो ॥

२५२.अपुच्छित्वाव सङ्गं वा, भेदापेति पसाखजं ।
पयोगे दुक्कटं, भिन्ने, पाचित्ति परियापुता ॥

आरामवग्गो छट्ठो ।

२५३ गब्धिनिं वुट्ठपेन्ती हि, द्वे पनापत्तियो फुसे ।
पयोगे दुक्कटं, वुट्ठा-पिते पाचित्तियं सिया ॥

२५४ दुतियं ततियञ्चेव, चतुत्थं पञ्चमम्पि च ।
छट्ठञ्च सत्तमञ्चेव, पठमेन समं मतं ॥

२५५ भिक्खुनी वुट्ठपेत्त्वान, भिक्खुनिं सहजीविनिं ।
द्वेवस्सं नानुगगहन्ती, एकं पाचित्तियं फुसे ॥

२५६ नवमं दसमञ्चेव, अट्ठमेन समं मतं ।
द्वीसु आपत्तिभेदस्मिं, नानत्तं नत्थि किञ्चिपि ॥

गब्धिनीवग्गो सत्तमो ।

२५७ कुमारीभूतवग्गस्स, आदितो पन पञ्चपि ।
समाना गब्धिनीवग्गो, पठमेनेव सब्बसो ॥

२५८: “अलं वुट्ठापितेना”ति, वुच्चमाना हि खीयति ।
पयोगे दुक्कटं, पच्छा, होति पाचित्ति खीयिते ॥

२५९ सत्तमे अट्ठमे चेव, एकं पाचित्तियं मतं ।
आदिनाव समानानि, नवमादीनि पञ्चपि ॥

कुमारीभूतवग्गो अट्ठमो ।

२६०. आपत्तियो फुसे द्वेपि, धारेन्ती छत्तुपाहनं ।
पयोगे दुक्कटं वुत्तं, होति पाचित्ति धारिते ॥

२६१. यानेन पन यायन्ती, द्वे किरापत्तियो फुसे ।
पयोगे दुक्कटं होति, पाचित्ति यदि यायिते ॥

२६२. धारेन्तिया तु सङ्घाणि, पयोगे दुक्कटं सिया ।
धारिते पन पाचित्ति, चतुत्थेपि अयं नयो ॥

२६३. न्हायन्ती गन्धवण्णेन, पयोगे दुक्कटं फुसे ।
न्हानस्स परियोसाने, तस्सा पाचित्तियं सिया ॥

२६४ छट्ठम्पि पञ्चमेनेव, समानं सब्बथा पन ।

सत्तमे अट्टमे चेव, नवमे दसमेपि च ॥

२६५.प्रयोगे दुक्कटं वुत्तं, पाचित्तुम्मदिते सिया ।
आपत्तीनं विभागस्मिं, नत्थि काचि विसेसता ॥

२६६.अनापुच्छा तु भिक्खुस्स, पुरतो या निसीदति ।
पयोगे दुक्कटं तस्सा, पाचित्ति तु निसीदिते ॥

२६७.अनोकासकतं भिक्खुं, पज्जं पुच्छन्तिया पन ।
पयोगे दुक्कटं होति, वुत्ता पाचित्ति पुच्छिते ॥

२६८.संकच्चिकं विना गामं, पदसा पविसन्तिया ।
पठमेनेव आराम-वग्गस्स सदिसं वदे ॥

छत्तुपाहनवग्गो नवमो ।

पाचित्तियकथा ।

२६९.अट्टसु दुविधापत्ति, पाटिदेसनियेसुपि ।
विज्जापेत्वा सचे सप्पिं, “भुज्जिस्सामी”ति गण्हति ॥

२७०.ततो भिक्खुनिया तस्सा, होति आपत्ति दुक्कटं ।
अज्झोहारेसु सब्बेसु, पाटिदेसनियं सिया ॥

पाटिदेसनीयकथा ।

२७१.इमं विदित्वा परमं पनुत्तरं ।
निरुत्तरं अत्थवसेन भिक्खु ।
सुखेन पज्जत्तमहासमुद्धं ।
दुरुत्तरं उत्तरतेव धीरो ॥

२७२.यस्मा तस्मा अस्मिं योगं ।
उस्मायुत्तो युत्तो कातुं ।
सत्तो सत्तो कङ्खच्छेदे ।
सत्थे सत्थे निच्चं निच्चं ॥

भिक्खुनीविभङ्गो निट्ठितो ।

चतुर्विपत्तिकथा

- २७३.क्रति आपत्तियो सील-विपत्तिपच्चया पन ।
चतस्सोव सियुं सील-विपत्तिपच्चया पन ॥
- २७४.जानं पाराजिकं धम्मं, सचे छादेति भिक्खुनी ।
चुता, थुल्लच्चयं होति, सचे वेमतिका सिया ॥
- २७५.प्राचित्ति भिक्खु सङ्गादि-सेसं छादेति चे पन ।
अत्तनो पन दुट्ठुल्लं, छादेन्तो दुक्कटं फुसे ॥
- २७६.आपत्तियो कताचार-विपत्तिपच्चया पन ।
एकायेव सियाचार-विपत्तिपच्चया पन ॥
- २७७.प्रटिच्छादेति आचार-विपत्तिं पन भिक्खु चे ।
एकमेवस्स भिक्खुस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥
- २७८.क्रति आपत्तियो दिट्ठि-विपत्तिपच्चया पन?
द्वे पनापत्तियो दिट्ठि-विपत्तिपच्चया सियुं ॥
- २७९.अच्चजं पापिकं दिट्ठिं, अत्तिया दुक्कटं फुसे ।
कम्मवाचाय ओसाने, पाचित्ति परियापुता ॥
- २८०.आपत्तियो कताजीव-विपत्तिपच्चया पन?
छळेवापज्जताजीव-विपत्तिपच्चया पन ॥
- २८१.आजीवहेतु पापिच्छो, असन्तं पन अत्तनि ।
मनुस्सुत्तरिधम्मं तु, वदं पाराजिकं फुसे ॥
- २८२.सञ्चरित्तं समापन्नो, होति सङ्गादिसेसता ।
परियायवचने जाते, तस्स थुल्लच्चयं सिया ॥
- २८३.पणीतभोजनं वत्वा, पाचित्ति परिभुञ्जतो ।
भिक्खुनी तु सचे होति, पाटिदेसनियं सिया ॥
- २८४.आजीवहेतु सूपं वा, ओदनं वा पनत्तनो ।
अत्थाय विज्जापेत्त्वान, दुक्कटं परिभुञ्जतो ॥

चतुर्विपत्तिकथा ।

अधिकरणपच्चयकथा

- २८५.विवादाधिकरणम्हा, कति आपत्तियो सियुं?
विवादाधिकरणम्हा, द्वे पनापत्तियो सियुं ॥
- २८६.पाचित्ति उपसम्पन्नं, होति ओमसतो पन ।
भिक्षुस्सानुपसम्पन्नं, ओमसन्तस्स दुक्कटं ॥
- २८७.अनुवादाधिकरण-पच्चयापत्तियो कति?
अनुवादाधिकरण-पच्चया तिविधा सियुं ॥
- २८८.अनुद्धंसेति चे भिक्षुं, अमूलन्तिमवत्थुना ।
सङ्घादिसेसमापत्ति-मापज्जति, न संसयो ॥
- २८९.तथा सङ्घादिसेसेन, अनुद्धंसेति चे पन ।
पाचित्ति, दुक्कटं वुत्तं, तथाचारविपत्तिया ॥
- २९०.आपत्तिपच्चया वुत्ता, कति आपत्तियो पन?
आपत्तिपच्चया वुत्ता, चतस्सोव महेसिना ॥
- २९१.जानं पाराजिकं धम्मं, सचे छादेति भिक्षुनी ।
चुता, थुल्लच्चयं होति, सचे वेमतिका सिया ॥
- २९२.पाचित्ति भिक्षु सङ्घादि-सेसं छादेति चे पन ।
तथाचारविपत्तिं तु, सचे छादेति दुक्कटं ॥
- २९३.आपत्तियो हि किच्चाधि-करणपच्चया कति?
पज्जेव होन्ति किच्चाधि-करणपच्चया पन ॥
- २९४.समनुभासनायेव, जत्तिया दुक्कटं फुसे ।
समणी अच्चजन्तीव, उक्खित्तस्सानुवत्तिका ॥
- २९५.थुल्लच्चयं द्वयं द्वीहि, कम्मवाचाहि सा फुसे ।
कम्मवाचाय ओसाने, तस्सा पाराजिकं सिया ॥
- २९६.समनुभासनायेव, भेदकस्सानुवत्तिका ।

न परिच्चजति तं लद्धिं, होति सङ्गादिसेसता ॥

२९७. समनुभासनायेव, पापिकाय च दिट्ठिया ।
यावततियकं तस्सा, पाचित्तच्चजतोपि च ॥

अधिकरणपच्चयकथा ।

खन्धकपुच्छाकथा

२९८. खन्धकेसुपि आपत्ति-पभेदं आगतं पन ।
पाटवत्थाय भिक्खूनं, पवक्खामि निबोधथ ॥

२९९. खन्धके पठमे ताव, कति आपत्तियो सियुं?
खन्धके पठमे ताव, द्वे पनापत्तियो सियुं ॥

३००. ऊनवीसतिवस्सं तु, करोतो उपसम्पदं ।
होति पाचित्तियं तस्स, सेसेसु पन दुक्कटं ॥

३०१. कति आपत्तियो होन्ति ।
खन्धके तु उपोसथे?
तिस्सो आपत्तियो होन्ति ।
खन्धके तु उपोसथे ॥

३०२. “नस्सन्तेते विनस्सन्तु”, इति भेदपुरक्खका ।
उपोसथस्स करणे, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥

३०३. उक्खित्तकेन सद्धिं तु, करोन्तस्स उपोसथं ।
होति पाचित्तियं तस्स, सेसेसु पन दुक्कटं ॥

३०४. कति आपत्तियो वुत्ता, वद वस्सूपनायिके?
एकाव दुक्कटापत्ति, वुत्ता वस्सूपनायिके ॥

३०५. कति आपत्तियो वुत्ता, खन्धके तु पवारणे?
तिस्सो आपत्तियो वुत्ता, उपोसथसमा मता ॥

३०६. कति आपत्तियो वुत्ता, चम्मे? तिस्सोव दीपिता ।
मारेन्तानं तु पाचित्ति, गहेत्वा वच्छतरिं पन ॥

- ३०७.अङ्गजातं छुपन्तस्स, रत्तेन पन चेतसा ।
तस्स थुल्लच्चयं वुत्तं, सेसेसु पन दुक्कटं ॥
- ३०८.कति आपत्तियो वुत्ता, भेसज्जक्खन्धके पन?
तिस्सो आपत्तियो वुत्ता, भेसज्जक्खन्धके पन ॥
- ३०९.समन्ता द्वङ्गुले तत्थ, थुल्लच्चयमुदीरितं ।
भोज्जयागूसु पाचित्ति, सेसेसु पन दुक्कटं ॥
- ३१०.कथिने नत्थि आपत्ति, पज्जत्तं केवलं पन ।
कति चीवरसंयुत्ते, वुत्ता आपत्तियो पन?
- ३११.तिस्सो चीवरसंयुत्ते, वुत्ता आपत्तियो पन ।
कुसवाकमये चीरे, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥
- ३१२.सनिस्सग्गाव पाचित्ति, अतिरेके तु चीवरे ।
सेसेसु दुक्कटं वुत्तं, बुद्धेनादिच्चबन्धुना ॥
- ३१३.चम्पेय्यके च कोसम्बे, कम्मस्मिं पारिवासिके ।
तथा समुच्चये एका, दुक्कटापत्ति दीपिता ॥
- ३१४.कति आपत्तियो वुत्ता, समथक्खन्धके पन?
द्वेयेवापत्तियो वुत्ता, समथक्खन्धके पन ॥
- ३१५.छन्दस्स दायको भिक्खु, पाचित्ति यदि खीयति ।
सेसेसु पन सब्बत्थ, दुक्कटं समुदाहटं ॥
- ३१६.कति खुद्दकवत्थुस्मिं, वुत्ता आपत्तियो पन?
तिस्सो खुद्दकवत्थुस्मिं, वुत्ता आपत्तियो पन ॥
- ३१७.अत्तनो अङ्गजातं तु, छिन्दं थुल्लच्चयं फुसे ।
रोमन्थे होति पाचित्ति, सेसे आपत्ति दुक्कटं ॥
- ३१८.तथा सेनासनस्मिं तु, तिस्सो आपत्तियो सियुं ।
विस्सज्जने च गरुनो, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥
- ३१९.निक्कट्टने च पाचित्ति, सङ्घिकम्हा विहारतो ।
सेसेसु पन सब्बत्थ, दुक्कटं समुदाहटं ॥

३२०.कति आपत्तियो सङ्ग-भेदे वुत्ता महेसिना?
द्वे पनापत्तियो सङ्ग-भेदे वुत्ता महेसिना ॥

३२१.भेदानुवत्तकानं तु, थुल्लच्चयमुदीरितं ।
गणभोगे तु भिक्खूनं, पाचित्ति परिदीपिता ॥

३२२.खन्धके वत्तसंयुत्ते, कति आपत्तियो मता?
खन्धके वत्तसंयुत्ते, दुक्कटापत्तियेव सा ॥

३२३.ठपने पात्तिमोक्खस्स, तथा एकाव दीपिता ।
भिक्खुनिक्खन्धके चापि, कति आपत्तियो मता?

३२४.भिक्खुनिक्खन्धके चापि, द्वे पनापत्तियो मता ।
अपवारणाय पाचित्ति, सेसेसु पन दुक्कटं ॥

खन्धकपुच्छाकथा निट्ठिता ।

समुद्धानसीसकथा

३२५.विभङ्गेसु पन द्वीसु, पञ्जत्तानि महेसिना ।
यानि पाराजिकादीनि, उद्दिसन्ति उपोसथे ॥

३२६.तेसं दानि पवक्खामि, समुद्धानमितो परं ।
पाटवत्थाय भिक्खूनं, तं सुणाथ समाहिता ॥

३२७.क्रायो च वाचापि च कायवाचा ।
तानेव चित्तेन युतानि तीणि ।
एकङ्गिकं द्वङ्गितिवङ्गिकन्ति ।
छधा समुद्धानविधिं वदन्ति ॥

३२८.तेसु एकेन वा द्वीहि, तीहि वाथ चतूहि वा ।
छहि वापत्तियो नाना-समुद्धानेहि जायरे ॥

३२९.तत्थ पञ्चसमुद्धाना, का चापत्ति न विज्जति ।
होति एकसमुद्धाना, पच्छिमेहेव तीहिपि ॥

३३०.तथेव द्विसमुद्धाना, कायतो कायचित्ततो ।
वाचतो वाचचित्तम्हा, ततियच्छट्ठतोपि च ॥

३३१.चतुर्थच्छट्टतो चेव, पञ्चमच्छट्टतोपि च ।
जायते पञ्चधावेसा, समुट्ठाति न अज्जतो ॥

३३२.तिसमुट्ठानिका नाम, पठमेहि च तीहिपि ।
पच्छिमेहि च तीहेव, समुट्ठाति न अज्जतो ॥

३३३.पठमा ततिया चेव, चतुर्थच्छट्टतोपि च ।
दुतिया ततिया चेव, पञ्चमच्छट्टतोपि च ॥

३३४.द्विधा चतुसमुट्ठाना, जायते न पनज्जतो ।
एकधा छसमुट्ठाना, समुट्ठाति छहेव हि ॥

आह च —

३३५.‘‘तिधा एकसमुट्ठाना, पञ्चधा द्विसमुट्ठिता ।
द्विधा तिचतुरो ठाना, एकधा छसमुट्ठिता’’ ॥

३३६.तेरसेव च नामानि, समुट्ठानविसेसतो ।
लभन्तापत्तियो सब्बा, तानि वक्खामितो परं ॥

३३७.प्रठमन्तिमवत्थुज्ज, दुतियं सज्जरित्तकं ।
समनुभासनज्जेव, कथिनेळकलोमकं ॥

३३८.पदसोधम्ममद्धानं, थेय्यसत्थज्ज देसना ।
भूतारोचनकज्जेव, चोरिवुट्ठापनम्पि च ॥

३३९.अननुज्जातकज्जाति, सीसानेतानि तेरस ।
तेरसेते समुट्ठान-नया विज्जूहि चिन्तिता ॥

३४०.तत्थ या तु चतुत्थेन, समुट्ठानेन जायते ।
आदिपाराजिकुट्ठाना, अयन्ति परिदीपिता ॥

३४१.सचित्तकेहि तीहेव, समुट्ठानेहि या पन ।
जायते सा पनुट्ठिता, अदिन्नादानपुब्बका ॥

३४२.समुट्ठानेहि यापत्ति, जातुच्छहिपि जायते ।
सज्जरित्तसमुट्ठाना, नामाति परिदीपिता ॥

- ३४३ छट्ठेनेव समुट्ठाति, समुट्ठानेन या पन ।
समुट्ठानवसेनायं, वुत्ता समनुभासना ॥
- ३४४ ततियच्छट्ठतोयेव, समुट्ठाति हि या पन ।
समुट्ठानवसेनायं, कथिनुपपदा मता ॥
- ३४५ जायते या पनापत्ति, कायतो कायचित्ततो ।
अयमेळकलोमादि-समुट्ठानाति दीपिता ॥
- ३४६ जायते या पनापत्ति, वाचतो वाचचित्ततो ।
अयं तु पदसोधम्म-समुट्ठानाति वुच्चति ॥
- ३४७ कायतो कायवाचम्हा, चतुत्थच्छट्ठतोपि च ।
जायते सा पनद्धान-समुट्ठानाति सूचिता ॥
- ३४८ चतुत्थच्छट्ठतोयेव, समुट्ठाति हि या पन ।
थेय्यसत्थसमुट्ठाना, अयन्ति परिदीपिता ॥
- ३४९ प्रज्जमेनेव या चेत्य, समुट्ठानेन जायते ।
समुट्ठानवसेनायं, धम्मदेसनसज्जिता ॥
- ३५० अचित्तकेहि तीहेव, समुट्ठानेहि या सिया ।
समुट्ठानवसेनायं, भूतारोचनपुब्बका ॥
- ३५१ पज्जमच्छट्ठतोयेव, या समुट्ठानतो सिया ।
अयं तु पठिता चोरि-वुट्ठापनसमुट्ठिता ॥
- ३५२ दुतिया ततियम्हा च, पज्जमच्छट्ठतोपि या ।
जायते अननुज्जात-समुट्ठाना अयं सिया ॥
- ३५३ प्रथमं दुतियं तत्थ, चतुत्थं नवमम्पि च ।
दसमं द्वादसमज्जाति, समुट्ठानं सचित्तकं ॥
- ३५४ एकेकस्मिं समुट्ठाने, सदिसा इध दिस्सरे ।
सुक्कज्ज कायसंसग्गो, पठमानियतोपि च ॥
- ३५५ पुब्बुपपरिपाको च, रहो भिक्खुनिया सह ।
सभोजने, रहो द्वे च, अङ्गुली, उदके हसं ॥

३५६ प्रहारे, उगिरे चेव, तेपञ्जासा च सेखिया ।
अधक्खकुब्भजाणुञ्च, गामन्तरमवस्सुता ॥

३५७ तलमट्ठुदसुद्धि च, वस्संवुट्ठा तथेव च ।
ओवादाय न गच्छन्ती, नानुबन्धे पवत्तिनिं ॥

३५८ प्रञ्चसत्तति निहिट्ठा, कायचित्तसमुट्ठिता ।
इमे एकसमुट्ठाना, मेथुनेन समा मता ॥

पठमपाराजिकसमुट्ठानं ।

३५९ विगहं, उत्तरिञ्चेव, दुट्ठुल्लं, अत्तकामता ।
दुट्ठदोसा दुवे चेव, दुतियानियतोपि च ॥

३६० अच्छिन्दनञ्च परिणामो, मुसा, ओमसपेसुणा ।
दुट्ठुल्लारोचनञ्चेव, पथवीखणनम्पि च ॥

३६१ भूतगामञ्जवादो च, उज्झापनकमेव च ।
निक्कट्ठो, सिञ्चनञ्चेव, तथा आमिसहेतु च ॥

३६२ भुत्ताविं, एहनादरिं, भिसापनकमेव च ।
अपनिधेय्य, सञ्चिच्च, पाणं, सप्पाणकम्पि च ॥

३६३ उक्कोटनं = ०० तथा ऊनो, संवासो, नासनेन च ।
सहधम्मिकं, विलेखाय, मोहनामूलकेन च ॥

३६४ क्कुक्कुच्चं, खीयनं दत्त्वा, परिणामेय्य पुगगले ।
किं ते, अकालं, अच्छिन्दे, दुग्गहा, निरयेन वा ॥

३६५ गणस्स च विभङ्गञ्च, दुब्बलासा तथेव च ।
धम्मिकं कथिनुद्धारं, सञ्चिच्चाफासुमेव च ॥

३६६ सयं उपस्सयं दत्त्वा, अक्कोसेय्य च चण्डिका ।
कुलमच्छरिनी अस्स, गब्भिनिं वुट्ठपेय्य च ॥

३६७ प्रायन्तिं, द्वे च वस्सानि, सङ्खेनासम्मत्तम्पि च ।
तिस्सो गिहिगता वुत्ता, तिस्सोयेव कुमारिका ॥

३६८.ऊनद्वादसवस्सा द्वे, तथालं ताव तेति च ।
सोकावस्सा तथा पारि-वासिकच्छन्ददानतो ॥

३६९.अनुवस्सं दुवे चाति, सिक्खा एकूनसत्तति ।
अदिन्नादानतुल्यत्ता, तिसमुद्धानिका कता ॥

दुतियपाराजिकसमुद्धानं ।

३७०.सञ्चरिकुटिमहल्लकं, धोवापनञ्च पटिग्गहो ।
चीवरस्स च विञ्जत्ति, गहणञ्च तदुत्तरिं ॥

३७१.उपक्खटद्वयञ्चेव, तथा दूतेन चीवरं ।
कोसियं, सुद्धकाळानं, द्वेभागादानमेव च ॥

३७२.छब्बस्सानि, पुराणस्स, लोमधोवापनम्पि च ।
रूपियस्स पटिग्गाहो, उभो नानप्पकारका ॥

३७३.ऊनबन्धनपत्तो च, वस्ससाटिकसुत्तकं ।
विकप्पापज्जनं, याव, द्वार, दानञ्च सिब्बनं ॥

३७४.पूवेहि, पच्चयो जोतिं, रतनं, सूचि, मञ्चकं ।
तूलं, निसीदनं, कण्डु, वस्सिका, सुगतस्स च ॥

३७५.अञ्जविञ्जत्तिसिक्खा च, अञ्जचेतापनम्पि च ।
सङ्घिकेन दुवे वुत्ता, द्वे महाजनिकेन च ॥

३७६.तथा =०१ पुग्गलिकेनेकं, गरुपावुरणं लहुं ।
द्वे विघासोदसाटी च, तथा समणचीवरं ॥

३७७.इति एकूनपण्णास, धम्मा दुक्खन्तदस्सिना ।
छसमुद्धानिका एते, सञ्चरित्तसमा कता ॥

सञ्चरित्तसमुद्धानं ।

३७८.सङ्गभेदो च भेदानु-वत्तदुब्बचदूसका ।
दुद्धल्लच्छादनं, दिट्ठि, छन्द, उज्जग्घिका दुवे ॥

३७९.अप्पसद्दा दुवे वुत्ता, तथा न ब्याहरेति च ।

छमा, नीचासने, ठानं, पच्छतो, उप्पथेन च ॥

३८०.वज्जच्छादानुवत्ता च, गहणं, ओसारेय्य च ।
पच्चक्खामीति सिक्खा च, तथा किस्मिञ्चिदेव च ॥

३८१.संसट्ठा द्वे, वधित्वा च, विसिब्बेत्वा च दुक्खितं ।
पुनदेव च संसट्ठा, नेव वूपसमेय्य च ॥

३८२.जानं सभिव्खुकारामं, तथेव न पवारये ।
तथा अन्वद्धमासञ्च, सहजीविनियो दुवे ॥

३८३.सचे मे चीवरं अय्ये, अनुबन्धिस्ससीति च ।
सत्तित्स इमे धम्मा, सम्बुद्धेन पकासिता ॥

३८४.सब्बे एते समुट्ठाना, कायवाचादितो सियुं ।
समासमसमेनेव, कता समनुभासना ॥

समनुभासनसमुट्ठानं ।

३८५.कथिनानि च तीणादि, पत्तो, भेसज्जमेव च ।
अच्चेकम्पि च सासङ्कं, पक्कमन्तद्वयम्पि च ॥

३८६.तथा उपस्सयं गन्त्वा, भोजनञ्च परम्परं ।
अनतिरित्तं सभत्तो, विकप्पेत्वा तथेव च ॥

३८७.रज्जो, विकाले, वोसासा-रज्जकुस्सयवादिका ।
पत्तसन्निचयञ्चेव, पुरे, पच्छा, विकालके ॥

३८८.पञ्चाहिकं = ०२, सङ्कमनिं, तथा आवसथद्वयं ।
पसाखे, आसने चाति, एकूनतिसिमे पन ॥

३८९.द्विसमुट्ठानिका धम्मा, निद्धिट्ठा कायवाचतो ।
कायवाचादितो चेव, सब्बे कथिनसम्भवा ॥

कथिनसमुट्ठानं ।

३९०.द्वे सेय्याहच्चपादो च, पिण्डञ्च गणभोजनं ।
विकाले, सन्निधिञ्चेव, दन्तपोनमचेलकं ॥

३९१.उय्युत्तञ्च वसुय्योधिं, सुरा, ओरेन न्हायनं ।
दुब्बण्णकरणञ्चेव, पाटिदेसनियद्वयं ॥

३९२.लसुणं, उपतिट्ठेय्य, नच्चदस्सनमेव च ।
नग्गं, अत्थरणं, मञ्चे, अन्तोरेट्ठे, तथा बहि ॥

३९३.अन्तोवस्समगारञ्च, आसन्दिं, सुत्तकन्तनं ।
वेय्यावच्चं, सहत्था च, आवासे च अभिक्खुके ॥

३९४.छत्तं, यानञ्च सङ्घाणि, अलङ्कारं, गन्धवासितं ।
भिक्खुनी, सिक्खमाना च, सामणेरी, गिहीनिया ॥

३९५.तथा संकच्चिका चाति, तेचत्तालीसिमे पन ।
सब्बे एळकलोमेन, द्विसमुद्धानिका समा ॥

एळकलोमसमुद्धानं ।

३९६.अञ्जत्रासम्मतो चेव, तथा अत्थङ्गतेन च ।
तिरच्छानविज्जा द्वे वुत्ता, अनोकासकतम्पि च ॥

३९७.सब्बे छ पनिमे धम्मा, वाचतो वाचचित्ततो ।
द्विसमुद्धानिका होन्ति, पदसोधम्मतुल्यता ॥

पदसोधम्मसमुद्धानं ।

३९८.एकं नावं, पणीतञ्च, संविधानञ्च संहरे ।
धञ्जं, निमन्तिता चेव, पाटिदेसनियद्वकं ॥

३९९.एता =०३ चतुसमुद्धाना, सिक्खा चुद्धस होन्ति हि ।
पञ्जत्ता बुद्धसेट्ठेन, अब्धानेन समा मता ॥

अब्धानसमुद्धानं ।

४००.सुतिं, सूपादिविज्जत्तिं, अन्धकारे तथेव च ।
पटिच्छन्ने च ओकासे, ब्यूहे चाति इमे छपि ॥

४०१.सब्बे तु द्विसमुद्धाना, चतुत्थच्छट्ठतो सियुं ।
थेय्यसत्थसमुद्धाना, देसितादिच्चबन्धुना ॥

थेय्यसत्थसमुद्धानं ।

४०२ छत्त, दण्डकरस्सापि, सत्थावुधकरस्सपि ।
पादुकूपाहना, यानं, सेय्या, पल्लत्थिकाय च ॥

४०३ वेठितोगुण्ठितो चाति, एकादस निदस्सिता ।
सब्बे एकसमुद्धाना, धम्मदेसनसज्जिता ॥

धम्मदेसनसमुद्धानं ।

४०४ भूतारोचनकञ्चेव, चोरिवुद्धापनम्पि च ।
अननुज्जातमत्तज्झि, असम्भिन्नमिदं तयं ॥

समुद्धानसीसकथा निद्धिता ।

एकुत्तरनयकथा

४०५ कति आपत्तियो होन्ति, समुद्धानेन आदिना?
पञ्च आपत्तियो होन्ति, कुटिं संयाचिकाय तु ॥

४०६ क्करोतो पन तिस्सोव, पयोगे दुक्कटादयो ।
विकाले पन पाचित्ति, तथा अज्जातिहत्थतो ॥

४०७ आहेत्वा भुज्जतो वुत्तं, पाटिदेसनियम्पि च ।
पञ्चिमापत्तियो होन्ति, समुद्धानेन आदिना ॥

४०८ कति = ०४ आपत्तियो होन्ति, दुतियेन तुवं भण?
आपत्तियो चतस्सोव, होन्तीति परिदीपये ॥

४०९: 'कुटिं मम करोथा' ति, समादिसति भिक्खु चे ।
करोन्ति चे कुटिं तस्स, विपन्नं सब्बथा पन ॥

४१० तिस्सो पुरिमनिद्धि, पयोगे दुक्कटादयो ।
पदसोधम्ममूलेन, चतस्सोव भवन्तिमा ॥

४११ ततियेन कति जायन्ति, समुद्धानेन मे भण?
ततियेन तुवं ब्रूमि, पञ्चधापत्तियो सियुं ॥

४१२ भिक्खु संविदहित्वान ।

करोति च कुटिं सचे ।

तिस्सो आपत्तियो होन्ति ।

पयोगे दुक्कटादयो ॥

४१३ प्रणीतभोजनं वत्वा, होति पाचिन्ति भुञ्जतो ।

भिक्खुनिं न निवारेत्वा, पाटिदेसनियं सिया ॥

४१४ सियुं कति चतुत्थेन, समुद्धानेन मे भण?

छळेवापत्तियो होन्ति, मेथुनं यदि सेवति ॥

४१५ होति पाराजिकं तस्स, कुटिं संयाचिकाय तु ।

करोतो पन तिस्सोव, पयोगे दुक्कटादयो ॥

४१६ विकाले पन पाचिन्ति, तथा अज्जातिहत्यतो ।

गहेत्वा भुञ्जतो वुत्तं, पाटिदेसनियम्पि च ॥

४१७ कति आपत्तियो होन्ति, पञ्चमेन? छ होन्ति हि ।

मनुस्सुत्तरिधम्मं तु, वदं पाराजिकं फुसे ॥

४१८: “कुटिं मम करोथा” ति ।

समादिसति भिक्खु चे ।

करोन्ति चे कुटिं तिस्सो ।

होन्ति ता दुक्कटादयो ॥

४१९ वाचेति पदसो धम्मं, होति पाचिन्ति भिक्खुनो ।

दवकम्यता वदन्तस्स, तस्स दुब्भासितं सिया ॥

४२० समुद्धानेन = ०५ छट्ठेन, कति आपत्तियो सियुं?

छ च संविदहित्वान, भण्डं हरति चे चुतो ॥

४२१: “कुटिं मम करोथा” ति ।

समादिसति भिक्खु चे ।

करोन्ति चे कुटिं तिस्सो ।

होन्ति ता दुक्कटादयो ॥

४२२ प्रणीतभोजनं वत्वा, होति पाचिन्ति भुञ्जतो ।

भिक्षुनिं न निवारेत्वा, पाटिदेसनियं सिया ॥

४२३ इध यो विमतूपरमं परमं ।
 इममुत्तरमुत्तरति ।
 विनयं सुनयं सुनयेन युतो ।
 स च दुत्तरमुत्तरमुत्तरति ॥

आपत्तिसमुद्धानकथा ।

४२४ इतो परं पवक्खामि, परमेकुत्तरं नयं ।
 अविक्खित्तेन चित्तेन, तं सुणाथ समाहिता ॥

४२५ के आपत्तिकरा धम्मा, अनापत्तिकरापि के?
 का पनापत्तियो नाम, लहुका गरुकापि का?

४२६ सावसेसा च कापत्ति, का नामानवसेसका?
 दुट्ठुल्ला नाम कापत्ति, अदुट्ठुल्लापि नाम का?

४२७ नियता नाम कापत्ति, का पनानियतापि च?
 देसनागामिनी का च, का चादेसनागामिनी?

४२८ समुद्धानानि आपत्ति-करा धम्माति दीपिता ।
 अनापत्तिकरा धम्मा, समथा सत्त दस्सिता ॥

४२९ प्राराजिकादयो सत्त-विधा आपत्तियो सियुं ।
 लहुका तत्थ पञ्चेव, होन्ति थुल्लच्चयादयो ॥

४३० प्राराजिकं ठपेत्त्वान, सावसेसावसेसका ।
 एका पाराजिकापत्ति, मता अनवसेसका ॥

४३१: “दुट्ठुल्ला” ति = ०६ च निद्दिट्ठा, दुविधापत्तिआदितो ।
 सेसा पञ्चविधापत्ति, “अदुट्ठुल्ला” ति दीपिता ॥

४३२ प्रज्जानन्तरियसंयुत्ता, नियतानियतेतरा ।
 देसनागामिनी पञ्च, द्वे पनादेसनागामिका ॥

एकककथा ।

४३३ अभब्बापत्तिको को च, भब्बापत्तिकपुग्गलो?
उपसम्पदकम्मं तु, सत्थुना कस्स वारितं?

४३४ आपत्तिमापज्जितुं द्वेव लोके ।
बुद्धा च पच्चेकबुद्धा अभब्बा ।
आपत्तिमापज्जितुं द्वेव लोके ।
भिक्षू च भब्बा अथ भिक्षुनी च ॥

४३५ अद्धविहीनो अङ्गविहीनो ।
वत्थुविपन्नो दुक्कटकारी ।
नो परिपुण्णो याचति यो नो ।
तस्सुपसम्पदा पटिसिद्धा ॥

४३६ अत्थापत्तिं हवे लद्ध-समापत्तिस्स भिक्षुनो ।
अत्थापत्तिं हि नो लद्ध-समापत्तिस्स दीपिता ॥

४३७ भूतस्सारोचनं लद्ध-समापत्तिस्स निद्विसे ।
अभूतारोचनापत्तिं, असमापत्तिलाभिनो ॥

४३८ अत्थि सद्धम्मसंयुत्ता, असद्धम्मयुतापि च ।
सपरिक्खारसंयुत्ता, परसन्तकसंयुता ॥

४३९ प्रदसोधम्ममूलादी, सद्धम्मपटिसंयुता ।
दुट्ठुल्लवाचसंयुत्ता, असद्धम्मयुता सिया ॥

४४० अतिरेकदसाहं तु, ठपने चीवरादिनो ।
अनिस्सज्जित्वा भोगे च, सपरिक्खारसंयुता ॥

४४१ सङ्घस्स मज्जपीठादिं, अज्झोकासत्थरेपि च ।
अनापुच्छाव गमने, परसन्तकसंयुता ॥

४४२ कथं मुसा भणन्तस्स, लहुकापत्तिं जायते?
कथं मुसा भणन्तस्स, लहुकापत्तिं जायते?

४४३ 'सिखरणी'ति सच्चं तु, भणतो गरुकं सिया ।
सम्पजानमुसावादे, पाचित्तिं लहुका भवे ॥

४४४ कथं मुसा भणन्तस्स, गरुकं होति भिक्षुनो?

कथञ्च भणतो सच्चं, आपत्ति लहुका सिया?

४४५ अभूतारोचने तस्स, गरुकापत्ति दीपिता ।
भूतस्सारोचने सच्चं, वदतो लहुका सिया ॥

४४६ कथं भूमिगतो दोसं, न वेहासगतो फुसे?
कथं वेहासगो दोसं, न च भूमिगतो फुसे?

४४७ अङ्गकम्मं विकोपेतुं, हत्थपासं जहं फुसे ।
केसमत्तम्पि आकासे, तिष्ठतो नत्थि वज्जता ॥

४४८ आहच्चपादकं मञ्चं, वेहासकुटियूपरि ।
पीठं वाभिनिसीदन्तो, आपज्जति न भूमितो ॥

४४९ पविसन्तो कथं भिक्खु, आपज्जति, न निक्खमं?
पविसन्तो कथं भिक्खु, पविसन्तो न चेव तं?

४५० सच्छत्तुपाहनो वत्त-मपूरेत्वान केवलं ।
पविसन्तो पनापत्तिं, आपज्जति, न निक्खमं ॥

४५१ गमिको गमिकवत्तानि, अपूरेत्वान निक्खमं ।
निक्खमन्तोव आपत्तिं, फुसेय्य, पविसं न च ॥

४५२ आदियन्तो पनापत्तिं, आपज्जति कथं वद?
तथेवानादियन्तोपि, आपज्जति कथं वद?

४५३ भिक्खुनी अतिगम्भीरं, या काचुदकसुद्धिकं ।
आदियन्ती पनापत्तिं, आपज्जति, न संसयो ॥

४५४ अनादियित्वा दुब्बण्ण-करणं पन चीवरं ।
येवं अनादियन्तोव, आपज्जति हि नाम सो ॥

४५५ समादियन्तो आपत्तिं, आपज्जति कथं पन?
तथासमादियन्तोपि, आपज्जति कथं पन?

४५६ ओ = ०८ हि मूगब्बतादीनि, वतानिध समादियं ।
समादियन्तो आपत्तिं, आपज्जति हि नाम सो ॥

४५७ो हि कम्मकतो भिक्खु, वुत्तं वत्तं पनत्तनो ।
तज्जासमादियन्तोव, आपज्जति हि नाम सो ॥

४५८करोन्तोव पनापत्तिं, कथमापज्जते नरो?
न करोन्तो कथं नाम, समणो दोसवा सिया?

४५९भण्डागारिककम्मञ्च, वेज्जकम्मञ्च चीवरं ।
अज्जातिकाय सिब्बन्तो, करं आपज्जते नरो ॥

४६०उपज्झायस्स वत्तानि, वत्तानि इतरस्स वा ।
अकरोन्तो पनापत्तिं, आपज्जति हि नाम सो ॥

४६१देन्तो आपज्जतापत्तिं, न देन्तोपि कथं भण?
अज्जातिकाय यं किञ्चि, भिक्खु भिक्खुनिया पन ॥

४६२चीवरं ददमानो हि, देन्तो आपज्जते पन ।
तथन्तेवासिकादीनं, अदेन्तो चीवरादिकं ॥

४६३अत्तसन्निस्सिता अत्थि, तथेव परनिस्सिता ।
मुदुलम्बादिनो अत्ता, सेसा हि परनिस्सिता ॥

४६४कथञ्च पटिगणहन्तो, आपज्जति हि वज्जतं?
कथमप्पटिगणहन्तो, आपज्जति हि वज्जतं?

४६५चीवरं पटिगणहन्तो, भिक्खु अज्जातिहत्थतो ।
ओवादञ्च न गणहन्तो, आपज्जति हि वज्जतं ॥

४६६कथञ्च परिभोगेन, आपज्जति तपोधनो?
कथं न परिभोगेन, आपज्जति तपोधनो?

४६७ो हि निस्सगियं वत्थुं, अच्चजित्वा निसेवति ।
अयं तु परिभोगेन, आपज्जति, न संसयो ॥

४६८अतिक्कमेन्ती सङ्घाटि-चारं पञ्चाहिकं पन ।
अयं तु परिभोगेन, आपज्जति हि भिक्खुनी ॥

४६९दिवापज्जति नो रत्तिं, रत्तिमेव च नो दिवा ।
द्वारं असंवरित्वान, सेन्तो आपज्जते दिवा ॥

४७० सगारसेय्यकं = ०९ रत्तिं, आपज्जति हि नो दिवा ।
अरुणुग्गे पनापत्तिं, कथं न अरुणुग्गमे?

४७१ एकछारत्तसत्ताह-दसाहादिअतिक्कमे ।
फुसन्तो वुत्तमापत्तिं, आपज्जत्यरुणुग्गमे ॥

४७२ पवारेत्त्वान भुज्जन्तो, फुसे न अरुणुग्गमे ।
छिन्दन्तस्स सियापत्तिं, कथमच्छिन्दतो सिया?

४७३ छिन्दन्तो भूतगामज्ज, अङ्गजातज्ज अत्तनो ।
पाराजिकज्ज पाचिन्ति, फुसे थुल्लच्चयम्पि च ॥

४७४ छिन्दन्तो नखे केसे, आपज्जति हि नाम सो ।
छादेन्तोपज्जतापत्तिं, नच्छादेन्तो कथं पन?

४७५ छादेन्तो पन आपत्तिं, छादेन्तोपज्जते नरो ।
आपज्जति पनच्छिन्नो, नच्छादेन्तो तिणादिना ॥

४७६ आपज्जति हि धारेन्तो, न धारेन्तो कथं पन?
धारेन्तो कुसचीरादिं, धारेन्तोपज्जते पन ॥

४७७ उद्दिन्नं निस्सट्ठपत्तं तं, अधारेन्तोव दोसवा ।
सचित्तकदुकं सज्जा-विमोक्खकदुकं भवे ॥

दुककथा ।

४७८ अत्थापत्ति हि तिड्ढन्ते, नाथे, नो परिनिब्बुते ।
निब्बुते न तु तिड्ढन्ते, अत्थापत्तुभयत्थपि ॥

४७९ रुहिरुप्पादनापत्ति, ठिते, नो परिनिब्बुते ।
थेरमावुसवादेन, वदतो परिनिब्बुते ॥

४८० आपत्तियो इमा द्वेपि, ठपेत्वा सुगते पन ।
अवसेसा धरन्तेपि, भवन्ति परिनिब्बुते ॥

४८१ कालेयेव सियापत्ति, विकाले न सिया कथं?
विकाले तु सियापत्ति, न काले, उभयत्थपि?

४८२ भुज्जतो नतिरित्तं तु, कालस्मिं, नो विकालके ।
विकालभोजनापत्ति, विकाले, तु न कालके ॥

४८३ अवसेसं = १० पनापत्तिं, आपज्जति हि सब्बदा ।
सब्बं काले विकाले च, नत्थि तत्थ च संसयो ॥

४८४ रत्तिमेव पनापत्तिं, आपज्जति च नो दिवा ।
दिवापज्जति नो रत्तिं, आपज्जतु भयत्थपि ॥

४८५ सहसेय्या सिया रत्तिं, द्वारासंवरमूलका ।
दिवा, सेसा पनापत्ति, सिया रत्तिं दिवापि च ॥

४८६ दसवस्सो तु नो ऊन-दसवस्सो सिया कथं?
होतूनदसवस्सो, नो, दसवस्सू भयत्थपि?

४८७ उपट्ठापेति चे बालो, परिसं दसवस्सिको ।
आपत्तिं पन अब्यत्तो, आपज्जति, न संसयो ॥

४८८ तथूनदसवस्सो च, “पण्डितोह”न्ति गणहति ।
परिसं, दसवस्सो नो, सेसमापज्जते उभो ॥

४८९ काळे आपज्जतापत्तिं, न जुण्हे जुण्हे कथं ।
आपज्जति, न काळस्मिं, आपज्जतू भयत्थपि?

४९० वस्सं अनुपगच्छन्तो, काळे, नो जुण्हे पन ।
आपज्जतापवारेन्तो, जुण्हे, न पन काळके ॥

४९१ अवसेसं तु पज्जत्त-मापत्तिमविपत्तिना ।
काळे चेव च जुण्हे च, आपज्जति, न संसयो ॥

४९२ वस्सूपगमनं काळे, नो जुण्हे, तु पवारणा ।
जुण्हे कप्पति, नो काळे, सेसं पनु भयत्थपि ॥

४९३ अत्थापत्ति तु हेमन्ते, न होतीतरुद्वये ।
गिम्हेयेव न सेसेसु, वस्से नो इतरद्वये ॥

४९४ दिने पाळिपदक्खाते, कत्तिके पुण्णमासिया ।
ठपितं तु विकप्पेत्वा, वस्ससाटिकचीवरं ॥

४९५ आपज्जति च हेमन्ते, निवासेति च तं सचे ।
पुण्णमादिवसस्मिञ्चि, कत्तिकस्स तु पच्छिमे ॥

४९६ तं अपच्चुद्धरित्वाव, हेमन्तेयेव, नेतरे ।
आपज्जतीति निदिट्ठं, कुरुन्दडुकथाय तु ॥

४९७: “अतिरेकमासो = ११ सेसो” ति ।
परियेसन्तो च गिम्हिके ।
गिम्हे आपज्जतापत्तिं ।
न त्वेवितरुतुद्वये ॥

४९८ विज्जमाने सचे नग्गो, वस्ससाटिकचीवरे ।
ओवस्सापेति यो कायं, वस्से आपज्जतीध सो ॥

४९९ आपज्जति हि सङ्खोव, न गणो न च पुग्गलो ।
गणोव न च सेसा हि, पुग्गलोव न चापरे ॥

५०० अधिट्ठानं करोन्तो वा, पारिसुद्धिउपोसथं ।
सङ्खो वापज्जतापत्तिं, न गणो न च पुग्गलो ॥

५०१ सुत्तुद्वेसमधिट्ठानं, करोन्तो वा उपोसथं ।
गणो वापज्जतापत्तिं, न सङ्खो न च पुग्गलो ॥

५०२ सुत्तुद्वेसं करोन्तो वा, एको पन उपोसथं ।
पुग्गलोपज्जतापत्तिं, न च सङ्खो गणो न च ॥

५०३ आपज्जति गिलानोव, नागिलानो कथं पन ।
आपज्जतागिलानोव, नो गिलानो उभोपि च ?

५०४ भेसज्जेन पनज्जेन, अत्थे सति च यो पन ।
विज्जापेति तदज्जं सो, आपज्जति अकल्लको ॥

५०५ भेसज्जेन अत्थेपि, भेसज्जं विज्जापेति चे ।
आपज्जतागिलानोव, सेसं पन उभोपि च ॥

५०६ अत्थापत्ति हि अन्तोव, न बहिद्धा, तथा बहि ।
आपज्जति, न चेवन्तो, अत्थापत्तुभयत्थपि ॥

५०७. अनुपखज्ज सेय्यं तु, कप्पेन्तो पन केवलं ।
आपज्जति पनापत्तिं, अन्तोयेव च, नो बहि ॥

५०८. अज्झोकासे तु मज्जादिं, सन्थरित्वान पक्कमं ।
बहियेव च, नो अन्तो, सेसं पनुभयत्थपि ॥

५०९. अन्तोसीमायेवापत्तिं, बहिसीमाय नेव च ।
बहिसीमाय, नो अन्तो-सीमाय, उभयत्थपि ॥

५१०. सछत्तुपाहनो = १२ भिक्खु, पविसन्तो तपोधनो ।
उपचारसीमोक्कन्तो, अन्तो आपज्जते पन ॥

५११. गमिको दारुभण्डादिं, पटिसामनवत्तकं ।
अपूरेत्त्वान गच्छन्तो, उपचारस्सतिक्कमे ॥

५१२. आपज्जति पनापत्तिं, बहिसीमाययेव सो ।
सेसमापज्जते अन्तो-बहिसीमाय सब्बसो ॥

तिककथा ।

५१३. सकवाचाय आपन्नो, परवाचाय सुज्झति ।
परवाचाय आपन्नो, सकवाचाय सुज्झति ॥

५१४. सकवाचाय आपन्नो, सकवाचाय सुज्झति ।
परवाचाय आपन्नो, परवाचाय सुज्झति ॥

५१५. वचीद्वारिकमापत्तिं, आपन्नो सकवाचतो ।
तिणवत्थारकं गन्त्वा, परवाचाय सुज्झति ॥

५१६. तथा अप्पटिनिस्सग्गे, पापिकाय हि दिट्ठिया ।
परस्स कम्मवाचाय, आपज्जित्वान वज्जतं ॥

५१७. देसेन्तो भिक्खुनो मूले, सकवाचाय सुज्झति ।
वचीद्वारिकमापत्तिं, आपन्नो भिक्खुसन्तिके ॥

५१८. देसेत्वा तं विसुज्झन्तो, सकवाचाय सुज्झति ।
सङ्घादिसेसमापत्तिं, यावततियकं पन ॥

- ५१९.परस्स कम्मवाचाय, आपज्जित्वा तथा पुन ।
परस्स परिवासादि-कम्मवाचाय सुज्झति ॥
- ५२०.कायेनापज्जतापत्तिं, वाचाय च विसुज्झति ।
वाचायापज्जतापत्तिं, कायेन च विसुज्झति ॥
- ५२१.कायेनापज्जतापत्तिं, कायेनेव विसुज्झति ।
वाचायापज्जतापत्तिं, वाचायेव विसुज्झति ॥
- ५२२.कायद्वारिकमापत्तिं, कायेनापज्जते, पुन ।
देसेन्तो तं पनापत्तिं, वाचायेव विसुज्झति ॥
- ५२३.वचीद्वारिकमापत्तिं = १३, आपज्जित्वान वाचतो ।
तिणवत्थारकं गन्त्वा, कायेनेव विसुज्झति ॥
- ५२४.कायद्वारिकमापत्तिं, आपज्जित्वान कायतो ।
तिणवत्थारकं गन्त्वा, कायेनेव विसुज्झति ॥
- ५२५.वचीद्वारिकमापत्तिं, आपज्जित्वा तपोधनो ।
तमेव पन देसेन्तो, वाचायेव विसुज्झति ॥
- ५२६.सुत्तो आपज्जतापत्तिं, पटिबुद्धो विसुज्झति ।
आपन्नो पटिबुद्धो, सुत्तो सुज्झति सो कथं?
- ५२७.सुत्तो आपज्जतापत्तिं, सुत्तोयेव विसुज्झति ।
पटिबुद्धो आपन्नो, पटिबुद्धो विसुज्झति?
- ५२८.सगारसेय्यकादिं तु, सुत्तो आपज्जते नरो ।
देसेन्तो पन तं जत्वा, पटिबुद्धो विसुज्झति ॥
- ५२९.आपज्जित्वान जग्गन्तो, तिणवत्थारके पन ।
समथे तु सयन्तो, सुत्तो वुड्ढाति नाम सो ॥
- ५३०.सगारसेय्यकादिं तु, सुत्तो आपज्जते नरो ।
सयन्तो तिणवत्थारे, सुत्तोयेव विसुज्झति ॥
- ५३१.आपज्जित्वा पनापत्तिं, जग्गन्तो पन केवलं ।
देसेन्तो पन तं पच्छा, पटिबुद्धो विसुज्झति ॥

- ५३२ आपज्जित्वा अचित्तोव, सचित्तोव विसुज्झति ।
आपज्जित्वा सचित्तोव, अचित्तोव विसुज्झति ॥
- ५३३ आपज्जित्वा अचित्तोव, अचित्तोव विसुज्झति ।
आपज्जित्वा सचित्तोव, सचित्तोव विसुज्झति ॥
- ५३४ अचित्तो, चित्तकापत्तिं, आपज्जित्वा तपोधनो ।
पच्छा तं पन देसेन्तो, सचित्तोव विसुज्झति ॥
- ५३५ तथा सचित्तकापत्तिं, आपज्जित्वा सचित्तको ।
सयन्तो तिणवत्थारे, अचित्तोव विसुज्झति ॥
- ५३६ एवमेवं अमिस्सेत्वा, पच्छिमं तु पदद्वयं ।
एत्थ वुत्तानुसारेण, वेदितब्बं विभाविना ॥
- ५३७ आपज्जति = १४ च कम्मेण, अकम्मेण विसुज्झति ।
आपज्जति अकम्मेण, कम्मेणेव विसुज्झति ॥
- ५३८ कम्मेणापज्जतापत्तिं, कम्मेणेव विसुज्झति ।
आपज्जति अकम्मेण, अकम्मेण विसुज्झति ॥
- ५३९ अच्चजं पापिकं दिट्ठिं, आपज्जित्वान कम्मतो ।
देसेन्तो पन तं पच्छा, अकम्मेण विसुज्झति ॥
- ५४० विसिट्ठिआदिकापत्तिं, आपज्जित्वा अकम्मतो ।
परिसुज्झति कम्मेण, परिवासादिना पन ॥
- ५४१ समनुभासनं भिक्खु, आपज्जति च कम्मतो ।
परिवासादिना पच्छा, कम्मेणेव विसुज्झति ॥
- ५४२ अवसेसं पनापत्तिं, आपज्जति अकम्मतो ।
देसेन्तो पन तं पच्छा, अकम्मेणेव सुज्झति ॥
- ५४३ सम्मुखापत्तिमापन्नो, विसुज्झति असम्मुखा ।
असम्मुखापि आपन्नो, सम्मुखाव विसुज्झति ॥
- ५४४ सम्मुखापत्तिमापन्नो, सम्मुखाव विसुज्झति ।
असम्मुखाव आपन्नो, विसुज्झति असम्मुखा ॥

५४५अच्चजं पापकं दिट्ठिं, आपन्नो सङ्गसम्मुखे ।
वुट्ठानकाले सङ्गेन, किञ्चि कम्मं न विज्जति ॥

५४६विसट्ठिआदिकापत्तिं, आपज्जित्वा असम्मुखा ।
सङ्गसम्मुखतोयेव, विसुज्झति न चज्जथा ॥

५४७अमनुभासनं सङ्ग-सम्मुखापज्जते, पुन ।
सङ्गस्स सम्मुखायेव, विसुज्झति, न चज्जथा ॥

५४८मुसावादादिकं सेसं, आपज्जति असम्मुखा ।
तं पच्छा पन देसेन्तो, विसुज्झति असम्मुखा ॥

५४९अजानन्तोव आपन्नो, जानन्तोव विसुज्झति ।
जानन्तो पन आपन्नो, अजानन्तो विसुज्झति ॥

५५०अजानन्तोव आपन्नो, अजानन्तो विसुज्झति ।
जानन्तो पन आपन्नो, जानन्तोव विसुज्झति ॥

५५१अचित्तकचतुक्केन = १५, सदिसं सब्बथा इदं ।
अजानन्तचतुक्कन्ति, वेदितब्बं विभाविना ॥

५५२आगन्तुकोव आपत्तिं, आपज्जति, न चेतरो ।
आवासिकोव आपत्तिं, आपज्जति, न चेतरो ॥

५५३आगन्तुको तथावासि-कोपि आपज्जरे उभो ।
अत्थापत्ति च सेसं तु, उभो नापज्जरे पन ॥

५५४अल्लत्तुपाहनो चेव, ससीसं पारुतोपि च ।
विहारं पविसन्तो च, विचरन्तोपि तत्थ च ॥

५५५आगन्तुकोव आपत्तिं, आपज्जति, न चेतरो ।
आवासवत्तमावासी, अकरोन्तोव दोसवा ॥

५५६अचेवागन्तुको, सेस-मापज्जन्ति उभोपि च ।
असाधारणमापत्तिं, नापज्जन्ति उभोपि च ॥

५५७अत्थुनानत्तता अत्थि, नत्थि आपत्तिनानता ।
अत्थि आपत्तिनानत्तं, नत्थि वत्थुस्स नानता ॥

५५८ वत्थुनानत्तता चेव, अत्थि आपत्तिनानता ।
नेवत्थि वत्थुनानत्तं, नो च आपत्तिनानता ॥

५५९ प्राराजिकचतुक्कस्स, वत्थुनानत्तता मता ।
आपत्तिनानता नत्थि, सेसापत्तीस्वयं नयो ॥

५६० समणो समणी काय-संसग्गं तु करोन्ति चे ।
सङ्घादिसेसो भिक्खुस्स, भिक्खुनिया पराजयो ॥

५६१ एवं आपत्तिनानत्तं, नत्थि वत्थुस्स नानता ।
कायस्स पन संसग्गो, उभिन्नं वत्थु होति हि ॥

५६२ तथेव लसुणस्सापि, खादने भिक्खुनी पन ।
आपज्जति हि पाचिप्तिं, भिक्खुनो होति दुक्कटं ॥

५६३ प्राराजिकानं पन चे चतुन्नं ।
सङ्घादिसेसेहि च तेरसेहि ।
होतेव वत्थुस्स च नानभावो ।
आपत्तिया चेव हि नानभावो ॥

५६४ प्राराजिकानि = १६ चत्तारि, आपज्जन्तानमेकतो ।
भिक्खुनीसमणानं तु, उभिन्नं पन सब्बसो ॥

५६५ वत्थुस्स नत्थि नानत्तं, नत्थि आपत्तिनानता ।
विसुं पनापज्जन्तेसु, अयमेव विनिच्छयो ॥

५६६ अत्थि वत्थुसभागत्तं, नत्थापत्तिसभागता ।
अत्थापत्तिसभागता, नत्थि वत्थुसभागता ॥

५६७ अत्थि वत्थुसभागत्तं, अत्थापत्तिसभागता ।
नत्थि वत्थुसभागत्तं, नत्थापत्तिसभागता ॥

५६८ भिक्खूनं भिक्खुनीनञ्च, कायसंसग्गके सति ।
अत्थि वत्थुसभागत्तं, नत्थापत्तिसभागता ॥

५६९ आदितो पन भिक्खुस्स, चतूस्वन्तिमवत्थुसु ।
सियापत्तिसभागत्तं, न च वत्थुसभागता ॥

५७० भिक्खुनं भिक्खुनीनञ्च, चतूस्वन्ति मवत्थुसु ।
अत्थि वत्थुसभागत्तं, अत्थापत्तिसभागता ॥

५७१ साधारणासु सब्बासु, आपत्तीस्वप्पयं नयो ।
असाधारणासु नेवत्थि, वत्थापत्तिसभागता ॥

५७२ अत्थापत्ति उपज्झाये, नेव सद्धिविहारिके ।
अत्थि सद्धिविहारस्मिं, उपज्झाये न विज्जति ॥

५७३ अत्थापत्ति उपज्झाये, तथा सद्धिविहारिके ।
नेवापत्ति उपज्झाये, नेव सद्धिविहारिके ॥

५७४ उपज्झायेन कत्तब्ब-वत्तस्साकरणे पन ।
उपज्झायो फुसे वज्जं, न च सद्धिविहारिको ॥

५७५ उपज्झायस्स कत्तब्ब-वत्तस्साकरणे पन ।
नत्थापत्ति उपज्झाये, अत्थि सद्धिविहारिके ॥

५७६ सेसं पनिध आपत्तिं, आपज्जन्ति उभोपि च ।
असाधारणमापत्तिं, नापज्जन्ति उभोपि च ॥

५७७ आदियन्तो गरुं दोसं, पयोजेन्तो लहुं फुसे ।
आदियन्तो लहुं दोसं, पयोजेन्तो गरुं फुसे ॥

५७८ आदियन्तो = १७ पयोजेन्तो, गरुकेयेव तिट्ठति ।
आदियन्तो पयोजेन्तो, लहुकेयेव तिट्ठति ॥

५७९ पादं वापि ततो उद्धं, आदियन्तो गरुं फुसे ।
“गण्हा”ति ऊनकं पादं, आणापेन्तो लहुं फुसे ॥

५८० एतेनेव उपायेन, सेसकम्पि पदत्तयं ।
अत्थसम्भवतोयेव, वेदितब्बं विभाविना ॥

५८१ कालेयेव पनापत्ति, नो विकाले कथं सिया?
विकालेयेव आपत्ति, न च काले कथं सिया?

५८२ अत्थापत्ति हि काले च, विकाले च पकासिता?
नेव काले विकाले च, अत्थापत्ति पकासिता?

- ५८३ प्रवारेत्त्वान भुञ्जन्तो, काले अनतिरिक्तकं ।
काले आपज्जतापत्तिं, न विकालेति दीपये ॥
- ५८४ विकालभोजनापत्तिं, विकाले न च कालके ।
सेसं काले विकाले च, आपज्जति, न संसयो ॥
- ५८५ असाधारणमापत्तिं, भिक्खुनीनं वसा पन ।
नेवापज्जति कालेपि, नो विकालेपि सब्बदा ॥
- ५८६ किं पटिग्गहितं काले, नो विकाले तु कप्पति?
विकाले किञ्च नो काले, गहितं पन कप्पति?
- ५८७ काले चेव विकाले च, किं नाम वद कप्पति?
नेव काले च किं नाम, नो विकाले च कप्पति?
- ५८८ आमिसं तु पुरेभत्तं, पटिग्गहितकं पन ।
कालेयेव तु भिक्खूनं, नो विकाले तु कप्पति ॥
- ५८९ प्रानकं तु विकालस्मिं, पटिग्गहितकं पन ।
विकालेयेव काले च, अपरज्जु न कप्पति ॥
- ५९० सत्ताहकालिकञ्चेव, चतुत्थं यावजीविकं ।
काले चेव विकाले च, कप्पतीति विनिद्दिसे ॥
- ५९१ अत्तनो अत्तनो काल-मतीतं कालिकत्तयं ।
मंसं अकप्पियञ्चेव, तथा उग्गहितम्पि च ॥
- ५९२ कुलदूसनकम्मादिं = १८, कत्वा उप्पन्नभोजनं ।
काले चेव विकाले च, न च कप्पति भिक्खुनो ॥
- ५९३ पच्यन्तिमेसु देसेसु, आपज्जति न मज्झिमे ।
मज्झिमे पन देसस्मिं, न च पच्यन्तिमेसु हि ॥
- ५९४ पच्यन्तिमेसु देसेसु, आपज्जति च मज्झिमे ।
पच्यन्तिमेसु देसेसु, नापज्जति न मज्झिमे ॥
- ५९५ सीमं समुद्दे बन्धन्तो, भिक्खु पच्यन्तिमेसु हि ।
आपज्जति पनापत्तिं, न चापज्जति मज्झिमे ॥

- ५९६.गणेन पञ्चवग्गेन, करोन्तो उपसम्पदं ।
चम्मत्थरणं धुवन्हानं, सगुणङ्गुणुपाहनं ॥
- ५९७.धारेन्तो मज्झिमे वज्जं, फुसे पच्चन्तिमेसु नो ।
अवसेसं पनापत्तिं, आपज्जतूभयत्थपि ॥
- ५९८.असाधारणआपत्तिं, भिक्खुनीनं वसा पन ।
पच्चन्तिमेसु वा भिक्खु, नापज्जति न मज्झिमे ॥
- ५९९.पच्चन्तिमेसु देसेसु, कप्पते न च मज्झिमे ।
कप्पते, मज्झिमे देसे, नो च पच्चन्तिमेसु हि ॥
- ६००.पच्चन्तिमेसु देसेसु, कप्पते, मज्झिमेपि किं?
पच्चन्तिमेसु चेवापि, किं न कप्पति मज्झिमे?
- ६०१.पच्चन्तिमेसु देसेसु, वुत्तं वत्थु चतुब्बिधं ।
निद्विसे कप्पती चेव, न च कप्पति मज्झिमे ॥
- ६०२.‘‘इदं चतुब्बिधं वत्थु, देसस्मिं पन मज्झिमे ।
न कप्पती’’ति वुत्तहि, ‘‘मज्झिमेयेव कप्पति’’ ॥
- ६०३.पच्चन्तिमेसु देसेसु, एवं वुत्तं न कप्पति ।
पञ्चलोणादिकं सेसं, उभयत्थपि कप्पति ॥
- ६०४.अकप्पियन्ति यं नाम, पटिक्खित्तं महेसिना ।
उभयत्थपि तं सब्बं, न च कप्पति भिक्खुनो ॥
- ६०५.अन्तो आपज्जतापत्तिं, आपज्जति च, नो बहि ।
बहि आपज्जतापत्तिं, न च अन्तो कुदाचनं ॥
- ६०६.आपज्जति = १९ पनन्तो च, बहि चेवुभयत्थपि ।
नेव अन्तो च आपत्तिं, आपज्जति च, नो बहि ॥
- ६०७.अनुपखज्जसेय्यादिं, अन्तोयेव च, नो बहि ।
सङ्घिकं पन मज्जादिं, अज्झोकासे तु किञ्चिपि ॥
- ६०८.निक्खिपित्वान गच्छन्तो, नो अन्तो, बहियेव च ।
सेसमापज्जतापत्तिं, अन्तो चेव तथा बहि ॥

- ६०९.असाधारणमापत्तिं, भिक्खुनीनं वसा पन ।
नेवापज्जति अन्तोपि, न बहिद्वापि सब्बथा ॥
- ६१०.गामे आपज्जतापत्तिं, नो अरज्जे कथं वद?
आपज्जति अरज्जस्मिं, न च गामे कथं वद?
- ६११.आपज्जति च गामेपि, अरज्जेपि कथं वद?
नेवापज्जति गामेपि, नो अरज्जे कथं वद?
- ६१२.अन्तरघरसंयुत्ता, सेक्खपज्जत्तियो पन ।
आपज्जति हि तं भिक्खु, गामस्मिं, नो अरज्जके ॥
- ६१३.अगणा अरुणं नाम, उट्ठापेन्ती च भिक्खुनी ।
आपज्जति पनापत्तिं, अरज्जे, नो च गामके ॥
- ६१४.मुसावादादिमापत्तिं, आपज्जतूभयत्थपि ।
असाधारणमापत्तिं, आपज्जति न कत्थचि ॥
- ६१५.आपज्जति गिलानोव, नागिलानो कुदाचनं ।
अगिलानोव आपत्तिं, फुसे, नो च गिलानको ॥
- ६१६.अगिलानो गिलानो च, आपज्जन्ति उभोपि च ।
नापज्जन्ति गिलानो च, अगिलानो उभोपि च ॥
- ६१७.भेसज्जेन पनज्जेन, अत्थे सति च यो पन ।
विज्जापेति तदज्जं सो, आपज्जति अकल्लको ॥
- ६१८.न भेसज्जेन अत्थेपि, भेसज्जं विज्जापेति चे ।
आपज्जतागिलानोव, आपत्तिं लोलमानसो ॥
- ६१९.मुसावादादिकं सेसं, आपज्जन्ति उभोपि च ।
असाधारणमापत्तिं, नापज्जन्ति उभोपि च ॥

चतुक्ककथा ।

- ६२०.पज्ज = २० आपत्तियो होन्ति, मुसावादस्स कारणा ।
पाराजिकं गरुथुल्ल-च्चयं पाचित्ति दुक्कटं ॥

६२१.आनिसंसा पनुद्धिद्वा, पञ्चेव कथिनत्थरे ।
अनामन्तासमादान-चरणं गणभोजनं ॥

६२२.यो तत्थ चीवरुप्पादो, सो च नेसं भविस्सति ।
चीवरं यावदत्थञ्च, गहेतुम्पि च वट्ठति ॥

६२३.तेलं पञ्चविधं वुत्तं, निप्पपञ्चेन सत्थुना ।
वसा मधुकएरण्ड-तिलसासपसम्भवं ॥

६२४.अच्छमच्छवसा चेव, सुसुका सूकरस्स च ।
गद्रभस्स वसा चेति, वसा पञ्चविधा मता ॥

६२५.मूलखन्धगगीजानि, फळुबीजञ्च पण्डितो ।
पञ्चमं बीजबीजन्ति, पञ्च बीजानि दीपये ॥

६२६.फलं समणकप्पेहि, परिभुञ्जेय्य पञ्चहि ।
अगिसत्थनखक्कन्तं, अबीजुब्बट्टबीजकं ॥

६२७.प्रणुण्णतिणचोळानं, वाकस्स च वसेनिध ।
भिसियो भासिता पञ्च, मुनिना मोहनासिना ॥

६२८.प्रवारणापि पञ्चेव, ओदनादीहि पञ्चहि ।
पटिग्गाहापि पञ्चेव, कायादिगहणेन च ॥

६२९.पञ्चानिसंसा विनयञ्जुकस्मिं ।
महेसिना कारुणिकेन वुत्ता ।
सुरक्खितं होति सकञ्च सीलं ।
कुक्कुच्चमञ्जस्स निराकरोति ॥

६३०.विसारदो भासति सङ्गमज्जे ।
सुखेन निग्गण्हति वेरिभक्खू ।
धम्मस्स चेव ठितिया पवत्तो ।
तस्मादरं तत्थ करेय्य धीरो ॥

पञ्चककथा ।

६३१.छवच्छेदनका = २१ वुत्ता, छळभिञ्जेन तादिना ।
मञ्चपीठमतिक्कन्त-पमाणञ्च निसीदनं ॥

६३२. तथा कण्डुपटिच्छादी, वस्ससाटिकचीवरं ।
चीवरं सुगतस्सापि, चीवरेन पमाणकं ॥

६३३. छहाकारेहि आपत्तिं, आपज्जति न अज्जथा ।
अलज्जिताय अज्जाण-कुक्कुच्चेहि तथेव च ॥

६३४. विपरिताय सज्जाय, कप्पियेपि अकप्पिये ।
सतिसम्मोसतो चेव, आपज्जति, न संसयो ॥

६३५. छहि अङ्गेहि युत्तेन ।
उपसम्पादना पन ।
कातब्बा, निस्सयो चेव ।
दातब्बो, सामणेरको ॥

६३६. भिक्खुनापट्टपेतब्बो, सततं धम्मचक्खुना ।
आपत्तिं पन जानाति, अनापत्तिं गरुं लहुं ॥

६३७. प्रातिमोक्खानि वित्थारा, उभयानि पनस्स हि ।
स्वागतानि भवन्तेव, सुविभत्तानि अत्थतो ॥

६३८. अनुब्यज्जनसो चेव, सुत्तसो सुविनिच्छिता ।
दसवस्सोपि वा होतितिरेकदसवस्सिको ॥

छक्ककथा ।

६३९. सत्त सामीचियो वुत्ता, सत्तेव समथापि च ।
पज्जत्तापत्तियो सत्त, सत्तबोज्झङ्गदस्सिना ॥

सत्तककथा ।

६४०. कुलानि इध दूसेति, आकारेहि पनट्टहि ।
पुप्फेन च फलेनापि, चुण्णेनपि च दूसको ॥

६४१. मत्तिकादन्तकट्टेहि, वेळुया वेज्जिकायपि ।
जङ्घपेसनिकेनापि, आजीवस्सेव कारणा ॥

६४२. अट्टेवानतिरित्तापि, अतिरित्तापि अट्ट च ।
अकप्पियकतं चेवागहितुच्चारितम्पि च ॥

६४३ कृतं अहत्थपासेपि, न च भुत्ताविना कृतं ।
पवारितेन यञ्चेव, कृतं भुत्ताविनापि च ॥

६४४ आसना वुद्धितेनापि, अतिरित्तकतम्पि च ।
अवुत्तमलमेतन्ति, न गिलानातिरित्तकं ॥

६४५ इमे अट्ठेव निद्धिद्धा, जेय्या अनतिरित्तका ।
अतिरित्ता पनेतेसं, पटिक्खेपेन दीपिता ॥

६४६ सहपुब्बपयोगेसु, दुक्कटं जातजत्तिसु ।
दुरुपचिण्णे आमासे, दुक्कटं पटिसावने ॥

६४७ अट्ठमं पन निद्धिट्ठं, तथा विनयदुक्कटं ।
इति अट्ठविधं होति, सब्बमेव च दुक्कटं ॥

६४८ एहिभिक्षूपसम्पदा, सरणगमनेन च ।
पज्हाब्बाकरणोवादा, गरुधम्मपटिग्गहो ॥

६४९ तथा जत्तिचतुत्थेन, कम्मेनेवट्ठवाचिका ।
दूतेन भिक्षुनीनन्ति, अट्ठेव उपसम्पदा ॥

६५० असद्धम्मा पनट्ठेव, निद्धिद्धा सुद्धदिट्ठिना ।
अट्ठेवुपोसथङ्गानि, वेदितब्बानि विञ्जुना ॥

६५१ सक्कारो च असक्कारो ।
लाभालाभो यसायसो ।
पापिच्छा पापमित्तं ।
असद्धम्मा पनट्ठिमे ॥

६५२ प्राणं न हने, न चादिन्नमादिये ।
मुसा न भासे, न च मज्जपो सिया ।
अब्रह्मचरिया विरमेय्य मेथुना ।
रत्तिं न भुञ्जेय्य विकालभोजनं ॥

६५३ मालं न धारे, न च गन्धमाचरे ।
मञ्चे छमायं व सयेथ सन्थते ।
एतज्झि अट्ठङ्गिकमाहुपोसथं ।

बुद्धेन दुक्खन्तगुणा पकासितं ॥

६५४ अट्टेव पन पानानि, निद्धिट्ठानि महेसिना ।
भिक्षु अट्टङ्गसंयुत्तो, भिक्षुनोवादमरहति ॥

अट्टककथा ।

६५५ भोजनानि पणीतानि, नव वुत्तानि सत्थुना ।
दुक्कटं पन निद्धिट्ठं, नव मंसानि खादतो ॥

६५६ प्रातिमोक्खस्स उद्देसा, नवेव परिदीपिता ।
उपोसथा नवेवेत्थ, सङ्गो नवहि भिज्जति ॥

नवककथा ।

६५७ दस अक्कोसवत्थूनि, दस सिक्खापदानि च ।
अकप्पियानि मंसानि, दस सुक्कानि वे दस ॥

६५८ जाति नामज्ज गोत्तज्ज, कम्मं सिप्पज्ज रोगता ।
लिङ्गापत्ति किलेसा च, अक्कोसेन दसेव हि ॥

६५९ दस आदीनवा रज्जो, अन्तेपुरप्पवेसने ।
दसाकारेहि सङ्घादि-सेसो छन्नोति दीपितो ॥

६६० दस कम्मपथा पुज्जा, अपुज्जापि तथा दस ।
दसेव दानवत्थूनि, दसेव रतनानि च ॥

६६१ अन्नं पानज्ज वत्थज्ज, माला गन्धविलेपनं ।
यानज्ज सेय्यावसथं, पदीपेय्यन्तिमे दस ॥

६६२ अवन्दिया मुनिन्देन, दीपिता दस पुगगला ।
दसेव पंसुकूलानि, दस चीवरधारणा ॥

६६३ सोसानिकं पापणिकं, तथा उन्दूरखायितं ।
गोखायितगिना दट्ठं, अजिकूपचिकखायितं ॥

६६४ धूपचीवरिकज्जेव, तथेव अभिसेकियं ।
गतपच्छागतज्जेति, दसधा पंसुकूलिकं ॥

६६५सब्बनीलादयो वुत्ता, दस चीवरधारणा ।
चीवरानि नवेवेत्थ, सद्धिं संकच्चिकाय च ॥

दसककथा ।

६६६एकादस पनाभब्बा, पुग्गला पण्डकादयो ।
होन्तेवानुपसम्पन्ना, उपसम्पादितापि च ॥

६६७प्रत्ता अकप्पिया वुत्ता, एकादस भवन्ति हि ।
दारुजेन च पत्तेन, दसेव रतनुब्भवा ॥

६६८एकादस तथा होन्ति, पादुकापि अकप्पिया ।
एकादसेव सीमायो, असीमाति पकासिता ॥

६६९अतिखुद्दातिमहन्ता, खण्डच्छायानिमित्तका ।
अनिमित्ता, बहिद्देन, सम्मता, नदियं तथा ॥

६७०जातस्सरे, समुद्दे वा, सम्भिन्नज्झोत्थटापि च ।
सीमायपि असीमायो, एकादस इमा सियुं ॥

६७१एकादसेव पथवी, कप्पिया च अकप्पिया ।
गण्ठिका कप्पिया वुत्ता, एकादस च वीधका ॥

६७२एकादसविधं वुत्तं, अधिद्वातब्बचीवरं ।
तिचीवरं तथा कण्डु-पटिच्छादी, निसीदनं ॥

६७३प्रच्चत्थरणं, वस्सिक-साटिका, मुखपुञ्छनं ।
दकसाटि, परिक्खार-चोळं, संकच्चिकापि च ॥

६७४यावततियका सब्बे, एकादस पकासिता ।
अरिद्दो, चण्डकाळी च, उक्खित्तस्सानुवत्तिका ॥

६७५अट्ट सङ्घादिसेसेसु, उभिन्नं तु वसा पन ।
एकादस इमे याव-ततियाति पकासिता ॥

६७६निस्सयस्स दसेकाव, पटिप्पस्सद्धियो पन ।
छधाचरियतो वुत्ता, उपज्झाया तु पञ्चधा ॥

एकादसककथा ।

६७७. त्रेसेव धुतङ्गानि, परमानि च चुद्दस ।
सोळसेव तु “जान”न्ति, पञ्जत्तानि महेसिना ॥

६७८. सउत्तरं विनयविनिच्छयं तु यो ।
अनुत्तरं सकलमपीध जानति ।
महत्तरे विनयनये अनुत्तरे ।
निरुत्तरो भवति हि सो, न संसयो ॥

एकुत्तरनयो समत्तो ।

सेदमोचनकथा

६७९. इतो परं पवक्खामि, भिक्खूनं सुणतं पुन ।
सेदमोचनगाथायो, पटुभावकरा वरा ॥

६८०. उब्भक्खकं विवज्जेत्वा, अधोनाभिं विवज्जिय ।
पटिच्च मेथुनं धम्मं, कथं पाराजिको सिया?

६८१. कबन्धसत्तकायस्स, उरे होति मुखं सचे ।
मुखेन मेथुनं धम्मं, कत्वा पाराजिको भवे ॥

६८२. सुज्जे निस्सत्तके दीपे, एको भिक्खु सचे वसे ।
मेथुनपच्चया तस्स, कथं पाराजिको सिया?

६८३. लम्बी वा मुदुपिट्ठी वा, वच्चमग्गे मुखेपि वा ।
अङ्गजातं पवेसेन्तो, सके पाराजिको भवे ॥

६८४. सयं नादियते किज्जि, परज्ज न समादपे ।
संविधानज्ज नेवत्थि, कथं पाराजिको सिया?

६८५. सुङ्कघाते अतिक्कन्ते, नादियन्तो परस्स तु ।
आणत्तिज्ज विनायेव, होति पाराजिको यति ॥

६८६. हरन्तो गरुकं भण्डं, थेय्यचित्तेन पुगगलो ।
परस्स तु परिक्खारं, न च पाराजिको कथं?

- ६८७.तिरच्छानगतानं तु, पुग्गलो गरुभण्डकं ।
गण्हन्तो थेय्यचित्तेन, न च पाराजिको सिया ॥
- ६८८.अत्तनो सन्तकं दत्त्वा, भिक्खु पाराजिको कथं?
“मरतू”ति असप्पाय-भोजनं देति चे चुतो ॥
- ६८९.पितरि पितुसज्जी च, मातुसज्जी च मातरि ।
हन्त्वानन्तरियं कम्मं, न फुसेय्य कथं नरो?
- ६९०.तिरच्छानगता माता, तिरच्छानगतो पिता ।
तस्मानन्तरियं नत्थि, मारितेसु उभोसुपि ॥
- ६९१.अनादियन्तो गरुकं, परञ्च न समादपे ।
गच्छं ठितो निसिन्नो वा, कथं पाराजिको भण?
- ६९२.मनुस्सुत्तरिके धम्मे, कत्त्वान कतिकं ततो ।
सम्भावनाधिप्पायो सो, अतिक्कमति चे चुतो ॥
- ६९३.सङ्घादिसेसा चत्तारो, भवेय्युं एकवत्थुका ।
कथं? कथेहि मे पुट्ठो, विनये चे विसारदो ॥
- ६९४.सञ्चरित्तञ्च दुट्ठुल्लं, संसग्गं अत्तकामतं ।
इत्थिया पटिपज्जन्तो, फुसेय्य चतुरो इमे ॥
- ६९५.सङ्घादिसेसमापन्नो, छादेत्वा सुचिरं पन ।
अचरित्त्वा यथावुत्तं, वत्तं सो वुट्ठितो कथं?
- ६९६.सुक्कविस्सट्ठिमापन्नो, भिक्खुभावे ठितो पन ।
परिवत्ते तु लिङ्गस्मिं, नत्थि सङ्घादिसेसता ॥
- ६९७.कुद्धो आराधको होति ।
कुद्धो होति च निन्दितो ।
अथ को नाम सो धम्मो ।
येन कुद्धो पसंसितो?
- ६९८.वण्णस्मिं भज्जमाने यो, तित्थियानं तु कुज्झति ।
आराधको, सम्बुद्धस्स, यदि कुज्झति निन्दितो ॥

६९९.अत्थङ्गते तु सूरिये, भोजनं भिक्खु भुञ्जति ।
न खित्तचित्तोनुम्मत्तो, निरापत्ति कथं भवे?

७००.यो च रोमन्थयित्वान, रत्तिं घसति भोजनं ।
नत्थि तस्स पनापत्ति, विकालभोजनेन हि ॥

७०१.अत्थङ्गते च सूरिये, गहेत्वा भिक्खु भोजनं ।
सचे भुञ्जेय्य आपत्ति, अनापत्ति कथं भवे?

७०२.विकालुत्तरकुरुं गन्त्वा, तत्थ लद्धान भोजनं ।
आगन्त्वा इध कालेन, नत्थि आपत्ति भुञ्जतो ॥

७०३.गामे वा यदि वारञ्जे, यं परेसं ममायितं ।
न हरन्तोव तं थेय्या, कथं पाराजिको सिया?

७०४.श्रेय्यसंवासको नाम, लिङ्गसंवासथेनको ।
परभण्डं अगणहन्तो, होति एस पराजितो ॥

७०५.नारी रूपवती बाला, भिक्खु रत्तेन चेतसा ।
मेथुनं ताय कत्वापि, सो न पाराजिको कथं?

७०६.भिक्खु रूपवतिं नारिं, सुपिनन्तेन पस्सति ।
ताय मेथुनसंयोगे, कतेपि न विनस्सति ॥

७०७.एकिस्सा द्वे सियुं पुत्ता, जाता इध पनित्थिया ।
द्विन्नं माता पिता साव, कथं होति भणाहि मे?

७०८.उभतोव्यञ्जना इत्थी, गब्भं गणहाति अत्तना ।
गणहापेति परं गब्भं, तस्मा माता पिता च सा ॥

७०९.पुरिसेन सहागारे, रहो वसति भिक्खुनी ।
परामसति तस्सङ्गं, अनापत्ति कथं सिया?

७१०.सहागारिकसेय्यञ्च, सब्बञ्च पटिजगनं ।
दारकस्स च माता हि, कातुं लभति भिक्खुनी ॥

७११.को च भिक्खूहि सिक्खासु, असाधारणतं गतो ।
न पारिवासिको बूहि, न उक्खित्तादिकोपि च?

७१२. गहेतुं खुरभण्डं तु, सचे न्हापितपुब्बको ।
न सो लभति अज्जेसं, कप्पतीति च निद्दिसे ॥

७१३. कथेति कुसलं धम्मं, परमं अत्थसंहितं ।
कतमो पुग्गलो ब्रूहि, न मतो न च जीवति?

७१४. कथेति कुसलं धम्मं, परमं अत्थसंहितं ।
होति निम्मितबुद्धो सो, न मतो न च जीवति ॥

७१५. संयाचिकं करोन्तस्स, कुटिं देसितवत्थुकं ।
पमाणिकमनारम्भं, आपत्ति सपरिक्कमं ॥

७१६. नरो करोति चे कुटिं, स सब्बमत्तिकामयं ।
न मुच्चतेव वज्जतो, जिनेन वुत्ततो ततो ॥

७१७. संयाचिकाय भिक्खुस्स, अनापत्ति कथं सिया ।
सब्बलक्खणहीनं तु, करोन्तस्स कुटिं पन?

७१८. संयाचिकं करोन्तस्स, तिणच्छदनकं कुटिं ।
भिक्खुनो जिनचन्देन, अनापत्ति पकासिता ॥

७१९. न कायिकं कज्जि पयोगमाचरे ।
न किज्जि वाचाय परं भणेय्य ।
फुसे गरं अन्तिमवत्थुहेतुकं ।
विसारदो चे विनये भणाहि त्वं?

७२०. प्ररस्सा पन या वज्जं, पटिच्छादेति भिक्खुनी ।
अयं पाराजिकापत्तिं, तन्निमित्तं गरं फुसे ॥

७२१. न कायिकं किज्जिपि पापमाचरे ।
न किज्जि वाचाय चरेय्य पापकं ।
सुनासितोयेव च नासितो सिया ।
कथं तुवं ब्रूहि मयासि पुच्छितो?

७२२. अभब्बा पन ये वुत्ता, पुग्गला पण्डकादयो ।
एकादस मुनिन्देन, नासिता ते सुनासिता ॥

७२३. अनुगिरं गिरं किज्जि, सुभं वा यदि वासुभं ।

फुसे वाचसिकं वज्जं, कथं मे पुच्छितो भण?

७२४ सन्तिमेव पनापत्तिं, भिक्खु नाविकरेय्य यो ।
सम्पजानमुसावादे, दुक्कटं तस्स वण्णितं ॥

७२५ एकतोउपसम्पन्ना, उभो तासं तु हत्थतो ।
चीवरं गणहतो होन्ति, नानाआपत्तियो कथं?

७२६ एकतोउपसम्पन्ना, भिक्खूनं तु वसेन या ।
चीवरं हत्थतो तस्सा, पाचित्ति पटिगणहतो ॥

७२७ एकतोउपसम्पन्ना, भिक्खुनीनं वसेन या ।
चीवरं हत्थतो तस्सा, दुक्कटं पटिगणहतो ॥

७२८ संविधाय च चत्तारो, गरुं थेनिंसु भण्डकं ।
थेरो थुल्लच्चयं तेसु, पत्तो, सेसा पराजयं ॥

७२९ कथं? छमासकं भण्डं, तत्थ साहत्थिका तयो ।
हटा थेरेन मासा तु, तयो आणत्तियापि च ॥

७३० तीहि साहत्थिकोकेको ।
पञ्च आणत्तिया हटा ।
तस्मा थुल्लच्चयं थेरो ।
पत्तो, सेसा पराजयं ॥

७३१ बहिद्धा गेहतो भिक्खु, इत्थी गब्भन्तरं गता ।
छिदं गेहस्स नो अत्थि, मेथुनपच्चया चुतो ॥

७३२ अन्तोदुस्सकुटिद्वेन, मातुगामेन मेथुनं ।
सन्थतादिवसेनेव, कत्वा होति पराजितो ॥

७३३ सप्पिआदिं तु भेसज्जं, गहेत्वा साममेव तं ।
अवीतिवत्ते सत्ताहे, कथं आपत्ति सेवतो?

७३४ परिवत्तितलिङ्गस्स, भिक्खुनो इतराय वा ।
अवीतिवत्ते सत्ताहे, होति आपत्ति सेवतो ॥

७३५ निस्सगियेन पाचित्ति, सुद्धपाचित्तियम्पि च ।

एकतोव कथं भिक्खु, आपज्जेय्य भणाहि मे?

७३६ सङ्खे परिणतं लाभं, अत्तनो च परस्स च ।
एकतो परिणामेन्तो, पयोगेन द्वयं फुसे ॥

७३७ भिक्खू समागम्म समगसज्जा ।
सब्बे करेय्युं पन सङ्खकम्मं ।
भिक्खुद्धितो द्वादसयोजनस्मिं ।
कथं कतं कुप्पति वग्गहेतु?

७३८ अत्थि सचे पन भिक्खु निसिन्नो ।
द्वादसयोजनिके नगरे तु ।
तत्थ कतं पन कम्ममकम्मं ।
नत्थि विहारगता यदि सीमा ॥

७३९ सङ्घाटि पारुता काये, निवत्थोन्तरवासको ।
निस्सगियानि सब्बानि, कथं होन्ति कथेहि मे?

७४० कण्णं गहेत्वा तत्थेव, कदमं यदि धोवति ।
भिक्खुनी कायङ्गानेव, तानि निस्सगियानि हि ॥

७४१ पुरिसं अपितरं हन्त्वा, इत्थिं हन्त्वा अमातरं ।
आनन्तरियकं कम्मं, आपज्जति कथं नरो?

७४२ परिवत्ते तु लिङ्गस्मिं, पितरं इत्थितं गतं ।
मातरं पुरिसत्तं तु, गतं हन्त्वा गरुं फुसे ॥

७४३ मातरं पन मारेत्वा, मारेत्वा पितरम्मि च ।
आनन्तरियकं कम्मं, नापज्जेय्य कथं नरो?

७४४ तिरच्छानगता माता, तिरच्छानगतो पिता ।
मातरं पितरं हन्त्वा, नानन्तरियकं फुसे ॥

७४५ ओदेत्वा सम्मुखीभूतं, सङ्घो कम्मं करेय्य चे ।
कथं कम्मं अकम्मं तं, सङ्घो सापत्तिको सिया?

७४६ कुत्तं तु पण्डकादीनं, सन्धाय उपसम्पदं ।
अनापत्तिस्स कम्मं तु, सन्धायाति कुरुन्दियं ॥

- ७४७ कृष्णबिन्दुकतं रत्तं, चीवरं तु अधिद्वितं ।
कथमस्स सियापत्ति, सेवमानस्स दुक्कटं?
- ७४८ सकं अनिस्सजित्वान, यो निस्सगियचीवरं ।
परिभुज्जति तस्साय-मापत्ति परिदीपिता ॥
- ७४९ पञ्च पाचित्तियानेव, नानावत्थुकतानि हि ।
अपुब्बं अचरिमं एक-क्खणे आपज्जते कथं?
- ७५० भेसज्जानि हि पञ्चेव, गहेत्वा भाजने विसुं ।
ठपितेसु च सत्ताहा-तिक्कमे होन्ति पञ्चपि ॥
- ७५१ न रत्तचित्तो न च थेय्यचित्तो ।
न चापि चित्तं मरणाय तस्स ।
देन्तस्स पाराजिकमाह सत्था ।
थुल्लच्चयं तं पटिगण्हतोपि ॥
- ७५२ सलाकं सङ्गभेदाय, पदेन्तस्स पराजयो ।
होति थुल्लच्चयं तस्स, सलाकं पटिगण्हतो ॥
- ७५३ एकत्थ निक्खिपित्वान, चीवरं अद्ध्योजने ।
अरुणं उट्ठापेन्तस्स, अनापत्ति कथं सिया?
- ७५४ सुप्पतिट्ठितनिग्रोध-सदिसे रुक्खमूलके ।
अनापत्ति हि सो रुक्खो, होति एककुलस्स चे ॥
- ७५५ कथं आपत्तियो नाना- ।
वत्थुकायो हि कायिका ।
अपुब्बं अचरिमं एक- ।
क्खणे सम्बहुला फुसे?
- ७५६ नानित्थीनं तु केसे वा, तासं अङ्गुलियोपि वा ।
एकतो गहणे तस्स, होन्ति सम्बहुला पन ॥
- ७५७ कथं वाचसिका नाना-वत्थुकायो न कायिका ।
अपुब्बं अचरिमं एक-क्खणे आपत्तियो फुसे?
- ७५८ दुट्ठुल्लं यो वदति च वाचं ।

“सब्बा तुम्हे सिखरणियो”ति ।
 वुत्ता दोसा विनयनसत्थे ।
 तस्सिस्थीनं गणनवसेन ॥

७५९ इत्थिया पुरिसेनापि, पण्डकेन निमित्तके ।
 मेथुनं न च सेवन्तो, मेथुनप्पच्चया चुतो?

७६० मेथुने पुब्बभागं तु, कायसंसग्गतं गता ।
 मेथुनप्पच्चया छेज्जं, आपन्ना अट्ठवत्थुकं ॥

७६१ मातरं चीवरं याचे, सङ्गे परिणतं न च ।
 केनस्स होति आपत्ति, अनापत्ति च जातके?

७६२ वस्ससाटिकलाभत्थं, समये पिट्टिसज्जिते ।
 सियापत्ति सतुप्पादं, करोतो मातरम्पि च ॥

७६३ सङ्घादिसेसमापत्तिं, पाचिन्ति दुक्कटं कथं ।
 पाटिदेसनियं थुल्ल-च्चयं एकवखणे फुसे?

७६४ अवस्सुतावस्सुतहत्थतो हि ।
 पिण्डं गहेत्वा लसुणं पणीतं ।
 मनुस्समंसञ्च अकप्पमज्जं ।
 सब्बेकतो खादति, होन्ति तस्सा ॥

७६५ एको उपज्झायकपुग्गलेको ।
 आचरियको द्वेपि च पुण्णवस्सा ।
 एकाव तेसं पन कम्मवाचा ।
 एकस्स कम्मं तु न रूहते किं?

७६६ क्रेसगमत्तम्पि महिद्धिकेसु ।
 आकासगो होति सचे पनेको ।
 कतम्पि तं रूहति नेव कम्मं ।
 आकासगस्सेव, न भूमिगस्स ॥

७६७ सङ्गेनपि हि आकासे, ठितेन पन इद्धिया ।
 भूमिगस्स न कातब्बं, करोति यदि कुप्पति ॥

७६८ न च कप्पकतं वत्थं, न च रत्तं अकप्पियं ।
निवत्थस्स पनापत्ति, अनापत्ति कथं सिया?

७६९ अच्छिन्नचीवरस्सेत्थ, भिक्खुस्स पन किञ्चिपि ।
न चस्साकप्पियं नाम, चीवरं पन विज्जति ॥

७७० न कुतोपि च गण्हति किञ्चि हवे ।
न तु देति च किञ्चिपि भोजनतो ।
गरुकं पन वज्जमुपेति कथं ।
वद मे विनये कुसलोसि यदि?

७७१ आदाय यं किञ्चि अवस्सुतम्हा ।
उय्योजिता भुज्जति भोजनज्जे ।
उय्योजिता या पन याय तस्सा ।
सङ्घादिसेसं कथयन्ति धीरा ॥

७७२ कस्सचि किञ्चि न देति सहत्था ।
नेव च गण्हति किञ्चि कुतोचि ।
वज्जमुपेति लहुं, न गरुं तु ।
ब्रूहि कथं यदि बुज्झसि साधु?

७७३ दन्तपोनोदकानं तु, गहणे पन भिक्खुनी ।
उय्योजेन्ती लहुं वज्जं, आपज्जति निसेविते ॥

७७४ आपज्जति पनापत्तिं, गरुकं सावसेसकं ।
छादेति, न फुसे वज्जं, कथं जानासि मे वद?

७७५ सङ्घादिसेसमापत्तिं, आपज्जित्वा अनादरो ।
छादेन्तोपि तमापत्तिं, नाज्जं उक्खित्तको फुसे ॥

७७६ सप्पाणप्पाणजं नेव, जङ्गमं न विहङ्गमं ।
द्विजं कन्तमकन्तज्ज, सचे जानासि मे वद?

७७७ सप्पाणप्पाणजो वुत्तो ।
चित्तजो उतुजोपि च ।
द्वीहेव पन जातत्ता ।
मतो सदो द्विजोति हि ॥

७७८ विनये अनयूपरमे परमे ।
 सुजनस्स सुखानयने नयने ।
 पटु होति पधानरतो न रतो ।
 इध यो पन सारमते रमते ॥

सेदमोचनगाथायो समत्ता ।

साधारणासाधारणकथा

७७९ सब्बसिक्खापदानाहं, निदानं गणनम्पि च ।
 भिक्खूहि भिक्खुनीनञ्च, भिक्खूनं भिक्खुनीहि च ॥

७८० असाधारणपञ्चत्तं, तथा साधारणम्पि च ।
 पवक्खामि समासेन, तं सुणाथ समाहिता ॥

७८१ निदानं नाम वेसाली, तथा राजगहं पुरं ।
 सावत्थाळवि कोसम्बी, सक्कभग्गा पकासिता ॥

७८२ कति वेसालिया वुत्ता, कति राजगहे कता?
 कति सावत्थिपञ्चत्ता, कति आळवियं कता?

७८३ कति कोसम्बिपञ्चत्ता, कति सक्केसु भासिता?
 कति भग्गेसु पञ्चत्ता, तं मे अक्खाहि पुच्छितो?

७८४ दस वेसालिया वुत्ता, एकवीस गिरिब्बजे ।
 छऊनानि सतानेव, तीणि सावत्थियं कता ॥

७८५ पनाळवियं वुत्ता, अट्ठ कोसम्बियं कता ।
 अट्ठ सक्केसु पञ्चत्ता, तयो भग्गेसु दीपिता ॥

७८६ मेथुनं विग्गहो चेव, चतुत्थन्तिमवत्थुकं ।
 अतिरेकचीवरं सुद्ध-काळकेळकलोमकं ॥

७८७ भूतं परम्परञ्चेव, मुखद्वारमचेलको ।
 भिक्खुनीसु च अक्कोसो, दस वेसालियं कता ॥

७८८ दुतियन्तिमवत्थुञ्च, द्वे अनुद्धंसनानि च ।
 सङ्गभेदा दुवे चेव, चीवरस्स पटिग्गहो ॥

- ७८९.रूपियं सुत्तविज्जति, तथा उज्झापनम्पि च ।
परिपाचितपिण्डो च, तथेव गणभोजनं ॥
- ७९०.विकालभोजनञ्चेव, चारित्तं न्हानमेव च ।
ऊनवीसतिवस्सञ्च, दत्त्वा सङ्गेन चीवरं ॥
- ७९१.वोसासन्ती च नच्चं वा, गीतं वा चारिकद्वयं ।
छन्ददानेनिमे राज-गहस्मिं एकवीसति ॥
- ७९२.कुटि कोसियसेय्यञ्च, पथवीभूतगामकं ।
सप्पाणकञ्च सिञ्चन्ति, एते छाळवियं कता ॥
- ७९३.महल्लकविहारो च, दोवचस्सं तथेव च ।
अज्जेनज्जं तथा द्वार-कोसा मज्झञ्च पञ्चमं ॥
- ७९४.अनादरियं सहधम्मो, पयोपानञ्च सेखिये ।
कोसम्बियं तु पज्जत्ता, अट्टिमे सुद्धदिट्ठिना ॥
- ७९५.धोवनेळकलोमानि, पत्तो च दुतियो पन ।
ओवादोपि च भेसज्जं, सूचि आरञ्जकेसु च ॥
- ७९६.उदकसुद्धिकञ्चेव, ओवादागमनम्पि च ।
पुरे कपिलवत्थुस्मिं, पज्जत्ता पन अट्टिमे ॥
- ७९७.जोतिं समादहित्वान, सामिसेन ससित्थकं ।
इमे भग्गेसु पज्जत्ता, तयो आदिच्चबन्धुना ॥
- ७९८.पाराजिकानि चत्तारि, गरुका सोळसा, दुवे ।
अनियता, चतुत्तिस, होन्ति निस्सगियानि हि ॥
- ७९९.छप्पण्णाससतञ्चेव, खुद्दकानि भवन्ति हि ।
दसेव पन गारह्हा, द्वेसत्तति च सेखिया ॥
- ८००.छऊनानि च तीणेव, सतानि समचेतसा ।
इमे वुत्तावसेसा हि, सब्बे सावत्थियं कता ॥
- ८०१.पाराजिकानि चत्तारि, सत्त सङ्घादिसेसका ।
निस्सगियानि अट्ठेव, द्वत्तिसेव च खुद्दका ॥

- ८०२ द्वे गारय्हा, तयो सेखा, छप्पज्जासेव सब्बसो ।
भवन्ति छसु पज्जत्ता, नगरेसु च पिण्डिता ॥
- ८०३ सब्बानेव पनेतानि, नगरेसु च सत्तसु ।
अङ्गुल्लानि सतानेव, पज्जत्तानि भवन्ति हि ॥
- ८०४ सिक्खापदानि भिक्खूनं, वीसज्ज द्वे सतानि च ।
भिक्खुनीनं तु चत्तारि, तथा तीणि सतानि च ॥
- ८०५ प्राराजिकानि चत्तारि, गरुका पन तेरस ।
अनियता दुवे वुत्ता, तिस निस्सगियानि च ॥
- ८०६ खुद्दका नवुत्ति द्वे च, चत्तारो पाटिदेसना ।
निप्पपज्जेन निद्धिद्वा, पज्जसत्तति सेखिया ॥
- ८०७ द्वे सतानि च वीसज्ज, वसा भिक्खूनमेव च ।
सिक्खापदानि उद्देसमागच्छन्ति उपोसथे ॥
- ८०८ प्राराजिकानि अट्ठेव, गरुका दस सत्त च ।
निस्सगियानि तिसेव, छसट्ठि च सतम्पि च ॥
- ८०९ खुद्दकानट्ठ गारय्हा, पज्जसत्तति सेखिया ।
सब्बानि पन चत्तारि, तथा तीणि सतानि च ॥
- ८१० भवन्ति पन एतानि, भिक्खुनीनं वसा पन ।
सिक्खापदानि उद्देसमागच्छन्ति उपोसथे ॥
- ८११ छचत्तालीस होन्तेव, भिक्खूनं भिक्खुनीहि तु ।
असाधारणभावं तु, गमितानि महेसिना ॥
- ८१२ छ च सङ्घादिसेसा च, तथा अनियता दुवे ।
द्वादसेव च निस्सग्गा, द्वावीसति च खुद्दका ॥
- ८१३ चत्तारोपि च गारय्हा, छचत्तालीस होन्तिमे ।
भिक्खूनंयेव पज्जत्ता, गोतमेन यसस्सिना ॥
- ८१४ विसट्ठि कायसंसग्गो, दुट्ठुल्लं अत्तकामता ।
कुटि चेव विहारो च, छळ्ळेते गरुका सियुं ॥

- ८१५.निस्सगियादिवग्गस्मिं, धोवनञ्च पटिग्गहो ।
एळकलोमवग्गेपि, आदितो पन सत्त च ॥
- ८१६.ततियेपि च वग्गस्मिं, पत्तो च पठमो तथा ।
वस्ससाटिकमारञ्ज-मिति द्वादस दीपिता ॥
- ८१७.पाचित्तियानि वुत्तानि, सब्बानि गणनावसा ।
भिक्खूनं भिक्खुनीनञ्च, अट्ठासीतिसतं, ततो ॥
- ८१८.सब्बो भिक्खुनिवग्गेपि, सपरम्परभोजनो ।
तथा अनतिरित्तो च, अभिहट्ठं पवारणा ॥
- ८१९.पणीतभोजनविज्जत्ति, तथेवाचेलकोपि च ।
निमन्तितो सभत्तो च, दुट्ठुल्लच्छादनम्पि च ॥
- ८२०.ऊनवीसतिवस्सं तु, मातुगामेन सद्धिपि ।
अन्तेपुरप्पवेसो च, वस्ससाटि निसीदनं ॥
- ८२१.खुद्दकानि पनेतानि, द्वावीसति भवन्ति हि ।
चत्तारो पन गारय्हा, भिक्खूनं पातिमोक्खके ॥
- ८२२.एकतो पन पज्जत्ता, छचत्तालीस होन्तिमे ।
भिक्खुनीहि तु भिक्खूनं, असाधारणतं गता ॥
- ८२३.भिक्खूहि भिक्खुनीनञ्च, सतं तिस भवन्ति हि ।
असाधारणभावं तु, गमितानि महेसिना ॥
- ८२४.प्राराजिकानि चत्तारि, दस सङ्घादिसेसका ।
द्वादसेव च निस्सग्गा, खुद्दका नवुत्तिच्छ च ॥
- ८२५.अट्ठेव पन गारय्हा, सतं तिस भवन्तिमे ।
भिक्खुनीनञ्च भिक्खूहि, असाधारणतं गता ॥
- ८२६.भिक्खुनीनं तु सङ्घादि-सेसेहि छ पनादितो ।
यावततियका चेव, चत्तारोति इमे दस ॥
- ८२७.अकालचीवरञ्चेव, तथा अच्छिन्नचीवरं ।
सत्तञ्जदत्थिकादीनि, पत्तो चेव गरुं लहुं ॥

८२८ द्वादसेव पनेतानि, भिक्खुनीनं वसेनिध ।
निस्सग्गियानि सत्थारा, पज्जत्तानि पनेकतो ॥

८२९. असाधारणपज्जत्ता, खुद्दका नवुत्तिच्छ च ।
गारय्हा च पनट्ठाति, सब्बेव गणनावसा ॥

८३०. भिक्खुनीनं तु भिक्खूहि, असाधारणतं गता ।
एकतोयेव पज्जत्ता, सतं तिस्रं भवन्ति हि ॥

८३१. असाधारणभिन्नम्पि, सतं सत्तति चच्छ च ।
पाराजिकानि चत्तारि, गरुका च दसच्छ च ॥

८३२. अनियता दुवे चेव, निस्सग्गा चतुर्वीसति ।
सतं अट्ठारसेवेत्थ, खुद्दका परिदीपिता ॥

८३३. द्वादसेव च गारय्हा, सतं सत्तति चच्छ च ।
असाधारणभिन्नम्पि, इमेति परिदीपिता ॥

८३४. साधारणा उभिन्नम्पि, पज्जत्ता पन सत्थुना ।
सतं सत्तति चत्तारि, भवन्तीति पकासिता ॥

८३५. पाराजिकानि चत्तारि, सत्त सङ्घादिसेसका ।
अट्ठारस च निस्सग्गा, समसत्तति खुद्दका ॥

८३६. पज्जसत्तति पज्जत्ता, सेखियापि च सब्बसो ।
सतं सत्तति चत्तारि, उभिन्नं समसिक्खता ॥

साधारणासाधारणकथा ।

लक्खणकथा

८३७. इतो परं पवक्खामि, लक्खणं पन सब्बगं ।
सवने सादरं कत्वा, वदतो मे निबोधथ ॥

८३८. निदानं पुग्गलो वत्थु, पज्जत्तिविधिमेव च ।
विपत्तापत्तनापत्ति, आणत्तङ्गकिरियापि च ॥

८३९. सज्जाचित्तसमुद्धानं, वज्जकम्मपभेदकं ।

तिकद्वयन्ति सब्बत्थ, योजेतब्बमिदं पन ॥

८४० पुब्बे वुत्तनयं यञ्च, यञ्च उत्तानमेविध ।
तं सब्बं पन वज्जेत्वा, करिस्सामत्थजोतनं ॥

८४१ पुग्गलो नाम यं यं तु, भिक्खुमारब्भ भिक्खुनिं ।
सिक्खापदं तु पज्जत्तं, अयं वुच्चति पुग्गलो ॥

८४२ तेवीसतिविधा ते च, सुदिन्नधनियादयो ।
भिक्खूनं पातिमोक्खस्मिं, आदिकम्मिकपुग्गला ॥

८४३ भिक्खुनीनं तथा पाति-मोक्खस्मिं आदिकम्मिका ।
थुल्लनन्दादयो सत्त, सब्बे तिस भवन्ति हि ॥

८४४ वत्थूति पुग्गलस्सेव, तस्स तस्स च सब्बसो ।
वत्थुनो तस्स तस्सेव, अज्झाचारो पवुच्चति ॥

८४५ केवला पन पज्जत्ति, मूलभूता तथेव सा ।
अन्वनुप्पन्नसब्बत्थ-पदेसपदपुब्बिका ॥

८४६ साधारणा च पज्जत्ति, तथासाधारणापि च ।
एकतोउभतोपुब्बा, एवं नवविधा सिया ॥

८४७ अतथ “यो मेथुनं धम्मं, पटिसेवेय्य भिक्खु”ति ।
“अदिन्नं आदियेय्या”ति, पज्जत्तिच्चेवमादिका ॥

८४८ होति “अन्तमसो भिक्खु, तिरच्छानगतायपि” ।
इच्चेवमादिका सब्बा, अनुपज्जत्ति दीपिता ॥

८४९ तथानुप्पन्नपज्जत्ति, अनुप्पन्ने तु वज्जके ।
अट्ठन्नं गरुधम्मानं, वसेनेवागता हि सा ॥

८५० चम्मत्थरणकञ्चेव, सगुणङ्गुणुपाहनं ।
तथेव च धुवन्हानं, पज्जवगूपसम्पदा ॥

८५१ एसा पदेसपज्जत्ति, नामाति हि चतुब्बिधा ।
वुत्ता मज्झिमदेसस्मिं-येव होति, न अज्जतो ॥

८५२ इतो सेसा हि सव्वत्थ-पज्जत्तीति पकासिता ।
अत्थतो एकमेवेत्थ, साधारणदुकादिकं ॥

८५३ साणत्तिका पनापत्ति, होति नाणत्तिकापि च ।
आणत्तीति च नामेसा, जेय्या आणापना पन ॥

८५४ आपत्तीनं तु सव्वासं, सव्वसिक्खापदेसुपि ।
सव्वो पनङ्गभेदो हि, विज्जातव्वो विभावना ॥

८५५ कायेनपि च वाचाय, या करोन्तस्स जायते ।
अयं क्रियसमुद्धाना, नाम पाराजिका विय ॥

८५६ कायवाचाहि कत्तव्वं, अकरोन्तस्स होति या ।
सा चाक्रियसमुद्धाना, पठमे कथिने विय ॥

८५७ करोन्तस्साकरोन्तस्स, भिक्खुनो होति या पन ।
सा क्रियाक्रियतो होति, चीवरगगहणे विय ॥

८५८ सिया पन करोन्तस्स, अकरोन्तस्स या सिया ।
सा क्रियाक्रियतो होति, रूपियुगगहणे विय ॥

८५९ तथा सिया करोन्तस्स ।
या करोतो अकुव्वतो ।
सिया किरियतो चेव ।
सा क्रियाक्रियतोपि च ॥

८६० सव्वा चापत्तियो सज्जा- ।
वसेन दुविधा सियुं ।
सज्जाविमोक्खा नोसज्जा- ।
विमोक्खाति पकासिता ॥

८६१ वीतिक्कमनसज्जाय, अभावेन यतो पन ।
विमुच्चति अयं सज्जा-विमोक्खाति पकासिता ॥

८६२ इतरा पन नोसज्जा-विमोक्खाति पकासिता ।
पुन सव्वाव चित्तस्स, वसेन दुविधा सियुं ॥

८६३ सचित्तका अचित्ताति, सुचित्तेन पकासिता ।

सचित्तकसमुद्धान-वसेन पन या सिया ॥

८६४ अयं सचित्तका नाम, आपत्ति परिदीपिता ।
सचित्तकेहि वा मिस्स-वसेनायमचित्तका ॥

८६५ सब्बा चापत्तियो वज्ज-वसेन दुविधा रुता ।
सुविज्जेनानवज्जेन, लोकपण्णत्तिवज्जतो ॥

८६६ यस्सा सचित्तके पक्खे, चित्तं अकुसलं सिया ।
लोकवज्जाति नामायं, सेसा पण्णत्तिवज्जका ॥

८६७ सब्बा चापत्तियो कम्म-वसेन तिविधा सियुं ।
कायकम्मं वचीकम्मं, तथा तदुभयम्पि च ॥

८६८ तिकद्वयन्ति नामेतं, कुसलादितिकद्वयं ।
कुसलाकुसलचित्तो वा, तथाब्बाकतमानसो ॥

८६९ हुत्वा आपज्जतापत्तिं, आपज्जन्तो न अज्जथा ।
सुखवेदनासमङ्गी वा, तथा दुक्खादिसंयुतो ॥

८७० इदं तु लक्खणं वुत्तं, सब्बसिक्खापदेसुपि ।
योजेत्वा पन दस्सेय्य, विनयस्मिं विसारदो ॥

८७१ तरुं तिमूलं नवपत्तमेनं ।
चतुस्सिखं सत्तफलं छपुप्फं ।
जानाति यो द्विप्पभवं द्विसाखं ।
जानाति पज्जत्तिमसेसतो सो ॥

८७२ इममुत्तरं गतमनुत्तरतं ।
परियापुणाति परिपुच्छति यो ।
उपयातनुत्तरतमुत्तरतो ।
स च कायवाचविनये विनये ॥

लक्खणकथा ।

८७३ सोळसपरिवारस्स, परिवारस्स सब्बसो ।
इतो परं पवक्खामि, सब्बसङ्कलनं नयं ॥

- ८७४ कति आपत्तियो वुत्ता ।
 कायिका, वाचसिका कति?
 छादेन्तस्स कतापत्ती ।
 कति संसग्गपच्चया?
- ८७५ कायिका छब्बिधापत्ति, तथा वाचसिकापि च ।
 छादेन्तस्स च तिस्सोव, पञ्च संसग्गपच्चया ॥
- ८७६ कति आपत्तिमूलानि, पञ्जत्तानि महेसिना?
 कति आपत्तियो वुत्ता, दुट्ठुल्लच्छादने पन?
- ८७७ पनापत्तिमूलानि, कायो वाचा भवन्ति हि ।
 पाराजिका च पाचित्ति, दुट्ठुल्लच्छादने सियुं ॥
- ८७८ कति गामन्तरे वुत्ता, नदीपारे तथा कति?
 कति थुल्लच्चयं मंसे, कति मंसेसु दुक्कटं?
- ८७९ गामन्तरे चतस्सोव, नदीपारेपि तत्तका ।
 थुल्लच्चयं मनुस्सानं, मंसे, नवसु दुक्कटं ॥
- ८८० भिक्खु भिक्खुनिया सद्धिं, संविधाति च दुक्कटं ।
 पाचित्तञ्जस्स गामस्स, उपचारोक्कमे सिया ॥
- ८८१ थुल्लच्चयं परिक्खित्ते, गामस्मिं पठमे पदे ।
 गरुक्कं दुतिये तस्सा, गामन्तरं वजन्तिया ॥
- ८८२ तथा भिक्खुनिया सद्धिं, संविधाने तु दुक्कटं ।
 अभिरूहति नावं चे, होति पाचित्ति भिक्खुनो ॥
- ८८३ नदियुत्तरणे काले, पादे थुल्लच्चयं फुसे ।
 पठमे, दुतिये तस्सा, होति भिक्खुनिया गरुं ॥
- ८८४ कति वाचसिका रत्तिं, कति वाचसिका दिवा?
 दुवे वाचसिका रत्तिं, दुवे वाचसिका दिवा ॥
- ८८५ रत्तन्धकारे पुरिसेन सद्धिं ।
 ठिता अदीपे पन हत्थपासे ।
 पाचित्ति तस्सा यदि सल्लपेय्य ।

वदेय्य चे दुक्कटमेव दूरे ॥

८८६ छन्ने दिवा या पुरिसेन सद्धिं ।
ठिता वदेय्यस्स च हत्थपासे ।
पाचित्ति, हित्वा पन हत्थपासं ।
वदेय्य चे दुक्कटमेव तस्सा ॥

८८७ कति वा ददमानस्स, कति वा पटिगण्हतो?
ददमानस्स तिस्सोव, चतस्सोव पटिग्गहे ॥

८८८ मनुस्सस्स विसं देति, सचे मरति तेन सो ।
होति पाराजिकं, यक्खे, पेते थुल्लच्चयं मतं ॥

८८९ तिरच्छानगते तेन, मते पाचित्तियं सिया ।
तथा पाचित्ति अज्जाति-काय चे देति चीवरं ॥

८९० हत्थगाहे तथा वेणि-गाहे सङ्गादिसेसता ।
मुखेन अङ्गजातस्स, गहणे तु पराजयो ॥

८९१ अज्जातिकाय हत्थम्हा, चीवरस्स पटिग्गहे ।
सनिस्सग्गा च पाचित्ति, होतीति परियापुता ॥

८९२ अवस्सुतस्स हत्थम्हा, सयं वापि अवस्सुता ।
होति थुल्लच्चयं तस्सा, भोजनं पटिगण्हतो ॥

८९३ कति अत्तिचतुत्थेन, वुत्ता सम्मुतियो इध?
एका एव पनुद्धिद्वा, भिक्खुनोवादसम्मुति ॥

८९४ कति धज्जरसा वुत्ता, विकाले कप्पिया पन?
लोणसोवीरकं एकं, विकाले कप्पियं मतं ॥

८९५ कति पाराजिका काया, कति संवासभूमियो?
रत्तिच्छेदो कतीनं तु, पज्जत्ता द्वङ्गुला कति?

८९६ पाराजिकानि कायम्हा, द्वे द्वे संवासभूमियो ।
रत्तिच्छेदो दुविन्नं तु, पज्जत्ता द्वङ्गुला दुवे ॥

८९७ प्रठमन्तिमवत्थुञ्च, कायसंसग्गजम्पि च ।

पाराजिकानि कायम्हा, इमे द्वे पन जायरे ॥

८९८.समानसंवासकभूमि एका ।

तथेव नानापदपुब्बिका च ।

द्वे एव संवासकभूमियो हि ।

महेसिना कारुणिकेन वुत्ता ॥

८९९.पारिवासिकभिक्षुस्स, तथा मानत्तचारिनो ।

रत्तिच्छेदो दुविन्नं तु, द्रयातीतेन दीपितो ॥

९००.द्वङ्गुलपब्बपरमं, आदातब्बं, तथेव च ।

द्वङ्गुलं वा दुमासं वा, पञ्जत्ता द्वङ्गुला दुवे ॥

९०१.कति पाणातिपातस्मिं, वाचा पाराजिका कति?

कति ओभासने वुत्ता, सञ्चरित्ते तथा कति?

९०२.तिस्सो पाणातिपातस्मिं ।

वाचा पाराजिका तयो ।

ओभासने तयो वुत्ता ।

सञ्चरित्ते तथा तयो ॥

९०३.अनोदिस्सकमोपाते, खते मरति मानुसो ।

पाराजिकं सिया, यक्खे, पेटे थुल्लच्चयं मते ॥

९०४.तिरच्छानगते तत्थ, मते पाचित्तियं वदे ।

इमा पाणातिपातस्मिं, तिस्सो आपत्तियो सियुं ॥

९०५.मनुस्समारणादिन्ना-दानमाणत्तियापि च ।

मनुस्सुत्तरिधम्मञ्च, वदतो वाचिका तयो ॥

९०६.मग्गद्वयं पनोदिस्स, वण्णादिभणने गरुं ।

थुल्लच्चयं पनोदिस्स, उब्भजाणुमधक्खकं ॥

९०७.उब्भक्खकमधोजाणु-मादिस्स भणतो पन ।

दुक्कटं पन निद्विट्ठं, तिस्सो ओभासना यिमा ॥

९०८.पटिग्गणहनतादीहि, तीहि सङ्घादिसेसता ।

द्वीहि थुल्लच्चयं वुत्तं, एकेन पन दुक्कटं ॥

- ९०९.छिन्दतो कति आपत्ति, छड्डितप्पच्चया कति?
छिन्दन्तस्स तु तिस्सोव, पञ्च छड्डितपच्चया ॥
- ९१०.होति पाराजिकं तस्स, छिन्दन्तस्स वनप्पतिं ।
भूतगामं तु पाचित्ति, अङ्गजातं तु थुल्लता ॥
- ९११.विसं छड्डेत्यनोदिस्स, मनुस्सो मरति तेन चे ।
पाराजिकं, मते यक्खे, पेते थुल्लच्चयं सिया ॥
- ९१२.तिरच्छाने तु पाचित्ति, विसड्डिछड्डने गरुं ।
हरितुच्चारपस्साव-छड्डने दुक्कटं मतं ॥
- ९१३.गच्छतो कतिधापत्ति, ठितस्स कति मे वद?
कति होन्ति निसिन्नस्स, निपन्नस्सापि कित्तका?
- ९१४.गच्छन्तस्स चतस्सोव, ठितस्सापि च तत्तका ।
निसिन्नस्स चतस्सोव, निपन्नस्सापि तत्तका ॥
- ९१५.भिक्षु भिक्षुनिया सद्धिं, संविधाने तु दुक्कटं ।
पाचित्तञ्जस्स गामस्स, उपचारोक्कमे सिया ॥
- ९१६.थुल्लच्चयं परिकिखत्ते, गामस्मिं पठमे पदे ।
गरुकं दुतिये होति, गामन्तरं वजन्तिया ॥
- ९१७.पटिच्छन्ने पनोकासे, भिक्षुनी मित्तसन्थवा ।
पोसस्स हत्थपासे तु, पाचित्ति यदि तिड्ढति ॥
- ९१८.हत्थपासं जहित्वान, सचे तिड्ढति दुक्कटं ।
अरुणुगगमने काले, दुतिया हत्थपासकं ॥
- ९१९.हित्वा तिड्ढन्तिया तस्सा, थुल्लच्चयमुदीरितं ।
हित्वा तिड्ढति चे तस्सा, होति सङ्घादिसेसता ॥
- ९२०.निसिन्नाय चतस्सोव, निपन्नायापि तत्तका ।
होन्ति वुत्तप्पकाराव, विज्जेय्या विनयज्जुना ॥
- ९२१.यावततियके वुत्ता, कति आपत्तियो वद?
यावततियके वुत्ता, तिस्सो आपत्तियो सुण ॥

- १२२.फुसे पाराजिकापत्तिं, उक्खित्तस्सानुवत्तिका ।
सङ्घादिसेसता सङ्घ-भेदकस्सानुवत्तिनो ॥
- १२३.अनिस्सग्गे तु पाचित्ति, पापिकाय च दिट्ठिया ।
यावततियके तिस्सो, होन्ति आपत्तियो इमा ॥
- १२४.खादतो कति निद्दिट्ठा, भोजनप्पच्चया कति?
खादतो पन तिस्सोव, पञ्च भोजनकारणा ॥
- १२५.शुल्लच्चयं मनुस्सानं, मंसं खादति, दुक्कटं ।
सेसकानं तु, पाचित्ति, लसुणं भक्खयन्तिया ॥
- १२६.अवस्सुतस्स पोसस्स, हत्थतो हि अवस्सुता ।
गहेत्वा भोजनं किञ्चि, सब्बं मंसं अकप्पियं ॥
- १२७.विज्जापेत्त्वान अत्तत्थं, गहेत्वा भोजनम्पि च ।
लसुणम्पि च मिस्सेत्वा, एकतज्झोहरन्तिया ॥
- १२८.शुल्लच्चयञ्च पाचित्ति, पाटिदेसनियम्पि च ।
दुक्कटं गरुकञ्चाति, पञ्च आपत्तियो सियुं ॥
- १२९.ओलोकेन्तस्स निद्दिट्ठा, कति आपत्तियो वद?
ओलोकेन्तस्स निद्दिट्ठा, एकापत्ति महेसिना ॥
- १३०.दुक्कटं रत्तचित्तेन, अङ्गजातं पनित्थिया ।
ओलोकेन्तस्स वा वुत्तं, मुखं भिक्खं ददन्तिया ॥
- १३१.कति उक्खित्तका वुत्ता, सम्मावत्तनका कति?
तयो उक्खित्तका वुत्ता, तेचत्तालीस वत्तना ॥
- १३२.अदस्सनप्पटीकम्मे, आपन्नापत्तिया दुवे ।
एको अप्पटिनिस्सग्गे, पापिकाय च दिट्ठिया ॥
- १३३.कति नासितका वुत्ता, कतीनं एकवाचिका?
तयो नासितका वुत्ता, तिण्णन्नं एकवाचिका ॥
- १३४.मेत्तिया दूसको चेव, कण्टकोति तयो इमे ।
लिङ्गसंवासदण्डेहि, नासिता हि यथाक्कमं ॥

- १३५.एकुपज्झायकेनेव, एकेनाचरियेन च ।
द्वे तयो अनुसावेतुं, वट्ठतीति च निद्विसे ॥
- १३६.जत्तिया कप्पना चेव, तथा विप्पकतम्पि च ।
अतीतकरणञ्चेति, तयो कम्मस्स सङ्गहा ॥
- १३७.जत्तिया कप्पना नाम, “ददेय्य”च्चेवमादिका ।
“देति सङ्गो, करोती”ति, आदि विप्पकतं सिया ॥
- १३८.“दिन्नं, कतं” पनिच्चादि, अतीतकरणं सिया ।
सङ्गहन्ति हि सब्बानि, कम्मानेतेहि तीहिपि ॥
- १३९.सङ्गे सलाकगाहेन, कम्मेनपि च केवलं ।
कारणेहि पन द्वीहि, सङ्गो भिज्जति, नञ्जथा ॥
- १४०.सङ्गभेदकभिक्षुस्स, तस्स पाराजिकं सिया ।
अनुवत्तकभिक्षूनं, थुल्लच्चयमुदीरितं ॥
- १४१.पयुत्तायुत्तवाचाय, कति आपत्तियो फुसे?
पयुत्तायुत्तवाचाय, छ पनापत्तियो फुसे ॥
- १४२.आजीवहेतु पापिच्छो, इच्छापकतमानसो ।
असन्तं उत्तरिं धम्मं, उल्लपन्तो पराजितो ॥
- १४३.सञ्चरित्तं समापन्ने, तथा सङ्गादिसेसता ।
यो ते वसति आरामे, वदं थुल्लच्चयं फुसे ॥
- १४४.विज्जापेत्वा पणीतं तु, भोजनं भिक्षु भुज्जति ।
पाचित्ति भिक्षुनिया चे, पाटिदेसनियं सिया ॥
- १४५.विज्जापेत्वान सूपं वा, ओदनं वा अनामयो ।
भिक्षु भुज्जति चे तस्स, होति आपत्ति दुक्कटं ॥
- १४६.दससतानि रत्तीनं, छादेत्वापत्तियो पन ।
दस रत्तियो वसित्वान, मुच्चेय्य पारिवासिको ॥
- १४७.पाराजिकानि अट्ठेव, तेवीस गरुका पन ।
द्वेयेवानियता वुत्ता, बुद्धेनादिच्चबन्धुना ॥

१४८ निस्सगियानि वुत्तानि, द्वेचत्तालीस होन्ति हि ।
होन्ति पाचिच्चिया सब्बा, अट्ठासीतिसतं पन ॥

१४९ प्राटिदेसनिया वुत्ता, द्वादसेव महेसिना ।
वुत्ता पन सुसिक्खेन, पञ्चसत्तति सेखिया ॥

१५० प्रज्जत्तानि सुपज्जेन, गोतमेन यसस्सिना ।
भवन्ति पन सब्बानि, अट्ठुट्ठानि सतानि हि ॥

१५१ यो पनेतेसु वत्तब्बो ।
सारभूतो विनिच्छयो ।
सो मया सकलो वुत्तो ।
समासेनेव सब्बथा ॥

१५२ मया सुट्ठु विचारेत्वा, पाळिअट्ठकथानयं ।
कतत्ता आदरं कत्वा, उग्गहेतब्बमेविदं ॥

१५३ अत्थे अक्खरबन्धे वा, विज्जासस्स कमेपि वा ।
कङ्ख्हा तस्मा न कातब्बा, कातब्बा बहुमानता ॥

१५४ सउत्तरं यो जानाति ।
विनयस्स विनिच्छयं ।
निस्सयं सो विमुञ्चित्वा ।
यथाकामङ्गमो सिया ॥

१५५ निस्सयं दातुकामेन, सविभङ्गं समातिकं ।
सुट्ठु वाचुग्गतं कत्वा, जत्वा दातब्बमेविदं ॥

१५६ इमं पठति चिन्तेति, सुणाति परिपुच्छति ।
वाचेति च परं निच्चं, अत्थं उपपरिक्खति ॥

१५७ यो तस्स पन भिक्खुस्स, अत्था विनयनिस्सिता ।
उपट्ठहन्ति सब्बेव, हत्थे आमलकं विय ॥

१५८ इमं परममुत्तरं उत्तरं ।
नरो हमतसागरं सागरं ।
अबुद्धिजनसारदं सारदं ।

सिया विनयपारगो पारगो ॥

१५९. अतो हि निच्चं इममुत्तमं तमं ।
विधूय सिक्खे गुणसंहितं हितं ।
नरो हि सक्कच्चवपूरतो रतो ।
सुखस्स सब्बङ्गणकम्मदं पदं ॥

१६०. विनये पटुभावकरे परमे ।
पिटके पटुतं अभिपत्थयता ।
विधिना पटुना पटुना यतिना ।
परियापुणितब्बमिदं सततं ॥

निगमनकथा

१६१. रचितो बुद्धदत्तेन, सुद्धचित्तेन धीमता ।
सुचिरट्ठितिकामेन, सासनस्स महेसिनो ॥

१६२. अन्तरेनन्तरायं तु, यथा सिद्धिमुपागतो ।
अत्थतो गन्थतो चेव, उत्तरोयमनुत्तरो ॥

१६३. तथा सिज्झन्तु सङ्कप्पा, सत्तानं धम्मसंयुता ।
राजा पातु महिं सम्मा, काले देवो पवस्सतु ॥

१६४. याव तिष्ठति सेलिन्दो, याव चन्दो विरोचति ।
ताव तिष्ठतु सद्धम्मो, गोतमस्स महेसिनो ॥

१६५. खन्तिसोरच्चसोसील्य-बुद्धिसद्धादयादयो ।
पतिट्ठिता गुणा यस्मिं, रतनानीव सागरे ॥

१६६. विनयाचारयुत्तेन, तेन सक्कच्च सादरं ।
याचितो सङ्गपालेन, थेरेन थिरचेतसा ॥

१६७. सुचिरट्ठितिकामेन, विनयस्स महेसिनो ।
भिक्षूनां पाटवत्थाय, विनयस्स विनिच्छये ॥

१६८. अकासिं परमं एतं, उत्तरं नाम नामतो ।
सवने सादरं कत्वा, सिक्खितब्बो ततो अयं ॥

१६९.पञ्चासाधिकसङ्ख्यानि, नवगाथासतानि हि ।
गणना उत्तरस्सायं, छन्दसानुद्भवेन तु ॥

१७०.गाथा चतुसहस्सानि, सतञ्च ऊनवीसति ।
पमाणतो इमा वुत्ता, विनयस्स विनिच्छयेति ॥

इति तम्बपण्णियेन परमवेय्याकरणेन तिपिटकनयविधिकुसलेन परमकविजनहृदयपदुमवनविकसनकरेन
कविवरवसभेन परमरतिकरवरमधुरवचनुगारेण उरगपुरेण **बुद्धदत्तेन** रचितो उत्तरविनिच्छयो समत्तोति ।

उत्तरविनिच्छयो निद्रितो ।